

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
DOĞU DİLLERİ VE EDEBİYATLARI ANABİLİM DALI
SİNOLOJİ BİLİM DALI

BING XIN'IN ÖYKÜLERİNDE GENÇ VE ÇOCUK SORUNSAĞI

Doktora Tezi

Gözde KARAKAŞ

Ankara-2022

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
DOĞU DİLLERİ VE EDEBİYATLARI ANABİLİM DALI
SİNOLOJİ BİLİM DALI

BING XIN'IN ÖYKÜLERİNDE GENÇ VE ÇOCUK SORUNSAI

Doktora Tezi

Gözde KARAKAŞ

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Gürhan KIRİLEN

Ankara-2022

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
DOĞU DİLLERİ VE EDEBİYATLARI ANABİLİM DALI
SİNOLOJİ BİLİM DALI

Gözde KARAKAŞ

BING XIN'İN ÖYKÜLERİNDE GENÇ VE ÇOCUK SORUNSAĞI

Doktora Tezi

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Gürhan KIRİLEN

Tez Jürisi Üyeleri

<u>Adı Soyadı</u>	<u>İmzası</u>
Doç. Dr. Gürhan KIRİLEN	
Prof. Dr. Eyüp SARITAŞ	
Dr. Öğr. Üyesi Nuraniye EKREM	
Dr. Öğr. Üyesi Gonca ÜNAL CHIANG	
Dr. Öğr. Üyesi Nurcan KALKIR	

Tez Sınav Tarihi: 04/03/2022

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Bu belge ile bu tezdeki bütün bilgilerin akademik kurallara ve etik davranış ilkelerine uygun olarak toplanıp sunulduğunu beyan ederim. Bu kural ve ilkelerin gereği olaak çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce ve sonuçları andığımı ve kaynağını gösterdiğimi beyan ederim (04.03.2022).

Tezi Hazırlayan Öğrencinin

Adı Soyadı

Gözde KARAKAŞ

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	IV
GİRİŞ	6
BİRİNCİ BÖLÜM	21
MODERN ÇİN EDEBİYATINDA SORUN ÖYKÜSÜ (问题小说)	21
1.1. Çince Kaynaklarda Sorun Öyküsünün Tanımı	21
1.2 Sorun Öyküsünü Ortaya Çıkaran Etmenler	29
1.2.1 Kuramsal Kaynaklar	29
1.2.2. Konu Seçimi	36
1.2.3 Yabancı Kültür ve Edebiyatın Etkisi	37
1.3 Sorun Öyküsü Yazarları ve Öykülerine Konu Olan Sorunlar	38
1.4 Sorun Öyküsünün Dezavantajları	46
1.4.1 Çözüm Önerilerinde Fikir Birliğinin Sağlanmaması	47
1.4.2 Soyut Olması	48
1.4.3 Estetik Yönünün Zayıf Olması	49
1.5 Sorun Öyküsünün Avantajları	49
1.6 Sorun Öyküsü İçinde Bing Xin'in Yeri	50
İKİNCİ BÖLÜM	53
BING XIN'İN YAŞAMI VE EDEBİ KİŞİLİĞİ	53
2.1 Bing Xin'in Hayatı (1900-1999)	53
2.2 Çağdaş Bilimsel Yazında Bing Xin	73
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	97
BING XIN'İN ÇOCUK VE GENÇ SORUNSA LINI KONU ALAN ÖYKÜLERİNİN İNCELEMESİ	97
3.1 Çocuğun Sorununu Konu Alan Öykülerin İncelemesi	105
3.1.1 <i>Güz Yağmurundan ve Rüzgârından Kederlenen İnsan</i> (秋雨秋风愁煞人). 105	
3.1.2 <i>Zhuang Hong'un Ablası</i> (庄鸿的姊姊)	118
3.1.3 <i>Nihai Huzur</i> (最后的安息)	127
3.1.4. <i>San Er</i> (三儿)	135
3.1.5. <i>Seni Kim Öldürdü?</i> (是谁断送了你)	139
3.1.6. <i>Liu Yi'nin Ablası</i> (六一姊)	147

3.1.7. <i>Vedadan Sonra</i> (别后)	153
3.2 Gencin Sorununu Konu Alan Öykülerin İncelemesi	159
3.2.1. <i>İki Aile</i> (两个家庭).....	160
3.2.2. <i>Yalnız ve Perişan İnsan</i> (斯人独憔悴)	166
3.2.3. <i>Terkedilen Ülke</i> (去国).....	175
3.2.4. <i>Bir Öykünün Sonu</i> (一篇小说的结局).....	184
3.2.5. <i>Dünyada Mutluluk Çok</i> (世界有的是快乐)	187
3.2.6. <i>Bir Subayın Notları</i> (一个军官的笔记).....	193
3.2.7. <i>Hüzünlü Bir Genç</i> (一个忧郁的青年).....	198
SONUÇ	205
KAYNAKÇA	213
ÖZET	228
ABSTRACT	230
Bing Xin Hakkında CNKI’de Yer Alan Yüksek Lisans Tezlerinin Listesi	231
EK 2	232
ÇOCUK SORUNSALINI KONU ALAN ÖYKÜLERE AİT TABLOLAR	232
EK 3	238
GENÇ SORUNSALINI KONU ALAN ÖYKÜLERE AİT TABLOLAR	238

ÖNSÖZ

Bu çalışmada, yirminci yüzyılın başlarında dönüşüm ve değişim evresinde olan Çin toplumunun sosyo-kültürel ve siyasi yaşamı, modern Çin edebiyatı penceresinden ve Dört Mayıs'ın getirdiği aydınlanma zihniyeti üzerinden sergilenmiştir. Öncesinde farklı dönemlerde *öykü* veya *roman* anlamıyla farklı anlam ve işlev kazanan *xiaoshuo* geleneği ile ilgili tarihsel arka plan çizilmiş, klasik yazın ile modern yazın arasındaki ayrım hem içerik hem de biçimsel yönden aşamalı olarak incelemiştir. 1919 yılıyla Çin'de başlayan modern edebiyat tarihinde, *xiaoshuo*'nun öykü anlamıyla ön plana çıktığı, nesre yönelik geleneksel (fengjian) anlayışın yıkıldığı görülmüştür. Öykü, toplumsal bir misyon kazanarak Çin toplumunun kurtarılması sürecinde önemli bir araç olmuştur. Bu süreçte ülkenin yenileşmesi adına yeni öyküye duyulan ihtiyaç artmış, Dört Mayıs Hareketi'nin önemli kazanımlarından biri olan “çocuğun keşfi”, ülkenin geleceği olarak görülen çocuğun ve gencin yeni öykülerin eser başkişisi olmasını sağlamıştır. Dönemin gündeminin memleket meselesi olması da öykülerde toplumsal yaşamla ilgili sorunların dile getirilmesine yol açmış ve “sorun öyküsünün” doğuşuna zemin oluşturmuştur. Modern edebiyatın kurucu kadın yazarı Bing Xin, ülkesinin modernleşmesinde çocuğun ve gencin önemine dikkat çekmiş, çocuğun ve gencin başrolde olduğu öyküler yazmıştır. Bu şekilde toplumu bütünüyle kucaklayan bir yaklaşım sergileyerek yirminci yüzyıl başlarındaki toplum yaşantısına ayna tutmuştur.

Modern Çin edebiyatı alanındaki çalışmalara kaynak olması amaçlanan bu tez çalışmasının kuramsal ve yöntem açısından ele alınmasında yol gösterici olan saygıdeğer hocalarıma teşekkürü bir borç bilirim. Başta danışmanım olmayı kabul ederek alanımla ilgili dersler almamı sağlayan, tez yazım sürecinde bilgi ve deneyimleriyle bana rehberlik eden tez danışmanın Doç. Dr. Gürhan KIRİLEN'e olmak üzere, kendisinden aldığım derslerle edebiyat alanında alt yapımın oluşmasını sağlayan Prof. Dr. Birsen KARACA'ya, bilgi ve birikimini benimle paylaşan Dr. Öğr. Üyesi Gonca Ünal

CHIANG’a ve sevgili arkadaşlarım Pınar ALTAY YILMAZ ve Maiergeya AIERKEN’e,
ayrıca doktora eğitimim boyunca desteğini benden esirgemeyen değerli eşim Hasan
KARAKAŞ’a ve aileme teşekkürlerimi sunarım.

GİRİŞ

Bing Xin (1900-1999), Modern Çin edebiyatının en önemli yazarlarından. Doksan dokuz yıllık ömrüne yazarlık, öğretmenlik, çevirmenlik ve yöneticilik gibi pek çok mesleği sıgıdırmıştır. 1919 yılında Çin’de meydana gelen Dört Mayıs Yeni Kültür ve Edebiyat Hareketiyle birlikte edebi ürünler vermeye başlamış ve kaleme aldığı kısa öyküleriyle halkın sesi olmuştur. Vatansever bir kadın yazar olarak alt sınıftan insanların yaşamına eğilmiş, kadınların ve çocukların sosyal ve bilişsel alanını sınırlandıran geleneksel anlayışın yıkılmasında önemli rol oynamıştır. Yazın hayatı boyunca, başta öykü olmak üzere, deneme, şiir ve mektup türünde sayısız ürün vermiştir. Çin edebiyat tarihinde yeni bir sayfa açan Bing Xin, 1919-1924 yılları arasında yayımladığı öykülerinde kadınları ve çocukları öne çıkaran bir yaklaşımla modern edebiyatın kurucularından olmuştur. Dört Mayıs aydınlanma süreciyle birlikte, birey ve yurttaş gibi kavramlara eğilmiş ve çocuklarla gençlerin başrolde olduğu öyküler kaleme almıştır. Bu nedenle Çin’de çocuk edebiyatının kurucusu olarak gösterilmektedir. Sadece öyküleriyle değil, şiir ve mektup türündeki eseriyle de çocuk edebiyatına katkı yapmıştır. Çin edebiyat dünyasında “Bing Xin Stili (冰心体)” adı verilen tarzıyla yazdığı şiirleriyle de modern şiirin oluşumuna öncülük etmiştir.

Bing Xin, yirminci yüzyılın başlarında henüz üniversite öğrencisi iken emperyalizme ve feodalizme karşı propaganda faaliyetlerinde aktif olarak yer almıştır. Aktivist kimliği ile ülkenin çeşitli yerlerinde demokrasi ve bilimin kök salmasına katkı vermiştir. Ülkede yaşanan savaşlar ve toplumsal karmaşa nedeniyle ailesi ile birlikte Japonya’da bulunduğu dönemde, Tokyo Üniversitesi’nde dersler vermiştir. Ayrıca Çin’deki Yanjing ve Qinghua Üniversiteleri’nde de öğretmenlik yapmıştır. Çin Halk Cumhuriyeti’nin kurulmasının ardından, ülkesine döndükten sonra (1951) siyasi, sosyal

ve kültürel alanlarda görevler üstlenmiştir. Kendisini çeşitli kültürel girişimlere ve uluslararası değişim faaliyetlerine adanmıştır. Japonya, Amerika, İngiltere, İtalya, Fransa, Almanya, İsviçre, Mısır, Hindistan, Birleşik Krallık, Sovyetler Birliği, Özbekistan vb. ülkeleri art arda ziyaret ederek dünya insanları arasında dostluğun yayılmasına katkıda bulunmuştur. Sosyal sorumluluk projelerinde de ismi geçen önemli bir isimdir.

Edebiyat ve sanat çevrelerinde önemli bir konumda olan Bing Xin'in adının geçtiği ödüller bulunmaktadır. Günümüzde Çin'in en saygın edebiyat ve sanat ödülleri arasında sayılan Bing Xin Ödülü (冰心奖), 1990 yılından itibaren farklı kategoriler altında dünyanın birçok ülkesinden edebiyatçılara ve sanatçılara verilmektedir. Bunlardan biri olan Bing Xin Çocuk Edebiyatı Ödülü (冰心儿童文学奖), Çin'deki uluslararası Çin çocuk edebiyatı ödülüdür. Ödülün temel amacı, Çin çocuk edebiyatının gelişmesini ve yeni yazarların keşfedilmesini sağlamaktır. Bing Xin Çocuk Kitabı Ödülü (冰心儿童图书奖), çocuklara yönelik okuma kitapları yazan yurt içindeki ve dışındaki yazarlara özel olarak verilmektedir.

Bing Xin Kompozisyon Ödülü (冰心作文奖), 2006 yılından bu yana her yıl kazanan adaylara takdim edilmektedir. Adayların yaşlarına göre ilkokul, ortaokul ve lise olmak üzere, ödül üç ayrı kategoriye ayrılmıştır. Bing Xin Nesir Ödülü (冰心散文奖) ise Çin'in ulusal nesir ödülüdür. Çin Nesir Derneği tarafından 2000 yılında verilmeye başlanan bu ödülün 2021 yılında dokuzuncusu gerçekleştirilmiştir. Ayrıca Bing Xin Sanat Ödülü (冰心艺术奖) de seçkin sanat eserlerini keşfedip tanıtmak gayesiyle yılda bir kez sanatçılara takdim edilmektedir.

Bing Xin, Çin'de her yaş grubundan insanın severek okuduğu bir yazar olmasının yanı sıra çeşitli ülkelerin kendisi ve eserleri hakkında akademik çalışmalar yaptığı önemli bir edebiyatçıdır. Birçok eseri İngilizce, Almanca, Fransızca, Rusça, İtalyanca, Japonca, Korece dillerine tercüme edilmiştir. Bing Xin'in toplamda yedi öyküsü tarafımdan

Türkçeye tercüme edilerek yayımlanmıştır. Eserleri, Çin'in edebiyat dünyasında olduğu kadar eğitim dünyasında da önemli bir konumdadır. Şiir ve deneme türündeki eserleri ders kitaplarına dâhil edilerek Çin'de ilk ve orta öğretim müfredatında okutulmaktadır.

Bing Xin'in birkaç eseri Çin'de tiyatroya ve filme uyarlanmıştır. Yalnız ve Perişan İnsan (斯人独憔悴)¹ ve Küçük Mandalina Feneri (小桔灯)² adlı tiyatrolar, Bing Xin'in öykülerinden uyarlanıp sahnelenmiştir. 9 Mart 2019 tarihli Kadınlar Hakkında Hikâye (关于女人的故事) adlı kısa film, Bing Xin'in Öğrencilerim³ (我的学生) ve Zhang Görümce⁴ (张嫂) adlı eserlerinden uyarlanan ve kendi yaşamından da bir kesit içeren bir çalışmadır.

Çin'de lisansüstü çalışmalarda, Bing Xin çeşitli disiplinlerce araştırılmıştır. Akademik çalışmaların yayımlandığı bilimsel veri tabanlarından biri olan CNKI (中国知网) üzerinde yapılan son yirmi yıla ait taramada, Bing Xin'in edebiyat, sanat, eğitim, filoloji vb. alanlarda çalışıldığı görülmektedir. (Bkz: Ekler 1) Türkiye'de ise Bing Xin hakkında yapılmış lisansüstü çalışma bulunmamaktadır.

Modern Çin edebiyatının öne çıkan yazarlarından biri olan Bing Xin'in en önemli ürünleri, Çin'in dönüşüm sürecinde derin etki bırakan öyküleridir. Geleneksel dönemde

¹ Bing Xin'in 1919 yılında yazdığı *Yalnız ve Perişan İnsan* adlı öyküsünden uyarlanıp aynı isimle 1920 yılı Ocak ayında Pekin Xinming Tiyatrosu'nda (北京新明戏院) sahnelenmiştir.

² Bing Xin'in 1957 yılında yazdığı *Küçük Mandalina Feneri* (小桔灯) adlı öyküsünden uyarlanıp aynı isimle 8 Kasım 2011 tarihinde Chongqing Üniversitesi Meishi Film Akademisi'nde (重庆大学美视电影学院) oynanmıştır. Eser, 2012 yılında Seçkin Oyun Oluşturma Ödülü'nü (优秀剧目创作奖) kazanmıştır.

³ Bing Xin (1982). "Bing Xin Tüm Eserleri (1): Öğrencilerim (冰心文集 (1): 我的学生). Shanghai: Shanghai Wenyi Yayınevi, s. 358.

⁴ Bing Xin (2012). "Bing Xin Tüm Eserleri 3. Cilt: Zhang Görümce (冰心全集三卷: 张嫂)". Ed. Zhuo Ru (卓如). Fuzhou: Haixia Wenyi Yayınevi, s. 319.

uzun yıllar yazın yaşamında geri planda kalmış olan *xiaoshuo* türü, Bing Xin'in öyküleriyle modern bir kimlik de kazanmış ve ayrıntılı alt türlere ayrılmıştır. Sorun öyküsüne karşılık gelen *wenti xiaoshuo* bu dönemin ürünüdür ve Bing Xin bunun en önde gelen temsilcileri arasındadır. Bu dönemin en temel sorunu ise memleket meselesidir. Bing Xin dönemin yazarları gibi öykülerini halka ulaşmak için bir araç olarak kullanmış hem aydınlanma sürecine hem de çağdaş edebiyata zengin bir miras bırakmıştır.

Bu tez çalışmasında, Bing Xin'in 1919-1924 yılları arasında çeşitli dergi ve derlemelerde yayınladığı on dört öykünün tematik ve karakteristik tahlili yapılmıştır. Yedisi çocuk, yedisi genç sorunlarını anlatan on dört öyküsü, içerdiği toplumsal sorunlar ve konular sebebiyle yeni edebiyatla birlikte ortaya çıkan “sorun öyküsü” kapsamında değerlendirilmiş, bu karakterlerin çocuklardan ve gençlerden oluşması Bing Xin'in derin vizyonunu ortaya koymuştur. Her bir öyküye uygulamak üzere ayrıntılı bir şablon hazırlanmıştır. Bununla birlikte, eser kişilerinin öykülerdeki konumu, ailevi, ekonomik ve eğitim durumları ile kişilik özellikleri hakkında bilgilerin yer aldığı tablolar hazırlanmış, bulguların kolaylıkla görülebilmesi sağlanmıştır. Şablon ve tablolar yardımıyla, öykülerde modernleşme dönemindeki toplumsal ve hatta bireysel sorunlara ait bulgular tespit edilerek sorunlara yol açan faktörler edebî bir yaklaşımla ortaya konmuştur. Öykülerin incelenmesinde metne bağlı analiz yönteminden yararlanılmıştır.

Çalışmada, Bing Xin'in otobiyografik bilgilerine de yer verilmiş, edebi kişiliği ve modern Çin edebiyatındaki önemi ortaya konmuştur. Ayrıca “sorun öyküsü”, modern edebiyat izleğinde ele alınmış, Bing Xin'in çağdaşı olduğu yazarlar ve öyküleriyle örneklendirilerek anlatılmıştır.

Çalışma, modern Çin edebiyatının ideolojik içeriğinin tanıtılması açısından önem taşımaktadır. Bu ideolojik içeriği bir kadın yazar olarak en etkili şekilde yansıtan Bing Xin'in öykülerinin incelenmesi bu anlamda büyük önem arz etmektedir. Çin'in modernleşme sürecine ayna tutan ve modern Çin edebiyatının tarihle ve toplumla ilişkini

ele alan bu çalışmanın, Türkiye’de Çin edebiyatı alanındaki çalışmalara katkı sağlaması hedeflenmiştir. Aşağıda *xiaoshuo* geleneği ve yirminci yüzyıla bıraktığı miras değerlendirilmiştir.

Çin’de *Xiaoshuo* Geleneği ve Tarihsel Gelişim

Çin’de nesir türü uzun bir tarihe sahiptir. Fakat geleneksel edebiyat (1919 öncesi) içinde nesir türünün konumunun modern (1919-1949) ve çağdaş (1949-) dönemin gerisinde olduğu görülür. Eski edebiyat içinde, öykü ve roman anlamıyla nesir türünün önemsiz olduğu yönünde bir kanaat mevcuttur. Ancak sayıca sınırlı olmasına karşın, Klasik dönemde kaleme alınan birçok örneğin, Çin klasikleri arasında ilk sıralarda yer aldığı da unutulmamalıdır.

Öykü ve roman her ne kadar bugün birbirinden farklı özelliklere sahip olsa da bu iki tür Çince *xiaoshuo* (小说) terimi ile ifade edilmektedir. Öyleyse *xiaoshuo*’yu sadece *roman* ile karşılamak düzyazı eserlerinin içerik zenginliğinin göz ardı edilmesi anlamına gelmektedir. Nitekim edebiyat tarihi göz önünde bulundurulduğunda, edebi eserlerin; tarihi metinleri, biyografi, monografi ve efsaneleri kapsadığı, bunların *xiaoshuo* terimi olarak nitelendirildiği bilinmektedir. Bu bakımdan, anlam olarak *xiaoshuo*’nun çok daha geniş bir kapsamı olduğu anlaşılmaktadır.

Xiaoshuo’nun anlaşılabilmesi için, bu sözcüğü oluşturan *xiao* (小) ve *shuo* (说) imlerini açıklanmak bir hareket noktası oluşturabilir. En eski sözlüklerden olan *Shuowen Jiezi*’da (说文解字) *xiao* (小) “nesnelerin küçüğü”⁵ olarak tanımlanır.

⁵ Orijinal Çince ifade şöyledir: “小，物之微也。” (<https://www.zdic.net/hans/%E5%B0%8F>, 13.07.2021’de erişildi.)

Çince *xiao* (小) imi, temelde altı farklı anlama sahiptir: İmin ilk anlamı “küçük”tür. Bu; alan, hacim, kapasite, miktar, kuvvet ve gücün ortalamanın altında olduğunu ifade eder. İkinci anlamı kapsam sınırlılığını, seviyenin düşüklüğünü veya nitelik yetersizliğini karşılar. Üçüncü anlamıyla *xiao* (小), sürenin kısalığına da işaret eder. Dördüncüsü yaşın küçük olmasını ve buna bağlı olarak sıralamada sonda bulunmayı anlatır. Beşincisi ise tevazuu ifade eder. Son olarak, cariye (odalık) anlamını vererek, bir ismin yerine kullanılmaktadır.⁶

İkinci im *shuo* (说) ise beş farklı anlamı karşılar: Kelimelerle anlam ifade etmek, takdim etmek, konuşmak, suçlamak ve bir çeşit yazı türü anlamlarına gelmektedir.⁷

Shuowen Jiezi'da *shuo* (说), “açıklamak, bir şey hakkında konuşmaktır.”⁸ *Shuo* hem isim hem de fiildir. İsim olarak kullandığında beş farklı açıklamaya sahip olduğu ve bunlar arasında dördüncü ve beşinci anlamlarının bir yazın türüne işaret ettiği görülmektedir: Hikâye anlatıcılığı⁹ ve edebi bir tür, belirli bir gerekçeyi yorumlamak ya

⁶ Xiao (小) sözcüğünün Çince kelime anlamı için bakınız: (<https://www.zdic.net/hans/%E5%B0%8F>, 13.07.2021'de erişildi.)

⁷ zdic.net platformu, kapsamlı bir veri tabanıdır. Sözlük olaraksa, Çince imlerin modern ve klasik anlamlarını morfolojik ve semantik özellikleriyle ortaya koymanın yanında sözcüklerin anlam kullanım yelpazesini de vermektedir. (<https://www.zdic.net/hans/%E8%AF%B4>, 13.07.2021'de erişildi)

⁸ Orijinal Çince ifade şöyledir: “說，釋也。” (<http://shuowen.chaziwang.com/shuowen-1374.html>, 13.07.2021'de erişildi.)

⁹ Sözcüğün Çince açıklaması şöyledir: “指说书。” (<https://www.zdic.net/hans/%E8%AF%B4>, 13.07.2021'de erişildi.)

da betimlemek ¹⁰ anlamları, öykü ve romanla ilişkili tarihsel arka planı ortaya koymaktadır.

İki im bir araya getirilerek türetilen *xiaoshuo* (小说) ise güncel sözlüklerde şu şekilde açıklanmaktadır: “Yaşamı karakter, olay örgüsü ve mekânın somut tasviriyle yansıtan edebi tür.”¹¹ Bu tanım, genel anlamıyla romana tekabül etmektedir. Burada, edebi metnin uzunluğu belirleyicidir. Zira Çin’de *xiaoshuo* uzunluğuna göre; uzun, orta, kısa ve minyatür (küçürek) olmak üzere dört sınıfa ayrılmaktadır. Karmaşık yapılı, çok sayıda karaktere sahip ve uzun bir yaşam yelpazesi sergileyenler *changpian xiaoshuo* (长篇小说) olarak adlandırılmaktadır. Bu, İngilizce *full-length novel* veya Türkçe *uzun romana* karşılık gelmektedir. *Uzun roman* (长篇小说) yanında orta uzunluktaki edebi metinler gelir ve sözcük karşılığı da *orta uzunluktaki roman* olan *zhongpian xiaoshuo*’dur (中篇小说). *Duanpian xiaoshuo* (短篇小说) ise kısa uzunlukta olanlarıdır.

Görüldüğü kadarıyla, *xiaoshuo* ilk bakışta *romanı* karşılarsa da *öykü* yerine de kullanılmaktadır. Nitekim az sayıda karakterden oluşan ve yalın olay örgüsüne sahip kısa edebi metinler için kullanılan *duanpian xiaoshuo* Türkçe *öykünün* tam karşılığıdır. Çin’in modernleşmeye başladığı 19. yüzyıl sonu ile 20. yüzyıl başında yazılan eserler, romandan ziyade öyküler olarak ön plana çıkmaktadır. Bu durumu ortaya çıkaran en temel etken, Çin toplumunun modern yapıya kavuşması düşüncesinin vakit kaybedilmeden en kısa süre içerisinde edebiyat vasıtasıyla halka benimsetilmesi ihtiyacıdır. Dönemin edebiyatçılarının çoğu, bu amaçla kaleme aldıkları kısa öykülerde geleneksel kültürün ve emperyalizmin yol açtığı sorunları ele almışlardır. Bunu, az sayıdaki karakterin kısa

¹⁰ Çince açıklaması şöyledir: “一种文体，通过发表议论或记述事物来说明某个道理。”
(<https://www.zdic.net/hans/%E8%AF%B4>, 13.07.2021’de erişildi.)

¹¹ Çince açıklaması şöyledir: “一种通过人物、情节和环境的具体描写来反映现实生活的文学体裁。”
(<https://www.zdic.net/hans/%E5%B0%8F%E8%AF%B4>, 13.07.2021’de erişildi.)

yaşam kesitlerini yansıtarak yapmışlardır. Bu bakımdan, modern dönemde (1919-1949) yazılan *duanpian xiaoshuo* eserlerinin hemen hemen hepsi *kısa öykü* olarak görülmektedir. Daha da kısa olan *küçürek öykünün* Çince karşılığı olan *weixing xiaoshuo* (微型小说) içinde de *xiaoshuo*'nun geçmesi, *xiaoshuo*'nun romandan ziyade küçürek öyküye kadar geniş anlam yelpazesini taşıyabildiğini göstermektedir.

Çin'de *xiaoshuo*'nun sözlük anlamları yanında tarihsel gelişiminin de irdelenmesi gerekir. Bu, modern öykü yazarlığı ile klasik yazın arasındaki ilişkiye ışık tutacaktır. *Xiaoshuo*'nun tarihsel değişimi, sözcüğün ortaya çıkışı ile ilgili görüşler üzerinden açıklanabilmektedir. Bu görüşlerden ilki, *xiaoshuo*'nun kökeninin *baiguan*'a (稗官) dayandığıdır. *Baiguan*, *düşük rütbeli memurlara* (小官)¹² ve bu memurların anlattığı olaylara, ikincisi ise *harici tarih metinlerine* (野史小说为稗官)¹³ işaret etmektedir. Doğu Han döneminde (M.S. 25-M.Ö. 220) yaşayan ünlü tarihçi Ban Gu (M.S. 32- M.Ö. 92), *Han Shu* (漢書) adlı kitabının *Yi Wen Zhi* (藝文志) adlı bölümünde *baiguan* ifadesini şu şekilde kullanmıştır: “Xiaoshuo akımı küçük memurlardan gelir. Sokak aralarında konuşulanları dinleyip aktaran insanlar tarafından yapılır.”¹⁴

Yukarıdaki alıntıdan anlaşılacağı üzere *baiguan*, Klasik dönemde Çinli hükümdarların halktan bilgi toplamak amacıyla görevlendirdikleri düşük rütbeli memurları sembolize etmektedir. Memurların halkın arasında dolaşırken topladığı bilgiler dedikodu türündendir ve *küçük meseleler* (小道) olarak görülmektedir. (Pu, 2015:135) Bu fikirden hareketle, Han döneminde (M. Ö. 202-M.S. 220) *xiaoshuo*'nun,

¹² <https://www.zdic.net/hans/%E7%A8%97%E5%AE%98>, 14.07.2021'de erişildi.

¹³ <https://www.zdic.net/hans/%E7%A8%97%E5%AE%98>, 14.07.2021'de erişildi.

¹⁴ Orijinal Çince ifade şöyledir: “小说家者流，盖出于稗官。街谈巷语，道听涂说者之所造也。” (<https://ctext.org/han-shu/yi-wen-zhi/ens>, 14.07.2021'de erişildi.)

hafife alındığı söylenebilir. Ban Gu'nun tanımladığı çerçevede, Qin öncesi dönemden (M.Ö. 351- M.Ö. 394) Han dönemine kadar, *xiaoshuo*'nun henüz bir yazın türü olarak görülmediğini söyleyebiliriz.

Araştırmalar, Çin'de *xiaoshuo* tabirinin ilk olarak ünlü düşünür Zhuangzi (M.Ö. 369-M.Ö. 286) tarafından kullanıldığını göstermektedir. Zhuangzi kendi adını taşıyan eserinin *Za Pian* (杂篇) adlı bölümünün *Wai Wu* (外物) bahsinde şu şekilde bir açıklamada bulunmaktadır: *Süslü küçük sözlerle ilçe amirliği yapanlar büyük anlayışlı kişiler olmaktan uzaktırlar.*¹⁵ Buradaki anlamıyla *xiaoshuo*, Konfüçyüs'ün *ideal yol* (大道) fikrinin zıttıdır. Zhuangzi, *xiaoshuo*'yu *küçük söz* olarak ifade ederek, bunların önemsiz ve dağınık oluşuna dikkat çekmiştir. Han döneminde yazılan sözlüklerde ve kitaplarda da *xiaoshuo*'nun bu türden bir anlama sahip olduğu vurgusu yapılmaktadır. (Pu, 2015: 135) Örneğin Doğu Han döneminin ünlü düşünürü Huan Tan (M. Ö. 23- M.S. 56) ünlü eseri *Xin Lun*'da (新论) *xiaoshuo* hakkında aşağıdaki açıklamayı yaparken *xiaoshuo*'nun aynı zamanda bir yazın türü olduğuna dikkat çekmektedir: “Xiaoshuo yazarları, bölük pörçük, ufak tefek sözleri bir araya getirerek, etrafındakileri açıklamak ve kendilerini ve ailelerini idare için metinler yazarlar ve bunlarda kayda değer şeyler vardır.”¹⁶

¹⁵ Orijinal Çince ifade şöyledir: “饰小说以干县令，其于大达亦远矣。”

(<https://ctext.org/zhuangzi/ens?searchu=%E5%B0%8F%E8%AF%B4>, 14.07.2021'de erişildi.)

¹⁶ Orijinal Çince ifade şöyledir: “若其小说家，合丛残小语，近取譬论，以作短书，治身治家，有可观之辞。”

(<https://ctext.org/wiki.pl?if=en&res=367423&searchu=%E5%B0%8F%E8%AF%B4%E5%AE%B6&remap=gb>, 14.07.2021'de erişildi.)

Fakat *xiaoshuo* Çin yazın dünyasında yine de uzun bir süre değer görmemiştir. “Xiaoshuo, zarif ve asil mertebeye çıkamaz (小说不登大雅之堂)” anlayışı, edebiyat dünyasında uzun süre hâkimiyetini korumuştur. Ne var ki, Wei ve Jin dönemlerine (M.S. 220-420) gelindiğinde, *xiaoshuo*’ya bakış olumlu yönde değişmiştir. Bu dönemden itibaren, *xiaoshuo*’nun işlevsel yönü öne çıkmış ve eğlendirme işlevi de ağırlık kazanmıştır. Bu doğrultuda kaleme alınan ve *esrarengiz olayları temel içerik olarak kaydeden xiaoshuo*¹⁷ anlamına gelen *zhiguai xiaoshuo* (志怪小说), *xiaoshuo*’nun bir yazın türü olarak tanınmasına zemin oluşturmuştur.

Xiaoshuo’nun kökeni konusunda ikinci yaklaşım, *tarihin kolu* (史氏之流) görüşüdür. Bu düşünceyi savunan Tang dönemi tarihçisi Liu Zhiji (刘知几) (661-721), *Shi Tong* (史通) adlı kitabının *Za Shu* (杂述) adlı bölümünde şu şekilde açıklamada bulunmaktadır: “Yakın zamandaki olayların kaydı ve *xiaoshuo* kendi benzersiz tarzlarıyla bir ekol oluşturur. Resmi tarihlerle birlikte yayılabilmesi, el üstünde tutulmasının sebebidir.”¹⁸

Liu Zhiji bir tarih yazarı pozisyonunda durarak, *xiaoshuo*’nun tarihin bir kolu olduğu üzerinde durmuş ve resmi tarihle birlikte yayılma özelliği olduğuna dikkat çekmiştir. Bu yönüyle *xiaoshuo*’nun tarihi tamamlayıcı rolüne vurgu yapmıştır. Bu anlayışın Tang döneminde (M.S. 618- M.S. 907) geniş ölçüde kabul görmesi, *xiaoshuo*’nun daha çok tarihî olay ve olgulara odaklanması yönünde bir ihtiyacı doğurmuştur. Bu sebeple, önemli şahsiyetlerin biyografilerini yazma alışkanlığı,

¹⁷ Çince açıklaması şöyledir: “以记载怪诞不经的事情为主要内容的小说。”

(<https://www.zdic.net/hans/%E5%BF%97%E6%80%AA%E5%B0%8F%E8%AA%AA>, 04.10.2021’de erişildi.)

¹⁸ Orijinal Çince ifade şöyledir: “是知偏记、小说，自成一家。而能与正史参行，其所由来尚矣。”

(<https://ctext.org/wiki.pl?if=gb&chapter=191059&remap=gb>, 15.07.2021’de erişildi.)

xiaoshuo yazıcılığında da olumlu etki meydana getirmiştir. *Xiaoshuo*'nun bu dönemde daha çok tarihsel biyografi ile bağıntı kurması, tarihî anlatının eksikliklerini telafi etmesi anlayışını güçlendirmiştir. Böylelikle *xiaoshuo*'nun konumu, önceki dönemlere kıyasla yükselmeye başlamıştır. (Pu, 2015: 136)

Ancak şu da var ki, Liu Zhiji'nin *xiaoshuo*'yu kelime anlamı olarak *söz, laf, konuşmaları* ayrıca *oldukça kısa, ana akıma dâhil olmamış, yeterince öneme sahip bulunmayan kitapları* işaret etmesi sebebiyle kimi araştırmacılar *xiaoshuo*'nun romanın ya da öykünün gelişim tarihinde kayda değer bir önemi olmadığı fikrini taşımışlardır. (Sun, 2008:110) Bu bakımdan *xiaoshuo*'nun sistematik bir kavrama sahip olmadığını dile getirmişlerdir. Bununla birlikte, Tang döneminde bir yazın türü olarak belirginleşen romana ya da öyküye herhangi bir teorik temel sağlamayı ve tasnif oluşturmayı temel husus olarak görmediği de dikkat çeken başka bir yaklaşımdır.

Hanji (汉记)¹⁹ içinde, bugün öykü ve roman karşılığı kullanılan *xiaoshuo* “küçük söz” anlamını taşıyarak aslen Çin'in klasik düşünce akımları arasında sayıldığı kayıtlıdır. Buna göre, tekerleme ve terennümler söyleyen, savaş efsaneleri aktaran ya da çeşitli cambazlık gösterileriyle ilgili bir kısım faraziye anlatan kimseler adeta bir düşünce ekolü gibi aynı tasnif altında bir araya getirilmiştir. Rujia (Konfüçyüsçü ekol), Daojia (Taocular) gibi Çin düşünce dünyasının tarihsel ve kültürel zeminini oluşturan on düşünce akımı arasında, en sonda da olsa *xiaoshuo*'ya bir yer ayrılmış görünmektedir.²⁰

Öte yandan, edebiyat eleştirmeni Liu Xie (刘勰) (465-522), *Wen Xin Diao Long Yizheng* (文心雕龙义证) adlı eserinin üçüncü tomarında yukarıda sözü geçen düşünce akımlarının dokuz tane olduğunu, onuncusu olan *xiaoshuo*'nun bu gruba adeta iliştirilmiş

¹⁹ *Han Ji* (汉记), Batı Han Hanedanı (M.Ö. 202- M.S. 8) tarihini kaydeden kronolojik bir tarih kitabıdır.

²⁰ <http://www.guoxuedashi.net/a/1729m/124270r.html>, 22.12.2021'de erişildi.

olduğunu söylemektedir.²¹ Bunun yanında, Liang Qichao'nun (梁启超) (1873-1929) bu düşünce akımı için "ülke meselelerini hiç önemsemediklerini" söylemesi ise ilginç bir not olarak karşımıza çıkmaktadır.²² Bunların yanında, küçük memurların sokak aralarında anlattığı hikâyelerle ilgili jenerikleşmiş ifade pek çok kaynakta karşımıza çıkmaktadır.²³

Akademik çevrelerce kabul gören bir diğer görüş, *xiaoshuo*'nun kökenin Tang (618-907) ve Song (960-1279) dönemlerinde popüler olan *huaben*'a (话本)²⁴ dayandığıdır. Ünlü Sinolog Wolfram Eberhard'ın "Çin Romanının Çin Edebiyatındaki Yeri" başlıklı makalesinde, *masal temelleri* olarak tercüme ettiği *huaben* hakkında aktardıkları, bu görüşü desteklemektedir:

...Çinlilerin maksatları ise devamlı dinleyici temin etmektir: hikâyeleri anlatmaya başlarlar, keserler, para toplarlar, yine anlatırlar, yine keserler; ertesi gün yine masala devam ederler.

Anlatılan bu masalların metinleri maalesef zamanımıza kadar kalmamıştır. Buna mukabil Song-devrinden (yani 10-13. yüzyıllardan) kalma hikâye bakiyeleri vardır. Bundan, ilk meddahların, masalları kendi hafızalarından anlattıklarını belki de yazı yazmasını bilmediklerini çıkarmak icap edecektir. Song-devrinde, huaben=masal temelleri, yazarlardı ki, bunlar masalları hatırlatmaya yarardı. Bunlar bütün hikâyenin bir hülâsası idi bazen de masalda dağıntık şiirler de bulunurdu. Bu nevi Aua-pen'lerden takriben 10

²¹ <http://www.guoxuedashi.net/a/1729m/124270r.html>, 22.12.2021'de erişildi.

²² <https://ctext.org/wiki.pl?if=gb&chapter=921320&remap=gb>, 22.12.2021'de erişildi.

²³ <http://www.guoxuedashi.net/a/7375s/71965u.html>, 22.12.2021'de erişildi.

²⁴ Song ve Yuan hanedanlıkları döneminde hikâye anlatıcıları tarafından kullanılan metinlerdir. Çoğunlukla tarihi hikâyelere ve o zamanki toplumsal yaşamı konu alır ve gündelik dille yazılırlardı. (<https://www.zdic.net/hans/%E8%AF%9D%E6%9C%AC>, 15.07.2021'de erişildi.)

*tane kalmıştır ve kısmen Japon kütüphanelerinde bulunmaktadır. Bu huanben'lerin çoğu sonra çok meşhur olan romanların öncüleridir.*²⁵
(Eberhard, 1945: 194)

Song döneminde, Çin'in ekonomik ve toplumsal gelişimi, yeni yükselmekte olan şehirli sınıfın estetik kültüre ağırlık vermesine olanak sağlamıştır. Bu durum, edebiyat dünyasını doğrudan etkilemiş ve bunun sonucunda yazarlar geleneksel düşünce ve öğretilerin ölçüt alındığı geleneksel kavramları değiştirme ihtiyacı hissetmişlerdir. Böylelikle, *xiaoshuo* yazımıyla şehirli sınıfın estetik zevklerini ve ihtiyaçlarını yansıtmaya başlamışlardır.

Toplumsal hayattaki görelî istikrar ve şehir kültürünün yükselişiyle birlikte, *xiaoshuo*'ya yönelik yeni bir yaklaşım doğmuştur. Qin ve Han dönemlerinde, *xiaoshuo*'nun *sokakta konuşulan, dağınık ve küçük sözler olduğu* fikri zayıflamış, Qin öncesi dönemdeki önemli klasik kitaplardan olan *Altı Klasik Eser*'in (六经)²⁶ ve Qin öncesi dönemden itibaren Han dönemine kadar uzanan *dokuz ekolün*'ün (九流) mirasçısı gözüyle bakılmaya başlanmıştır. *Xiaoshuo* Tang döneminde *azizin yolu* (圣人之道) mertebesine yükselmiştir. (Pu, 2015: 136)

Tang döneminde efsaneler ve hikâye anlatıcılığı, *xiaoshuo*'nun eğlendirme işlevini geliştirmiş olsa da bu dönemde *xiaoshuo*'nun tarihi tamamlayıcı rolünün öne çıkmasıyla, yazarlar çoğunlukla tarihî olaylara odaklanmışlardır. Song (M.Ö. 960-M.S. 1279) ve Yuan hanedanları (1271-1368) döneminden itibaren ise masalsı hikâyelerin öne

²⁵Pasajın orijinalinde yer alan bazı sözcükler söyleniş ve yazım kolaylığı açısından yeniden düzenlenerek yazılmıştır. Örn: hua-pen yerine huaben.

²⁶ Konfüçyanizm ekolününe ait *Shī* (诗), *Shū* (书), *Yì* (易), *Lǐ* (礼), *Chūnqiū* (春秋), *Yuè* (乐) adlı eserleri ifade etmektedir.

çıkıldığı *huaben xiaoshuo* (话本小说) ile *xiaoshuo*'nun eğlendirme yönü gelişim göstermiştir.

Ming (1368-1644) ve Mançu (1644-1912) döneminde, *xiaoshuo* Yuan (1271-1368) ve Song'dan (M.Ö. 960-M.S. 1279) kalan miras üzerine gelişmiştir. *Xiaoshuo*, Ming döneminde, özellikle *roman* kimliğiyle en parlak çağını yaşamıştır. Bu devirde ilk defa olarak meddahların anlattıkları hikâyeler tespit edilmiş ve meddahlar da yazılı yeni hikâyeleri anlatmışlardır. (Eberhard, 1945: 194) Romanın işlevsel olması üzerinde ağırlıklı olarak durulmuş ve pek çok yazar kendi bakış açısıyla romanın işlevsel özelliğini ön plana çıkartan bir tutum izlemiştir.

Mançu saltanatının hüküm sürdüğü 17. Yüzyıl ortası ile 20. Yüzyıl arasındaki süreçte, roman olarak *xiaoshuo*'nun yazılıp yayılmasında ikinci bir zirve yaşanmıştır. Ming döneminde roman türünde yazılan birçok eser, Qing döneminde yeniden basılma fırsatı bulmuştur. Bununla birlikte, Çin'in ünlü edebiyat klasikleri olarak günümüzde bilinen ve yaşadığı çağa damga vurmuş önemli romanlar yazılmıştır. Bunların içinde, Cao Xueqin'in (曹雪芹) (1715-1763) *Kızıl Köşkün Rüyası* (红楼梦), Wu Jingzi'nin (吴敬梓) (1701-1754) *Bilginlerin Harici Tarihi* (儒林外史) ve Shi Yükun'un (石玉昆) (1797-1871) *Üç Kahraman ve Beş Cesur* (三侠五义) adlı eserleri, Çin romanının başyapıtları sayılmaktadır.

Qing dönemi edebiyatının yukarıda adı geçen üç romanla sıkı sıkıya bağlantılı olduğu anlaşılmaktadır. Bu dönemde kaleme alınan *xiaoshuo* türü eserleri, toplumsal yaşamı geniş bir çerçeveden okura sunmaktadır. Gündelik yaşamın konu edildiği bu eserlerde karakter kadrosu da gerçek yaşamdaki karakterlerin aynası konumundadır. Bu bakımdan, Klasik dönemde hâkim olan geleneksel yaşamın *xiaoshuo* üzerinden etkili bir şekilde yansıtıldığı dikkat çekmektedir. Örneğin, *Kızıl Köşkün Rüyası* (1791) hakkında, geleneksel Çin toplum yaşamının ansiklopedisi olduğu görüşü hâkimdir. Romanın

başında, yazar tarafından geleneksel toplum yapısı ve yönetim anlayışı eleştirel bir bakış açısıyla sunulmakta, toplumun yozlaşmış ve geride kalmış görüntüsünün yol açtığı kaçınılmaz çöküş ve parçalanma eğilimi canlı bir şekilde sergilenmektedir.

Bilginlerin Harici Tarihi ve Pu Songling'in kısa hikâyelerinden oluşan *Liaozhai'ın Garip Hikâyeleri* (聊斋志异) (1740) adlı derlemelerde, geleneksel yaşam aydın bakış açısı üzerinden sunulmaktadır. Dönemin aydınlarının deneyimlerinin ve psikolojik hallerinin tasviri vasıtasıyla Çin'in geleneksel yaşamının önemli bir parçasını oluşturan memuriyet sınav sistemine eleştiri getirilmektedir.²⁷

Qing döneminde roman ya da öykü olarak *xiaoshuo*'nun edebiyat açısından önem kazanmasında eserlerin ideolojik içeriğinin bulunmasının ve anlatım tekniklerinin daha sanatsal olmasının rolü vardır. Dönemin yazarları yazdıkları roman ve hikâyelerde toplum ve yaşam konularının sanatsal temsillerini vermişlerdir. Klasik Çin romanı sınıfına giren bu eserlerin, *xiaoshuo*'nun önemsenen bir statüye erişmesindeki rolü büyüktür. Bunun en önemli göstergelerinden biri, romanların konu bakımından belli bir kategoriye temsil etmeleridir. Çin'de klasik roman konularına göre genellikle altı sınıfa ayrılmaktadır. Bunlar; tarihi anlatan roman (讲史派小说), insan duygularının anlatıldığı roman (人情派小说), köylü ayaklanması romanı (农民起义派小说), efsanevi roman (神话派小说), hiciv romanı (讽刺小说), kahramanlık romanı (侠义派小说). Bu altı kategori içinde, Qing dönemine ait dört eser yer almaktadır. *Liaozhai'ın Garip Hikâyeleri* efsanevi romanın, *Kızıl Köşkün Rüyası* insan duygularının anlatıldığı romanın, *Üç Kahraman Beş Cesur* kahramanlık romanının, *Bilginlerin Harici Tarihi* hiciv romanın temsili olarak kabul edilmektedir.

²⁷ Memuriyet sınavları hakkında bakınız: İsmigül, Avcı (2017). "Mançu Hanedanı Çin Klasik Memurluk Sınav Sistemi". *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10 (4): 13-21.

Qing hanedanının (1644-1912) son dönemlerine gelindiğinde, girdiği savaşlarda askeri ve siyasi gücü zayıflayan Çin toplumu, büyük bir kriz ortamına sürüklenmiştir. Bu dönemde, yurtdışında eğitim gören aydınlar ve reformcular, Batı'nın aydınlanma düşüncelerinden ilham alarak Çin'in siyasal ve toplumsal anlamda kötü gidişatını engellemenin yollarını aramışlardır. Bu çalkantılı dönemde, başta ünlü reformcu Liang Qichao (梁启超) olmak üzere, aralarında Huan Zunxian (黄遵宪) (1848-1905), Kang Youwei (康有为) (1858-1927) gibi önemli isimlerin olduğu reformcuların başlattığı Edebiyat Devrimi (1917) ile birlikte, *xiaoshuo*'ya önemli bir tarihi amaç yüklenmiş; *xiaoshuo* halkın ulusal bilincinin uyandırılmasının temel aracı olmuştur. Liang Qichao, “*Xiaoshuo ve Kitle Yönetimi İlişkisi Üzerine (论小说与群治之关系)*” başlıklı denemesinde, *xiaoshuo*'nun ülke için politik önemini şu sözleriyle ifade etmiştir:

*Bir milletin insanının yenilenmesini isteniyorsa, öncelike onun xiaoshuo'sunu yenilemek gerekir. Dolayısıyla ahlakı, inancı, siyaseti, toplumsal gelenekleri, öğrenimi ve sanatı ve hatta insan zihnini yenilemek ve karakterini yeniden biçimlendirmek için xiaoshuo'sunu yenilemek gerekir. Bu neden böyle? Bunun nedeni, xiaoshuo'nun insanlar üzerinde inanılmaz bir güce sahip olmasıdır.*²⁸

Liang Qichao'un *xiaoshuo*'ya getirdiği bu yeni bakış açısı, Çin'de 1840-1919 yıllarını kapsayan Yakın dönem tarihinin ortak düşüncesi olmuştur. Liang Qichao'un *xiaoshuo* dünyasında başlattığı devrim, *xiaoshuo*'nun edebiyat sahasında önemli bir

²⁸ Çince pasaj şöyledir: “欲新一国之民，不可不先新一国之小说。故欲新道德，必新小说；欲新宗教，必新小说；欲新政治，必新小说；欲新风俗，必新小说；欲新学艺，必新小说；乃至欲新人心，欲新人格，必新小说。何以故？小说有不可思议之力支配人道故。” (<https://baike.baidu.com/item/%E8%AE%BA%E5%B0%8F%E8%AF%B4%E4%B8%8E%E7%BE%A4%E6%B2%BB%E4%B9%8B%E5%85%B3%E7%B3%BB/1707403?fr=aladdin>, 27.11.2021'de erişildi.)

pozisyon kazanmasına ve kamu politikasına katılmasına yön vermiştir. Bu husus, yukarıda adı geçen denemenin son cümleleri üzerinden de anlaşılmaktadır: “Bu sebeple, bugün kitle yönetimini iyileştirmek istiyorsak, mutlaka xiaoshuo dünyasında devrimle başlamalıyız! Yeni bir vatandaş istiyorsak mutlaka yeni xiaoshuo ile başlamalıyız!”²⁹

Bu alıntıda, Ming ve Mançu dönemlerinde olduğu gibi, *xiaoshuo*’nun işlevsel olması anlayışına benzer bir düşünce görülmektedir. Burada işlevsellikten kast edilmek istenen, roman ya da öykü türü eserlerin pedagojik ve didaktik özellikler barındırması, bu yolla insanları aydınlatması ve eğitmesidir. Nitekim bu dönemde yükselen çeviri edebiyatı hareketiyle, Batı’nın çok sayıdaki edebiyat eseri Çinceye tercüme edilip tanıtılmıştır. Eserlerin genellikle vatan sevgisi temalı yabancı çocuk romanları içinden seçilmesiyle, çocuk “ülkenin yeni insanı” olarak görülmüş ve çocuğun eğitilmesi amaçlanmıştır. Şurası açıktır ki *xiaoshuo*, Çin’in Yakın dönem tarihinin siyasi konularının ana odağı olmuş ve klasik dönemdeki gölgede kalma durumu bütünüyle yıkılmaya başlamıştır.

Bu noktada değinilmesi gereken önemli bir husus da Mançu döneminde *xiaoshuo*’nun modern bir yapıya bürünmesinin filizlenmesidir. Bunun en temel göstergesi ise çocuğa yönelik geleneksel bakış açısının bırakılmasıdır. Çocukların ve gençlerin atalarına, yöneticilerine ve ebeveynlerine koşulsuz itaat etmekle yükümlü küçültülmüş yetişkinler olduğu geleneksel görüşü terk edilerek, onlara bireysel anlamda temel hak ve özgürlüklerinin verilmesi yönünde yeni bir bakış açısı benimsenmiştir. Bu olgu *xiaoshuo* üzerinde etkisini göstermiş, klasik dönemdeki *xiaoshuo* türünde eserlerde çocuklar ve gençler figüran konumunda iken, Yakın dönemden itibaren eser başkışısı

²⁹ Orijinal Çince ifade şöyledir: “故今日欲改良群治，必自小说界革命始！欲新民，必自新小说始。”

(<https://baike.baidu.com/item/%E8%AE%BA%E5%B0%8F%E8%AF%B4%E4%B8%8E%E7%BE%A4%E6%B2%BB%E4%B9%8B%E5%85%B3%E7%B3%BB/1707403?fr=aladdin>, 27.11.2021’de erişildi.)

olmaya başlamışlardır. Modern dönemde ise çocuğa yönelik modern bakış açısı resmi bir şekilde kurulmuş, çocukların ve gençlerin eser başkışisi oldukları *xiaoshuo*'lar modern roman ve öykülerin oluşmasının temeli olmuştur.³⁰

Liang Qichao, *xiaoshuo*'nun toplum üzerinde büyük etki gücüne sahip olduğu üzerinde özellikle durarak toplumun iyiye ya da kötüye gitmesindeki nedeni *xiaoshuo*'ya bağladığını açıkça dile getirmiştir. Örnek olarak batıl inançların, hurafelerin ve bunlara bağlı olarak düzenlenen etkinliklerin, insanları zahmete sokarak ulus gücünün tüketilmesi olarak görüp buna yol açan temel sebebin *xiaoshuo* olduğunu vurgulamıştır.³¹ Ancak Liang Qichao, *xiaoshuo*'nun yol gösterme ve eğitme konusunda vazgeçilmez olduğu hususuna da ayrıca değinmiştir. Klasik dönemde sokak arası konuşmalara dayanan, kısa, anlaşılır, sığ vb. anlamlarıyla öne çıkan *xiaoshuo*'nun bu özellikleri bir anlamda *xiaoshuo*'nun toplumu aydınlatmada önemli bir araç haline gelmesine yol açmıştır. Liang Qichao'nun anlayışından yola çıktığımızda, eğitilmiş insanın az oluşu, içeriği ve anlamı derin olan klasik eserlerin halk tarafından anlaşılmasını güçleştirmektedir. Okumayı bilenler bile bu tür eserleri anlamakta zorlanırken, *xiaoshuo* herkesçe okunup anlaşılabilir. Liang Qichao, hatta yasaların yönetemediğini, *xiaoshuo*'nun yönetebileceği düşüncesinden hareketle *xiaoshuo*'nun gücüne ve etkisine dikkat çekmiştir.³² Bu durumda, klasikler halk nazarında bir anlam ifade etmeyen bir konumda yer almıştır. Liang Qichao bu sebeple edebiyat içinde *xiaoshuo*'nun önemli olduğu

³⁰ Ayrıntılı bilgi için bakınız: Gözde, Karakaş (2021). “Çin’de Çocuğa Yönelik Bakış Açısının Tarihsel Değişimi ve Gelişimi”. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 12 (2): 104-111.

³¹ Orijinal Çince alıntı şu şekildedir: “今我国民惑堪輿、惑相命、惑卜筮、惑祈禳，因风水而阻止铁路、阻止开矿，争坟墓而鬪族械鬪、杀人如草，因迎神赛会而岁耗百万金钱、废时生事、消耗国力者，曰：惟小说之故。” (<https://ctext.org/wiki.pl?if=gb&chapter=921320&remap=gb>, 22.12.2021’de erişildi.)

³² <https://ctext.org/wiki.pl?if=gb&chapter=921320&remap=gb>, 22.12.2021’de erişildi.

vurgusunu yaparken Amerika, İngiltere, Almanya, Fransa gibi gelişmiş ülkelerin siyaset dünyasında gelişme göstermesinde siyasi içerikli *xiaoshuo* 'ların yani siyasi roman ya da öykülerin katkısının büyük olduğunu ayrıca belirtmiştir.

Liang Qichao'da gördüğümüz bu anlayışın modern dönem kadın yazarlarından Bing Xin tarafından da desteklendiği anlaşılmaktadır. Nitekim Bing Xin, yazdığı kısa öykülerinin temelinde bu düşünceyi benimsediğini şu sözlerle ortaya koymaktadır: *"...Xiaoshuo yazmamın amacı, toplumu doğru yola çevirme konusunda rehberlik etmek istememdir. Bu sebeple, eski toplum ve aile yapısının kötü durumunu elimden geldiğince anlatmaya çalışıyorum. Böylece insanların bunları okuduktan sonra ihtiyatlı olmalarını ardından birşeyleri düzeltmeyi düşünmelerini sağlıyorum."*³³

Çin'de Dört Mayıs Hareketiyle (1919-1921) başlayan Modern döneme (1919-1949) gelindiğinde ise edebiyat dünyasında *xiaoshuo*, romandan ziyade daha çok öykü olarak varlığını sürdürmüştür. Dönemin edebiyat yazarlarının kaleme aldığı edebiyat eserlerine bakıldığında, eserlerin hemen hemen hepsinin kısa yaşam kesitlerine dayanması ve az sayıda karakter kadrosuna sahip olması bakımından *kısa öykü* (短篇小说) kategorisi içinde yer aldığı görülmektedir. Bu öyküler dönemin aydınlanma ve modernleşme ihtiyacını içermekte ve ilerleyen süreçte *modern romanın* (现代小说) inşa edilmesinde önemli bir rol oynamaktadır.

Öykü bağlamında *xiaoshuo*'nun modern edebiyatın ayrılmaz bir parçası haline gelmesinde, 1919-1921 yılları arasında gerçekleşen Dört Mayıs Yeni Kültür ve Edebiyat Hareketi'nin yadsınamaz etkisi vardır. Modern Çin edebiyatının ilk edebiyat ürünleri olarak ortaya çıkan bu öyküler, dönemin ilk yıllarında oluşan *wenti xiaoshuo* (问题小说) ismiyle anılmaktadır. Çince *wenti* (问题) isimdir ve dört anlamı bulunmaktadır:

³³ <https://www.bingxinwang.com/bingxindezuopin/137.html>, 18.08.2020'de erişildi.

Birincisi, cevap bulması ya da açıklanması gereken problem ya da soru anlamındadır. İkincisi, çözülmesi gereken meseleyi ifade eder. Üçüncüsü; aksilik, sıkıntı anlamına gelir. Dördüncüsü ise, anahtar, ana nokta ifadesini karşılamaktadır. Bu sözlük anlamlarından yola çıkarak *wenti*'nin cevap bulunması gereken soruları içerdiği gibi, aksiliklere neden olan meseleleri ya da sorunları da kapsadığı anlaşılmaktadır. Aynı zamanda modern dönemin erken dönem yazarlarının öykülerinin adlarına bakıldığında okuyucuya soru soran bir tarzda başlık koydukları görülmektedir. Örneğin, Ye Shengtao'nun *Bu Da Bir İnsan Mı?* (这也是一个人?), Bing Xin'in *Seni Kim Öldürdü?* (是谁断送了你?), Luo Jialun'un *Aşk Mı Izdırıp Mı?* (是爱情还是苦痛?) gibi öykü adlarında da görüldüğü üzere, yazarlar soruyu ön plana çıkaran birtakım sorunları yansıtmaktadır. Sonuç olarak *wenti*'nin Türkçeye sorun; *xiaoshuo*'nun ise modern dönemde yazılan edebiyat metinlerinin kısa olması nedeniyle *öykü* olarak tercüme edilmesi ve *wenti xiaoshuo*'nun *Sorun öyküsü* anlamıyla tercüme edilmesi uygun görünmektedir.

Bu çerçevede, sorun öyküsü, Çin'de modern romanın oluşumunun yapı taşı konumundadır. Edebiyatçılar, Çin toplumunun modernleşmeye duyduğu ihtiyacı, feodalizm ve emperyalizm kaynaklı sorunları kısa ve öz şekilde anlatmak için bu tür öyküler kaleme almışlardır. Modern dönemin yeni *xiaoshuo* yazarlarının pek çoğunun da yazın hayatına bu öykülerle çıktıkları bilinmektedir. Çin'de 1921 yılında kurulan Edebiyat Araştırma Topluluğu'nun (文学研究会) üyeleri özellikle bu öykünün temsili özelliğe sahip örneklerini sunmuşlardır. Bu topluluk içinde pek çok ünlü erkek yazar arasında Bing Xin, sorun öyküsünde eserler veren, modern edebiyat tarihinin ilk kadın edebiyatçısıdır. Bir bakıma bu öykü türünün kurucu yazarlarından biri olduğu söylenebilmektedir. Modern anlamda yeni bir anlam kazanan *xiaoshuo*'ya bir kadın yazar olarak derinlik katan Bing Xin, dönemin erkek yazarları arasında kadın erkek, genç yaşlı demeden toplumu tümüyle kucaklayan, çocuklara ve kadına hak ettiği yeri veren bir yaklaşım ortaya koymuştur. Bunu yaparken yararlandığı başlıca araç *xiaoshuo* yani kısa

öyküleridir. Kendine has edebi yaklaşımı ve anlatım biçimiyle kaleme aldığı kısa öyküleriyle, aydınlanma zihniyetinin topluma nüfuz etmesine büyük katkı sağlamıştır. Bu eserler her ne kadar eskiden olduğu gibi *xiaoshuo* ismiyle adlandırılmış olsalar da yeni dönemde eski anlayışla bağlarını koparmış bir görünüm sergileyerek edebiyat sahnesinde yerlerini almaktadırlar.

BİRİNCİ BÖLÜM

MODERN ÇİN EDEBİYATINDA SORUN ÖYKÜSÜ (问题小说)

1.1. Çince Kaynaklarda Sorun Öyküsünün Tanımı

20. Yüzyılın başları, Çin’de saltanatın son bulduğu ve Çin Cumhuriyeti’nin (1912) kurulduğu yıllardır. Bu dönemde, Çin’de yarı emperyalist yarı feodal yapı değişmiş ancak siyasi sahada feodal bürokrasi, toplum yaşamında da geleneksel kültür varlığını korumayı sürdürmüştür. Çin’in gelişmesinde bunu engel olarak gören aydınlar ve Batı’nın aydınlanma düşüncesinden etkilenen gençler 1919 yılında, Dört Mayıs Hareketi olarak bilinen vatansever bir kültür hareketi başlatmışlardır. Yönetimde demokrasiyi, kültürdeyse bilimsel düşüncüyü savunan aydınlarla gençler, halk kitleleri arasında yenilikçi bir bilinç uyandırmak amacıyla faaliyette bulunmuşlardır. Bu faaliyetler arasında edebiyat önemli bir araç olmuş, edebi metinler vasıtasıyla antiemperyalist ve gelenek karşıtı düşüncelerin propagandası yapılmaya başlanmıştır. Yeni başlayan çağın bu genç yazarları, siyasal ve toplumsal karmaşadan büyük endişe duymuş ve kurdukları edebiyat toplulukları vasıtasıyla vatansever bir mücadele başlatmışlardır. Yazarlar toplumsal sorunları çeşitli açılardan ele alan birtakım sorunları dile getirdikleri öyküler kaleme almışlardır. Toplumsal ve yaşamsal konulara odaklanmaları bakımından, Çin’de bu öyküler, *wenti xiaoshuo* yani “sorun öyküsü” olarak tanınmaktadır.

Sorun öyküleri hakkında Çince sözlük ve ansiklopedilerde tanımlamalar karşımıza çıkmaktadır. *Çince Biçimbilim Sözlüğü*’nde (中国文体学字典) “sorun öyküsü”nün “toplumsal sorundan bahseden ve bu soruna çözüm arayan öykü” olduğu tanımı yapılmaktadır. Buna göre, sorun öyküsünün biçim ve içerik yönünden iki şartı sağlaması gerekmektedir: Bunlar; öykü biçiminde olması ve belirli bir toplumsal sorunu konu etmesidir. Bu sözlükte ayrıca, sorun öyküsünün Çin’de Dört Mayıs döneminde popüler olduğu bilgisi verilmektedir.³⁴

³⁴ Zhu, Zinan 朱子南 (1988). *Zhongguo Wenti Xue Cidian* 中国文体学辞典 (*Çince Biçimbilim Sözlüğü*).

湖南: 湖南教育出版社. (<https://xuewen.cnki.net/R2006070310000617.html>, 04.11.2021’de erişildi.)

Çin Edebiyat Sözlüğü'nde (中国文学大辞典) yukarıdaki açıklama ile örtüşen bir tanım yapılmaktadır: “Belirli bir toplum sorununu gündeme getirmek için yazılmış öyküdür. Dört Mayıs döneminde ortaya çıkmıştır.”³⁵ Bu sözlükte, ayrıca Çinli edebiyat kuramcısı Zhou Zuoren'ın (周作人) 1919 yılında yazdığı *Çin Öyküsünde Erkek ve Kadın Sorunu* (中国小说里的男女问题) adlı denemesine atıfta bulunularak, sorun öyküsünün Çin'de modern dönem halk edebiyatının bir ürünü ve adından da anlaşılacağı üzere yaşamla ilgili çeşitli sorunları içeren öykü olduğu ifade edilmektedir.

Sorun öyküsünde sorunun yansıtılması noktasında, *Büyük Öykü/Roman Sözlüğü*'nde (中国小说字典) bağdaş bir anlayış sergilenirken, sorun öyküsünün çıkış noktasının altı çizilmektedir: “Bu öykü, genellikle tarihte yeninin eskinin yerine geçtiği ya da toplumun büyük dönüşümler ve değişimler geçirdiği dönemde ortaya çıkmıştır.”³⁶ Bu ifade, Çin'de geleneksel düzenden modern düzene geçilen Dört Mayıs dönemine işaret etmektedir. *Edebiyat Ansiklopedisi Sözlüğü*'nde (文学百科大辞典) de sorun öyküsünün belli bir dönemin karakteristik özelliklerini taşıması fikrinden hareket edilerek, sorun öyküsü hakkında şu şekilde bir açıklamaya yer verilmektedir:

Dört Mayıs Hareketi'nin tarihsel döneminin bir ürünüdür. Düşünce özgürlüğünün ve düşünsel dalgalanmanın yaşandığı Dört Mayıs döneminde, insanlar ülke, yönetim sistemi, ahlak, eğitim, din, emek, işçi, genç, aile, evlilik, aşk gibi çeşitli açılardan dile getirdikleri toplumsal ve yaşamsal sorunları

³⁵ Qian, Zhonglian 钱仲联 (1997). *Zhongguo Wenxue da Cidian* 中国文学大辞典 *Çin Edebiyat Sözlüğü* (*Çin Edebiyat Sözlüğü*). 上海: 上海辞书出版社. (<https://xuewen.cnki.net/R2006090820014990.html>, 05.11.2021'de erişildi.)

³⁶ Qin, Kangzong 秦亢宗 (1990). *Zhongguo Xiaoshuo Zidian* 中国小说字典 (*Büyük Öykü/Roman Sözlüğü*). 北京:北京出版社. (<https://xuewen.cnki.net/R2006070430000030.html>, 04.11.2021'de erişildi.)

*gündeme getirip araştırmışlardır. O yıllarda, ülke çapındaki yüzlerce gazetenin ve derginin neredeyse tamamı, toplumun reform edilmesi ve Çin'in kurtuluş yolu hakkındaki büyük tartışmaya katılmıştır. Bu tartışmaların toplumda uyandırdığı yankılar kaçınılmaz bir biçimde edebiyata yansımıştır.*³⁷

Yukarıda ifade edilen bu yankıların meydana gelmesinde, Batı'dan etkilenmenin söz konusu olduğu ayrı bir dikkat çeken husustur. Bu husus, *Edebiyat ve Sanat Eserleri Bilgisi Sözlüğü*'nde (文艺创作知识辞典) şu şekilde ortaya konmaktadır: Avrupa'nın “sorun edebiyatı”ndan ve sorun tiyatrosundan etkilenerek, Çin'de Dört Mayıs Hareketi sürecinde meydana gelen, toplumun karanlığını ortaya çıkaran ve yaşamın ne olduğunu araştırmayı konu edinen öyküdür.³⁸

Bu anlayış, *Modern Çin Edebiyatı Sözlüğü* (中国现代文学词典) ve *20. Yüzyıl Çin Edebiyatı Sözlüğü*'nde (二十世纪中华文学辞典) de görülmektedir. Bu iki kaynakta, Norveçli yazar Henrik Ibsen'in tiyatro yapıtlarının Çin'de sorun öyküsünün ortaya çıkmasında etkisinin olduğu vurgulanmaktadır. İlkinde şu şekilde geçmektedir:

Dört Mayıs'ın ilk dönemlerinde aydınlanma düşünce eğilimlerinden ve Ibsen'in toplum tiyatrosu gibi yabancı ülkelerin realizm eserlerinin etkisinde kalan; ağırlıklı olarak Edebiyat Araştırma Topluluğu'ndan çok sayıda yazar

³⁷ Hu, Jingshu 胡敬署 (1991). *Edebiyat Ansiklopedisi Sözlüğünde* (文学百科大辞典). 北京:华龄出版社. (<https://xuewen.cnki.net/R2006063160003857.html>, 03.11.2021'de erişildi.)

³⁸ Wang, Qingsheng 王庆生 (1987). *Edebiyat ve Sanat Eserleri Bilgisi Sözlüğünde* (文艺创作知识辞典). 长江: 长江文艺出版社. (<https://xuewen.cnki.net/R2006060540000489.html>, 04.11.2021'de erişildi.)

Yeni Akım (新潮), *Sabah Gazetesi Eki* (晨报副刊), *Kurgu Aylık Dergi* (小说月报) vb. dergilerde birçok sorun öyküsü yayımladı.³⁹

Diğer sözlükte de şu şekilde bir açıklama yer almaktadır: “...Bu yazma eğilimi, Dört Mayıs toplumsal değişiminin ve ideolojik aydınlanmanın ürünü olmasının yanı sıra Ibsen’in toplumsal sorun tiyatrosundan etkilenmiştir.”⁴⁰

Batı edebiyatındaki ilerici düşünce eğilimlerinden büyük ölçüde etkilenerek ortaya çıkan sorun öyküsünün yazarlarının kimler olduğu da örneklendirilmektedir. Örneğin; *Çin Ortaokul Öğretimi Ansiklopedisi*’nin (中国中学教学百科全书) *Dil ve Edebiyat* (语文卷) başlıklı cildinde, bu konuya şu şekilde değinilmektedir:

Edebiyat Araştırma Topluluğu’nun başını çektiği “insan hayatı okulu” (人生派) yazarları yaşama yön vermeyi, edebiyatın asli sorumluluğu olarak kabul ederek; aile, kadın, evlilik, aşk, emek ve diğer konuları tema alan, insanları sorgulamaya sevk eden, onları uyanmaya teşvik eden ve onları derinden düşünmelerini sağlayan “sorun öyküsü” yazmışlardır.⁴¹

20. Yüzyıl *Çin Edebiyatı Sözlüğü*’nde, sorun öyküsü yazarlarının ilk olarak Yeni Akım Toplumu (新潮社) üyelerinden çıktığı, ardından Edebiyat Araştırma Topluluğu’nun kadın yazarı Bing Xin’in *İki Aile* (两个家庭), *Yalnız ve Perişan İnsan* (斯

³⁹ Xu, Naixiang 徐迺翔 (1989). *Modern Çin Edebiyatı Sözlüğü* (中国现代文学词典). 南宁: 广西人民出版社. (<https://xuewen.cnki.net/R2006060860004941.html>, 03.11.2021’de erişildi.)

⁴⁰ Qian, Kangzong 泰亢宗 (1992). *20. Yüzyıl Çin Edebiyatı Sözlüğü* (二十世纪中华文学辞典). 北京: 中国国际广播出版社. (<https://xuewen.cnki.net/R2006063340002896.html>, 04.11.2021’de erişildi.)

⁴¹ Zhang, Zichen 张紫晨 (1991). *Çin Ortaokul Öğretimi Ansiklopedisi* (中国中学教学百科全书). 辽宁: 沈阳出版社. (<https://xuewen.cnki.net/R2006090190001497.html>, 04.11.2021’de erişildi.)

人独憔悴) gibi büyük çoğunluğu sorun öykülerinden oluşan eserleriyle sorun öyküsü yazma modasının Çin’de resmi bir şekilde başladığı bilgisi aktarılmaktadır. Bing Xin ile birlikte, Wang Tongzhao (王统照), Lu Yin (庐隐), Xu Dishan (许地山) ve Ye Shengtao (叶圣陶) da adı geçen isimler arasındadır.⁴²

Dört Mayıs döneminin ünlü iki edebiyat topluluğu olan Yeni Akım Toplumu ve Edebiyat Araştırma Topluluğu’nun yazarlarının kaleme aldıkları öykülerle yaygınlaşan sorun öyküsü, pek çok Çinli araştırmacı tarafından Bing Xin’in öyküleri ile daha ön planda tutulmaktadır. Öyle ki, *Kurgu Sözlüğü*’nde (小说大辞典), sorun öyküsünün tanımı Bing Xin’in öyküleri ile bir arada sunulmaktadır: “1919-1921 yılları arasında modern edebiyat dünyasında ortaya çıkan Bing Xin öykülerinin temsil ettiği olgunlaşmamış öykü türüdür.”⁴³

Çin’de yapılan akademik çalışmalarda da görüldüğü üzere, araştırmacıların çoğu sorun öyküsünün temel içeriğinin toplumsal sorunları düşünme noktasında hemfikirdir. Örneğin, Tang Tao, *Modern Çin Edebiyatı Tarihinin Kısa Özeti* (中国现代文学史简编) başlıklı kitabında, sorun öyküsü hakkında şu bilgiyi vermektedir: “Edebiyat Araştırma Topluluğu üyelerinin “insan hayatı için” den yola çıkarak yazdıkları öykülerinin konusu çoğunlukla gerçek yaşam sorunlarına dayanmaktadır. Onlar birçok sorun öyküsü meydana getirmişlerdir.” (Tang, 1984:164)

Fu Zijiu, *Çin Yeni Edebiyatı* (中国新文学) adlı kitabında sorun öyküsü için *insan hayatı sorunlarını araştıran öykü* (Fu, 1993: 229) tanımlamasında bulunmuştur. Qian

⁴² Qian, (1992). (<https://xuewen.cnki.net/R2006063340002896.html>, 04.11.2021’de erişildi.)

⁴³ Wang, Xianpei 王先霈 (1991). *Kurgu Sözlüğü* (小说大辞典). 长江: 长江文艺出版. (<https://xuewen.cnki.net/R2006060740001849.html>, 03.11.2021’de erişildi.)

Liqun, Wen Rumin ve Wu Fuhui birlikte yazdıkları *Modern Çin Edebiyatının Otuz Yılı* (中国现代文学三十年) başlıklı kitapta ise sorun öyküsünün zamanın koşulları gereği realizm özelliği taşıdığı hususuna ayrıca değinmişlerdir: “Sorun öyküsü ve yazarları Dört Mayıs Hareketi’nin ideoloji ve kültür alanlarında eskiyi ortadan kaldırıp yeniyi kurmadaki devasa gücüyle ortaya çıktı. Onların eserleri “insan hayatı” realizm öykülerine eğilimi açıkça göstermektedir.” (Qian ve diğerleri, 2012: 47) Sorun öyküsü gerçek realizm öyküsü olmamasına rağmen, Çin’de realizm eserlerinin oluşmasında yol açıcı bir işleve sahip olduğu bilinmektedir.

Sorun öyküsünde çeşitli sorunlar hakkında düşünce gerçekleştirilmesi nedeniyle birçok araştırmacı bu öykünün düşünsel anlamda felsefi özelliğe sahip olduğuna dikkat çekmektedir. Zhao Xiaoqiu ve Ceng Qingrui *Çin’in Modern Xiaoshuo Tarihi* (中国现代小说史) adlı kitapta, sorun öyküsünün “insan hayatı sorunlarını araştıran öykü” tanımlamasında bulunurlarken, bir parantez açarak bu öykünün “genel anlamı itibariyle, yeni bir Çin tarzında felsefi öykü” olduğunu belirtmişlerdir. (Zhao ve Ceng, 1984: 394)

Yang Yi ise sorun öyküsünün geniş bir kavram olduğu üzerinde durmuştur. Yang Yi’nin düşüncesine göre, toplumsal değeri ve yansımaları olan herhangi bir edebiyat eseri, birtakım toplum sorununu sığ ya da derin bir şekilde gündeme getirir. (Yang, 1998: 229) Bu durum, ideolojik anlamda topluma yönelen klasik dönem öykülerinin de sorun öyküsü içine dâhil olması düşüncesini doğuracağından, araştırmacı sorun öyküsünün ait olduğu zamanı açıklamaya dikkat etmiştir: “Yazarların edebiyatla tarihsel gelişime katılma hususunda çok bilinçli oldukları yeni demokrasi çağında, bu tür geniş anlamdaki sorun öyküsü Lu Xun’dan Zhao Shuli’nin öykülerine kadar uzanmaktadır.” (Yang 237) Bu alıntıda işaret edilen kişilerin Dört Mayıs döneminin yazarları olması, sorun öyküsünün dönemsel olarak modern çağa ait bir olgu olduğunu göstermektedir. Nitekim Çin’de sorun öyküsü kavramının ortaya çıkmasından kısa bir süre önce, modern Çin edebiyatı tarihinin

nl yazarı Lu Xun (鲁迅), *İngilizce eviri “Kısa yk Seçkisi” nsz* (英译本 “短篇小说选集” 自序) adlı eserinde, toplumdaki sorunların edebiyatla anlatılmasından bahsetmiştir:

*...Daha sonra, özellikle Rusya, Polonya ve küçük Balkan ülkelerinden gelen bazı yabancı romanları okudum. Dünyada emekilerimizle aynı kaderi paylaşıan birçok insan olduğunu ve bazı yazarların bunun için çağrıda bulunup mücadele ettiklerini fark ettim. Köylerde her zaman gördüğüm manzaralar gözümün önünde daha net bir şekilde belirdi. Tesadüfen bir yazı kaleme alma fırsatı buldum. Üst sınıfın yozlaşımasını ve alt sınıfın talihsizliğini birbiri ardına öyküler halinde yayımladım. Gerçekte asıl amacım dönemin edebiyat yazarlarının sanatını icra etmek değil, aksine bunları okuyucuya göstermek ve onlara bazı sorular sormaktı.*⁴⁴

Dört Mayıs döneminin toplumsal karanlığı, insanların çektiği acılar, cehalet, yeni uyanan demokrasi ile geleneksel güç arasındaki atışıma, aydınların ve gençlerin yüz yüze geldikleri önemli sorunlardır. Onlar ağın ihtiyaçlarına uyarak bu tür sorunları derinlemesine incelemeye başılamışlardır. Bunun sonucunda 1918-1921 yılları arasında yeni öykü yazarları ortaya çıkılmış ve bu yazarların neredeyse tamamı sorun öyküsünde eserler vermişlerdir. (Deng, 2012: 147)

⁴⁴ Çince pasaj şöyledir: “后来我看到一些外国的小说，尤其是俄国，波兰和巴尔干诸小国的，才明白世界上也有这许多和我们的劳苦大众同一运命的人，而有些作家正在为此而呼号，而战斗。而历来所见的农村之类的景况，也更加分明地再现于我的眼前。偶然得到一个可写文章的机会，我便将所谓上流社会的堕落和下层社会的不幸，陆续用短篇小说的形式发表出来了。原意其实只不过想将这示给读者，提出一些问题而已，并不是为了当时的文学家之所谓艺术。”

(<http://www.luxunmuseum.com.cn/cx/content.php?id=2147>, 27.11.2021’de erişildi.)

Sorun öyküsü, Çin’de kronolojik sıralamaya göre, modern öykünün başlangıç dönemine denk gelmektedir. Dört Mayıs döneminin izlerini taşımasından dolayı modern dönemde ortaya çıkan sorun öyküsüyle çoğunlukla 1919-1925 yılları arasındaki “Dört Mayıs sorun öyküsü” kastedilmektedir. 1976 yılında başlayan Yeni dönem edebiyatıyla (新时期文学) sorun öyküleri yeniden edebiyat sahnesine çıkmış, ancak “Yeni dönem sorun öyküsü” olarak tanınmıştır. Çalışmaya konu olan Dört Mayıs sorun öyküsü ise özetle 1919 yılında kurulan Yeni Akım Toplumu (新潮社) üyelerinden Luo Jialun (罗家伦), Fu Sinian (傅斯年), Yang Zhensheng (杨振声), Gu Jiegang (顾颉刚) ve Yu Pingbo (俞平伯) adlı yazarların öyküleriyle başlamıştır. Daha sonra Bing Xin’in öyküleriyle yaygın hale gelmiş; 1921 yılında Edebiyat Araştırma Topluluğu’nun kurulmasıyla, başta Bing Xin olmak üzere Wang Tongzhao, Lu Yin, Xu Dishan ve Ye Shengtao’nun öyküleriyle kısa süre içinde zirveye çıkmıştır. 1923 yılında memleket öyküsünün (乡土小说) popüler olmaya başlamasının ardından sorun öyküsü gerileme evresine girmiş ve 1925 yılında son bulmuştur.

1.2 Sorun Öyküsünü Ortaya Çıkaran Etmenler

Çin edebiyatında sorun öyküsünün ortaya çıkaran nedenler, tüm Dünya’daki gelişim ve değişim, Çin’in içinde bulunduğu sosyal çevre, aydınların ve yazarların ideolojik arayışları, hayata karşı tutumları, yeni düşünce eğilimlerini tanımları ile yakından bağlantılıdır. Sebepler çok yönlü olmasına karşın, aşağıdaki üç başlık altında irdelenebilmektedir:

1.2.1 Kuramsal Kaynaklar

Çin’in modernleşme sürecinin tarihsel, toplumsal ve kültürel koşulları sorun öyküsünün oluşmasının en temel nedenidir. Ancak bununla birlikte, bu tür öykünün ilk ortaya çıkışında “kuram önce gelir (理论的先行)” düşüncesi büyük bir etkiye sahiptir.

(Guan ve Ou, 2013: 127) Sorun öyküsünün Çin edebiyatında henüz ortaya çıkmadığı ya da yeni oluşmaya başladığı dönemde (1918-1919) yazılmış iki deneme yazısı, bu düşüncenin somut delilleridir. Birincisi, modern dönemin önemli düşünürlerinden biri olan Hu Shi'nın (胡适) 1918 yılında kaleme aldığı ve *Yeni Gençlik* (新青年) dergisinde yayımladığı *İnşa Edilen Edebiyat Devrimi Görüşü* (建设的文学革命论) adlı denemesidir. Hu Shi, her ne kadar sorun öyküsü kavramını doğrudan kullanmamış olsa da çeşitli sorunların bir tür yazım malzemesi olabileceğine dikkat çekerek, ilerleyen süreçte sorun öyküsü yazımının başlamasına teşvikte bulunmuştur:

*Bürokrasi, genelev, kirli cemiyet olmak üzere toplumda üç çevre vardır ve bunlar kullanılmak için (edebiyatta yazım malzemesi olarak) kesinlikle yeterli değildir. Örneğin bugünün yoksul toplumunda, fabrikalardaki erkek-kadın işçiler, çekçek sürücüler, çiftçiler, büyük satıcılar ve küçük dükkânlar, tüm acı verici durumlar edebiyatta asla yer almamıştır. Bugün eski ve yeni uygarlık birbiriyle temas halindedir, ailedeki tüm trajik değişimler, evlilik acıları, kadının konumu, eğitimin uygunsuzluğu, ...her türlü sorun edebiyata malzeme sağlayabilir.*⁴⁵

Bu alıntıda, Hu Shi bir taraftan klasik edebiyat ile modern edebiyatın yazım malzemelerinin farklı olduğunu vurgularken, bir taraftan da sorun sözcüğü ile alt sınıfın

⁴⁵ Çince pasaj şöyledir: “官场、妓院与齷齪社会三个区域，决不够采用。即如今日的贫民社会，如工厂之男女工人、人力车夫、内地农家、各处大负贩及小店铺，一切痛苦情形，都不曾在文学上占一位置。并且今日新旧文明相接触，一切家庭惨变，婚姻苦痛，女子之位置，教育之不适宜，…种种问题，都可供文学的材料。”

(<https://baike.baidu.com/item/%E5%BB%BA%E8%AE%BE%E7%9A%84%E6%96%87%E5%AD%A6%E9%9D%A9%E5%91%BD%E8%AE%BA/17506437?fr=aladdin>, 10.11.2021'de erişildi.)

yaşadığı ve içinde bulunulan çağda medeniyetler arasında meydana gelen çatışmaların yol açtığı sorunlara işaret etmektedir. Hu Shi'nın bu bakış açısının kaynağı, Batı edebiyatında toplum ve yaşam sorunlarının anlatıldığı tiyatro oyunlarıdır. Bilindiği üzere, 19. Yüzyılın 60'lı yıllarından başlayarak 20. Yüzyılın ilk yıllarına kadar, Batı edebiyatından çok sayıda eser Çinceye tercüme edilip tanıtılmıştır. Bunlar arasında Norveçli oyun yazarı Henrik İbsen'in insan psikolojisini ve gereksinimlerini anlattığı toplumsal sorun temalı oyunları, Çinli aydınları büyük ölçüde etkilemiştir. Bunun sonucunda, 1918 yılında *Yeni Gençlik* (新青年) dergisinde “İbsen Köşesi” (易卜生专号) hazırlanmış, bu sayede İbsen'in oyunlarındaki hümanizm ideali, bireysellik, bağımsızlık ve toplumsal eleştiri gibi unsurlar Çinli aydınları ve edebiyat yazarları etkilemiştir. Hu Shi, bu aydınlardan biri olarak bu köşede yayımladığı *İbsenizm* (易卜生主义) başlıklı denemesinde, İbsen'in yaşama yönelik bakış açısı üzerinden neyin niçin ve nasıl yazılması gerektiği hususlarına odaklanmıştır:

İbsen'in hayat görüşü gerçekçilikten ibarettir. İbsen, aile ve toplumun gerçek durumunu yazar ve insanların bunları okuduktan sonra harekete geçmelerini; kendi ailelerinin ve toplumlarının da aslında böylesine karanlık ve yozlaşmış olduğunu düşünmelerini sağlar. İnsanlara aile içinde ve toplumda gerçekten reform ve devrim yapılması gerektiğini düşündürür. Bu tam olarak İbsenizmdir... Fakat İbsen sorunun teşhisini koymasına rağmen, kolayca reçete yazmayı reddetmektedir.⁴⁶

⁴⁶ Çince pasaj şöyledir: “易卜生的人生观只是一个写实主义。易卜生把家庭、社会的实在情形都写出来，叫人看了动心，叫人看了觉得我们的家庭、社会原来是如此黑暗腐败，叫人看了觉得家庭、社会真正不得不维新革命：——这就是易卜生主义。... 但是易卜生虽开了许多脉案，却不肯轻易开药方。” (<https://zhuanlan.zhihu.com/p/33960182>, 10.11.2021'de erişildi.)

Bu anlayış, Batı'nın toplumsal ve yaşamsal sorunların anlatıldığı tiyatro oyunları açısından ifade edilmiş olsa Çin'de yeni edebiyat hareketiyle birlikte yazılmaya başlanan öykülerin yazılış amacına temel oluşturmuştur. Özellikle de dönemin yeni edebiyat topluluklarından olan Yeni Akım Toplumu yazarları gerçekçilik bakış açısını esas alarak toplumun ve yaşamın çeşitli sıkıntılarına değinmiş, sorunların çözümlerine yer vermemişlerdir. Örneğin, bu topluluğun yazarlarından Wang Jingxi'nin (汪敬熙) açıklaması oldukça önemlidir: “Bu kısa öyküleri yazarken, gördüğüm birkaç yaşam deneyimini elimden geldiğince gerçek şekilde anlatmaya çalışıyorum. Tek isteğim gerçeği yazmak, eleştirel davranmaktan sakınıyorum. Bu nesnel tavrı korumamın nedeni, öykülerimin yaşamı eleştirme amacı taşımamasıdır.” (Guan, 2017:34)

Öyle anlaşıyor ki Hu Shi'nın *İnşa Edilen Edebiyat Devrimi Görüşü* (建设的文学革命论) adlı denemesi, dönemin yazarları üzerinde etkili olmuş, dolaylı da olsa sorun öyküsü yazımının başlangıcına yön vermiştir.

“Kuram önce gelir” düşüncesine dayalı ikinci gösterge ise edebiyat kuramcısı Zhou Zuoren'in (周作人) 1919 yılında yayımladığı *Çin Öyküsünde Erkek ve Kadın Sorunu* (中国小说里的男女问题) başlıklı denemesidir. Hu Shi'nın aksine, Zhou Zuoren'in edebiyat teorisi özelliği taşıyan bu yazısında, sorun öyküsü kavramını doğrudan kullandığı görülmektedir:

Sorun öyküsü, modern dönem halk edebiyatı ürünüdür. Bu eserler, adından da anlaşılacağı üzere, insan hayatının çeşitli sorunlarını ele alan öykülerdir. Bu ismi hak edebilmesi için biçim ve içerik bakımından iki şartı sağlaması

gerekmektedir: Birincisi, öykü türü olmalıdır. İkincisi, belirli bir sorunu içermelidir.⁴⁷

Zhou Zuoren, bu tanımlamanın ardından Çin'in klasik edebiyatına göndermede bulunarak Çin'in hiçbir zaman insan hayatı sorunlarını fazla önemsemediğini ve klasik Çin edebiyatında roman ya da öykülerin boş kitaplar olarak görüldüğünü dile getirmektedir. Bu şartlar altında, sorunları konu alan edebiyat metinlerinin oluşmasının zor olmasının yanı sıra bu tür içerikteki az sayıdaki eserin de fikriyat bağlamında akılcı bir temele dayandırılmadığını düşünmektedir. Zhou Zuoren ayrıca sorun öyküsünün ana hatlarını ve karakteristik özelliklerini klasik edebiyatta olan ders niteliğindeki didaktik öyküler (教训小说) üzerinden yaptığı karşılaştırmayla ortaya koymaktadır:

Bir öğreti sergileyen, onu öyküler üzerinden ilan eden ve insanlara onu takip etmesini öğütleyen öykü türü, ders niteliğindeki didaktik öykülerdir (jiaoxun xiaoshuo). Bir sorunu ortaya koyan, onu bir öykü üzerinden irdeleyen ve insanlara sorun çözmekte yardımcı olanlar ise sorun öyküsüdür. Sorun öyküsü (wenti xiaoshuo) kimi zaman sorunun çözümünü de gösterir, ancak “ders öyküsünden” (jiaoxun xiaoshuo) tamamen farklıdır. Ders öyküsünün teşvik ettiği şey, geçmişin yerleşik ahlakı olmalıdır. Sorun öyküsünün savunduğu şey, henüz oluşmamış olan ve aynı zamanda kaçınılmaz olan

⁴⁷ Çince pasaj şöyledir: “问题小说，是近代平民文学的出产物。这种著作，照名目所表示，就是论及人生诸问题的小说。所以形式内容上，必须具备两种条件，才可当得这个名称。一、必具小说体裁。二、必涉及某一问题。” (<http://www.mwenting.com/a/201712/127271.html>, 12.11.2021'de erişildi.)

geleceğin ahlakıdır. Biri eski sözün tekrarı, diğeri ise oldukça farklı olan özel bir tür yenilik örneğidir. ⁴⁸

Bu alıntıdan hareketle sorun öyküsünün, kalıplaşmış öğretilerin aksine, toplumda henüz bulunmayan ancak mutlaka olması gereken değer ve düşünceleri kuşattığı anlaşılmaktadır. Bu, şüphesiz 1919 yılında yükselen demokrasi ve bilim düşünceleriyle bilinçlenen insanın eski toplumsal yapıyı sorgulamasının bir sonucudur.

Ayrıca vurgulanmalıdır ki; Hu Shi, İbsen'den etkilenecek sorun öyküsü yazımını desteklediği gibi, Zhou Zuoren'ın da modern Japon öykülerinden etkilendiği görülmektedir. Nitekim kendisinin 1918 yılında yazdığı *Japon Öykülerinin Son Otuz Yılda Gelişimi* (日本近三十年小说之发达) adlı denemesi, "Japon etkisi" konusuna önemli bulgular sağlamaktadır:

Çin-Japon Savaşı'ndan sonra, halk yavaş yavaş toplumsal sorunlarla ilgilenmeye başladı. Yanyoushe Okulu'nun (Japonya'da modern bir okul) insanları, tıpkı ülkü öyküsüne benzer tarzda, yazarın konu hakkındaki fikrini ifade eden, toplumdaki çelişki ve çatışmalarla ilgili çeşitli trajedileri anlatan, bir tür fikir öyküsü başlattılar. Ancak bu öykü çözüm yöntemini de içermektedir. Bu, bir tür cevabı ilişkisindeki sorun öyküsüdür...

⁴⁸ Çince pasaj şöyledir: “凡标榜一种教训，借小说来宣传他，教人遵行的，是教训小说。提出一种问题，借小说来研究他，求人解决的，是问题小说。问题小说有时也说出解决的方法，但与教训小说截然不同。教训小说所宣传的，必是已经成立的过去的道德。问题小说所提倡的，必是尚未成立却不可不有的将来的道德。一个是重申旧说，一个是特创新例，大不相同。”

(<http://www.mwenting.com/a/201712/127271.html>, 12.11.2021'de erişildi.)

*Yanyoushe'nin sanat okulu en sonunda yaşama yakınlaşmıştır. Bu, dikkate değer bir hadisedir.*⁴⁹

Zhou Zuoren benzeri yazılarında da sorun öyküsü fikrini onaylamış ve Çin'in de kendine ait bir sorun öyküsü geleneğinin olmasını istemiştir. Zhou Zuoren'ın açısından bakıldığında, sorun öyküsündeki sorunlar kesinlikle edebiyatın malzemesi değildir. Aksine yazarın yaşamın değerini ve anlamını düşünüp sorgulamasının kaynağıdır. 1921 yılında kurulan Edebiyat Araştırma Topluluğu'nun (文学研究会)⁵⁰ üyeleri de Zhou Zuoren'ın yolundan giderek “insan hayatı için edebiyat” (以人生为艺术) anlayışı doğrultusunda sorun öyküsü kaleme almışlardır.

“İnsan hayatı için sorun öyküsü” (为人生问题小说), Dört Mayıs öncesi ve sonrası Çin toplumunda yayılan “insan hayatı için” düşünce eğilimi ile yakından bağlantılıdır. Aydınlar ülkenin kaderi ve ulusun geleceği ile ilgilenmeye başladıklarında yaşamsal sorunlara eğilmişlerdir. Yaşamın anlamının ve değerinin peşinden koşarken çeşitli sorunları da araştırmışlardır. Çok sayıda yazar ve onlarca görüş olmasına karşın, etrafında dolaştıkları çoğunlukla yaşam sorunları olmuştur. Bu doğrultuda, Hu Shi ve Zhou Zuoren'ın sorun öyküsüne verdikleri anlam ve zihinlerindeki manzara farklı olsa da

⁴⁹ Çince pasaj şöyledir: “中日战后，国民对于社会的问题，渐渐觉得切紧。硯友社派的人就发起一种观念小说，仿佛同露伴的理想小说相类，表示著者对于这件事的观念，描写社会上矛盾冲突种种悲剧，却含有一个解决的方法，就是一种附有答案的问题小说。…硯友社的艺术派，终于渐渐同人生接近，是极可注意的事。”

(<https://www.douban.com/group/topic/91826516/#8011311XQZzJ16>, 12.11.2021'de erişildi.)

⁵⁰ Edebiyat Araştırma Topluluğu (文学研究会), Yeni Edebiyat Hareketi döneminde en erken kurulmuş olan etkisi ve katkısı büyük edebiyat topluluklarından biridir. Zhou Zuoren, Zhen Zhengduo, Mao Dun, Wang Tongzhao gibi yazarların arasında olduğu on iki yazar tarafından kurulmuştur. Kuruluş amacı, dünya edebiyatını tanıtmak, eski Çin edebiyatını düzenlemek ve yeni edebiyatı oluşturmaktır.

her ikisi de modern edebiyatçıların insanları bilinçlendirmek amacıyla, sorunları yazmaları çağrısında bulunmuşlardır. Bu bakımdan her ikisi de sorun öyküsünün gerçeği yazma üzerine inşa edilmesini savunmuş ve öykülerin realist özellik taşımasını sağlamışlardır. (Guan, 2017:34)

1.2.2. Konu Seçimi

Sorun öyküsünün ortaya çıkmasını sağlayan ikinci etmen, eser konusunun bilinçli bir şekilde sağlanmasıdır. Konular çoğunlukla Çin toplumunun 20. Yüzyıl başlarında yaşadığı ortak meselelerini içermektedir. Bu da bir bakıma, modern Çin edebiyatının kamusal özelliğe bürünmesini sağlamıştır. Modern Çin edebiyatı bağlamında düşünülecek olursa, Dört Mayıs döneminin aydınlanma bilinci, Çin'in yeni dönem aydınlarının bir tür fikir birliğidir. Bu eğilim, çeşitli mecralar aracılığıyla etkili bir grup bilinci oluşturmuştur. Bunun giderek şekillenmesi, aydınların toplumdaki yaşam sorunlarına odaklanmalarını sağlamış ve onları bu sorunları araştırma ve çözmeye sevk etmiştir. Bunun sonucunda, yazılan edebiyat metinleri tüm toplumun ortak sorunlarını yansıtan ve manevi ihtiyaçlarına yol gösteren nesneler haline gelmiştir. Sorun öyküsü yazarları ise geleneksel ahlak ve kültür sistemine karşı dönemin demokrasi ve bilim politikalarını talep eden özneleri konumundadır. Eskiye koruma politikasına karşı memnuniyetsizliklerini dile getirirken, eşitlik ve özgürlük düşüncesini desteklemişlerdir. Bu açıdan sorun öyküsünün, yazarların politik taleplerinin metin taşıyıcısı olduğunu söyleyebilmek mümkündür. Belli bir metin oluşturma sürecinde, sorun öyküsü yazarları bakış açılarını halkın yaşamı ile sıkı sıkıya bağlantılı tutmuşlardır. Toplumsallığı güçlü bir şekilde yansıtırken, bireysel konulara da ayrıca yer vermişlerdir. Dile getirilen sorunlar, toplumsal yaşamın gündemini oluşturan demokratik aydınlanmanın somut tezahürüdür. Gerçek sorunlara eğilme özelliğine sahip sorun öyküsü yazımı, Dört Mayıs döneminde toplum ve yaşam sorunlarına aktif bir şekilde odaklanma eğilimini

yükseltmiştir. Çin'in gelecekteki gelişimi üzerine bütüncül bir düşünce gerçekleştirilmesi ihtiyacını uyandırmıştır.

1.2.3 Yabancı Kültür ve Edebiyatın Etkisi

Sorun öyküsünün ortaya çıkışının, yabancı kaynaklı çeşitli eserlerin Çin'e tanıtılmasıyla da ilgisi bulunmaktadır. İlişkinin kaynağını, Çin'de 1840 yılı ile başlayan Yakın dönem tarihine dayandırmak mümkündür. 1840 yılında I. Afyon Savaşı'nda aldığı yenilgi sonrasında, Çin siyasi anlamda güç kaybetmeye başlamış, yarı emperyalist yarı feodal idari yapı halkın gündelik yaşamını güçleştirmiştir. 1856-1860 yılları arasında II. Afyon Savaşı'nın da kaybedilmesinin ardından yönetimde yaşanan kriz daha da şiddetlenmiştir. Mançu dönemi (1840-1919) olarak adlandırılan bu süreçte, ülkenin ayağa kalkabilmesi adına birçok alanda reform yapılmış olsa da istenen başarıya ulaşılamamıştır. 1894-1895 yıllarında Çin'in Japonya karşısında ağır bir mağlubiyet almasının sonucunda, ülkede ulusal kriz patlak vermiştir. Ülkenin yok olmaya sürecine girdiği bu aşamada, Çinli reformcular ve aydınlar Batı'nın düşünce kültürünü kaynak almanın ihtiyacını duyarak Batı'nın sosyal bilimler alanlarındaki çok sayıda eserini Çinceye tercüme etmişlerdir. Bu eserlerde görülen modern ve bilimsel düşünceler ülkenin sorunlarının kaynağının net bir şekilde görülebilmesine ve bu sorunların çözümüne yönelik çareler bulmaya olanak sağlamıştır. Mançu döneminde özellikle sosyal bilimler alanında başlayan çeviri hareketi, düşünce özgürlüğünün yaşandığı Dört Mayıs döneminde daha da genişlemiş; Batı kaynaklı çeşitli doktrinler, ekoller, akımlar ve kuramlar Çinli insanları toplumsal sorunları düşünmeye ve sorgulamaya teşvik etmiştir.

Bu dönemde, Batı'nın düşünce ve kültür sisteminin tanınmasıyla demokrasi ve bilim arayışı yükselmiştir. Bu iki düşünce eğiliminin yayılması, edebiyatın gerçek yaşam sorunlarına mutlaka temas etmesi gerektiği düşüncesini doğurmuştur. Bu sebeple, bu dönemdeki sorun öyküsünün sergilediği ve üzerinde düşündüğü şey yaşamla ilgili birtakım sorunlardır. Bu sorunlar, bireysel özgürlük, aşk-evlilik, kadının konumu,

çocuğun ve gencin sorunu, aile, eğitim, ahlak, emek, savaş, yaşamın anlamı vb. birçok sosyal konuyu içermektedir. (Yu, 2019: 96)

Yukarıda belirtildiği üzere kuramsal olarak İbsen'in tiyatro oyununa ve Japon öykülerine dayanıyor olması ve hatta Rusya'nın sosyal yaşamı anlatan edebiyat eserlerinden etkilenmiş olması (Guo ve diğerleri, 2016: 70) sorun öyküsünün yabancı edebiyat eserlerini kaynak alma düşüncesinden ayrı tutulamayacağını göstermektedir. Yabancı etkisini en güzel harmanlayan Bing Xin de bu tasnife dâhil edilebilir. Hintli yazar Tagore'dan etkilenerek öykü ve şiirlerinde ele aldığı "sevgi felsefesi" düşüncesi ve Batı'dan edindiği aydınlanma düşüncelerini eserlerine yedirmesi bunun somut göstergeleridir.

1.3 Sorun Öyküsü Yazarları ve Öykülerine Konu Olan Sorunlar

Modern Çin edebiyatında, öykünün başlangıcının ilk emsali, Lu Xun'un 1918 yılında yazdığı *Delinin Güncesi* (狂人日记) adlı öyküsüdür. Batı'nın aydınlanma düşüncelerinden etkilenen ve toplumsal yaşamda bilimsel anlayışın benimsenmesini savunan bir aydın olarak Lu Xun, öyküsünde geleneksel düşünce ve ahlakın insana verdiği zararı çeşitli imge ve motiflerle anlatmaktadır. Bu öyküde, deli imgesiyle geleneksel anlayışın insanlar üzerindeki ruhsal yıkımı açıkça ortaya konmaktadır. Vatansever bir kişiliğe sahip olan Lu Xun, hiç şüphesiz ülkesinin modernleşmesi adına çeşitli sorunlarından bilinçli olarak bahsetmiştir. Bu öykü, sorun öyküsünün ortaya çıkmasından çok kısa bir süre önce tanınmış ve diğer yazarların toplumsal yaşamı ilgilendiren sorunları kaleme almasına ön ayak olmuştur.

Modern öykünün 1918 yılı itibariyle edebiyat dünyasına adım attığı bu süreçte, çok sayıda genç, çoğu henüz üniversite öğrencisiyken, kurdukları edebiyat topluluğu dergilerinde öyküler yayımlamaya başlamışlardır. Bu topluluklar bir bakıma sivil toplum kuruluşları haline gelerek demokrasi ve bilim politikalarının aktif şekilde yayılmasında

rol oynamışlardır. Sorun öyküsünün doğmasında göze çarpan etkiye sahip edebiyat toplulukları Yeni Akım Toplumu (新潮社) ve Edebiyat Araştırma Topluluğu'dur (文学研究会). (Xiao, 2007: 4)

Yeni Akım Toplumu, 1919 yılında Pekin Üniversitesi öğrencileri tarafından Çin'de yeni bir uygarlığın inşasında demokratik ve bilimsel bir temel oluşturmak amacıyla kurdukları önemli bir öğrenci topluluğudur. Bu öğrenciler genellikle edebiyat ve felsefe alanlarında öğrenim görmekte olan başlıca Luo Jialun⁵¹ (罗家伦), Fu Sinian⁵² (傅斯年), Yang Zhensheng⁵³ (杨振声), Yu Pingbo⁵⁴ (俞平伯) ve Wang Jingxi⁵⁵ (汪敬熙) adlı kişilerdir. Modern Çin edebiyatı tarihinin Dört Mayıs yazarlar grubu arasında yer alan bu genç yazarların her biri, Çin toplumunun feodal düzenden modern düzene geçiş evresinde yaşanan toplumsal, bireysel ve yaşamsal sorunları gündeme getirmişlerdir. Bu sorunlar emek sorunundan savaş sorununa, kadın sorunundan çocuk ve genç sorununa, aile sorunundan evlilik sorununa kadar pek çok meseleyi kapsamaktadır.

Yeni Akım Toplumu'ndan çıkan öyküler toplulukla aynı ismi taşıyan *Yeni Akım* (新潮) dergisinde yayımlanmıştır. 1919-1922 yılları arasında varlığını sürdüren bu dergide istatistiklere göre toplamda yirmi altı öykü yayımlanmış, bunlar arasında Luo

⁵¹ Luo Jialun (1897-1969), Dört Mayıs Hareketi döneminde öğrencilerin liderliğini yapmıştır. Yakın dönemde ünlü eğitimci, düşünür ve sosyal aktivisttir.

⁵² Fu Sinian (1896- 1950), tarihçi, klasik edebiyat araştırma uzmanı ve eğitimcidir. Dört Mayıs Hareketi'nde öğrenci liderlerinden bir olan Fu Sinian, aynı zamanda Tarih ve Filoloji Enstitüsü'nün kurucusudur.

⁵³ Yang Zhensheng (1890-1956), modern dönemde ünlü eğitimci ve yazardır.

⁵⁴ Yu Pingbo (1900-1990), Yeni Edebiyat Hareketi'in ilk dönem şairlerindendir. Sade dilde şiir yazmanın öncülerinden biridir.

⁵⁵ Wang Jingxi (1898-1968), modern dönemde fizyolog ve psikologtur. *Yeni Akım* dergisinde yayımladığı kısa öyküleriyle Yeni Kültür Hareketi'ne destek vermiştir.

Jialun'un *Aşk mı Acı Mı* (是爱情还是苦痛) (1919), Yu Pingbo'nun *Bahçıvan* (花匠) (1919), Yang Zhensheng'in *Balıkçı* (渔家) (1919), Wang Jingxi'nin *Buna Kim Sebep Oldu* (谁使为之) (1919) adlı öyküleri, sorun öyküsünün ilk örnekleridir. Yazarlar topluma fayda gayesiyle alt sınıfın ve aydınların ortak sorunlarını yansıtırken, soyut yorumlar yapmaktan kaçınmışlardır. Yaşamın anlamı ve değerini sorgulama ve eleştiriden ziyade, var olan sorunları gerçekçi ve sakin bir yaklaşımla yansıtmışlardır. Çinli araştırmacılara göre bu durum, “öykülerde o anlatı biçiminden yararlanılarak hümanizm duygusundan hareketle emekçilerin yoksulluğu ile mücadele edilmesi” olarak değerlendirilmiştir. (Guan, 2017: 34) Bu da modern öyküde hikâyenin gerçeğin yerini alması anlamına gelmektedir. Bu açıdan, *Yeni Akım* dergisinde yayımlanan öyküler, Dört Mayıs dönemindeki edebiyat devrimiyle şekillenen hikâye oluşumunda büyük rol oynamakla birlikte, kuşkusuz sorun öyküsü olarak kabul edilmektedir.

Örneğin; Yang Zhensheng, *Bakire* (贞女) (1920) adlı öyküsünde, geleneksel Çin toplumunda kadının konumu sorununa değinmektedir. Yazar, on sekiz, on dokuz yaşlarında genç bir kız imgesi üzerinden Çin'de geleneksel ahlakın ve ataerkil aile sisteminin genç kızlara hem ruhsal hem de bedenen verdiği yıkımı anlatmaktadır. Yazar, öykünün sonunda sergilediği ölüm motifiyle de gelenekçi baskının yıkıcı etkisini ortaya koymaktadır.⁵⁶

Kadının konumu sorunu, sorun öykülerinde en çok konu edilen sorunların başında gelmektedir. Bunun sebebi, Dört Mayıs döneminde “insanın keşfi (人的发现)” ile birlikte kadının ve çocuğun bireysel ve toplumsal statü kazanması gerekliliğinin ortaya çıkmasıdır. Gerek kız çocukları gerek genç kızlar olsun, Çin'in geleneksel ahlakın onları

⁵⁶ Öykünün Çincesi için bakınız. <https://www.qimao.com/shuku/139458-3/>, 28.03.2022 tarihinde erişilmiştir.

“erkeği önemli, kadını değersiz görmeye (重男轻女)” hapsedmesi ve onları hem büyüklerine hem de eşlerine itaate zorlaması, hak ve özgürlüklerinden yoksun kalmalarına sebep olmuştur. Çin’in modern bir topluma dönüşmesinde insanların birey olduğu düşüncesinin ve buna bağlı olarak bireysel özgürlüğün sağlanabilmesi adına, yazarlar geleneksel Çin toplumunda ezilen genç kız ve kız çocuğu imgelerini gündeme getirmişlerdir. Örneğin, Ru Guaian (如夬庵) *İffetli Bir Kız Çocuğu* (一个贞烈的女孩) (1920) adlı öyküsünde, on dört yaşında bir kız çocuğunun nişanlısının vefat etmesinden sonra, babası tarafından gördüğü eziyeti anlatmaktadır.⁵⁷

Sorun öyküsü, Edebiyat Araştırma Topluluğu’nun kurulmasının ardından büyük bir yükseliş yaşamıştır. “İnsan hayatı için edebiyat” anlayışından yola çıkan Edebiyat Araştırma Topluluğu, Çin’de 1921 yılında Yeni edebiyat hareketine bağlı kurulmuş, etkisi ve katkısı oldukça büyük bir topluluktur. Kurucu yazarları arasında Zhou Zuoren, Mao Dun (茅盾), Zheng Zhenduo (郑振铎) gibi on iki önemli ismin yer aldığı bu topluluğun diğer isimlerinden, başta Bing Xin olmak üzere Ye Shengtao⁵⁸, Wang Tongzhao⁵⁹, Lu Yin⁶⁰ ve Xu Dishan⁶¹ sorun öyküsünün resmi şekilde kurulduğunu

⁵⁷ Ru, Guaian (如夬庵) (1920). “Yi Ge Zhenlie De Nühai 一个贞烈的女孩 (*İffetli Bir Kız Çocuğu*)”, *Xin Qingnian* (新青年), 7. Cilt, Numara 2.

⁵⁸ Ye Shengtao (1894-1988), modern yazar, eğitimci, yayıncı ve sosyal aktivisttir. 1920’li yıllarda masal yazar ilk yazardır. 1920 yılında yayımladığı *Daocaoren* 稻草人 (*Korkuluk*) adlı masal derlemesi modern Çin çocuk edebiyatının oluşmasında sembolik değere sahiptir.

⁵⁹ Wang Tongzhao (1897-1957), modern dönemin ünlü yazarı ve Shandong Edebiyat ve Sanat Çevreleri Federasyonueski başkanıdır. 1921’de yazar Mao Dun ile birlikte Edebiyat Araştırma Topluluğu’nun kuruluşunu başlatmışlardır.

⁶⁰ Lu Yin (1898-1934), Dört Mayıs döneminin ünlü kadın yazarlarından biridir. Öykülerinde alt sınıfın acılarını ifade etmekle birlikte hümanizmi savunmuştur. İlk dönem eserlerinde esas olarak toplum sorunlarına odaklanmıştır.

⁶¹ Xu Dishan (1893-1941), Yeni Edebiyat Hareketi’nin öncülerinden biridir.

gösteren öyküleriyle tanınmaktadırlar. Bu topluluğun yazarları, edebiyatın özünün insan hayatı olduğuna, bu sebeple edebiyat eserlerinin insan hayatının bir tür gösterimi ve eleştirisi olması gerektiğine inanmışlardır. Bu doğrultuda, “insan hayatı için edebiyat” eserleri ile sorun öyküsünü birleştirmişler ve öykü aracılığıyla yaşamın çeşitli sorunlarını tartışmışlardır. Böylelikle “insan hayatı için okulu öyküsü” (为人生派小说) olarak da adlandırılan sorun öyküsü zamanla gelişmiştir. (Deng, 2012: 147) Bu sebeple, Yeni Akım Toplumu’nun aksine insan hayatı sorunlarına ağırlık vererek “Yaşamın nihai anlamı ve amacı nedir?” “Niçin yaşıyoruz?” gibi soyut problemler hakkında yorumlarda bulunmuşlardır. Edebiyat Araştırma Topluluğu’nun yazarları yeniçağın yaşamını yansıtmaya, yaşama rehberlik etmeye, yaşamı iyileştirme gibi önemli bir amacı üstlenmişlerdir. Bu bakımdan ortaya çıkan öyküler, “insan hayatı için” anlayışının somut hali olarak değerlendirilmiştir. (Lei, 1997: 44)

Ancak Çin’de eski demokrasi devriminin yeni demokrasi devrimine dönüşmesiyle ortaya çıkan Dört Mayıs Yeni Kültür Hareketi, güçlü bir toplumsal reform amacını içermektedir. Bu sebeple belirgin biçimde siyasi bir özelliğe sahiptir. Sonuçta klasik edebiyatın geleneksel faydacılığı tamamen reddedilmiş, yerine yeni edebiyatın toplumsal işlevi vurgulanmıştır. Bu da edebiyatın toplumu reform etme işlevine işaret etmektedir ve sorunun ilk sıraya alınmasını gerektirmiştir. Böylelikle sorun öyküsü toplumsal reform hareketinin vazgeçilmez bir unsuru haline gelmiştir.

Edebiyat Araştırma Topluluğu’nun yazarlarının öyküleri incelendiğinde ⁶², konuların temel olarak aile, eğitim, emek, savaş, evlilik, inanç, ahlak, siyaset vb. toplumsal meseleler ve yaşamın ne olduğuna yönelik yaşamsal sorunlar üzerine kurulu olduğu görülmektedir. Aynı zamanda yazarlar bu konuları geleneksel Çin toplumunda,

⁶² Li Baoyan 李葆琰 (ed.) (1991). Wenxue Yanjiu Hui Xiaoshuo Xuan- Shang Xia Ce 文学研究会小说选 上下册 (Edebiyat Araştırma Topluluğu Öykü Seçkisi 1-2. Cilt), Renmin Wenxue Yayınevi.

toplumsal ve bireysel statüye sahip olamayan kadın, genç ve çocuk imgeleriyle birlikte dönemin sıkıntılar yaşayan insanları olan aydın ve asker imgeleriyle sunmaları dikkat çekmektedir. (Guo ve Zhang, 2016: 124)

Birkaç yazardan örnek vermek gerekirse, Ye Shengtao'nun öyküleri sorun öyküsünün tipik örneği olarak görülmektedir. Öykülerinde Dört Mayıs dönemindeki Çin toplum yaşamının hastalıklı halini derin bir şekilde ortaya koymuştur. *Bu Da Bir İnsan Mı?* (这也是一个人?)⁶³ adlı sade dildeki ilk öyküsünde eser başkışısı olan genç kadın imgesiyle kadına yönelik geleneksel bakışı gözler önüne sermiştir.

Alt sınıf insanların gördükleri baskı ve acılar, birçok sorun öyküsünün merkezinde yer almaktadır. Burada çoğunlukla işçi sınıfının dramı konu edilmekte ve yazarların kişisel özgürlük ve eşitlik çağrısı duyurulmaktadır. Bing Xin'in kısa öykülerinden *San Er* (三儿)⁶⁴, Ye Shengtao'un *Devedikeni* (苦菜) adlı öyküleri işçilerin kaderi sorununu konu alan öykülerdendir. Yazar Li Min'in (利民) de 1922 yılında *Xiaoshuo Yuebao* (小说月报) dergisinde yayımladığı *Üç Günlük Emeğin Hikâyesi* (三天劳工底自述) adlı öyküsünde, on iki yaşında bir çırağın, insanların ona köle gibi davranmasının neden olduğu zihinsel ve ruhsal baskı üzerinden işçilerin kaderi ele alınmaktadır.

Sorun öykülerinin en çok yansıttığı sorunlardan biri de gençlerin aile ve evlilik konularında yaşadığı problemlerdir. Bilindiği üzere, evlenme özgürlüğü Dört Mayıs döneminde kişiliğin kurtuluşu ve bağımsızlığı eğilimlerinin etkisiyle, aydınları en çok endişelendiren konulardandır. Bunun sebebi, geleneksel ahlak kurallarına bağlı yapılan görücü usulü evliliklerin, ebeveynlerin çocukların evliliklerinde tek söz sahibi olması

⁶³ Ye Shengtao'un *Bu da Bir İnsan Mı?* öyküsü, Türkçeye tarafımdan tercüme edilmiştir. Bakınız: Ye Shengtao (2021). "Bu Da Bir İnsan Mı?", Çev. Gözde Karakaş, *Ayarsız Dergisi*, 65 (5): 34.

⁶⁴ Bing Xin'in *San Er* öyküsü, Türkçeye tarafımdan tercüme edilmiştir. Bakınız: Bing Xin (2021). "San Er", Çev. Gözde Karakaş, *Ayarsız Dergisi*, 59 (5): 10. Ayrıca bkz.: Ekler 3.

durumunun genç kızların ve erkeklerin özgürlüklerini kısıtlamasıdır. Bu bağlamda, dönemin yazarları bireyin kurtuluşunun ve özgürlüğünün temel alındığı demokratik evlilik politikasının kurulmasından bahsederek aşk ve evlilik temalarına yönelmişlerdir. Yeni Akım Toplumu yazarlarından Luo Jialun'un (罗家伦) *Aşk Mı Acı Mı?* (是爱情还是苦痛?) (1919), Edebiyat Araştırma Topluluğu'ndan Bing Xin'in *İki Aile* (两个家庭) (1919), Ye Shengtao'un *İki Cevap Mektubu* (两封回信) (1920), Xu Dishan'ın *Yaşam Kuşu* (命命鸟) (1921) adlı öyküleri bu konunun temsili örneklerindendir.

Savaş, Dört Mayıs'a ait sorunların sergilendiği dönemsel arka plandır. Çok sayıdaki toplumsal sorun, bu dönemde yerel savaş beylerinin çıkardığı karmaşa sonucu keskinleşmiş ve göze batar hale gelmiştir. Bu sebeple yazarların birçoğunun öykü metinlerinde savaşlardan kesitler bulunmaktadır. Bing Xin'in asker imgesine, savaş ve ölüm motiflerine yer verdiği *San Er* (三儿) ve *Balık* (鱼儿)⁶⁵ adlı öyküleri dikkat çeken örneklerdendir.

Eğitim sorunu, sorun öyküsü yazarlarının yakından ilgilendikleri önemli bir başka konudur. Bu konunun işlendiği öykülerde, Çin'de geleneksel eğitim anlayışının olumsuz yönleri ortaya konmaktadır. Bing Xin, Lu Yin, Xu Dishan, Ye Shengtao gibi yazarlar kaleme aldıkları öykülerle modern eğitim politikasını destekleyerek eğitimde eşitlik ilkesinin önemini vurgulamışlardır. Geleneksel anlayışın özellikle de kız çocuklarını eğitim görme hakkından mahrum bırakmasının yol açtığı acı sonuçları açığa çıkarırken bireysel yaşamın değerini çocukların eğitim sorunu içinde sergilemişlerdir. Bing Xin'in, geleneksel öğretilere körü körüne bağlı baba karakterinin kızının okuma ve yazma

⁶⁵ Bing Xin'in *Balık* öyküsü, Türkçeye tarafımdan tercüme edilmiştir. Bakınız: Gözde Karakaş (2021). "Bir Çocuk ve Savaşın Kanlı Yüzü: Balık". Çin Edebiyatı Seçkisi (Modern ve Çağdaş Dönem), Gece Kitaplığı, s. 117-128.

bilmesinin dışında ileri bir eğitim almasına karşı çıkmasının trajik sonuçlarını anlattığı *Seni Kim Öldürdü?* (是谁断送你?)⁶⁶ adlı öyküsü, önemli bir örnektir.

Sorun öyküsünün odaklandığı konulardan biri de insan hayatının anlamı ve önemi konusudur. 20. Yüzyılın ilk dönemlerinde yerel savaş beylerinin çıkardıkları kargaşalar, insanlar ile iktidar arasındaki bağları koparmıştır. İnsanların siyasi kurtuluş umutlarının tükenmesi, demokrasinin gerçekleşeceğine duydukları inançlarının da kaybolmasına neden olmuştur. Bu sebeple çoğu insan yaşamın anlamı üzerine yoğunlaşarak yaşama karşı hiçlik ve tereddüt duygusuna kapılmıştır. Yazarlar da Dört Mayıs'ın karanlığının yol açtığı karamsarlık duygusundan insanları kurtarmak ve onlara yaşamın yolunu göstermek amacıyla insan hayatının anlamı üzerine yoğunlaşmışlardır. Hu Shi'nın *Bir Soru* (一个问题, 1919) adlı kısa öyküsü bu anlamda büyük bir öneme sahiptir. Yazar, yaptığı pasif seçimler sonucunda hayatı olumsuzluklarla örülen genç bir adamın merak ettiği “Yaşamın amacı nedir?” sorusunu hikâyenin merkezine taşımıştır.

İnsan hayatının anlamı hakkında en etkili yazarlar Bing Xin ve Lu Yin'dir. Lu Yin, öykülerinin temel içeriğinde “İnsan hayatı nedir?” sorusuna depresif yönlü cevaplar vermektedir. Mutluluğun sahte olduğuna inanarak insanları nefret ve kötümserlik psikolojine yönlendirmiştir. 1921 yılında *Xiaoshuo Yuebao* (小说月报) dergisinde yayımladığı *Bir Kimsenin Üzüntüsü* (或人的悲哀) bu türden bir örnektir.

Bing Xin ise Lu Yin'in aksine Dört Mayıs'ın karanlığına kapılmış olan insanların nihilist ve karamsar tutumlarını “sevgi” inancıyla yıkmaya çalışmıştır. Bing Xin'in 1921 yılında *Xiaoshuo Yuebao* (小说月报) dergisinde yayımlanan *Üstün İnsan* (超人) adlı öyküsü oldukça önemlidir. Öyküde, Dört Mayıs'ın gerileme evresine girdiği dönem

⁶⁶ Bing Xin'in *Seni Kim Öldürdü* öyküsü, Türkçeye tarafımdan tercüme edilmiştir. Bakınız: Bing Xin (2021). "Seni Kim Öldürdü", Çev. Gözde Karakaş, *Ayarsız Dergisi*, 61 (6): 28-29. Ayrıca bkınız.: Ekler 3.

geçmişi üzerinden, nihilist düşünceye sahip, kendini insanlardan soyutlayan yirmili yaşlardaki bir gencin, kalbinin derinliklerinde gömülü olan sevginin harekete geçirilmesiyle yaşama karşı pozitif bir tavır takınmaya başlamasının hikâyesi anlatılmaktadır. Bing Xin, erken dönem sorun öykülerinde toplumsal sorunların ölümün kıyısına getirdiği gençlere aydınlık bir yol göstermiştir.⁶⁷

Sorun öyküsü yazarlarına göre, yaşam bir labirenttir. Acı, üzüntü, şeref, açgözlülük, mutluluk, yozlaşma, ölüm, yoksulluk, zenginlik, bilgelik, cehalet gibi birbirine zıt durumların iç içe olması da buna eklenince öykü yazarlarının iki kimliğe sahip olmaları kaçınılmaz olmuştur. Birincisi, yaşam labirentinde kaybolan kişilerdir. Diğer ise yaşam labirentinin kılavuzlarıdır. (Lei, 1997:44) Bu durum, yazarların öykülerinde sorunların giderilmesi amacıyla yazdıkları çözümlerde ya da var olan sorunu sadece dile getirip eser kişilerinin bu sorunlar yüzünden hayattan kopmalarını sergilemeleri üzerinden açıkça görülebilmektedir.

Dört Mayıs döneminin sorun öyküsü yazarlarının hepsinin Dört Mayıs döneminde yazın hayatına yeni başlayan genç yazarlar oldukları unutulmamalıdır. Vatansever kişilikleri ve toplumsal duyarlılıklarıyla çağın ihtiyaçlarına kulak vermişlerdir. Ancak bilgileri ve yaşam deneyimleri yeterli seviyede değildir. Her biri yaşam koşulları ve gördükleri olaylar doğrultusunda kendi bakış açılarından özellikle dönemin gençlerinin ve çocuklarının karşılaştıkları sıkıntıları ve şaşkınlığı yansıtmışlardır.

1.4 Sorun Öyküsünün Dezavantajları

Sorun öyküsü, Çin’de modern öykünün başlangıç döneminin ilk ürünü olduğu için çeşitli yönlerden olgunlaşmamış ve eksik yerleri bulunmaktadır.

⁶⁷ *Üstün İnsan* (超人) öyküsü için bakınız: <http://www.bingxinwang.com/bingxindezuopin/17.html>, 13.01.2022’de erişildi.

1.4.1 Çözüm Önerilerinde Fikir Birliğinin Sağlanmaması

Dört Mayıs, Çin’de düşünsel kuruluş hareketi olmakla birlikte düşüncelerde büyük bir karmaşanın ve dalgalanmaların yaşandığı özel bir süreçtir. Bu dönemde Çin toplumunun sorunlarını çözüme kavuşturmak amacıyla Batı’da yaygın olan aydınlanma düşünceleri hızlı bir şekilde ayırım gözetilmeksizin Çin’e tanıtılmaya başlanmıştır. Bu durum, modernleşme kapısının eşiğinden yeni geçmekte olan Çin ulusu için belli bir standardın belirlenmesini güçleştirmiştir. Her ne kadar demokrasi ve bilim düşüncesi temel alınmış, feodalizme ve emperyalizme başkaldırılmış olsa da toplumsal dönüşümün hızlı olması ve Batılı kaynakların çok yönlülüğü, izlenilecek yöntemde çeşitliliğe ve karmaşaya yol açmıştır. Yazarların deneyimlerinin, sosyal çevrelerinin, karakterlerinin, inançlarının farklı olması; yaşamı nasıl yansıtacakları, iyileştirecekleri ve insanlara nasıl rehberlik edecekleri noktalarında da ayırımın meydana gelmesinde önemli bir etken olmuştur. Örneğin, Dört Mayıs döneminin iki kadın yazarı olan Bing Xin ve Lu Yin öykülerinde sorunlara karşı zıt bakış açısı sergilemektedir. İkisinin öykülerinde de Çin toplumunu ilgilendiren ortak sorunlar mevcuttur, ancak ortaya koydukları çözümler farklıdır.

Dört Mayıs döneminde kurulan edebiyat topluluklarına bakıldığında da bu farklılıklar açık bir şekilde görülebilmektedir. Örneğin, Yeni Akım Toplumu sadece sorunu gündeme getirmeyi amaçlamış, çözümler üzerine düşünce üretmemiştir. Edebiyat Araştırma Topluluğu aksine çözümü yanında olan sorun öyküsü yazmayı desteklemiştir. Ancak şu da var ki, aynı yazarın yazın hayatının farklı dönemlerinde kaleme aldığı öykülerde izlediği yolda da değişim yaşanmıştır. Bing Xin’i örnek vermek gerekirse, erken dönem sorun öykülerinde “sevgi” ve “güzellik” inancını sorunların çözümü olarak kullanırken, sonraki dönemlerde sevgi hayalinin zayıflamasıyla yaşama karşı karmaşık ve derin duygular yansıtmaya başlamıştır. (Lei, 1997: 45)

Sorun öyküsünde dile getirilen sorunlar geniş olmasına rağmen, yazarların deneyimlerinin yetersiz oluşu, sorunların yüzeysel olarak anlatılmasına neden olmuştur. Burada amaç sadece “hastalığı ortaya koymak ve tedavi olma dikkatini uyandırmaktır.” (Xiao, 2007: 5)

1.4.2 Soyut Olması

Dört Mayıs döneminde, hümanizmden etkilenen aydınlar geleneksel yapıyı yeniden sorgulamışlardır. Bu sorgulama özellikle yaşamın amacını, değerleri ve hayatta kalmanın gerçek anlamını merak ederek, sorular ve düşünceler ortaya koymuşlardır. Bunları öykülerindeki eser kişilerinin duygu ve düşüncelerinden yararlanarak hikâyelerin merkezine taşımışlardır. Örneğin, Bing Xin’in *Hüzünlü Bir Genç* (一个忧郁的青年)⁶⁸ adlı öyküsündeki eser başkışisi gencin ifade ettiği şu sözler bu duruma bir örnektir:

... Önceleri hepimiz küçük bir çocuktuk. Her şeye çocuksu bakış açısıyla bakıyor ve sorun görmüyorduk. Hiçbir şeyde bir sorun yoktu. Geçen seneden itibaren, düşüncelerim büyük bir değişime uğradı. Birden farkına varmaya başladığımı ifade edebilirim. Gözümün önündeki her şeyde problem vardı. Her şey problemlerle doluydu. Örneğin: ‘Ben neden varım?’ ‘Niçin yaşıyorum?’ ‘Niçin okuyorum?’ Giyinmek, yemek, konuşmak, çalışmak hepsi birer problemdi. Önceden cevaplarım şunlardı: ‘Yaşamak için yaşıyorum’ ‘Okumak için okuyorum’ ‘Yemek için yiyorum’ Yüzeysel bir anlayışla yetinilen ahmakça bir geçmiş. Yaşama karşı gerçek bir bakış

⁶⁸ Bing Xin’in *Hüzünlü Bir Genç* öyküsü, Türkçeye tarafımdan çevrilmiştir. Bakınız: Bing Xin (2021). “Hüzünlü Bir Genç”. Çev. Gözde Karakaş, *Turnalar Uluslararası Hakemli Türk Dili, Edebiyat ve Kültür Dergisi*, 23 (82): 98-99. Ayrıca bkzn.: Ekler 4.

açımın olmadığını ve yaşamın anlamını bilmediğimi söyleyebilirim. Şimdi yaşamın anlamını bilmeyi, kendi yaşam bakış açımı kurmayı ve tüm problemleri çözüme kavuşturmayı istiyorum... (Bing, 2021: 99)

Bu alıntı da görüldüğü üzere, Bing Xin gibi birçok yazar derin anlam içeren öyküleriyle soyut sorunları dile getirmişlerdir. Yazarlar her ne kadar halkın yanında olsalar da sorunların felsefi açıdan değerlendirilmesi, okuyucunun anlamada ve kavramada güçlük çekmesine neden olmuştur.

1.4.3 Estetik Yönünün Zayıf Olması

Araştırmacı Guan Guanshen'a göre sorun öyküsünün sanatsal açıdan kusurları bulunmaktadır. Ona göre sorun öyküsünün edebi eksikliklerinden en önemlisi sanatsal özelliklerinin geri planda kalmış olmasıdır. (Guan, 2017: 37) Bunun nedeni, sorun öyküsünün yazılma amacındaki toplumu reform etme düşüncesidir. Aydınlanma zihniyetini uyandırarak geniş bir kamuoyu oluşturma, siyaset sahasında demokratik taleplerin gündeme alınmasını teşvik etme ve modern kültür politikasının kamusal yapıya bürünmesini sağlama gibi siyasi amaçların ön plana çıktığı sorun öyküsünde, yazarlar edebiyat metinlerine sanatsal bir işlem uygulamamışlardır. Dönemin yazarları yoğun kaygı bilinci ve güçlü sosyal sorumluluk duygularıyla yalın ve sade bir üslupla gerçeği yazma eğilimi taşımışlardır. Kişi kadrosu, olay örgüsü ve biçimsel özellikler gibi edebi unsurların göz ardı edildiği sorun öyküsünün toplumsal değeri, edebi değerinin önüne geçmiş ve bu durum sorun öyküsünün estetik açıdan yoksun kalmasına yol açmıştır.

1.5 Sorun Öyküsünün Avantajları

Çin'in modern edebiyat tarihi 1919 yılı Dört Mayıs döneminden 1949 yılında Yeni Çin'in kurulmasına kadar geçen süredeki edebiyat gelişim tarihidir. Bu gelişim sürecinin başlangıcında ortaya çıkan sorun öyküsünün, modern Çin edebiyatı tarihinde önemli bir

konumu vardır. Toplumsal gerçeklik ve ideolojik yapısıyla Çin’de yeni demokrasi devriminin sosyalist devrime dönüşmesinde büyük katkı sağlamıştır.

Sorun öyküsünün yukarıda belirtilen eksik yönlerine rağmen, Dört Mayıs yeni edebiyat hareketinin ilk toplumsal kazanımı olarak, Çin edebiyat tarihinde büyük öneme sahiptir. Kamusal etkisinin yoğun olduğu bu tür, toplumun gelişmesine yön vermekle birlikte Çin edebiyatında yaratıcı bilincin oluşmasını sağlamıştır. Modern öykünün ilk örnekleri olarak edebiyatta modern zihniyetin inşa edilmesine katkı sağlamıştır. Öykülerdeki gerçeklik, modern öykü yazımının realist eğilimini geliştirmiş ve pekiştirmiştir. Bu bakımdan, toplum ve halkın yaşamına yakın edebiyat eserleri için olumlu bir referans özelliğine sahiptir. (Deng 147) Sorun öyküsü temel olarak realizme yönelmesine rağmen, romantizm ve sembolizmi de içinde barındırabilmektedir.

Sahip olduğu içerik ve biçimsel özellikleri yönünden geleneksel edebiyattan farklıdır. Yenilik getiren bir görünüm sergilemiştir. Sorun ve öykü ilişkisini birleştirmede ve çözüme kavuşturmada geleneksel ve Yakın dönem öykülerinin önüne geçmiştir. (Cui, 2014: 84) Bununla birlikte edebiyata yeni karakter imgeleri kazandırarak modern öyküde kişi kadrosunun kurulmasına ilham olmuştur.

1.6 Sorun Öyküsü İçinde Bing Xin’in Yeri

Çok sayıda sorun öyküsü yazarı olmasına karşın, Bing Xin ayrı bir öneme ve etkiye sahiptir. Dört Mayıs Yeni Edebiyat Hareketi ile yükselen kadın yazarlar arasında ilk sırada yer alan Bing Xin, aynı zamanda modern dönemin ilk kadın öykü yazarı olarak kabul edilmektedir. (Tang ve Jin, 2007: 54) Sorun öyküsünün başladığı 1919 yılından son bulduğu 1925 yılına kadar yirmiden fazla öykü yayımlamıştır. Bu öyküler, Dört Mayıs

döneminde aydın gençlerin hassas olduğu ve ivedilikle düşünüp cevaplanması gereken sorunları konu almaktadır.

Bu açıdan bakıldığında, Bing Xin'in öyküleri şu şekilde örneklendirilebilir: *İki Aile*'de (两个家庭), eski ve yeni aile üzerinden bir karşılaştırma yapmış; *Yalnız ve Perişan İnsan*'da (斯人独憔悴), Dört Mayıs hareketinde kuşak çatışmasına yer vermiş; *Terk Edilen Ülke*'de (去国), ülkesine hizmet etmek isteyen bir gencin trajedisini yansıtmış; *Zhuanghong'un Ablası*'nda (庄鸿的姊姊)⁶⁹, kadının aile içindeki konumunu sergilemiş; *Nihai İstirahat*'ta (最后的安息), kız çocuklarının erken yaşta evlendirilmek üzere evlatlık alınmasını eleştirmiş; *Bir Subayın Notları*'nda (一个军官的笔记), yerel savaş beylerinin acımasızlığını ortaya koymuştur. Yazarın özellikle de *Yalnız ve Perişan İnsan* başlıklı öyküsü, Dört Mayıs hareketini doğrudan yansıtan ender öykülerden biri olarak sorun öyküsünün resmi şekilde başladığının sembolü olmuştur.⁷⁰

Bing Xin, Dört Mayıs boyunca yazdığı tüm öykülerinde, gerçekçi bakış açısıyla, toplumsal konulara odaklanmakla kalmayıp dönemin yaşamını en zengin şekilde yansıtmıştır. Yaşamı çok yönlü ele alıp iyi gözlemlemiştir. Öyküleriyle yeni bir tarzın öncüsü olmuştur. Bu sebeplerle sorun öyküsü geleneğinin başyazarı olarak kabul dahi edilmiştir. (Yuan, 1998: 31-34) Topluma ve yaşama önem veren bir kadın yazar olarak

⁶⁹ Bing Xin'in *Zhuanghong'un Ablası* öyküsü, Türkçeye tarafımdan çevrilmiştir. Bakınız: Bing Xin (2021). "Zhuanghong'un Ablası". Çev. Gözde Karakaş, Ayarsız Dergisi, 62 (6): 42-43. Ayrıca bkz.: Ekler 3.

⁷⁰ Ekte, Bing Xin'in *Güz Yağmuru ve Rüzgârından Kederlenen İnsan*, *Zhuanghong'un Ablası*, *Son Huzurlun Uykusu*, *Seni Kim Öldürdü*, *San Er*, *Vedadan Sonra*, *Liuyi'nin Ablası*, *İki Aile*, *Yalnız ve Perişan İnsan*, *Terk Edilen Ülke*, *Bir Öykünün Sonu*, *Dünyada Mutluluk Çok*, *Bir Subayın Notları* ve *Hüzünlü Bir Genç* adlı öyküleri tablolarda ayrıntılandırılmıştır. Ayrıca *Zhuanghong'un Ablası*, *Seni Kim Öldürdü*, *San Er*, *Dünyada Mutluluk Çok* ve *Hüzünlü Bir Genç* adlı öykülerin çevirisi yer almaktadır.

Bing Xin, yazdığı öykülerle Dört Mayıs ruhunu yazan, yaşayan ve yansıtan önemli bir isimdir.

Sorun öyküsünün en büyük katkılarından biri, öykülerde çocuğun ve gencin sorunlarını da konu etmesidir. Çin edebiyatı tarihinde ilk defa çocuklar ve gençler eser başkışisi olmuş, onların bakış açılarına da yer verilmiştir. Bing Xin, Dört Mayıs'ın getirdiği *çocuğun merkezde olması* (儿童本位) modern yaklaşımını destekleyen bir edebiyatçı olarak sorun öykülerine çocukların ve gençlerin yaşamlarına eğilmiştir. Ortaya çıkardığı bu öyküler, çocuk edebiyatının birer ürünleri haline gelmiş ve modern dönemin çocuk edebiyatı eserlerinden sayılmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

BING XIN'IN YAŞAMI VE EDEBİ KİŞİLİĞİ

2.1 Bing Xin'in Hayatı (1900-1999)

Bing Xin (冰心), asıl adı Xie Wangying, 5 Ekim 1900 tarihinde Çin'de Fujian eyaletinin Fuzhou şehrinde dünyaya gelmiştir. Bing Xin'in gözlerini açtığı Çin'de o yıllarda büyük bir ulusal kriz yaşanmıştır. Mançu saltanatında çatırdamalar meydana gelmiş, emperyalist devletlerin saldırıları karşısında ülke toprakları günden güne kaybedilmiştir. Ülkenin sınırlarını korumak ve emperyalizmle savaşmak adına halk silahlı mücadele başlatmış, ancak başarılı olamamışlardır. Bunun sonucunda, başkent işgal edilmiş, ülke Batılı devletlerin sömürgesi haline gelmiştir.

Bing Xin, asker bir babanın kızıdır. Babası Xie Baozhang bilimi ve demokrasiyi destekleyen vatansever bir deniz subayı ve modern bir aydındır. Ülkenin feodalizmden ve emperyalizmden kurtarılması için büyük çaba göstermiş, Çin'in yakın tarihinde iz bırakan Çin-Japon Deniz Savaşı'nda emperyalistlerle mücadele etmiştir. Bing Xin'in annesi Yang Fuci da eğitilmiş, kültürlü ve açık görüşlü bir kadındır. Çeşitli sağlık sorunları sebebiyle Bing Xin'in zihninde hassas ve kırılgan bir imajı vardır. Annesi de tıpkı babası gibi geleneksel kültürün Çin'e büyük zarar verdiğiğine inanmıştır. Geleneksel kültürün ve ahlakın özellikle de kız çocukları üzerindeki acı yansımalarına tanık olmuş, bu sebeple ülkenin bilimin ışığında modern bir yapıya kavuşmasını arzulamıştır. Mançu dönemindeki siyasi ve askeri yaşamın yıkıcı etkilerine rağmen, sevgi dolu bir ailede büyüyen Bing Xin'in vatansever ve aydın kişiliği çok küçük yaşta hiç şüphesiz annesinden ve babasından aldığı eğitimle, onlardan edindiği izlenimle oluşmaya başlamıştır.

Babasının askeri görevleri sebebiyle sık sık farklı şehirlerde yaşamak zorunda oluşlarının, Bing Xin'in kişilik ve karakter gelişiminde büyük etkisi olmuştur. Özellikle

1903-1911 yılları arasında Shandong Eyaleti'nin Yantai Şehri'nde bulundukları sekiz yıl, Bing Xin'in yaşamında büyük öneme sahiptir. 1903 yılında babasının burada Deniz Harp Okulu'na dekan olduğu, Deniz Harp kışlasına komutan olarak vaziflendirildiği yıllarda, aile önce bir süre okulun misafirhanesinde kaldıktan sonra, Dongshan Ada'sının kuzey yamacında bulunan Deniz Harp Hastanesi'ne yerleşmiştir. Okyanusla çevrili bu ıssız yer, Bing Xin'in duygu ve düşünceleri üzerinde kalıcı izler bırakmıştır. Bing Xin bu yıllara ait izlenimlerini kendisinin yazmış olduğu otobiyografisinin “Çocukluk Yıllarım (我的童年)” başlıklı bölümünde şu şekilde aktarmaktadır.

Bu hastane kuzeye ve güneye bakan dik bir dağ yamacının üzerine inşa edilmişti. Hastanenin merkez odası karanlık olmasına rağmen, koridordan doğu tarafına bakınca okyanus görünüyordu. O günden sonra okyanus düşünce ve duygularımda önemli bir yer edindi. Sürekli okyanusu düşünüyordum. Dilimde, kalemimde hep okyanus vardı. Özellikle üç yıl öncesine kadar yaşanan olaylardan canım sıkılıp söyleyecek bir söz bulamadığım anlarda, okyanusu hatırlayıp kalbimi ferahlatıyor ve sakinleşiyordum.⁷¹

Bing Xin henüz beş yaşında, annesinin rehberliğinde okuma ve yazma öğrenmeye başlamıştır. Evde eğitim gördüğü bu dönemde, edebiyat ilgisini çekmiştir.

Çok küçük yaşlardan itibaren kitap okumayı sevdim. Bu alışkanlığı gökyüzü ile yeryüzünün birleştiği, arkadaşımın olmadığı bu ıssız çevrede edindim. Pek çok çocuk gibi ben de hikâye dinlemeyi çok sevdiğim için, kitap rafları arasında hikâye aradım. O zamanlar çocuklar için yazılmış kitap yok denecek kadar azdı. Yetişkinlerin kitaplıklarında bulduğum Liaozhai (聊斋), Üç

⁷¹Bing Xin Otobiyografisi (冰心自传), (<https://33shuwu.com/book62/61088.html>, 23.11.2021'de erişildi.)

Krallık Destanı (三国演义), Bataklık Kaçakçıları (水浒传), Kızıl Köşkü Rüyası (红楼梦) adlı romanlar, efsane türünde bazı eserlerle Lin Shu'nun Çinceye tercüme ettiği yabancı romanlarla tanıştım. Bunlar, o yıllarda biz çocukların okuryazar ailelerde okudukları kitaplardı. (Bing, 1997:23)

Bir süre sonra, Shandong Eyaleti'nin doğusundaki deniz donanma kışlalarına yakın bir eve taşınmışlardır. Babası bu kışlalardan birinin komutanıydı. Bing Xin babasıyla sık sık kışlalara gitme fırsatı bulduğu bu dönemde, askerlerin yaşamına tanık olmuş ve farklı deneyimler kazanmıştır. Bing Xin bu yılları şu şekilde anımsamaktadır.

Babamla birlikte kışlanın kapısına geldiğimizde, askerler silahlarını havaya kaldırıp hazır ol duruşuna geçerdi. Babam içeri girince bana el sallar, eve geri dönmemi isterdi. Bir seferinde, babamın uzaklaştığını gördükten sonra, bir askeri aşağıya doğru çektim. Askerin silahına dokunurken ona deniz savaşında savaşıp savaşmadığını sordum. Asker başını sallayarak 'hayır' yanıtını verdi. Ben de bunun üzerine babamın deniz savaşında savaştığını ancak kaybettiklerini söyledim. Asker doğruldu. İki eliyle silahını havaya kaldırıp nişan aldıktan sonra: 'Biliyorum, babanın savaştığı zamanlarda ben henüz askerlik yapmıyordum. Bekle, bir gün gelecek, baban ile birlikte savaşa gideceğiz, o zaman mutlaka kazanacağız, buna inanıyorsun değil mi?' diye karşılık verdi. Askerin Shandong aksanıyla söylediği bu sözler hâlâ kulaklarımda yankılanır.⁷²

Bing Xin'in otobiyografisinde anlattıklarından yola çıkarak, bulunduğu çevrede hiç kız arkadaşı olmadığı, hiçbir zaman oyuncak bebeklerle oynamadığı, el işi yapmadığı anlaşılmaktadır. Aksine at binmeye, silah kullanmaya, teknelere ilgi duymuştur. Süslü ve

⁷² BXO; <https://33shuwu.com/book62/61088.html>, 23.11.2021de erişildi.

renkli elbiseler giyip makyaj yapmaktan uzak durmuş, bunun yerine erkek kıyafetleri giymeyi tercih etmiştir. Askeri üniforma en sevdiği kıyafettir. Annesinin sağlık sorunları nedeniyle onu rahatsız etmemek için genellikle babası ile vakit geçirmesi bunun temel nedenidir. Bing Xin bu durumu oluşturan sosyal çevresini otobiyografisinin “Çocukluk Ortamı ve Eğitim (童年的环境和训练)” bölümünde şu sözlerle anlatmaktadır.

Babam işe giderken yanında beni de götürürdü. İş sebebiyle oyun oynadığım yerler bayrak alanları, atış sahaları, deniz harp iskeleleri, barut depoları ve Longwang Tapınağı'ydı. Sohbet arkadaşlarım ise silah tamir eden işçiler, barut depolarının engelli muhafızları, denizciler ve memurlardı. Shandong'lu olan cana yakın ve bu doğal insanlar bana denizde yaşanan kahramanlık hikâyeleri anlatırlardı. Kimi zaman çiftçi ve balıkçılarla karşılaşır, onlarla dağ ve okyanus hakkında konuşurduk. O zamanlarda anne ve babamın kadın arkadaşları dışında, neredeyse hiç kıza rastlamadım.⁷³

Bing Xin, çocukluk yıllarının insan yaşamı üzerinde özel bir yerinin olduğuna inanmıştır: “Çocukluk yıllarından bahsedildiğinde, insanlar hep özlem duyarlar. Çocukluk yaşamı ister mutlu ister mutsuz olsun, insanların yaşamında en önemli dönemdir. Çok sayıda izlenim ve alışkanlık bu yıllarda edinilir ve insanı tüm hayatı boyunca etkiler”⁷⁴ Bu alıntıdan anlaşılacağı üzere, Bing Xin'in yaşamında bu sürecin kişilik ve karakter oluşumuyla birlikte edebi kişiliği üzerinde de tesiri vardır. Bunu, Bing Xin'in *Yu Er* (鱼儿, 1920) adlı öyküsünde mekân olarak okyanus kenarını seçmesinde, *San Er* (三儿, 1920) adlı öyküsünde eser kişileri arasında askerlerin olmasında, *Okyanus*

⁷³ BXO; <https://33shuwu.com/book62/61097.html>, 23.11.2021'de erişildi.

⁷⁴ BXO; <https://33shuwu.com/book62/61097.html>, 23.11.2021'de erişildi.

Üzerinde (海上, 1921) adlı öyküsünde hikâyenin bir savaş gemisinde geçmesinde etken olduğu açıkça görülebilmektedir.

“Ah çocukluk yılları! Rüyanın içindeki gerçek, gerçeğin içindeki düştür. Hatırlandığında gözyaşları içinde tebessümdür” (Bing, 1999: 402) dizelerinin sahibi Bing Xin gerek şiirleri gerek öyküleriyle yetişkin okura çocukluk yıllarını hatırlatmayı istemiştir. Yine 1922 yılında kaleme aldığı *Yalnızlık* (寂寞) adlı öyküsü de buna örnektir.

1906 yılında, Bing Xin’in üç erkek kardeşinin en büyüğü Xie Weihai, 1908 yılında ortanca erkek kardeşi Xie Weijie ve 1910 yılında en küçük erkek kardeşi Xie Weiyi dünyaya gelmiştir. Dayısının rehberliğinde eğitime devam eden Bing Xin şiire ilgi dumaya başlamıştır. Bir taraftan Çin’in klasik şiirinin yükseliş yaşadığı Tang dönemi şiirlerini okurken, diğer bir taraftan tercüme kitaplar aracılığıyla yabancı edebiyat eserleri ile tanışmıştır. On yaşlarında iken, Charles Dickens’in *David Copperfield* adlı romanına hayran kalmıştır.

Babası Deniz Harp Okulu’nda meydana gelen karmaşa sebebiyle görevinden istifa ettiği 1911 yılında memkeletleri Fuzhou’ya geri dönmüşlerdir. O yıllarda on bir yaşında olan Bing Xin, ülkede meydana gelen Xinhai Devrimi’ne (1911-1912) tanık olmuştur. Çin’in Mançu hanedanının yıkılıp Çin Cumhuriyeti’nin (1912-1949) kurulmasında büyük rolü olan bu devrim, Bing Xin’in anılarında şu şekilde yer almıştır:

İnsanları harekete geçiren Xinhai Devrimi 10 Ekim 1911 yılında meydana geldi. Fuzhou’ya dönüş yolunda Shanghai’da Hongkou bölgesinde bir aydan fazla kaldık. Her gün gazeteleri okumak için sabırsızlanıyorduk. Gazetede General Li Yuanhong’un (babamın sınıf arkadaşıdır. Babam gemiyi sürmeyi öğrenirken o dümeni kontrol etmeyi öğreniyordu.) imzasıyla Hubei eyaletinin Wuchang şehrinde ayaklanmanın başladığı hakkındaki telgrafında öfkesini dile getiren cümleler yazılıydı. Sözlerini kanlı gözyaşları ile noktalamıştı.

Herkes orduya bağış yapmaya başlamıştı. Biriktirdiğim on yuan'lık harçlığımı bağış olarak verdiğimi hatırlıyorum. Yaptığım bağışın makbuzunda “genç hanımefendi Xie Wangying” yazıyordu. Bu küçük makbuzu yıllarca sakladım. O yıllar göz açıp kapayıncaya kadar geçti. (Bing, 1979/1999: 336)

Fuzhou'ya yerleştiklerinde, büyükbabası Xie Luan'en ile birlikte yaşamışlardır. Büyükbabası, Xie ailesinin ilk okuryazarı ve Mançu döneminin büyük âlimlerindendir. Batı'nın düşünce kültürünü Çin'e tanıtan Yan Fu (严复, 1854-1921)⁷⁵ ve ünlü çevirmen Lin Shu (林纾, 1852-1924)⁷⁶ ile yakın arkadaşdır. Büyükbabanın ailede otoritesi olmasının yanında, torunu Bing Xin'in üzerinde de büyük etkisi vardır. Büyükbaba Xie Luan'en zengin kütüphanesiyle, Bing Xin'in çocukluk yıllarında yerli ve yabancı çok sayıda eserle tanışmasını sağlamıştır. Büyükbabasının kitaplarla dolu odası artık Bing Xin'in mutluluk bahçesi olmuş, kitap okuyarak burada vakit geçirmiştir.⁷⁷ Bing Xin, Çin edebiyatının klasik eserlerinin yanı sıra Lin Shu'nun Çinceye çevirdiği Batılı eserleri de okumuştur. Bu eserler arasında, Fransız yazar Alexandre Dumas'nın *Kamelyalı Kadın* (1848) romanı Bing Xin'i derinden etkilemiştir. Bing Xin çeviri romanlar sayesinde, Batı edebiyatına duyduğu ilginin zamanla arttığını şu sözlerle anlatmıştır: “O zamanlar

⁷⁵ Yan Fu, Yakın dönemde Batı'dan yapmış olduğu çeviri eserler ile Çin'e Batı'nın aydınlanma düşüncelerini tanıtan ve ülkenin modern sistemin kurulmasında büyük katkılar sağlamış önemli bir reformcudur. Henry Huxley'in *Evolution and Ethics* adlı eserini Çinceye Tian Yan Lun (天演论) ismiyle tercüme ederek toplumda aydınlanmanın kapılarını açmıştır.

⁷⁶ Lin Shu, Yakın dönem edebiyat tarihinde çeviri alanında çalışmalar yapmış olan önemli bir edebiyat yazarıdır. Yapmış olduğu edebiyat çevirileri ile Batı edebiyatının Çin'e tanıtılmasında rolü büyüktür.

⁷⁷ BXO; <https://33shuwu.com/book62/61033.html>, 23.11.2021'de erişildi.

elimdeki az miktardaki parayı Lin'in çevirdiği romanları satın alarak harcadım. Bu romanlardan yabancı insanlar ve ülkeler hakkında bilgiler edindim.”⁷⁸

Bing Xin on bir yaşına kadar babası ile birlikte vakit geçirmiş olmasından dolayı babasını ve babasının arkadaşlarını kendine rol model olarak almıştır. Bir kız olarak onların izinden gitmekte bir sakınca görmemiştir. Ancak on bir yaşında, Fuzhou'ya döndükten sonra, Bing Xin'in yaşamında önemli bir değişim meydana gelmiştir. Bu andan sonra, çoğunlukla annesinin yanında kalmış ve genç bir kıza dönüşmüştür. Kız kıyafetleri giymeye, kız çocuklarına has davranışlar edinmeye başlamıştır.

Çin'de cumhuriyet rejimine geçilmesinden bir yıl sonra (1913), Xie Baozhang Deniz Kuvvetleri Bakanlığı tarafından deniz harp biriminde müdür vazifesiyle Pekin'e çağırılmıştır. Bundan sonra, on altı yıl boyunca Pekin'de kalmışlardır. Babası, kızını artık iş yerine götürmez. Bing Xin babası ile bir arada olma fırsatını bulamadığından daha çok annesi ile vakit geçirmeye başlamıştır. Bu yıllarda kendini büyümüş hissederek annesine ev işlerinde yardımcı olmuştur. Üç erkek kardeşi ile arası iyi olan Bing Xin abla olarak onların ödevlerine yardım eder, onlara çeşitli hikâyeler anlatırdı. Bing Xin okuma tutkusundan vazgeçmemiştir. Annesinin abone olduğu *Funü Zazhi* (妇女杂志), *Xiaoshuo Yuebao* (小说月报) ve *Dongfang Zazhi* (东方杂志) adlı aydın düşünceleri destekleyen, dönemin ünlü dergilerini takip etmiştir. Bu dergilerden ilham alarak yazı denemelerinde bulunmuş, henüz on üç yaşında iken kadın devrimcilerin hikâyesini anlattığı *Kadın Dedektif* (女侦探) ve *Özgür Çiçek* (自由花) adlı uzun öykülerini kaleme almıştır.⁷⁹

Pekin'e taşınalı altı ay olmasına rağmen, Bing Xin'in okula gitme konusu gündeme gelmemiştir. Herkes yeni çevreye alışmaya çalışırken, Bing Xin okula gitmek isteğini dayısına söylemiş ve dayısının Hristiyan Gençlik Derneği'nde tanıştığı kişilerden

⁷⁸ BXO; <https://33shuwu.com/book62/61064.html>, 23.11.2021'de erişildi.

⁷⁹ BXO; <https://33shuwu.com/book62/61093.html>, 23.11.2021'de erişildi.

aldığı tavsiye üzerine, anne ve babasının onayıyla Beiman Kız Ortaöğretim Okulu'nda okuması kararlaştırılmıştır. Böylelikle Bing Xin, 1914 yılı sonbaharında, okula kaydolarak Xie ailesinde okula giden ilk kişi olmuştur. Okul arkadaşlarının Hristiyan olması ve ders müfredatında yer alan İncil ve Yahudi tarihi dersleri Bing Xin'in başlarda yabancılık çekmesine neden olmuştur. Ancak arkadaşlarına ve derslerine zamanla uyum sağlayarak derslerin olmadığı zamanlarda diğer öğrencilerle birlikte vaazlara katılmaya, hatta pazar günleri rahiplerden *İncil*'deki hikâyeleri dinlemeye başlamıştır.⁸⁰

Tevrat, *Zebur* ve *İncil* gibi metinler aracılığıyla İsa peygamberi tanımış olsa da teslise ve İsa'nın yeniden dirileceğine inanmamıştır. Hristiyanlığın sevgi prensibini kendine yakın bularak tüm dünya insanlarını kuşatan bu sevgiden hareketle, kendine özgü bir sevgi felsefesi geliştirmiştir. “Sevgi varsa her şey vardır!” şiarıyla sevginin, problemleri çözen bir reçete olduğunu göstermeye çalışmıştır.

Bing Xin'in eserlerinde çocukluk yaşamının olduğu gibi orta öğrenimde edindiği deneyimlerin de etkisi büyüktür. Örneğin; 1921 yılında kaleme aldığı *Üstün İnsan* (超人) adlı öyküsünü, Hristiyan dininden tanıdığı sevgi inancı üzerine kurmuştur. Öyküde dini motif ya da imgeler görülmemesine rağmen, içerikte yer alan sevgi felsefesinin bu yılların izlerini taşıdığını göstermektedir. Bir başka örnek olarak, 1934 yılında yazdığı *Fotoğraf* (相片) adlı öyküsünü verebiliriz. Bu öykü, Çin'de bir kilise okulunda eğitim veren Simpson adlı İngiliz bir öğretmenin, öğrencilerinden biri olan yetim ve öksüz Çinli bir kızla tanışması ve sonrasında onu yanına alarak birlikte yaşamalarını konu edinmektedir. Eser kişileri arasında Çinli papaz ve oğlu da yer almaktadır. Çin kültürü ve Hristiyan dininin bir arada harmanlandığı bu öykü, hiç şüphesiz Bing Xin'in ortaöğretim yıllarında aldığı eğitimlerin bir sonucudur.

⁸⁰ BXO; <https://33shuwu.com/book62/61100.html>, 23.11.2021'de erişildi.

Bing Xin, derslerinin yoğunluğuna rağmen okulda düzenlenen edebiyat topluluğu etkinliklerine büyük bir ilgi ve sevgiyle katılmıştır. Sahneye çıkıp kalabalığa yaptığı sunumlarla, kısa sürede toplu ortamlarda rahatça konuşma yapabilecek düzeye ulaşmıştır. İlerleyen yıllarda Bing Xin'in aktivist kimliği kazanmasında bu deneyimlerinin rolü yadsınamaz.

Bu yıllarda, ülke içindeki karışıklık giderek şiddetlenmiştir. Sömürgeci devletlerle yapılan antlaşmaların ülke topraklarının paylaşılmasına neden olması, halkı tetiklemiştir. Bu antlaşmalardan biri de 1915 yılında Japonlarla yapılan Yirmi Bir Talep (二十一条) antlaşmasıdır. Halk, Çin'in egemenlik haklarını yok eden bu antlaşmaya öfke kusmuş, on beş yaşında olan Bing Xin de öfkeli topluluk arasında yerini alarak ülkenin onurunu ayakları altına alan bu olayı hiçbir zaman unutmamıştır.

Dönemin ünlü aydınlarından Chen Duxiu (陈独秀, 1879-1942), *Gençlik Dergisi*'ni (青年杂志) kurarak insan haklarını ve bilimi desteklemiştir. Çin'de modern dönemin pek çok edebiyatçısı ve düşünürü bu dergide yazdıkları yazılarıyla eski kültürün ve edebiyatın bırakılarak edebiyatta ve kültürde yenileşmeyi savunmuşlardır. Pek çok genç gibi Bing Xin de bu dergi sayesinde kültür ve edebiyat alanında süreci yakından takip etmiş, feodalizme ve emperyaizme karşı bir duruş geliştirmiştir.

1918 yılında, Bing Xin Beiman Okulu'ndan mezun olduktan sonra, eğitim hayatına Pekin'de Xiehe Kız Üniversitesi'nde (协和女子大学) devam etmiştir. Doktor olma hayaliyle üniversitenin fen bilimleri bölümünde hazırlık okumaya başlamıştır. O yıllarda öğrenim gören kızların yapabileceği meslekler sınırlıdır. Kızlar yalnızca öğretmen ya da doktor olabiliyorlardı. Bununa birlikte, kadın doktor sayısı da son derece azdı. Bu sebeple Bing Xin tıp okuyup doktor olmaya karar vermiştir. Kendisini bu alana yönelten sebebi şu şekilde açıklamıştır:

En başından beri tüm kalbimle tıp okumak istiyordum. Çünkü annem çok rahatsızlanıyordu ve babam da modern tıbbı güveniyordu. Ama annem modern tıbbın tedavi yöntemlerine alışmadı. O zamanlar bu alanda kadın doktor çok azdı. Bu yüzden tıp okumaya karar verdim ve annemi tedavi etmek istedim. Sonuçta lise yıllarımda fen derslerinde başarılı olduğumdan Xiehe Kız Üniversitesi'nde fen bilimleri bölümünün hazırlık sınıfına kaydoldum.⁸¹

Bing Xin büyük bir azimle derslerine çalışırken eğitiminin ikinci yılında (1919), Çin'de Dört Mayıs Hareketi patlak vermiştir. Siyaset, kültür ve edebiyat alanında vatansever duygularla başlayan eskiyi yıkıp yeniyi kurma temelli bu hareket “tüm ülkeyi kuşatan ve dünyayı titreten bir devrim hareketidir. Proleteryanın önderliğinde yeni demokrasi devrimimin perdesini aralayarak yeni bir çağın geldiğini duyurmuştur.” (Zhuo, 1981: 15) Çin'de yerel savaş beylerin yürüttüğü siyasetin devam ediyor olması ve geleneksel geleneksel kültürün kıskacından kopulmamış olması toplum içinde karmaşaya yol açmıştır. Ülkeyi yok olma sürecine götüren Yirmi Bir Talep antlaşmasının yaralarının ardından, 18 Ocak 1919 tarihinde Fransa'da gerçekleşen Paris Barış Konferansı'nda yabancı güçlerin Çin'in haklarını ele geçirme teşebbüsü binlerce öğrencinin şiddetli tepkisine neden olmuştur. Üniversite gençleri tarafından ülkenin feodal ve sömürge konumdan kurtulmasına yönelik başlatılan bu hareket, kısa sürede geniş bir yankı bulmuştur. Bing Xin de vatansever bir genç olarak yaşanan olaylara duyarsız kalmamış, pek çok öğrenci gibi özgürlük, bağımsızlık, eşitlik, demokrasi ve bilimin savunucusu olarak vatansever hareketi desteklemiştir:

Dört Mayıs Hareketi döneminde, Pekin Xiehe Kız Üniversitesi Tıp bölümünde hazırlık sınıfı öğrencisiydim. Öğrenci konseyinde yazı işlerine bakıyordum. Hareketin başlamasından sonra, öğrenci konseyimiz Pekin Kadın Akademisi

⁸¹ BXO; <https://33shuwu.com/book62/61149.html> (Erişim tarihi: 23.11.2021)

Birliği'ne katıldı. Ben de birliğin propaganda üyelerinden biri oldum. Dönemin büyük ablalarının yanında konferanslara dinleyici olarak katıldım. Propaganda metinleri yazıp yayımlamaya başladım. Çinli gençlerin başlattığı çığır açan bu vatansever hareketi, kültür reform hareketi ve dönemin güçlü düşünce eğilimleri beni evimin ve okulumun dar kapısından dışarı çıkararak etrafımdaki yarı feodal yarı sömürge Çin toplumunun çeşitli sorunlarını net bir şekilde görmemi sağladı. Günlük yaşantımızda neredeyse her yerde bir problem vardı. Bunların içinde kan, gözyaşı, aşığılanma, inleme, baskı ve haykırış vardı. (Bing, 1979: 24)

Bing Xin, Çin topraklarına göz diken emperyalist güçlere karşı erken yaşlarda nefret duymaya başlamıştı. Ülkesinin yabancı ülkeler tarafından hor görüldüğünü çocukluk yıllarında babasından sık sık dinlemiş ve zihnine kazımıştır. Özellikle Japon emperyalizmine karşı büyük nefret duymuştur. Bu nedenle öğrenci topluluklarına katılarak Dört Mayıs dönemi eğilimleri doğrultusunda sömürgeciliğe karşı mücadelede bulunmuştur. Pekin'de Tiananmen Meydanı'nda başlayan eylemlerde ön saflarda yer alarak Japon emperyalizminin baskısına ve yerel savaş beylerinin ülkeyi bölmelerine karşı halkı harekete geçirmeye çalışmıştır. Bu hareketli günlerde Bing Xin, tutuklanan öğrencilerin davalarında izleyici olarak bulunmuştur. Bu davalardan edindiğı deneyimlerini *Sabah Gazetesi* (晨报) adlı dergide yayımladığı *Yirmi Birinci Gün Duruşmalarından İzlenimler* (二十一日庭审的感想) adlı denemesinde anlatmıştır. Bu, Bing Xin'in deneme türünde kaleme aldığı ilk eserdir. (Ma, 2013: 150)

Bing Xin, yazdığı yazılarıyla ülkedeki vatansever harekete destek vermiştir. Sade bir dille kaleme aldığı emperyalizm ve feodalizm karşıtı yazılarını çeşitli dergilerde yayımlamıştır. *Pekin Sabah Gazetesi*'nin (北京晨报) editörü Bing Xin'in kuzeniydi. Kuzenin'in yardımıyla, Bing Xin'in yazıları bu dergide çıkmaya başlamıştır. Kuzeni,

Bing Xin'in kabiliyetini gördükten sonra yazılarını dönemin daha popüler dergileri *Yeni Akım* (新潮), *Yeni Gençlik* (新青年) ve *Reform* (改造) gibi dergilere göndermiştir.⁸²

1919 yılından itibaren Bing Xin, Çin toplumunun sosyo kültürel ve politik sorunlarını irdeleyen öyküler kaleme almaya başlamıştır. Öykülerinin merkezine, gözlemlediği toplumsal meseleleri taşımıştır. Örneğin, *Yalnız ve Perişan İnsan* (斯人独憔悴, 1919) adlı öyküsünde, Dört Mayıs dönemi kuşak çatışmalarını anlatmıştır. *Güz Yağmurundan ve Rüzgârından Kederlenen İnsan* (秋风秋雨愁煞人, 1919) adlı öyküsünde topluma hizmet etme konusunda azimli bir kızın orta öğretimi bitirdikten sonra zorla evlendirilerek yaşamının heba olmasını; *Zhuanghong'un Ablası*'nda (庄鸿的姊姊, 1920) bir kız çocuğunun geleneksel öğretilerden kaynaklı yaşadığı trajediyi konu almıştır. Bu öykülerde toplumsal sorunlara yer vermesi, insanlar üzerinde büyük etki yaratmıştır. Bing Xin mahlasını kullanarak kaleme aldığı ilk sorun öyküsü *İki Aile* (两个家庭, 1919) ile edebiyat dünyasına adımını atmıştır. Buna takiben peş peşe yazdığı öykülerle Dört Mayıs Edebiyat Topluluğu'nun ilk kadın yazarı olmuştur. (Ma, 2013: 10)

Bing Xin, Dört Mayıs Hareketi ile yükselen kadın yazarlar arasında bir başyazar olarak öykü yazma amacını şu sözlerle dile getirmiştir: “Öykü yazmamın amacı toplumu iyiye yöneltmek isteğimdir. Bu yüzden her ne pahasına olursa olsun eski toplumun ve eski ailenin kötü durumunu yazıyorum. Böylelikle insanların uyanıp kötü gidişatı değiştirmek için çareler düşünmelerini sağlıyorum.”⁸³

Ders kitapları dışında okuduğu gazete ve dergiler vasıtasıyla John Dewey ve Jean-Jacques Rousseau'yu tanımış, Rus yazar Lev Tolstoy ve Hintli yazar Rabindranath Tagore'un eserleriyle tanışmıştır. Bu dönemde, Bing Xin propaganda çalışmalarına

⁸² BXO; <https://33shuwu.com/book62/61149.html>, 23.11.2021'de erişildi.

⁸³ BXO; <https://33shuwu.com/book62/61165.html>, 23.11.2021'de erişildi.

yoğunlaştığı ve dergilere de yazılar yetiştirmeye çalıştığı için tıbbiyedeki derslerinden uzak kalmıştır. Yazmaya olan ilgisinin günden güne arttığını fark edince, çevresindeki insanların da yönlendirmesiyle 1921 yılında bölüm değiştirip sosyal bilimler okumaya başlamıştır. O andan sonra yazmak, hayatının vazgeçilmezi haline gelmiştir. Bir kadın yazar ve aktivist olarak Bing Xin, toplumun yönünü değiştiren Dört Mayıs Hareketi'nin kaderini de etkilediğine inanmıştır.

1920 yılında yirmi yaşında olan Bing Xin, çocuk ve gençlerin başkışı olduğu öyküler yazmıştır. Bunlar; *Zhuanghong'un Ablası* (庄鸿的姊姊, 1920), *Dünyada Mutluluk Çok* (世界上有的是快乐, 1920)⁸⁴, *Nihai İstirahat* (最后的安息, 1920), *Zar* (骰子, 1920), *Bir Asker* (一个兵丁, 1920), *San Er* (三儿, 1920), *Yu Er* (鱼儿, 1920), *Bayrak* (国旗, 1921), *Okyanus Üzerinde* (海上, 1921) adlı öyküleridir. Büyük çoğunluğu *Sabah Gazetesi* (晨报) dergisinde yayımlanan bu öyküler, Dört Mayıs döneminde dikkat çeken edebiyat olgulardan olan “sorun öyküsü” arasında yer almıştır. Bing Xin'in öykülerinde karakterlerin çocuklar ve gençler olması, Dört Mayıs döneminin kazanımlarından “çocuğun keşfi (儿童的发现)”⁸⁵ sürecine katkıda bulunmuştur. Modern

⁸⁴ Bing Xin'in *Dünyada Mutluluk Çok* adlı öyküsü, Türkçeye tarafımdan tercüme edilmiştir. Bakınız: Bing Xin (2020). “Dünyada Mutluluk Çok”. Çev. Gözde Karakaş, *Ayarsız Dergisi*, 58 (5): 10-11. Ayrıca bkz. Ekler 4.

⁸⁵ Dört Mayıs Yeni Kültür Hareketi'nden sonra, insanın keşfi çok sayıda yazarın eserlerinin perspektifini imparator, komutan, âlim ve güzel kadından sivil halka yönlendirdi. Çocuklar bu süreçten sonra yazarların kalem aldıkları öznel olmuşlardır. Önceleri yazarların düşüncelerinde yetişkinlerin elinde bir oyuncak konumundaki çocuk, insanın uyanışıyla beraber insan sıfatını alabilmiştir. Sevilmeye, anlaşılmaya, en önemlisi de eşit davranılmaya ihtiyacı olduklarının farkına varılmıştır. Fakat geleneksel düşünce kültürü ve alışkanlıkları masum ve günahsız çocuklara zarar vermekte olduğu dönemde doğal gelişimlerini engellemiştir. Bu yüzden çocuğu keşfetme, çocuğa saygı duyma, çocukları önemseme, çocuğu eğitme, çocuğun sağlıklı bir şekilde büyümesi konuları modern dönem yazarlarının odak noktası olmuştur. Bunun

edebiyatın babası sayılan Lu Xun'un çocuğa yönelik geleneksel yaklaşıma getirdiği eleştiriler ve özellikle de “Çocukları Kurtaralım!” sloganına Bing Xin de destek vermiştir. Bu doğrultuda, yüzlerce yıl boyunca çocuğu baskı altında tutup sınırlayan geleneksel kültürün terkedilmesini ve cinsiyet farkı gözetmeksizin bütün çocukların eşit eğitime kavuşmasını işlemiştir.

Yu Yanwen'ın “Bing Xin'in Çocuğa Bakış Açısı ve Erken Dönem Öykülerinde Çocuk İmgesi (冰心的儿童观及其早期小说中的儿童形象)” başlıklı makalesinde belirttiği üzere, Çin'in klasik dönem yazarlarının kaleminde çocuk, her zaman ikinci sıradadır. Çok az yazar, çocukların iç dünyalarını araştırmış, onların ihtiyaçlarına dikkat etmiştir. Bunun temel sebebi o dönemde insanların çocuğun bağımsız karakterini kabul etmemeleridir. (Yu, 2017: 76) Dört Mayıs Yeni Kültür düşüncesinin etkisiyle Bing Xin, geleneksel yazarların aksine çocuğu edebiyatın figüranı olarak görmeyip ana karakter olarak işlemiştir. Çocuğun mutluluğu, üzüntüsü ve kızgınlığı üzerine yoğunlaşmış, geleneksel kültür çerçevesinde yaşadığı sıkıntılar üzerinde özellikle durmuştur. Lu Xun'un 1919 yılında yazıp yayımladığı *Nasıl Baba Olmalıyız?* (我们现在怎样做父亲) adlı denemesinde ifade ettiği; “Çocuk dünyası yetişkinlerinkinden farklıdır. Bunun önceden kavranmaması çocukların gelişimine büyük engeldir. Bu yüzden her türlü önlemin çocuğun temel olma yönünde alınması gerekir⁸⁶” sözlerinden hareketle Bing Xin, öyküleri vasıtasıyla çocuğun büyürken yaşadığı sıkıntılara odaklanma konusunda çağrıda bulunmuştur.

sonucunda, Çin edebiyat tarihinde ilk defa çocuk edebiyatı yazarı ortaya çıktı. Bing Xin bu grup içinde yer alan ünlü yazarlardan biri olmasının yanında Dört Mayıs döneminden bu yana etkisi güçlü olan çocuk edebiyatı yazarıdır. Bakınız: Di, Ruiqing (翟瑞青) (1999), Çocuk, BingXin'in Kalbinde Bir Vaha-儿童, 冰心心中的一片绿洲—兼论逼供信的儿童教育观”, *Jinan Üniversitesi Dergisi*, s.53.

⁸⁶ <http://www.chinawriter.com.cn/n1/2021/0908/c440988-32221798.html>, 25.11.2021'de erişildi.

Bing Xin Dört Mayıs döneminde şekillenen modern çocuk edebiyatına farklı bir açılım getirmiştir. Her ne kadar eserlerinde çocuğu eser başkışisi olarak ele alıp çocukların yaşamlarını anlatmış olsa da Bing Xin'in yöneldiği kişilerin yetişkinler olması çocuk edebiyatının kapsam ve sınırlıklarının dışına çıktığını göstermektedir. Bu yüzden yazarın “çocuk merkezli olmayan çocuk edebiyatı” içinde değerlendirilmesi daha doğrudur. (Yang, 2011: 1) Çağdaşı olan çocuk edebiyatı yazarlarının aksine ister sorun öyküleri ister denemeleri ister şiirleri olsun tüm bu edebiyat türlerinde kullandığı dilin ve konu içeriklerinin çocuklar tarafından kolay anlaşılır ve benimsenebilir olması, Bing Xin'i çocuklar tarafından sevilen bir yazar yapmıştır.

1921 yılında, Bing Xin, Çin'de modern dönemin ünlü roman ve deneme yazarı Xu Dishan ve eğitimci Qu Shiyang aracılığıyla, Çin'de modern edebiyat tarihinin ilk topluluğu olan Edebiyat Araştırma Topluluğu'nun üyesi olmuş; Mao Dun, Zhen Zhengduo, Wang Tongzhao, Zhou Zuoren gibi modern edebiyatın güçlü isimlerinin bulunduğu erkek yazarlar arasında yirmi bir yaşında bir kız öğrenci olarak cesaretle yer almıştır. Onlarla birlikte “insan hayatı için sanat” (以人生为艺术) amacından hareketle toplum yaşamına temas etmiştir. Toplum yaşamının öznesi olan insanı kadın, erkek, çocuk ayırt etmeksizin insanın özneliği üzerinde durmuştur. Bunda hiç şüphesiz Dört Mayıs dönemi ile önem kazanan bireyin kurtuluşu ve özgürlüğü kavramlarının etkisi büyüktür.

Bu yıllarda, Bing Xin düz yazı yanında şiir yazmaya da yönelmiştir. Hintli yazar Rabindranath Tagore'un *Avare Kuşlar* adlı şiir derlemesinden etkilenecek yüz atmış dört şiirden oluşan *Yıldızlar Derlemesi* (繁星集) ve yüz seksen iki şiirden oluşan *Bahar Suyu* (春水) şiir derlemelerini yazmıştır. Bu iki eser, Çin'de ilk modern yayın kuruluşu olan *Shangwu Yinshu Guan* (商务印书馆) yayınevi ve modern dönemin ilk edebiyat dergilerinden *Yeni Akım Toplumu* (新潮社) dergisi tarafından 1923 yılında

yayımlanmıştır. Ancak yazar bu iki çalışmada da bilinçli bir şekilde şiir yazmadığını kabul etmiştir. Tagore'un şiirlerinden ilhamla defterine not aldığı parça parça ve kısa cümleleri derleyerek şiir formuna getirmiştir. Hazırladığı bu taslaklar modern Çin şiirinde *küçük şiir* (小诗) akımını başlatmıştır.

Bing Xin yirmi üç yaşında iken, öykülerine yer verdiği *Üstün İnsan Derlemesi* (超人集) adlı ilk derleme çalışmasını yayımlamıştır. Bu derleme içinde on eser bulunmaktadır. Bunlar sırasıyla; *Tebessüm* (笑), *Üstün İnsan* (超人), *Sevginin Gerçekleşmesi* (爱的实现), *Son Haberci* (最后的使者)⁸⁷, *Evden Uzakta Bir Yıl* (离家的一年), *Izdırap* (烦闷), *Bir Delinin Not Defteri* (疯人笔记)⁸⁸, *Veda Mektubu* (遗书), *Yalnızlık* (寂寞), *Geçmiş* (往事) adlı eserlerdir.

Bing Xin bu yıllarda (1923) bir taraftan mezuniyet tezine yönelmiş, Çinli edebiyat kuramcısı Zhou Zuoren'dan modern edebiyat dersini almıştır. Derslerde Bing Xin'in öykülerini de işleyen Zhou Zuoren, o yıllarda öğrencinin aslında Bing Xin olduğunu bilmiyordu. Bing Xin henüz edebiyatta yeni olduğu için çekingenlik ve ürkeklikle Bing Xin'in kendisi olduğunu söylememiştir. Aynı yıl mezun olduktan sonra, Amerika Boston'da Wellesley Üniversitesi'nde okumak üzere yüksek lisans bursu kazanmıştır. Amerika'ya gitmek için hazırlıklara başladığı sırada, erkek kardeşleri ve kardeşlerinin arkadaşları ona yurtdışından kendilerine mektup yazması için ısrar etmişlerdir. Bunun üzerine Bing Xin Amerika'da eğitim gördüğü 1923-1926 yılları arasında yaşadığı deneyimlerini anlattığı *Küçük Okuyuculara Mektuplar* (寄小读者) adlı yirmi dokuz

⁸⁷ Bing Xin'in *Son Elçi* öyküsü, Türkçeye tarafımdan tercüme edilmiştir. Bakınız: Bing Xin (2020). "Son Haberci", Çev. Gözde Karakaş, *Ayarsız Dergisi*, 57 (5): 27.

⁸⁸ Bing Xin'in *Bir Delinin Not Defteri* adlı öyküsü, Türkçeye tarafımdan tercüme edilmiştir. Bakınız: Bing Xin (2020). "Bir Delinin Not Defteri", Çev. Gözde Karakaş, *Ayarsız Dergisi*, 49 (5): 16-18.

mektuptan oluşan eserini *Sabah Gazetesi* dergisinin “Çocuk Dünyası” adlı köşesinde düzenli olarak yayımlamıştır. Bu mektup formundaki eserinde temel olarak anne sevgisi, çocukluk yılları ve doğa temasından yararlanmıştır. *Küçük Okuyuculara Mektuplar*, Bing Xin’in çocuk edebiyatına odaklanarak mektup ve deneme türlerini bir araya getirdiği eser olup modern dönemin çocuk edebiyatı eseri olarak kabul edilmektedir. (Deng, 2011: 157)

Wellesley Üniversitesi’nde İngiliz Edebiyatı alanında yüksek lisans eğitimine başladıktan kısa bir süre sonra, Bing Xin rahatsızlanarak hastaneye kaldırılmıştır. Uzun bir süre tedavi gördükten sonra, 1924 yılı sonbahar ayında eğitimine kaldığı yerden devam etmiştir.⁸⁹ Hastanede yaşadıklarını *Küçük Okuyuculara Mektuplar*’da küçük okurlarıyla paylaşmıştır.

1926 yılında, Bing Xin lisansüstü eğitiminden mezun olup Çin’e geri dönmüştür. Yanjing ve Qinghua Üniversitelerinin Fen-Edebiyat Fakültelerinde dersler vermeye başlamıştır. 1929 yılına kadar verdiği derslerin yoğunluğu nedeniyle nerdeyse hiç yazı yazmamıştır. Bu üç yıllık süre zarfında Amerika’ya giderken aynı gemide yolculuk yaptığı Wu Wenzao ile görüşmeye devam etmiştir.

1929 yılında, sosyolog, eğitimci ve diplomat Wu Wenzao ile dünya evine girdikten sonra, Bing Xin annesini, eşi ise babasını kaybetmiştir. Hastalık, ölüm gibi acı olaylar yaşadığı 1929-1930 yıllarında, Bing Xin kalemini yeniden eline alarak kendi yaşamından esinlendiği *İlk Davet* (第一次宴会) (1929) ve *Üç Yıl* (三年) (1930) adlı öykülerini yazmıştır.⁹⁰ 1931 yılında Wu Ping adını verdiği oğlu dünyaya gelmiştir. Oğlu doğduktan kısa bir süre sonra, yeni doğmuş iki bebeğin konuşmaları üzerinden toplumsal eşitsizlik konusunu işlediği *Ayrılık* (分) (1931) adlı öyküsünü yayımlamıştır.

⁸⁹ BXO; <https://33shuwu.com/book62/61229.html>, 25.11.2021’de erişildi.

⁹⁰ BXO; <https://33shuwu.com/book62/61259.html>, 25.11.2021’de erişildi.

1930'lu yıllarda, Çin'de siyasal ve toplumsal anlamda büyük felaketler yaşanmıştır. Dışarıda başta Japon militarizminin baskısı ve işgali olmak üzere diğer emperyalist güçlerin yıkıcı etkisi, içeride yerel savaş beylerinden oluşan hükümetin yozlaşmış ve zayıflamış hali, Çin'de ülke insanların kaderlerini kendi ellerine bırakmıştır. Bu karanlık toplum geçmişi altında Bing Xin, 1935 yılında ikinci kez anne olmuştur. Kızı Wu Bing doğduktan bir yıl sonra, 1936-1937 yılları arasında ailesiyle birlikte bir süre Avrupa ve Amerika'da yaşamıştır. Ancak buradaki kapitalist düzene uyum sağlayamayıp 1937 yılı haziran sonunda Pekin'e geri dönmüşlerdir. Ancak 7 Temmuz 1937 yılında Çin'de meydana gelen Marco Polo Köprüsü Olayı (七七事变) sonucunda yeniden zor günler geçirmişlerdir.

Japon emperyalizminin Çin'i bütünüyle ele geçirmek üzere Pekin yakınlarında başlattığı bu olay sonucunda, Japonlara karşı direniş savaşı başlamıştır. Bu dönemde Bing Xin üçüncü çocuğu Qu Qing'e hamileydi. Bir yandan da Pekin'de Yanjing Üniversitesi'nde ders vermeye devam etmiştir. Amerikan kilise okulu olduğu için üniversite Japonlar tarafından müdahale edilmeyen konumdaydı.⁹¹ Bing Xin ailesiyle güvenli bölgelere yerleşerek bu şekilde bir yıl daha Pekin'de kaldıktan sonra, Japonya'nın eline geçen Pekin'de daha fazla kalamayacaklarını anlamışlardır. Bunun üzerine, Çin'in güneyinde Yunnan eyaletinde bulunan Kunming şehrine yerleşmeye karar vermişlerdir. Bing Xin Pekin'den ayrılırken yaşadığı duygularını *Bırakılamayan Hazine* (丢不掉的珍宝) adlı denemesinde paylaşmıştır. Bing Xin, Kunming şehrinde üçüncü çocuğunu dünyaya getirmiştir.

İkinci Çin-Japon Savaşı yıllarında (1938), Japon saldırıları Kunming şehrini vurunca, Chenggong şehrine taşınmışlardır. Japonya'ya karşı Çin'in ağır yaralar aldığı bu

⁹¹ BXO; <https://33shuwu.com/book62/61244.html>, 25.11.2021'de erişildi.

zor günlerde Bing Xin, babasının ölüm haberiyle sarsılmış, babası ile ilgili hatıralarından yola çıkarak *Çocukluk Yıllarım* (我的童年) adlı denemesini yazmıştır.

Savaş nedeniyle Chongqing şehrine geçtikleri dönemde, Milliyetçi Parti yönetiminin tutum ve davranışlarının ülkeyi sona götüreceğini düşünerek Çin'in kurtuluş umudunun Komünist Parti'de olduğuna duyduğu inanç kuvvetlenmiştir. Bu inançla, Chongqing'deki Japon karşıtı propagandalarda aktif bir şekilde yer almıştır. 1942 yılında, *Küçük Okuyuculara Mektuplar* eserinin ikincisini yazıp *Da Gongbao* (大公报) dergisinde yayımlamıştır. Uzun süren savaşlar yüzünden yaşamı düzensiz hale gelmiş, yaşadığı üzücü olaylar neticesinde kan kusma rahatsızlığı başlamıştır. Hastalığı her ne kadar hayati bir risk oluşturmaya da yatarak dinlenmesini gerektirmiştir.⁹²

1946 yılında, Japonlara karşı direniş savaşında Çin zafer elde ettikten sonra, Bing Xin eşi ve çocuklarıyla beraber Japonya'ya gitmiştir. Eşi Wu Wenzao savaş sonrası Japonya'nın siyasi durumu ve yapısı üzerine sosyolojik araştırmalarda bulunmuş, Bing Xin ise 1946-1950 yılları arasında Tokyo Üniversitesi'nde Çin Yeni Edebiyatı dersi vermiştir. Yazar kimliğiyle savaş sonrasında Çin-Japon ilişkilerini geliştirmeye katkı sağlamaya çalışmıştır. Bing Xin'e göre Tokyo'da geçirdiği yıllar yaşamının dönüm noktası olmuştur. Bu yıllarda Japon toplumunun çeşitli problemlerini anlamakla kalmayıp Amerikan emperyalizmi hakkında da bilgi sahibi olmuştur.⁹³ 1940'lı yılların sonlarında daha çok uluslararası ilişki ve kültür temalı makaleler yazmıştır.

1949 yılında, Çin Halk Cumhuriyeti'nin kurulmasıyla birlikte büyük bir sevinç yaşayan Bing Xin, Japonya'dan vatanına bir an önce dönmek için sabırsızlık duymuştur. 1951 yılının Sonbahar ayında Pekin'e dönüş yaptıktan sonra, Çin Yazarlar Birliği'nin üyesi olarak çeşitli kültürel faaliyetlerde bulunmuştur. Yazdığı yazılarıyla Mao Zedong'a

⁹² BXO; <https://33shuwu.com/book62/61244.html>, 25.11.2021'de erişildi.

⁹³ BXO; <https://33shuwu.com/book62/61266.html>, 25.11.2021'de erişildi.

ve Komünist Parti'ye övgüler sunmuş, sosyalist sistemin ülkeye mutlu ve yeni bir dönem getirdiğini sergileyen bir dizi eser kaleme almıştır. Kendisini roman yazabilecek kadar yetkin görmediğini düşünerek duygu ve düşüncelerini çoğunlukla deneme türünde yansıtmayı tercih etmiştir.

1953 yılında elli üç yaşında olan Bing Xin, Çin Edebiyat ve Sanat İşçileri Kongresi Başkanı seçilmiştir. Aynı yıl Kasım ayında Çin-Hindistan Dostluk Birliği'ne katılarak Hindistan'ı ziyaret etmiştir.⁹⁴ 1954-1960 yılları arasında, *Emeğim* (我的劳动) adlı öykü derlemesini ve *Taoqi'nin Yaz Tatili Günlüğü* (陶奇的暑假日记) adlı günlük türünde eserini yayınlamıştır. 1964 yılında röportaj türünde *Beş Çocuğumuz* (咱们的五个孩子) adlı eserini yazmıştır. Bing Xin bu eserine konu olan beş yetim çocukla röportaj yaparken onlarla arkadaş olmuş, büyümeleri sürecinde onlarla ilgilenmiştir.

1966 yılında başlayan ve on yıl sürecek olan Kültür Devrimi yıllarında zor günler geçirmiş, kalemini bırakmak zorunda kalarak eşiyle birlikte mandıralara çalışmaya gönderilmiştir. Kültür Devrimi'nin karmaşası içinde, haksız bir şekilde muamele görmesine rağmen, sakin bir şekilde zorluklara göğüs germiş, sosyalizme duyduğu inancı hiçbir zaman kaybetmemiştir. Vatanın refahı ve insanların yaşam kalitesinin yükseltilmesine odaklanmıştır. Kültür Devrimi'nin sona erdiği 1976 yılında, on yıl süren uzun bir aradan sonra kalemini tekrar eline alarak Mao Zedong'un ölümünden duyduğu üzüntüyü dile getirdiği yazılar kaleme almıştır.

1978 yılında, Kültür Devrimi'nin neden olduğu karmaşa ortamını düzene somak amacıyla Dışa Açılma ve Reform Hareketi başlamıştır. Çin'de sosyalist modernleşme dönüşümünün yaşandığı bu dönemde, Bing Xin yazın hayatının ikinci yükselişini yaşamıştır. Beyninde kan pıhtılaşması ve eklem rahatsızlıkları yaşıyor olmasına rağmen,

⁹⁴ BXO; <https://33shuwu.com/book62/61198.html>, 25.11.2021'de erişildi.

eserlerini yazmayı sürdürmüştür. Bu dönemde kaleme aldığı *Yuva* (空巢) (1980) adlı kısa öyküsüyle Seçkin Kısa Roman Ödülü'ne hak kazanmış, öykü, deneme ve makaleleriyle edebiyat alanındaki başarısını üst seviyeye taşımıştır. Doksanlı yaşlarında, içten ve samimi üslubuyla eserlerinde ülkesine duyduğu derin sevgiyi sergilemiştir.

Yaşının oldukça ilerlemesi ve fiziksel olarak hareketlerinin zayıflaması sonucunda, 1994 yılı Eylül ayından itibaren yaşamının son günlerini Pekin Hastanesi'nde geçirmiştir. 28 Şubat 1999 tarihinde edebiyatın dünyasının asırlık yazarı olarak gözlerini dünyaya yummuştur. Seksen yıllık edebiyat yaşamında Çin toplumunun büyük değişiminin ve dönüşümünün birincil tanığı olarak ve edebiyat dünyasına katkılarıyla tarih sahnesinde yerini almıştır.

2.2 Çağdaş Bilimsel Yazında Bing Xin

Bing Xin (冰心, 1900-1999) çağdaş ve modern Çin edebiyatının önemli kadın yazarıdır. Seksen yıllık yazın yaşamında Çin edebiyat dünyasına deneme, öykü ve şiir türünde çok sayıda eser kazandırmıştır. Çin'de Dört Mayıs 1919 tarihinde yaşanan Yeni Kültür ve Edebiyat Hareketi'nin önemli destekçilerinden biri olarak vatansever kişiliğiyle kaleme aldığı öyküleriyle geleneksel Çin toplumunda büyük bir yankı uyandırmıştır. Dört Mayıs döneminin ideoloji ruhunu yoğun bir şekilde yansıtan öyküleri, Çin'de geleneksel düzeni yıkıp yerine modernizmin kurulmasında bir çağrı niteliğindedir.

Burjuva sınıfına mensup bir kadın yazar olarak Çin'de feodal yönetimin ve kültür sisteminin getirdiği olumsuzlukları özellikle de kadınların, çocukların ve askerlerin yaşadıkları zorlu ve sıkıntılı yaşam kesitleri üzerinden sergilediği öyküleri ile Çin edebiyatı dünyasında yeni bir sayfa açmıştır. Bing Xin'in bu öyküleri *sorun öyküsü* nazarında değerlendirilmiştir. Bu tür öykülerin Bing Xin'in çağdaşı olan Lu Xun ve Ye Shengtao gibi erkek yazarlar tarafından da yazıldığı bilinmekle birlikte, Bing Xin'i ayırt edici kılan önemli noktalar bulunmaktadır. Bunlardan birincisi, kadınlara özgü bir

hassasiyetle problemlere yaklaşmasıdır. İkincisi, her öyküsünde olmasa da sorunları ortaya koyarken bir taraftan da çözüm sunmasıdır. Burada, lise ve üniversite yıllarında Hristiyan kilise okulunda eğitim görmesinin etkileri ve Dört Mayıs döneminde tanıdığı Hintli yazar Tagore'un öykü ve şiirlerinde gördüğü ve zamanla kendi tarzını oluşturduğu sevginin felsefesi ön plana çıkmaktadır. Bing Xin ve öyküleri hakkında Çin'de yapılan akademik çalışmalar, özellikle de eserlerindeki Hristiyanlık etkisi ve Tagore ile karşılaştırıldığı makaleler de bu hususu açıkça kanıtlamaktadır.

Üçüncüsü, öykülerinde eser başkışı olarak çocuk imgeleri meydana getirmiş olmasıdır. Bilindiği üzere, geleneksel Çin toplumunda çocuk sosyal bir statüye sahip olmayıp uzun yıllar boyunca yetişkinlerin gölgesinde kalmaya mecbur bırakılmışlardır. Çocuğun yaşamsal haklarından mahrum kalmasını ülkenin modernleşmesinin önünde büyük bir engel olarak gören Bing Xin, öykülerinde farklı yaş ve cinsiyetlerde çocuk karakterler inşa ederek toplumda çocuğa yönelik modern bakış açısının oluşmasında dikkate değer bir katkı sağlamıştır. Öyle ki bu çocuk imgeleri, araştırmacıların dikkatini çekmiş ve Bing Xin'in eserlerindeki çocuk karakterler hakkında akademik çalışmalar yapılmıştır. Burada mutlaka belirtilmesi gereken şudur ki, Bing Xin çocuk edebiyatı alanında eserler yazmadığını kabul etmiş olmasına ve hatta eserlerinin çocuk edebiyatının kapsam ve sınırlıklarının dışında kalmasına rağmen, farklı edebiyat türünde verdiği eserleri ki buna toplumsal sorunları işlediği öyküleri de dâhil, çocuk edebiyatı eserleri arasında sayılmıştır. Üstelik Çin'de birçok araştırmacının yazdığı makale ve tezlerde onun modern Çin edebiyatının ilk çocuk edebiyatı yazarı olarak tanındığı dikkat çekmektedir. Bing Xin'i bu konuma ulaştıran en önemli etkenlerden biri hemen hemen tüm eserlerinde yetişkin perspektifinden hareket etmiş olmasına rağmen çocuk masumiyetini ön plana çıkarmış olmasıdır.

Klasik dönemde çocuğun yetişkinlere bağlı ve onlara itaat etmekle yükümlü olduğu bakış açısı, çocuğun manevi ihtiyaçlarını karşılayacak edebiyat eserlerinin

yazılmasını gerektirmemiştir. Fakat ülkenin her yönden kötü gidişatına bir son vermek ve modernleşmenin gerekliliği ile birlikte insanın birey olarak önem kazanması, insanların gözlerini yıllardır ihmal edilen çocuğun üzerine çevirmiştir. Çocuk, artık ülkenin geleceği olarak görülmeye başlamış ve onun da kendine özgü bir edebiyatı olması gerektiği savunulmuştur.

Çocuk edebiyatı, bir bakıma modern edebiyatın yapı taşlarından biri olarak kabul görmüş ve Bing Xin'in modern bakış açısıyla çocuğu kaleme alması, onu modern çocuk edebiyatının zirvesine taşımıştır. Çocuklara duyduğu derin sevgi, onları geleneksel ahlak ve öğretilerinin kısılcısından koparma arzusu, aynı zamanda dil ve anlatımın açık ve anlaşılır olması da buna eklenince çocuklar tarafından sevilen bir yazar olmuştur.

Bing Xin'in Çin edebiyatındaki yerinin ve öneminin ne olduğunu anlamak için, kendisi ve eserleri hakkında çağdaş bilimsel yazındaki çalışmaları incelemek gerekmektedir. Bu bağlamda bu çalışmada, lisanüstü tez, dergi, gazete ve makalelerinin yayımlandığı Çin'in ulusal veri tabanı olan CNKI'de (中国知网) yer alan akademik çalışmalar taranmıştır. Sistemde Bing Xin hakkında yayımlanmış akademik çalışmalara ulaşılan en erken yıl, 1964 yılıdır.

1964-1980 yılları arasında, Bing Xin hakkında yayımlanmış on bir makale bulunmaktadır. Bunların konusunu Bing Xin'in öykü ve deneme türünde yazdığı eserleri ve yazın yaşamına başladığı Dört Mayıs dönemi oluşturmaktadır. Araştırmacılar Fan Boqun ve Ceng Huapeng'ın 1964 yılında birlikte yazdıkları “Bing Xin'in Eserleri Hakkında (论冰心的创作)” adlı makale, Bing Xin'i en temel noktalarıyla tanıtmayı açısından önemlidir. Bu çalışmada, her iki araştırmacı, Dört Mayıs döneminden 1960'lı yılların orta dönemine kadar Bing Xin'in yaşamı ve yazın hayatı hakkında geniş bilgiler sunmuşlardır. Burjuva sınıfına mensup okuryazar bir ailede dünyaya gelen Bing Xin, aile içinde aldığı eğitim ve dönemin toplumsal ve siyasi dalgalanmalarının tesiriyle

antiemperyalist ve anti feodal duruş sergilemiştir. Gelenekçi yapıyı ve eski ahlak kurallarını tümüyle reddederek bunların topluma olumsuz yönde etkilerini eleştirel gerçekçi bakış açısıyla kaleme almıştır. Yazın yaşamına adımını attığı Dört Mayıs döneminde toplumsal sorunları konu aldığı bir dizi öykü yazmıştır. Çalışmada, bu öyküler konu ve içerik yönünden incelenmekte olup yazarın bu eserlerinde kullandığı dil ve anlatım özellikleri de anlatılmaktadır. Bing Xin'in düz yazı ve şiir türünde verdiği eserlerde anne sevgisi, çocuk ve doğa olmak üzere üç tema üzerinde yoğunlaştığının altı çizilen bu çalışmada, Bing Xin'in çocuk edebiyatı sahasında etkisi olan önemli bir yazar olduğu da belirtilmiştir. (Fan ve Ceng, 1964:41-63)

Yukarıda adları geçen iki araştırmacının 1980 yılında kaleme aldıkları “Dört Mayıs Yıldırım Edebiyat Dünyasının Yeni Yıldızı Üzerinde Sarsıcı Etki Bıraktı – Bing Xin Biyografisinin Yorumu Birinci Bölümü (“五四” 惊雷 “震” 上文坛的一颗新星 - 《冰心评传》之一章))” başlıklı makalede, Dört Mayıs Hareketinin Bing Xin'in kaderinin yön değiştirmesindeki rolü üzerinde durulmaktadır. Doktor olma hayali kuran Bing Xin, vatansever hareketin başlamasının ardından demokrasi, bağımsızlık, eşitlik vb. düşünce eğilimlerinin etkisiyle bu harekete yazdığı yazılarla destek olmuştur. Mançu döneminde yarı feodal yarı sömürge haline gelmiş Çin toplumunda cereyan eden sorunlara eğilerek bunları yazıya dökmüştür. Bu çalışmada, Bing Xin'in kalemini Dört Mayıs için kaldırdığı ve bu dönemde yazdığı öykü ve denemeleriyle edebiyat dünyasında dikkate değer bir çıkış yakaladığı ifade edilmektedir. (Fan ve Ceng 1980: 100-131)

1981-1990 yıllarını kapsayan on yıllık süreçte, yayımlanmış çalışmaların sayısı yaklaşık yüze ulaşmıştır. Konu dağılımları genel hatlarıyla şu şekildedir: Erken dönem deneme, öykü ve şiirleri, eserlerinde sanatsal özellikler, çocuk edebiyatı eserleri, biyografisi, Hintli yazar Tagore'un sevgi felsefesinden etkilenmesi. Zhuo Ru'nun “Bing Xin'in Erken Dönem Eserleri Hakkında (论冰心的早期创作)” başlıklı makalesi, bu

noktada oldukça önemlidir. Araştırmacı, Xinhai Devrimi'nin (1911-1912) başarısızlıkla sonuçlanmasının ardından emperyalist ülkelerin Çin'i işgal ettiği, yerel savaş beylerinin karmaşalar çıkardığı ve ulusal krizin günden güne şiddetlendiği tarihi ve siyasi geçmişinde, Bing Xin'in edebiyata başladığını belirtmiştir. Bing Xin her ne kadar maddi durumu iyi ve mutlu bir ailede büyüyen bir genç olsa da en nihayetinde Çin'in buhran içinde olduğu süreci kendi gözleriyle görmektedir. Eserlerinin kaynağını etrafındaki günlük yaşam ve gözlemlediği toplumsal sorunlar oluşturmuş, böylelikle bir yönden de toplumun karanlığını ortaya koyarak gerçek yaşamı yansıtmıştır. Bu, onun erken dönem eserlerinin en belirgin özelliğidir. (Zhuo, 1981:16)

Kültürde ve edebiyatta modernleşmenin güçlü temsilcilerinden olan ve toplumda büyük bir uyanışa katkı sağlayan Bing Xin'in öykülerinde geleneksel düşünce sistemini ve ahlak yapısını şiddetli bir şekilde eleştirdiği görülmektedir. İnsanın birey olarak yaşamsal haklarının yok sayıldığı geleneksel kültür geçmişine karşı, Batı kaynaklı Dört Mayıs aydınlanma düşünceleriyle birlikte önem kazanan insana eğilerek erkek, kadın, çocuk ayırt etmeden her insanın temel hak ve özgürlüklere sahip olmasını savunmuştur. Özellikle de toplumsal hiyerarşide en altta kalan, düşünce ve istekleri göz ardı edilerek devlete, ulusa, aileye ve ebeveynlere itaat etmekle yükümlü çocuğa odaklanmıştır. Bing Xin'in ister denemelerinde ister öykülerinde olsun hemen hemen tüm eserlerinde çocuğu eser başkişi seçmesi ve çocuğun yaşamını konu alması modern Çin edebiyatı tarihinde yeni bir sayfa açmıştır.

Guo Zhiyuan, "Bing Xin'in Çocuk Edebiyatı Eserleri Hakkında Kısa bir Değerlendirme (简谈冰心的儿童文学创作)" adlı makalesinde, Bing Xin'in Çin'de Dört Mayıs döneminin ilk çocuk edebiyatı yazarı olduğunu ifade etmiştir. 1923 yılında Amerika'da lisansüstü eğitim gördüğü dönemde, çocuk edebiyatı çalışmalarına başladığını ve çocukların zevklerine uygun çok sayıda şiir ve deneme türünde eserler kaleme aldığını belirtmiştir. Bing Xin'in özellikle de 1923-1926 yılları arasında yazdığı

yirmi dokuz mektuptan oluşan *Küçük Okuyuculara Mektuplar* (寄小读者) adlı mektup-deneme türünde verdiği eserleriyle modern çocuk edebiyatının kurucusu olarak kabul gördüğünün altını çizmiştir. (Guo, 1981: 21)

1983 yılında, “Sevginin Şarkısı, Güzelliğin Tohumu— Bing Xin’in Çocuk Edebiyatı Eserlerinin Ana Hatları (爱的讴歌美的播种——冰心儿童文学创作概论)” adlı makalenin yazarı Liu Anting, *Küçük Okuyuculara Mektuplar* adlı denemenin, Çin’de Dört Mayıs döneminin ilk çocuk edebiyatı eseri olarak kabul edildiğini belirtmiştir. Bing Xin’in çocuklar için yazdığı bu eserinde vatan sevgisi ve hümanizm konularını sergilemekle bir bakıma Dört Mayıs ruhunu sergilemeye çalıştığını dile getirmiştir.

Bu eserin yazıldığı tarihe dikkat çeken Liu, Dört Mayıs döneminin geleneksel kültürün yeni düşünce eğilimleri ile çatıştığı zamanlar olduğundan yola çıkarak, Bing Xin’in otokratik sisteme şiddetli bir darbe vurduğunu ve anti feodalizmin önemli içeriklerinden biri olan çocuk sorununu gündeme getirdiğini vurgulamıştır. Modern edebiyat yazarı Lu Xun’un 1918 yılında başlattığı “Çocukları Kurtaralım!” (Lu, 2020: 28) çağrısına kulak veren Bing Xin, modern düşünce eğilimlerinin Çin’de yayılmasına rağmen, mevcut geleneksel düzenin değişmediği Çin toplumunda, çocuk dünyasının karanlıkta olduğuna tanık olmuştur. Geleneksel ahlakın soğuk bir dünya ve sevgisiz bir toplum meydana getirmekle birlikte, bunun çocukların acılar çekmelerine neden olduğuna ve sağlıklı bir şekilde gelişmelerine engel olduğuna inanmıştır. Liu, Bing Xin’in bu deneme türünde verdiği eseriyle çocuklara yeni bir dünya kapısı açarak onların yetişkinlerden tamamen farklı olduklarını, onların özgürleştirilip, toplumda merkeze alınması gerektiği düşüncesini açık bir şekilde ortaya koyduğunu anlatmıştır. (Liu, 1983: 56-62)

Zhuo Ru, geleneksel yaşamda çocuk edebiyatının gereken ilgiyi görmediği ve çocukların manevi gıdadan yoksun kaldıkları düşüncesine sahiptir. Yabancı çocuk

edebiyatı eserlerinden yapılan çevirilerle bu eksikliğin bir nebze olsun giderilmeye çalışıldığını ve Dört Mayıs Hareketi'ni takiben ortaya çıkan Yeni edebiyat hareketiyle çocuk edebiyatı eserlerine odaklanılmaya başlandığını ifade etmiştir. Bu önemli süreçte edebiyat dünyasına yeni adım atan Bing Xin'in hassas bakış açısı ve ince düşüncesiyle çocukların ve gençlerin kaderlerine odaklandığı bir dizi öykü kaleme aldığını anlatmıştır. Çocukların daha çok talihsiz yaşamlarının ön planda tutulduğu bu öyküler, yetişkinlere çocukların yaşamlarını iyileştirmeleri konusunda aydınlanma özelliği taşımaktadır. Bu bakımdan öykülerinde yer alan çocuk imgeleri büyük öneme sahiptir.

Zhuo Ru, Bing Xin'in öykülerindeki çocuk imgelerini üçe ayırmıştır: Birincisi, Bing Xin'in erken dönem eserlerindeki çocuk imgeleridir. Bu çocuklar geleneksel toplum ve aile sistemine bağlı yaşayan ve buna bağlı olarak eğitim hakları ellerinden alınmış, zalimce davranışlara maruz bırakılan çocuklardır. Adaletsizliklere ve zorluklara rağmen, iyi olmaya ve temiz kalmaya devam etmişlerdir. İkincisi, karanlık ve gaddar toplum çevresinde kendi gücünün farkında olan ve mücadele etmeye cesaret eden çocuklardır. Üçüncüsü ise Yeni Çin'in kurulmasından sonraki çocuk imgeleridir. Bu çocuklar vatanını, Komünist Parti'yi ve halkı seven, sosyalist devletin çerçevesinde resmedilen çocuklardır. (Zhuo, 1985: 96-103)

Pu Manting, Bing Xin'in yazın yaşamını ilk, orta ve son dönem olarak üçe ayırarak her dönemde çocuk yaşamını konu alan ya da özel olarak çocuklar için yazdığı eserlerine dikkat çekmiştir. 1919-1930 yılları, Bing Xin'in demokrasi devrimi düşüncesinin günden güne geliştiği dönemdir. Bing Xin'in yazın hayatının ilk yıllarını oluşturan bu süreçte, öykülerinde çok sayıda toplumsal konulara eğildiği görülmektedir. Farklı açılardan antiemperyalist anti feodal devrimle toplumu dönüştürme arzusu taşıyan öykülerinde, çocuk masumiyetini kullanması ve çocuğun toplumdaki önemine vurgu yapması gibi etkenlerle edebiyatta bir boşluğu doldurduğunu ifade etmiştir. (Pu, 1989: 11-17)

Bing Xin “çocuk edebiyatçısı” olarak gösterilmesine istinaden 1980 yılında yazdığı “Çocuk Edebiyatı Yazarları Arasına Nasıl Girdim? (我是怎样被推进儿童文学作家队伍里去的)” başlıklı denemesinde, çocuk edebiyatı olarak isimlendirilen bir eser yazmadığını, çocuğu anlatan eserler yazmış olmasına rağmen, yetişkin bakış açısından yararlandığını açıkça ifade etmiştir. *Küçük Okuyuculara Mektuplar* dışında çocuklar için yazmadığını kabul eden Bing Xin, Çin’de 1923-1926 yılları arasında yaşanan siyasi ve toplumsal karmaşa ortamında, çocukların psikolojik ve fiziksel olarak sağlıklı büyümelerini sağlayacak konulara değindiğini anlatmıştır. Kendisinin sadece bu gibi birkaç mektupla çocuk edebiyatı yazarları sınıfının içinde yer almasının mahcubiyetini de ayrıca dile getirmiştir.⁹⁵

Bing Xin ayrıca *Küçük Mandalina Feneri* (小桔灯) adlı öyküsündeki son notunda, çocuk edebiyatı alanında eser yazmayı düşünmediğini, öykülerinin çocuk edebiyatı olmadığını belirtmiştir. Çocukların yaşamını konu alan pek çok öyküsünde çocuğu okur olarak ele almadığını ve özel olarak onların okuması gibi bir amaç taşımadığını da vurgulamıştır. Çinli birçok araştırmacı tarafından çocuk edebiyatı eseri olarak anılan *Küçük Okuyuculara Mektuplar*’ı her ne kadar çocukların okuması için yazdığını ifade etmiş olsa da seyahat notlarından oluşan bu eserin çocukların anlamasına uygun olmadığını düşündüğünü de belirtmiştir.⁹⁶

Dört Mayıs dönemi yazarları arasında çocuğu büyük ölçüde önemseyen Bing Xin’in eserleri üzerine bir diğer araştırma konusu da sevgi felsefesidir. Ma Biling “Bing Xin’in ‘Sevgi Felsefesi’ Üzerine — Bing Xin’in Erken Dönem Eserlerinin İncelemesi (论冰心的爱的哲学-冰心早期作品初探)” başlıklı makalesinde, sevgi felsefesinin Bing Xin’in erken dönem teması olduğunu düşünmektedir. Çin’in eski toplumuna öfke

⁹⁵ https://www.yuanyeer.com/novel_read/10994631, 27.11.2021’de erişildi.

⁹⁶ <https://www.99csu.com/book/763/23203.html>, 27.11.2021’de erişildi.

duyarak daha iyi bir dünya özlemini yansıttığı eserlerinde, Bing Xin'in sevgi felsefesinin dönemin sesi olduğunu ve Dört Mayıs'ın aydınlanma ruhunu taşıdığını ifade etmektedir. Ona göre, Bing Xin'in samimiyet duygularıyla ördüğü bu felsefi düşünce anne, çocuk, doğa ve vatan olmak üzere dört etmenden oluşmaktadır. Çocuk yaşamına dokunduğu ve masumiyeti övdüğü öyküleriyle Bing Xin, sevgi felsefesi üzerinden çocuğun önemini hatırlatmıştır. (Ma, 1982: 185-208)

Araştırmalar, Bing Xin'in sevgi felsefesinin oluşmasında Hintli yazar Tagore'un etkisi olduğunu göstermektedir. Burada, Gu Zhuozhu'nun "Bing Xin'in Tagore'un 'Sevgi Felsefesi'ni Kaynak Alması Üzerine (论冰心对泰戈尔“爱的哲学”的借鉴)" adlı çalışmasına değinmek yerinde olacaktır. Birçok araştırmacı gibi, Gu Zhuozhu da Bing Xin'i sevgi elçisi ve müjdeleyicisi olarak görmektedir. Tagore'nun sevgi temasının, sadece Bing Xin üzerinde değil, modern Çin edebiyatı tarihinde de dikkat uyandıran bir olgu olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Çin'de Dört Mayıs'ın manevi iklimine bakıldığında, hümanizmin birlik ve beraberliğin bir parçası olarak topluma yayılmasına çalışılmıştır. Gelenekselliğin kısılcından kurtulup yeni bir etik oluşturma amacı olarak görülen bu birlik düşüncesi, kamuoyunda karşılık bulmuştur. (Gu, 1989: 11)

Bing Xin, Çin toplumunun içinde bulunduğu karmaşaya ve halkın zorlu yaşamına tanık olduğu dönemde, Tagore'un şiirleri başta olmak üzere diğer edebi eserleri ile tanışmıştır. Hintli yazarın eserlerinde duyumsadığı sevgiden etkilenmiş, özellikle toplumsal sorunları konu ettiği öykülerinde, çare olarak sevgiyi göstermiştir.

Bing Xin hakkında yapılan akademik araştırmalar, Çin'de modern şiirin oluşumunda da büyük rolünün olduğunu göstermektedir. 1919-1922 yılları arasında modern Çin şiirinin gelişme sürecinde, *xiaoshi* (小诗) olarak bilinen *kısa şiir* akımı başlamıştır. Bing Xin bu tarzın temsilcilerinden olarak Çin'de bir de kısa şiir hareketinin oluşmasında etkili olmuştur. Feng Chengzao, Bing Xin'in şiir çalışmalarına yer verdiği

“Kısa Şiir Hareketi ve Bing Xin’in Kısa Şiirleri (诗运动”与冰心的小诗)” adlı makalesinde, Çin’de kısa şiirin ortaya çıkış serüvenini ve Bing Xin’in Tagore’un «Avare Kuşlar» adlı şiir derlemesinden etkilenerek yazdığı *Bahar Suyu* (春水) ve *Yıldızlar* (繁星) adlı çalışmalarıyla büyük başarı elde ettiğini anlatmıştır. (Feng, 1982: 54-57) Öyle anlaşıyor ki, Tagore’un Bing Xin’in üzerinde tesiri büyüktür. Bu etkiyi kabul eden Bing Xin, 1920 yılında kaleme aldığı *Hintli Filozof Tagore’a Uzaklardan Bir Mektup* (遥寄印度哲人泰戈尔) denemesinde şunları ifade etmiştir:

*Olağanüstü inancın – evren ve insan ruhu arasında büyük bir uyum olduğuna dair inancın; içinde barındırdığın doğal güzellik ve bu güzelliği ortaya koyduğun şiirlerin zihnime nüfuz etti. Önceden tarif edemediğim düşüncülerim lif lif bir sicim halini alarak atonal ve sessiz büyümlü bir müziğe dönüştü. Tagore! Neşeli şiirlerinle üzüntümü iyileştirdiğin için teşekkür ederim. Olağanüstü felsefen ile ruhumdaki yalnızlığı ferahlattığın için teşekkür ederim.*⁹⁷

1991-2000 arası, Bing Xin hakkında yazılan akademik kaynakların arttığı yıllardır. Bu sayıda, bu dönemde yaklaşık yüz elli kadar artış yaşanmıştır. Bing Xin’in öldüğü 1999’da ise önceki yıllar ile kıyaslandığında araştırmalarda ciddi bir artış yaşanmıştır. Çalışmaların konularının merkezini Dört Mayıs Yeni Kültür Hareketi oluşturmaktadır. Yukarıda belirtilen konulara ilaveten bu yıllarda Bing Xin’in çocuk eğitimi hakkındaki görüşleri, eserlerinde kadın imgesi, Hristiyanlık etkisi, yaptığı çeviri ve eserler de yer almaktadır.

Hu Shaohua, 1997 yılında yazdığı “Bing Xin’in Erken Dönem Eserlerinde Hristiyanlığın Etkisi (冰心早期创作的基督教影响)” adlı makalesinde, Bing Xin’in on

⁹⁷ <https://www.bingxinwang.com/bingxindezuopin/133.html>, 19.08.2020’de erişildi.

dört yaşındayken Pekin’de Neiman Jiaohui Nuzi Zhongxue adlı kilise okulunda eğitime başladığını ve buradan mezun olduktan sonra yine Pekin’de bir kilise okulu olan Xiehe Nuzi Üniversitesi’nde okuduğu bilgisini vermiştir. Uzun yıllar aldığı Hristiyan dini eğitimi ve benimsediği Hristiyan öğretilerine bir de Dört Mayıs’ın aydınlanma düşünce eğilimlerini özümsemiş ve kendi edebiyat görüşünü meydana getirdiği edebiyat eserleri kaleme almıştır. Araştırmacı, Hristiyan dininin düşünce yapısının Bing Xin’in edebiyata bakış açısını, sanatsal ifade şeklini ve eserlerinin içeriğini büyük ölçüde etkilediğinin de altını çizmiştir. Bing Xin’in edebi sanatında bir tür dini inanç ve samimiyet duygusunun olduğunu vurgulamıştır. (Hu, 1997: 32-35)

Yang Jianlong, 1995 tarihli “Hristiyanlık ve Bing Xin’in ‘Dört Mayıs’ Dönemi Eserleri (基督教与冰心 “五四” 时期的创作)” adlı makalesinde, Bing Xin’in bu döneminde yazdığı eserlerinde Hristiyan dininin etkisini belirgin bir şekilde yansıttığı düşüncesini Çinli birçok yazarın ve eleştirmenin görüşleriyle pekiştirmiştir. Çinli yazar ve edebiyat kuramcısı A Ying’in 1935 yılında kaleme aldığı *Xie Bing Xin’in Kısa Hikâyeleri- Giriş* (谢冰心小品·序) adlı yazısına atıfta bulunan Yang, Bing Xin’in eserlerinde Hristiyan düşüncesinin olduğunu ve bunun Bing Xin’in sevgi felsefesinden geçtiğini belirtmiştir. Çinli eleştirmen He Yubo ve Mao Dun’un da Bing Xin’in Hristiyanlığın etkisinde kaldığını söylediğini ifade etmiştir. (Yang, 1995: 166)

Bing Xin, Yeni Kültür Hareketi’nin cereyan etmesinin ardından sevgi felsefesi konulu öykülerinde Çin’in eski karanlık toplum yapısını sergilerken sevgi ve güzellik temaları üzerinde ağırlıkla durmuştur. Liang Liping, “Bing Xin’in ‘Sevgi Felsefesi’ Konulu Öyküleri ve Önemi (谈冰心以 “爱的哲学” 为主题的小说及其意义)” başlıklı çalışmasında, Bing Xin’in öykülerinde anne sevgisi, çocuk masumiyeti ve doğa konularını işleyerek kendine özgü estetik özelliğe sahip bir edebiyat tarzı oluşturduğunu vurgulamıştır. Bunda hiç şüphesiz Bing Xin’in sevgi dolu bir ailede büyümesi, eğitim

yıllarında Hristiyan öğretilerini benimsemiş olmasını dikkatlere sunmuştur. (Liang 1998: 116)

Şunu açıkça ifade etmek gerekir ki, Bing Xin Hristiyan sevgi felsefesinden etkilenmesinden önce yazdığı toplumsal sorun konulu öyküleriyle isminden söz ettirmeye başlamıştır. Dört Mayıs döneminin temel problemleri pek çok yazar tarafından da konu edilmiş olsa da Bing Xin'i ayırt edici kılan özelliklerden biri bu öykülerinde başkahramanların çocuklar ve gençler olmasıdır. Chen Wenying, 1995 yılında yayımladığı “Tagore’un ve Bing Xin’in Kalemінде Çocuk (泰戈尔与冰心笔下的儿童)” başlıklı makalesinde, Bing Xin’in Tagore etkisiyle farklı bir çocuk imajına yöneldiğini ifade etmektedir. (Chen, 1995: 99)

Gençlik yıllarında ülkesi adına duyduğu endişe, Bing Xin’in toplumsal duyarlılığını arttırmış ve vatansever bir yurttaş olarak yaşanan sıkıntıları yazıya döküp toplumu bilgilendirme yolunu tutmuştur. Bu doğrultuda, öykülerinde ortaya koyduğu çocuk imgesinin önemli bir bölümü zorluk ve sıkıntıları omuzlayan çocuklar olarak karşımıza çıkmaktadır. Araştırmacı Chen Wenying, Bing Xin’in acı çeken bu çocuklara aşına olmadığını, Bing Xin’in asıl niyetinin bu çocukların sırtladıkları toplumsal sorunları açığa çıkarmak olduğunu anlatmıştır. Bu sebeple Bing Xin’in bir taraftan çocukların psikolojik ve kişisel özelliklerini kavramada zorlanırken bir taraftan da çocukların dünyasına gerçek şekilde eğilmediği konusuna eleştiri getirmiştir. Çocuk karakterler, öykülerinde bir bakıma yüklendikleri toplumsal sıkıntıların arkasına gizlenmiş konumdadır. O çocuk imgelerinin sanatsal özellikleri bakımından güçlü olmadıklarına da dikkat çeken Chen, çocukların okuyucu üzerinde büyük etki yaratmasının sebebini boylarını aşan güçlülere dayanmak zorunda kalmaları olarak açıklamıştır. (Chen, 1995:98) Buradan anlaşılmaktadır ki, Bing Xin’in öykülerinde zorluk, sıkıntı ve üzüntü motifleri hâkimdir. Bing Xin bunun gerekçesini, 1919 yılında yazdığı *Öykü Yazarken*

Neden Karamsarım? (我做小说，何曾悲观呢) adlı denemesinde şu sözlerle ifade etmiştir:

*...Eğer kederli ve acıklı bir şekilde anlatmazsam, okurun dikkatini uyandırmakta zorlanırım. Eğer okurun dikkati uyanmazsa, onların birşeyleri düzeltmeleri konusunda harekete geçmelerini başaramam. Kaldı ki eski toplum ve aile içinde doğru olan çok sayıdaki gerçek benim anlattıklarımın kıyasla on kat daha üzücüdür.*⁹⁸

Tagore'un sevgi felsefesini benimsedikten sonra, Bing Xin'in sıkıntı çeken çocuk"tan sevgi ve aydınlık getiren melek çocuk imgesine yöneldiği görülmektedir. Bu açık biçimde; Bing Xin'in 1921 yılında yayımladığı *Üstün İnsan* (超人) adlı öyküsündeki Lu Er karakterinden görülmektedir.

Dört Mayıs Hareketi'yle birlikte, insanın keşfi süreci edebiyat yazarlarının bakışlarını halka çevirmiştir. Önce kadınlar daha sonra da çocuklar, yazarların eserlerinde kaleme aldıkları özneler olmuşlardır. Çocuğun da duyguları olan bir varlık olduğu bilinci kazandırılmaya çalışılmıştır. Di Ruqing "Çocuk, Bing Xin'in Kalbinde Bir Vaha- Bing Xin'in Çocuk Eğitimi Görüşleri Üzerine (儿童，冰心心中的一片绿洲—兼论逼供信的儿童教育观)" adlı makalesinde bu konuya değinmiş, geleneksel kültürün masum çocukların kişilik gelişimine engel olduğu yönünde değerlendirmiştir. Toplumun modern yönde gelişim göstermesine engel olan bu hususta, modern dönem yazarların çoğu, çocuğun keşfi, çocuğa saygı duyma ve önemseme, çocuk eğitimi, çocuk gelişimi gibi konulara odaklanmanın temel bir gereklilik olduğunu anlamaya başlamıştır. Böylelikle

⁹⁸ Bing Xin, Wo Zuo Xiaoshuo, He Ceng Beiguan Ne (我做小说，何曾悲观) *Öykü Yazarken Neden Karamsarım?* <https://www.bingxinwang.com/bingxindezuopin/137.html>, 18.08.2020'de erişildi.

modern edebiyat tarihinde ilk defa Çin’de çocuk edebiyat yazarları ortaya çıkmıştır. Bing Xin, bu yazarlar arasında en önde gelendir. (Di, 1999: 53)

İnsanın uyanışının gerçekleştiği Dört Mayıs dönemi, büyük ölçüde kadının keşfi üzerinde kendini göstermiştir. Kadının kaderi, öncü aydınların düşündükleri ve ilgilendikleri ana konulardan biri olmuştur. Dönemin ünlü dergilerinde kadının kurtuluşunun ve özgürlüğünün ülkenin modern, sosyalist ve demokratik bir yapıya bürünmesindeki işlevi ve etkisi üzerinde yazılar yayımlanmıştır. Bing Xin’in kadın yazar olarak bu sürece bilinçli bir şekilde eğildiği anlaşılmaktadır. Lin Rongsong, 1995 yılında yayımladığı “Bing Xin’in Eserlerinde Kadın İmgesinin Dönüşümü Hakkında 论冰心笔下女性形象的嬗变)” adlı çalışmasında bu konuya değinmiş, Bing Xin’in eserlerinde feminizm konusuna eğilerek kadınların kaderleri üzerinden hayata ve gerçeklere karşı ciddi duruşunu sergilediğini anlatmıştır. (Lin, 1995: 50-55)

2001-2010 yılları arasında, Bing Xin hakkında yapılan çalışmaların konuları önceki yıllarla benzerlik göstermekle birlikte sayısal artış yaşanmıştır. Öyle ki araştırmaların sayısı dört yüzlü rakamların üzerine çıkmıştır. Buradan Bing Xin’in ölümünün ardından bile Çin toplumunda büyük bir edebiyatçı olarak önemini koruduğu anlaşılmaktadır.

Modern Çin edebiyatı tarihinde, Dört Mayıs Yeni Kültür Hareketi’nin doğmasına ve gelişin edebiyat dünyasında ortaya çıkan ilk grup kadın yazarlar arasında, Bing Xin parlayan bir yazar konumudur. Yang Chunfeng, “Bing Xin’in Sevgi Felsefesinin Kaynağı (冰心爱的哲学探源)” başlıklı makalesinde, Bing Xin’in önemine eğilen tanıtıcı bilgiler sunmaktadır. İlk olarak, Bing Xin’in 1919 yılında yazdığı *İki Aile* adlı ilk öyküsünde toplumsal sorunları konu alan öykü yazıcılığıyla toplumda büyük yankı uyandırdığından bahsetmektedir. Ardından Bing Xin’in eserlerinde çocuk masumiyeti, anne sevgisi ve doğa olmak üzere üç tema üzerinde ağırlıklı olarak durarak insanın

insanlarla, doğayla ve çevreyle ilişkisini etkili bir şekilde sergilediğini anlatmaktadır. Bing Xin'in erken dönem eserlerinin tamamında sevgi düşüncesinden hareket ederek hümanizm bilincini üzerine odaklandığını, ayrıca Dört Mayıs döneminde insanların sıkça sorguladığı “Hayat nedir? Hayatı yöneten sevgi mi nefret midir? gibi sorulara sevgi felsefesiyle yanıt verdiğini ve bunu yaşamdaki zorlukları çözecek bir reçete olarak sunduğunu ayrıntılı bir şekilde tespit etmiştir. Önceki yıllardaki pek çok araştırmacı gibi Yang Chunfeng da Bing Xin'in sevgi felsefesi oluşumunda Hristiyan öğretilerinin, Tagore'un felsefi düşüncesinin ve büyüdüğü aile ortamının etkili olduğuna inanmaktadır. (Yang, 2002: 52-55)

Bing Xin'in sevgi felsefesi düşüncesinin oluşmasında çocukluk dönemindeki aile çevresi ve aldığı Hristiyan eğitiminin ayrılmaz bir parçası olduğuna değinen bir başka araştırmacı Li Xintao'dur. 2007 yılında yazdığı “Hristiyanlık ve Bing Xin'in Edebiyat Eserleri Üzerine (试论基督教和冰心的文学创作)” başlıklı makalesinde, bu düşüncenin ışığında, Bing Xin'in eserlerinin Hristiyan kültürü ile yakından bağlantılı olduğu konusunda çok sayıda bilgi bulunduğunu, bu bilgilerden eserleri ile Hristiyan kültürünün ilişkisini görmekle kalmayıp ayrıca Bing Xin'in yaşamın önemini sorgulamış olduğunu da görebileceğimizi belirtmiştir. (Li, 2007: 70)

Wang Lijun, “Çocuğun Keşfi ve Modern Çin Edebiyatı (儿童的发现与中国现代文学)” adlı doktora tez çalışmasının beşinci bölümünde, yukarıdaki bilgileri desteklemekle birlikte, Bing Xin'in sevgi felsefesinin Dört Mayıs dönemiyle önem kazanan çocuğun yaşamına saygı duyma düşüncesine dayandığını da açıklamıştır. Bilindiği üzere, Çin'de klasik dönemde çocuğun bağımsız kişiliği yoktu ve çocuklar yetişkinlere bağlı konumdaydılar. Çocuk sadece ulusun soyunun devamı nazarında değer görse de saf ve cahil olarak isimlendiriliyordu. Bu durum yetişkinlerin çocuk dünyasından uzak durmalarına neden olmuştur. Ancak modern döneme geçiş sürecinde çocuğun

kişiliğine saygı duyma ve onun birey olduğunu tanıma, yetişkinlerin eski düşüncelerinin değişmesini sağlamıştır. Bing Xin'in bu husustaki katkısı büyüktür. Böylesine hassas bir dönemin çocuk masumiyetine sahip bir kadın yazar olarak Bing Xin'in kaleminde çocuk, sevgi felsefesinin temel taşı ve çıkış noktası olmuştur. (Wang, 2004: 109-110)

2000'li yılların ilk on yılında, Bing Xin'in çocuk edebiyatı ile ilişkilendirildiği çalışmalar az da olsa yer almıştır. 2001 yılında Mao Lin'in "Bilgi ve Sevgi Sarayı – 'Bing Xin'in Çocuk Edebiyatı Eserleri Seçkisinin İncelemesi (知识与爱心的殿堂—《冰心儿童文学作品选》评介)" başlıklı çalışmasında, Bing Xin'in edebiyatın farklı alanlarında başarı göstermiş olmasının yanısıra, en büyük başarıyı ve etkiyi çocuk edebiyatı sahasında göstermiş olduğunu ifade etmiştir. Bing Xin'in yirminci yüzyılın yirmili yıllarından doksanlı yıllarına kadar çocuklar için durmaksızın yazdığını, tüm yaşamını çocuk edebiyatına adanmış nadir bir edebiyat yazarı olduğunu vurgulamıştır. Araştırmacı ayrıca *Bing Xin Çocuk Edebiyatı Eserleri Seçkisi* (冰心儿童文学作品选) adlı kitap hakkında değerlendirmelerde bulunurken seçkide yer alan *Küçük Okuyuculara Mektuplar* adlı eserin, Çin'de şiir tarzında deneme türünün ilk örneği olmakla birlikte Bing Xin'i modern edebiyat tarihinde çocuk edebiyatının öncüsü yapmasındaki önemini belirtmiştir. (Mao, 2001: 47)

Bir başka araştırmacı Ma Yanhong, "Bing Xin'in Çocuklara Yönelik Denemelerinin İdeolojik İçeriği ve Sanatsal Özellikleri (冰心儿童散文的思想内容及艺术特色)" adlı çalışmasında, Bing Xin'in çocuklara yönelik yazdığı deneme türündeki eserleriyle çocuk edebiyatındaki etkisini ortaya koymuştur. Modern edebiyat yazarı Mao Dun'un sözlerine atıfta bulunan Ma Yanhong, Bing Xin'in öykülerinden ziyade deneme eserlerinde ve özellikle de çocuklar için yazdığı denemelerde kişilik özelliklerini ve sanatını daha çok harmanlamış olduğunu belirtmiştir. Bing Xin'in bu eserleri Çin'de

çocuk edebiyatının gelişim yaşamasında ve geleneksel kültürün çocuğa zarar vermesine direniş göstermede büyük önemi bulunduğunu ayrıca belirtmiştir. (Ma, 2002: 72)

Bing Xin, edebiyat dünyasında adını duyurduktan çok kısa bir süre içinde, eserleri çok sayıda kişinin araştırma ve inceleme sahasına girmiştir. Di Yingzheng, Li Min ve Wan Weiwei adlı araştırmacıların yazdıkları “Bing Xin’in Çocuk Edebiyatı Araştırmalarının Eğilimi (冰心儿童文学研究的趋向)” adlı makalelerinde A Ying, Mao Dun, Chen Congwen, Zhou Zuoren, Liang Shiqiu, Zhu Ziqing, Yu Dafu vb. edebiyat yazarlarının Bing Xin’i tanıtan ya da eserlerini yorumladıkları yazılar kaleme aldıklarını aktarmıştır. İçlerinden kimisi doğrudan Bing Xin’in çocuk edebiyatı eserlerini araştırmıştır. Seksenli yıllardan sonra, Bing Xin’in çocuk edebiyatı araştırmalarında büyük bir gelişme yaşanmakla birlikte araştırmacıların temel olarak yazarın çocuk edebiyatı eserlerindeki çocuk imgeleri üzerine yoğunlaştığını paylaşmışlardır. Hiç şüphesiz çalışmaların bu yönde bir seyir kazanmasında, Bing Xin’in modern bakış açısıyla çocuğa yönelmesinin ve geleneksel kültür ve ahlak yapısına eleştirisinin payı manidardır. (Di ve diğerleri, 2010: 37)

Bing Xin’in sorun öyküleri bu yıllarda da araştırılmaya ve incelenmeye devam etmiştir. Bing Xin’in bu tarz öyküleri en etkili yazan edebiyatçı olduğunu düşünen Sun Xiulian, “Bing Xin’in Toplumsal Sorun Temalı Öykülerinin Analizi (冰心 “问题小说” 探析)” adlı makalesinde, Bing Xin’in bu öykülerini üç aşama üzerinden değerlendirmiştir. Birincisi, öykülerinde toplumsal problemlerden bahsederek hastalığa sebep olan etkenleri incelemesidir. İkincisi, toplumsal sıkıntıları sevgi felsefesiyle tedavi etmeye çalışmasıdır. Üçüncüsü ise sevgi fantezisini bırakıp realizme yönelmesidir. Araştırmacının bu çalışması üzerinden Bing Xin’in öykülerinde aile, kadın, asker ve aydın sorunsalına hassasiyet ve önem duyduğunu da açıkça görmekteyiz. (Sun, 2009: 121)

He Yujia ise söz konusu bu üç aşamanın Bing Xin'in üslubuna tesir ettiğini saptamıştır. Ona göre, Bing Xin'in öyküleri üçlü birlik özelliğine sahiptir. Bu, onun kişilik olarak romantizm, edebiyatta realizm ve temel bakış açısının hümanizme dayandığı anlamındadır. Araştırmacı, bu üçlü birliğin yazarın üslubunda belirsizlik yarattığı sonucuna varmıştır. He Yujia'nın belirttiği üzere, Bing Xin'in öykülerinde sergilenen yüzeysel gerçekliğin arkasında yoğun bir duygu, idealizm ve felsefi bir düşünce saklıdır. Bu sebeple eserleri saf gerçekçi öykü ya da saf romantik öykü olarak değerlendirilemez. Öte yandan, açık ve anlaşılır bir üslup kullanarak oluşturduğu “Bing Xin Stili (冰心体)” bilinen tarzla geleneksel dilin önüne geçtiğini ifade etmiştir. (He, 2001: 46)

Çin'de modern yazarların bazıları feodal geçmişi eleştirirken bazıları emperyalizmin olumsuzluklarını ve ülkeye verdiği zararları toplumun sosyolojik yapısı üzerinden irdelemiştir. Emperyalizm, Çin'de bizde olduğu gibi bir yandan saltanat diğer yandan da batı karşıtlığıdır. Tang Xujun ve Jin Zaisheng, “Sorun Öyküsü ve Bing Xin'in Önemi (问题小说与冰心的意义)” başlıklı makalelerinde, Bing Xin'in bu açıdan en dikkat çekici yazar olduğunu ifade etmişlerdir. Bunu, onun toplumsal sorunlara gerçekçi bakış açısıyla odaklanırken bir yandan da toplumun ortak yaşamındaki öznel bilinci yansıtmadaki ustalığına dayandırmışlardır. Sevgi felsefesine Bing Xin'in eserlerinde Hristiyanlıktaki sevginin hâkim olduğunu ve bunun Çin'de belli bir oranda Batı kültürünün tanınmasına katkısı olduğunu anlatmışlardır. (Tang ve Jin, 2007: 54)

Bing Xin'in eserlerinde çalışma konusu olarak incelenen bir başka husus ise kadındır. Dört Mayıs'ın en büyük başarısı olarak kabul edilen insanın keşfi, kadının kurtuluşunu da beraberinde getirmiştir. Bu dönemin ilk kadın yazarlarından olan Bing Xin, modern edebiyatın temel konularından “kadına” ayrı bir önem vermiştir. Huang Zhanghua, “Bing Xin'in Kadın Temalı Öykülerinin Yorumlanması (冰心女性题材小说

评述)” başlıklı makalesinde; Bing Xin’i, modern Çin edebiyatında eserleri vasıtasıyla kadınların kaderine odaklanan ilk kadın yazar olarak tanımlamaktadır. 1919’dan 1940’lara kadar, Bing Xin’in farklı dönemlerden kadınları, kendine has estetik ve sanatsal yaklaşımıyla işleyerek kadınların bilinçlenmesi ve gelişimine katkı sağladığını aktaran Huang Zhanghua, bunun geleneksel, ataerkil yapıya bir eleştiri olduğunu da ayrıca vurgulamaktadır. (Huang, 2001: 49)

Bing Xin’i aynı zamanda bir çevirmen olarak da görmekteyiz. Lin Peixuan, “Bing Xin’in Çevirileri ve Çeviri Bakış Açısı (冰心的翻译与翻译观)” adlı makalesinde, Bing Xin’in yaşamının hiçbir döneminde çeviriden kopmadığını ve onun yirminci yüzyılın başlarında çeviri edebiyatıyla büyüdüğünü hatırlatmıştır. Öyle ki Bing Xin yedi sekiz yaşlarındayken ünlü çevirmen Lin Shu’nun tercüme eserlerini okumaya başlamıştır. Bunlar arasında İngiliz yazar Charles Dickens’ın *Antikacı Dükkânı*, *Nicholas Nickleby* ve *David Copperfield* romanları, Fransız yazar Alexandre Dumas’nın *Kamelyalı Kadın* adlı eseri de yer almaktadır. Çeviri edebiyatın Bing Xin üzerindeki etkisine dikkat çeken araştırmacı, yazarın yoğun bir şekilde yazdığı dönemlerde aynı zamanda yabancı eserleri de tercüme ettiğini belirtmiştir. Bu makale aracılığıyla, Bing Xin’in sadece Çince eserleri İngilizceye tercüme etmekle kalmayıp yabancı birçok eseri de Çinceye tercüme ettiğini görebiliyoruz. Bunlar, Halil Cibran’ın *Ermîş* (先知-1931), *Kum ve Köpük* (沙与沫-1963) romanları, Tagore’un *Gitanjali* (吉檀迦利-1955)», *Bahçıvan* (园丁集-1961), *Chitra* (齐德拉-1956) vb. eserleridir. Lin Peixuan ayrıca Bing Xin’in çeviri kuramları ve pratiği alanlarında kendi bakış açısını gördüğümüz ayrıntılı bilgiler sunmuştur. (Lin, 2001: 73)

2011-2020 yılları arasında, çalışmaların sayısı yaklaşık dört yüz otuzlarda seyretmektedir. Bu yıllarda eserlerini daha çok kadın bakış açısı ve imgesi üzerinde inceleyen ve Bing Xin’in çeviri edebiyatındaki başarısını ve çalışmalarını gösteren

akademik yazılar yayımlanmıştır. Önceki yıllarda çalışılan konuların bu on yıllık dilimde devam ettiği görülmektedir.

Ji Ying ve Liu Yige “Feminizm Perspektifinden Bing Xin’in Edebiyat Eserlerinin Yorumlanması (从女性主义视角解读冰心的文学创作)” konulu çalışmalarında, ‘Çin edebiyat dünyasının büyük annesi’ olarak adlandırılan Bing Xin’in doksan dokuz yıllık bir tarihi deneyimlediğini ve eserlerinin bu sebeple daima önemli bir yere sahip olacağını ifade etmişlerdir. Bilgili, yetenekli, yenilikçi yeni nesil kadın imgeleri inşa eden ve kendine özgü modern kadın kavramını ortaya koyan Bing Xin’in feminist edebiyatın da önemli eserlerini verdiği üzerinde durmuşlardır. (Ji ve Liu, 2013: 39)

Aynı yıl, Wang Jun ve Shi Rui’in birlikte yazdıkları “Bing Xin ve Çin Feminizm İmgesinin İnşası (论冰心与中国女性主义形象的构建)” adlı makalelerinde, Çin’de yirminci yüzyılın en etkili kadın yazarlarından biri olan Bing Xin’in feminist yazılarının kadın imgesinin değişim ve gelişimine ışık tuttuğu hakkında bilgiler vermişlerdir. Bing Xin’in kadının var oluşu üzerine tartışma gerçekleştirerek bununla temel olarak kadınların eşitlik arayışını ortaya çıkardığını anlatmışlardır. İki araştırmacı da Bing Xin’in feminist perspektifinden hareket ederek ve kadını kıstas alarak ortaya koyduğu düşüncelerinin Çin’de feminizmin ana hatlarını belirlediği ve böylelikle feminizm edebiyatının Çin edebiyatı içinde önemli bir değer elde ettiği sonucuna varmışlardır. (Wang ve Shi, 2013: 36)

Bing Xin’in çocuk edebiyatı yazarı olarak konu edildiği çalışmaların bu yıllarda çeşitlilik kazandığı dikkat çekmektedir. Araştırmacı Yang Changjiang, “Çocuk Merkezli Olmayan Çocuk Edebiyatının Seçkin Yazarı – Bing Xin’in Çocuk Edebiyatının Özel Yapısı Hakkında (‘非儿童本位的’ 优秀儿童文学-谈冰心儿童文学的特殊性质)” adlı makalesinde, birçok kişi tarafından Bing Xin’in çocuk edebiyatı yazarı olmadığı düşünülmesine rağmen, kendisinin onu seçkin bir çocuk edebiyatı yazarı olarak

gördüğünü dile getirmiştir. Ancak araştırmacı, Bing Xin'in yazdıklarının çocuk merkezli bir edebiyat yerine çocuk merkezli olmayan çocuk edebiyatı olduğu bilincindedir. Bu düşüncesini, Bing Xin'in özel olarak çocuklar için yazmadığı, çocukları anlatarak yetişkinlerin duygu ve düşüncelerini dile getirdiği, yetişkinlerin algılarından yararlanarak çocukların algılarını yönettiği ve yetişkin üslubunu kullanarak yazım tekniği kullandığı etkenlerine dayandırmıştır. Bu özelliklerin çocuk merkezli olmayan çocuk edebiyatının doğası olduğunu belirtmiştir. (Yang, 2011: 1)

Bing Xin'in çocuk edebiyatı eserlerinin eğitimsel işlevi üzerine çalışmalar da yapılmıştır. Li Lin 2011 yılında yazdığı “Bing Xin'in Çocuk Edebiyatının Eğitim İşlevi Üzerine (论冰心的儿童文学中的育人功能)” adlı yüksek lisans tezinde, öncelikle Bing Xin'i çocuk edebiyat yazarı olarak kabul edip bu alanda yazdığı eserlerinin ahlak ve estetik eğitim işlevine sahip olduğu üzerinde durmuştur. Çocuklar için yazılarını kaleme alırken, insanı eğitme düşüncesinin bu yazılara hâkim olduğunu, böylelikle küçük okurların farkında olmadan sevgi eğitimi almalarına katkı sağladığını vurgulamıştır. Çalışmada, ayrıca Bing Xin'in çocuğa yönelik bakış açısındaki değişimler farklı dönemler üzerinden ortaya konmuştur. (Li, 2011: 1)

Bir başka araştırmacı Wu Ling ise Bing Xin'in çocuk öykülerini estetik eğitim açısından incelediği “Bing Xin'in Çocuk Öykülerinin Estetik Değeri (冰心儿童小说的美育价值)” başlıklı makalesinde, bu öykülerin çocuk edebiyatında eşsiz bir yere sahip olduğunu belirtmiştir. Diğer çocuk edebiyatı eserleri ile kıyaslandığında, Bing Xin'in çocuk öykülerinin sosyal sorunlara keskin bir şekilde dokunduğunu da aktarmıştır. Bing Xin, bu eserlerinde çocuğu önemsiyor, sevip koruyordur. Sevgi felsefesi merkezinde küçük okurlara belli bir dönem geçmişi altında, çocuk yaşamlarının penceresini açması, çocuk karakterlerle iletişim kurmak içi köprü inşa etmesi, çocuk okurların sevginin

eğitimi ve güzellik deneyimi yaşamalarını sağlamaktadır. Bu bakımdan öyküleri estetik eğitim bakımından zengindir. (Wu, 2020: 122)

Bing Xin'in çocuk öyküleri cinsiyet konusu üzerinden de yorumlanmıştır. Bu tür çalışmalarda, Bing Xin'in çocukluk deneyimleri ve bulunduğu sosyal çevre hakkında otobiyografik bilgiler edinmekteyiz. You Ronghua, “Cinsiyet Farkındalığının Bing Xin'in Çocuk Öyküleri Üzerindeki Etkisinin İncelemesi (性别意识对冰心的儿童小说创作影响探究)” adlı makalesinde bu konuya değinmiştir. Babasının deniz subayı olması nedeniyle genellikle okyanus kenarlarında ikamet edip denizci, gemici, asker, balıkçı vb. büyük çoğunluğu erkek olan bir çevrede çocukluğunu yaşayan Bing Xin, on bir yaşına kadar erkek gibi giyinmiştir. Babası ona bir erkek gibi at binmeyi ve silah kullanmayı öğretmiştir. On bir yaşından sonra ise daha çok annesi ile vakit geçirip kendi kimliğine bürünmüştür. Araştırmacı, Bing Xin'in cinsiyet kimliği bozukluğu yaşamadığına üstelik hem erkek hem de kız mizacını eşit bir şekilde taşıdığını ifade etmiştir. Bu bakımdan, çocukların başkahraman olduğu öykülerinde kız ve erkek çocuklarının sayısal olarak birbirine yakın oranda oldukları bilgisini aktarmıştır. Araştırmacı, bu öykülerin saf bir çocuk edebiyatı eseri olmadığına da dikkatleri çekmiştir. Gerekçe olarak çocukların algısından dönem toplumunun sorunlarını ortaya koymasını göstermiştir. Makalede, Bing Xin'in 1919-1926 yıllarındaki çocuğu konu aldığı on altı öyküsü ayrıca anlatım biçimi üzerinden de sergilenmiştir. (You 2017: 45-47)

Yukarıda açıklanan Bing Xin hakkında Çin'de yapılan araştırmaların birçoğunun Batıdaki Bing Xin araştırmalarına da konu olduğu gözlemlenmektedir. Örneğin; Silvia Canuti, “Bing Xin'in Erken Yaşamında Hristiyan İnancı: Gelenek ve 20. Yüzyıl Başında Çin'de Batılı (Değerler Christian Faith in Bing Xin's Early Life: Tradition and Western Values in the Early 20th Century China)” başlıklı çalışmasında, Bing Xin ve Hristiyan inancı ilişkisini edebiyat eserleri üzerinden tahlil etmektedir. Araştırmacıya göre Bing

Xin'in Hristiyan inancını gerçeğe ulaşmada geleneksel olmayan alternatif bir yol olarak gördüğünü şiirleri üzerinden göstermektedir. (Silvia, 2012: 47-64)

Bing Xin'in *Yıldızlar* ve *Bahar Suyu* adlı şiir koleksiyonları İngilizceye tercüme edilmekle birlikte, Batı bilimsel yazınında yer bulmuştur. Araştırmacı Xiaoqing Liu, Bing Xin'in Tagore ile yakın ilişkisinden yola çıkarak bu şiirlerin Tagore'un *Avare Kuşlar* adlı eserinin bir taklidi olduğunu düşünmektedir. Ayrıca modern Çin şiirinde göze çarpan kısa şiir akımının Bing Xin'in bu iki eserine atfedildiği bilgisini vermektedir. (Liu, 2013: 79-100)

Wendy Larson, Bing Xin'in kadın yazar kimliğini ön plana alarak kadın edebiyatındaki önemine dikkat çekmiştir. Bing Xin'in eserlerinde kadın konusunun içine anne, kadın ve çocuğu da dâhil ederek duygusal ve şiirsel bir anlatım sergilediğini ifade etmiştir. (Wendy, 1993: 58-73)

Bo Wang'a göre, Çin'de 20. Yüzyıl başlarında radikal sosyal ve kültürel değişimlerin zemininde ortaya çıkan ilk grup kadın yazarların çalışmaları ne geleneksel Çin kadın yazılarının bir devamıdır ne de Batı feminist edebiyatının basit bir aktarımıdır. Dört Mayıs Hareketi'nden doğan bir ciddiyetle yazan Bing Xin, deneme, öykü yazarı ve şair sıfatıyla çağdaşları ile birlikte dilin gücüne olan inancını paylaşmıştır. (Bo, 2009:46-75)

Li Junbi, "Bing Xin: Modern Çin Çocuk Edebiyatının İlk Kadın Yazarı (Bing Xin: First Female Writer of Modern Chinese Children's Literature)" adlı makalesinde, Bing Xin'i modern Çin çocuk edebiyatını şekillendiren bir yazar olduğu yönüyle ele almıştır. Ayrıca Bing Xin'in yazılarıyla, modern Çin edebiyatındaki konu yelpazesini genişleterek yeni bir kadın ve çocuk edebiyatı alanı açtığı üzerinde durmuştur. (Bi, 2012: 23-29)

Son olarak, "In and Out of Home: Bing Xin Recontextualized" adlı makalede, diğer pek çok Dört Mayıs yazarı gibi, Bing Xin'in de edebi eserlerinde "toplumun sorunlarını

okuyucuya açıklama" sorumluluğunu üstlendiğini vurgulanmaktadır. Sosyal adaletsizlik, aile çatışmaları ve feminizmle ilintili sorun öykülerinin edebiyat eleştirmenleri tarafından çokça konuşulduğu dile getirilmektedir. (Mao, 2010: 63-70)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BING XIN'İN ÇOCUK VE GENÇ SORUNSALINI KONU ALAN ÖYKÜLERİNİN İNCELEMESİ

Bu bölümde, Bing Xin'in çocukların ve gençlerin eser başkışısı olduğu sorun öyküleri incelenecektir. Bu öykülerde, Çin'in geleneksel kültürden modern bir kültüre geçiş aşamasında meydana gelen toplumsal ve yaşamsal sorunlar, çocuk ve genç karakterlerin kısa yaşam kesitleri üzerinden sergilenmektedir. Çin edebiyatında modern döneme kadar çocuğun ve gencin eser başkışısı olduğu ve onların sorunlarını merkeze alan edebiyat eserleri yazılmamıştır. Bing Xin'in bu tür öyküleri, modern Çin edebiyatına büyük katkı sağlamakla birlikte, çocuğun ve gencin hem bireysel hem de toplumsal değerine vurgu yapması bakımından önemlidir. Bu bağlamda, Bing Xin'in ilk olarak çocuk sorunlarına ağırlık verdiği *Güz Yağmurundan ve Rüzgârından Kederlenen İnsan* (秋雨秋风愁煞人, 1920), *Zhuanghong'un Ablası* (庄鸿的姊姊, 1920), *Nihai İstirahat* (最后的安息, 1920), *Seni Kim Öldürdü* (是谁断送了你, 1920), *San Er* (三儿, 1920), *Vedadan Sonra* (别后, 1924), *Liuyi'nin Ablası* (六一姊, 1924) adlı yedi öyküsü; ardından genç sorunlarını konu alan *İki Aile* (两个家庭, 1919), *Yalnız ve Perişan İnsan* (斯人独憔悴, 1919), *Terk Edilen Ülke* (去国, 1919), *Bir Öykünün Sonu* (一篇小说得结局, 1920), *Dünyada Mutluluk Çok* (世界上有的是快乐, 1920), *Bir Subayın Notları* (一个军官得笔记, 1920), *Hüzünlü Bir Genç* (一个忧郁得青年, 1920) adlı yedi öyküsü tematik ve karakteristik açıdan incelenecektir.

Yukarıda adı geçen on dört öyküye uygulamak üzere bir şablon hazırlanmıştır. Şablonun hazırlanmasında Fatma Erkman Akerson'un 2013 yılında derlediği *Edebiyatımızda Bireyleşme Serüveni* adlı kitaptaki yöntemden ilham alınmıştır. Bu şablon vasıtasıyla çocuğun ve gencin sorunları ortaya konarken bir taraftan da bu sorunlara neden olan faktörler ayrıntılı bir şekilde ele alınacaktır. Şablon şu şekildedir:

Çocuk Sorununun Konu Olduğu Öykülere Uyguladığımız Şablon

A. Çocuğun Özellikleri

- a. Adı, yaşı ve cinsiyeti
- b. Eğitim Durumu
- c. Şehirli ve Köylü Olması

B. Aile Durumu

C. Davranış Biçimleri

- d. İtaatkârlık
- e. Fedakârlık
- f. Saygı

D. Çocuğun Sorunu

- g. Kimlik Sorunu
- h. Eğitim Sorunu
- i. Varoluş Sorunu

E. Sorunu Ortaya Çıkaran Faktörler

- j. Geleneksel Kültür Geçmişi
- k. Ülkenin Toplumsal ve Siyasi Durumu

F. Çocuğun Tutumu

- l. Hayal Kırıklığı ve Üzüntü
- m. Çaresizlik ve Kabullenme
- n. Tepki Gösterme ve Sorgulama
- o. Kendini Soyutlama
- p. Endişe ve Korku
- q. Bunalım
- r. İntihar ve Ölüm

Genç Sorunsalının Konu Olduğu Öykülere Uygulanan Şablon

- A. Gencin Özellikleri
 - a. Adı, yaşı ve cinsiyeti
 - b. Eğitim Durumu
 - c. Mesleki Durumu
 - d. Şehirli ve Köylü Olması
- B. Aile Durumu
- C. Gencin Davranış Biçimi
 - e. Vatanseverlik
- D. Gencin Sorunu
 - f. Kariyer Sorunu
 - g. Mücadele Sorunu
- E. Sorunu Ortaya Çıkaran Faktörler
 - h. Geleneksel kültür geçmişi
 - i. Ülkenin toplumsal ve siyasi durumu
- F. Gencin Tutumu
 - j. Hayal kırıklığı ve Üzüntü
 - k. Çaresizlik ve Kabullenme
 - l. Tepki gösterme ve Sorgulama
 - m. Kendini soyutlama
 - n. Endişe ve korku
 - o. Bunalım
 - p. İntihar ve Ölüm

Şablonun başında, öykülerdeki çocuk ve genç kahramanları tanımaya yardımcı olacak başlıklar yer almaktadır. İlk olarak kahramanların adı, yaşı ve cinsiyeti hakkında bilgiler verilmiştir. Kahramanların adının olup olmadığı, bu durumun kahramanların cinsiyetlerine göre bir farklılık doğurup doğurmadığı ve cinsiyet dağılımı bu başlık altında elde edilen önemli bulgulardır.

İkinci olarak kahramanların eğitim durumlarına bakılmıştır. Öykülerdeki tüm çocukların okul çağında olmasına dikkat çekilecek olursa, çocuk kahramanların eğitim görmemesi ya da belli bir cinsiyete bu hakkın verilmiş olması hakkında elde edilen bilgiler, Çin’de çocuğa bakış açısı ve çocuğun sorunlarına işaret eden ipuçları vermektedir. Üniversite çağındaki genç kahramanların da eğitim durumları göz önüne alınmakla birlikte, mezun olup çalışma hayatında girip girmedikleri bilgisi, mesleki durumu başlığı altında değerlendirilmiştir.

Üçüncü olarak çocuk ve genç kahramanların hangi çevrede büyüdüğü ve yaşadıkları irdelenmiştir. Kahramanların bulundukları çevrelerin kültürü altında yetişmeleri, kaderleri konusunda etkiye sahip olması açısından dikkate alınması gereken bir husustur.

Çocuğun ve Gencin Aile Durumu

Bu başlıkta, çocuk ve genç kahramanların ebeveynlerinin olup olmadığı bilgisine ulaşılmıştır. Özellikle de çocuk kahramanların annesinin ve babasının olup olmaması, eğer yok ise kimlerin yanında yaşadığı bilgisi çocukların hayatlarının ne yönde şekil aldığını göstermesi bakımından önemlidir.

Çocuğun ve Gencin Davranış Biçimleri

Geleneksel Çin toplumunda, toplumsal ve siyasi yaşam geleneksel sisteme dayalıydı. Toplumun her yerine nüfuz eden geleneksel ahlak öğretileri aile içinde de etkiliydi. Ailenin hiyerarşik bir yapıya sahip olmasına neden olan geleneksel sistem, çocuğu en alt tabaya iterek çocuğun geleneksel ahlak öğretileri çerçevesinde davranışlar edinmesine yön vermiştir. Bu davranış biçimleri çocuğun mutlaka uyması gereken temel kurallar halini almıştır. Bu doğrultuda, çocuk sorunsalını konu alan öykülerde çocukta itaatkârlık, fedakârlık ve saygılı davranma özellikleri aranmıştır. İtaatkârlık, Çin'in geleneksel öğretilerinde çocuktan beklenen bir davranıştır. Bu yüzden çocuğa küçük yaşlarından itibaren itaat etmesini aşıl原因an öğretiler benimsetilmiştir. Çocuklara söz hakkı tanımayan ve kişisel tercihlerde bulunmalarına engel olan geleneksel öğretiler, çocuğun başta itaatkâr olmasının yanında fedakâr ve saygılı olmasını da gerektirmiştir. Tüm bu davranış biçimleri, çocuğun gündelik yaşamında değişmez bir hal almıştır.

Genç sorunsalını konu alan öykülerde ise bu başlık altında gençlerde özellikle vatanseverlik özelliğı aranmıştır. Dört Mayıs Hareketi'nin vatansever gençler tarafından desteklendiğı dikkate alınırsa, bu dönemde yayımlanmış öykülerdeki genç karakterlerin bu özelliğı taşıyıp taşımadığı önemli bir kıstastır.

Çocuğun ve Gencin Sorunları

Dört Mayıs dönemi, Çin'de modern edebiyatın oluştuğı ve toplumsal sorunları konu alan öykü yazıcılığının başladığı özel bir tarihî süreçtir. Bu dönemin kurucu kadın yazarlarından olan Bing Xin, geleneksel Çin toplumunun geri kalmış ve yozlaşmış görüntüsünü yıkmak ve insan yaşamının gelişmesi için gayret göstermiştir. Modern düşüncayı destekleyerek toplumsal uyanışı sağlamak amacıyla öyküler kaleme almıştır. Bu amaç doğrultusunda, özellikle toplumda binlerce yıldır göz ardı edilen çocuğa odaklanmıştır. Geleneksel öğretilerin altında ezilen ve özgürlükleri yok sayılan çocukların ve gençlerin sorunlarına eğilmiştir.

Çocuğun ve gencin sorunları başlığı altında, Çin’de feodal yönetim ve kültür sistemi altında yaşayan çocuklara bireysel yaşam özgürlüklerinin tanınmaması düşüncesinden hareketle, karşılaşılabilecekleri sorunlar başta kimlik sorunu, eğitim sorunu ve varoluş sorunu olmak üzere üç başlık altında bir araya getirilmiştir. Kimlik sorununda, çocuğun kim olduğu hususunda toplumsal değer ve yargıların neden olduğu sorun işlenecektir. Burada çocuğun kimliğinden yana herhangi bir memnuniyetsizliği yoktur, ancak toplumun o kimliğe bakarak çocuğa yaşattığı sorunlar vardır. Eğitim sorununda, eğitim alıp almadıkları ve bu konuda cinsiyete dayalı bir ayrımın olup olmadığına dikkat edilmiştir. Varoluş sorununda ise, bireysel hakları ellerinden alınan çocukların hayat koşulları ele alınmıştır.

Genç sorunsalı olan öykülerde gençlerin mezun olup çalışma hayatına başlayabileceklerini de göz önüne alarak genç kahramanların yaşayabilecekleri kariyer sorunu ve bununla birlikte vatansever harekete katılan gençlerin geleneksel düzeni savunan kişilerden dolayı karşılaştıkları mücadele sorunu anlatılmıştır.

Dile getirilen sorunların çocuk ve genç karakterler üzerinde bir farklılık oluşturup oluşturmadığı ve hangi cinsiyetin daha çok hangi sorunla karşılaştığı bilgisi buradan edinilmiştir.

Sorunu Ortaya Çıkaran Faktörler

Modern dönem aydınların, toplumsal vaziyeti yenileşmenin önündeki en büyük engellerden biri sayması, çocukların ve gençlerin de sorunlar yaşadığının kabul edilmesi ve bu sorunların anlatılması ihtiyacını doğurmuştur. Bu başlık altında, çocuk ve genç kahramanların yaşadıkları sorunların sebepleri, Çin’in geleneksel kültür geçmişi ve ülkenin toplumsal ve siyasi durumu üzerinden anlatılacaktır. Bunun sebebi, seçilen öykülerin Dört Mayıs döneminin temel problemleri ile doğrudan bağlantılı olmasıdır. Bu bakımdan, bu kısımda elde edilen bulgular, Çin toplumunun Dört Mayıs dönemi

sürecindeki gerçek yaşam yansımalarını ortaya koymaktadır. İlk faktör olarak Çin'in geleneksel kültür geçmişi ele alınmıştır. Bu kültür zihniyetinin özellikle de çocuğun yaşamsal haklarına ne yönde zarar verdiği açıklanmıştır. Öyküler üzerinden çocukların cinsiyetlerine göre bir ayrıma tabi tutulup tutulmadıkları da ayrıca göz önünde bulundurulması gereken bir husus olmuştur. Çin'in geleneksel kültür geçmişinde erkek çocuğunun önemli kız çocuğunun değersiz olması anlayışının öykülerdeki çocuk karakterleri ne yönde etkilediği incelenmiştir.

Geleneksel yapının meydana getirdiği sınıfsal eşitsizlik de bu başlık altında irdelenen bir başka konudur. Burada öyküler vasıtasıyla, Çin'in feodaliteyle yönetildiği dönem geçmişi üzerinden hiyerarşiye bağlı sınıflı toplum yapısının çocukların kaderleri üzerindeki etkileri konu edilmiştir. Alt tabakaya mensup ailelerin ekonomik olarak güçsüz olması çocuğun birtakım sorunlar yaşamasında etkindir. Bu bağlamda, çocukların aileyi geçindirme konusunda sorumluluk alıp almadıklarına ve bu sebeple eğitim hayatlarının devam edip etmediğine bakılmıştır.

Ülkenin toplumsal ve siyasi durumu da çocuk ve genç kahramanların birtakım sorunlar yaşamalarında doğrudan etkiye sahiptir. Bing Xin, öykülerinde savaş ortamını açık bir şekilde resmetmemesine rağmen, antiemperyalist duruşunu ve savaşlarının acımasızlığını savaşların gölgesinde yaşayan çocuklar ve gençler üzerinden sergilemiştir. Bu kısımda, siyasi karmaşanın ve savaşların çocuk ve genç kahramanlar üzerindeki yansımaları değerlendirilmiştir. Özellikle de genç kahramanların geleceğe yönelik hayallerini gerçekleştirmek isterken toplum gerçekleri ile yüzleşmeleri bu kısımda konu edilmiştir.

Çocuğun ve Gencin Tutumu

Öykülerde çocuk ve genç başkahramanların maruz kaldıkları sorunlar karşısında belli tutumlar sergilemeleri kaçınılmazdır. Yaşadıkları sorunların büyüklüğünün kahramanların taşımakta zorlanacakları yükler olduğu düşünülecek olursa, özellikle de psikolojik olarak etkilenmeleri doğaldır. Bu tutumları sırasıyla hayal kırıklığı ve üzüntü, çaresizlik ve kabullenme, tepki gösterme ve sorgulama, kendini soyutlama, endişe ve korku, bunalıma girme, intihar ve ölüm olmak üzere yedi başlık altında ele alınmıştır.

Çocuk ve genç kahramanların hayallerinin ve isteklerinin olmasına rağmen, olumsuz şartlar nedeniyle bunları gerçekleştiremiyor olmaları onların hayal kırıklığıyla üzülmelerine yol açabilir.

İkincisi, çaresizlik ve kabullenmedir. Çin'in kutsal normlar halini alan kültürel değerleri ve yetişkinlerin körü körüne bağlı oldukları geleneksel düşünceler çocukların ve gençlerin çaresizlik duygularını yaşamalarına ve büyüklerinin kendilerine biçtiği hayatı yaşamayı kabullenmek zorunda kalmalarına yol açmaktadır.

Üçüncüsü tepki gösterme ve sorgulamadır. Çocukların ve gençlerin yaşamsal hakların ihlali karşısında mevcut duruma ve sisteme karşı sorgulayıcı bir tavır almaları normaldir. Buradan kahramanların eski kültüre eleştirel gözle bakarak gidişatın doğru olmadığını anlayıp büyüklerine neden ve nasıllarla dolu sorular yönelttiğini düşünebiliriz. Kimi zaman büyüklere saygıyı ve itaati aşmayan ve zamanla sadece içsel bir çatışma halini alan bir sorgulamada bulunabilecekleri gibi ayrıca bağnaz düşünceleri yıkan cesur tavırlar da gösterebilirler.

Dördüncüsü, kendini soyutlamadır. Çocuklar yaşadıkları sorunlar karşısında zamanla kendilerini dış dünyadan soyutlayarak, bir anlamda insanların sevgisiz ve kötü olduğuna inanarak kendi iç dünyalarına kapanabilirler. Bu etki gençlerde de görülebilir. Mevcut sistemin değişmemesi karşısında inançları kırılarak toplumdan uzaklaşma eğilimine girebilirler.

Beşinci, endişe ve korkudur. Eski düşünce yapısını benimsemiş ebeveynlerin, akrabaların ya da tanıdıkların aşırı tutumları çocuğun ve gencin korku duymasına yol açabilmektedir. Bu korkunun ciddi bir boyuta ulaşması onların psikolojik olarak endişeye düşmelerine neden olmakla birlikte ilerleyen süreçlerde yaşamlarını tehdit eden bir faktöre de dönüşebilir.

Altıncı, bunalımdır. Kahramanların içinde bulundukları aşılması güç zorluklar onları psikolojik anlamda yıpratır. Özellikle de gençlerde bu halin artarak onların depresif davranışlar sergilemelerine yol açabilmektedir.

Yedinci, intihar ve ölümdür. Öykülerde çocuk kahramanların hayatta kalmaya çalışırken verdikleri mücadele, onları hem fiziksel hem psikolojik olarak güçsüz hale getirebilir. Yetişkinlerin çocukların dünyalarını anlamaması, kalıplaşmış kültürel değerler ve ön yargılar toplumda ve aile içinde bir yere sahip olamayan çocukların ve gençlerin yaşamdan vazgeçmesine neden olabilmektedir.

Bu başlık altında ulaşılan tüm bulgular, çocuk ve genç kahramanların yaşadıkları sorunların yaşamlarına getirdiği olumsuzlukların boyutunu gözler önüne sermektedir.

3.1 Çocuğun Sorununu Konu Alan Öykülerin İncelemesi

3.1.1 *Güz Yağmurundan ve Rüzgârından Kederlenen İnsan* (秋雨秋风愁煞人)

1919 tarihleri arasında, *Sabah Gazetesi* (晨报) dergisinde yayımlanmıştır.

Olay Örgüsü

Öykü, beş kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısımda, eser kişilerinden biri olan Bing Xin tarafından Ying Yün ve Shu Ping adlı kızların talihsiz yaşamı anlatılmaktadır.

Bing Xin, Çin’de Song Hanedanlığı döneminin ünlü şairlerinden Zhou Mi’nin derlediği şiir kitabını okurken sayfaların arasından bir mektup düşer. Mektubu yazan kişi, Bing Xin’in uzun zamandır kendisinden haber almadığı sınıf arkadaşı Ying Yün’dür. Bing Xin mektubu okuduktan sonra, bir yıl öncesinde yaşanan acı hadiseleri hatırlar.

Bing Xin’in ortaöğretim zamanlarında arkadaşı olan Ying Yün idealleri yüksek, azimli bir öğrencidir. Bing Xin’in ayrıca Shu Ping adında çalışkan ve başarılı bir sınıf arkadaşı daha vardır. Üçü birbirleriyle iyi anlaşmaktadırlar. Shu Ping okul sınavlarına çok çalıştığı dönemde beyin zarı iltihabına yakalanmıştır. Ya Qian adlı kız arkadaşlarından Shu Ping’in durumunun iyi olmadığını öğrenirler.

İkinci kısım, Shu Ping’in öldüğü bilgisiyle başlamaktadır. Bing Xin ve Ying Yün, onu son yolculuğuna uğurlamak üzere cenaze törenine katılırlar. Bing Xin, geleceğinin parlak olacağına inandığı arkadaşının tabutun içinde olmasına anlam veremez. Ying Yün ise kederli bir şekilde piyanonun başına geçer ve hüznü bir parça çalmaya başlar. Ying Yün’ün canını sıkan başka şeyler de vardır.

Üçüncü kısma, bahar mevsiminin betimlemesiyle giriş yapılmaktadır. Bing Xin ve Ying Yün’ün, Shu Ping’in ölümünden duydukları üzüntü hafiflemiştir. Mutlu okul günlerine geri dönerler. Yılsonu gelmiştir, mezuniyet töreni akşamında iki arkadaş karşılıklı konuşurlar. Ying Yün ertesi yıl ortaöğretimden mezun olduktan sonra, topluma faydalı olmak adına bilgisini ve deyimlerini arttırmak için üniversite eğitimi almanın hayalini kurar. O akşam, Ying Yün’ün mutlu olduğu son akşamdır.

Bing Xin, sonrasında Ying Yün'un başına gelen kötü hadiseyi anlatır. Yaz tatili boyunca, Ying Yün ile hiç görüşmemiştir. Bu durum, Bing Xin'i rahatsız eder. Sonbaharda okul yeniden açıldığında, Ying Yün evlenmiş olarak okula döner. Ying Yün'ün başına gelenlerden haberi olan Ya Qian, olanları Bing Xin'e anlatır. Ying Yün'ün ailesi kızlarını rahat bir hayatı olacağını düşünerek bolluk içinde yaşayan teyzesinin oğluna gelin vermiştir. Ying Yün evlendirilmesinden sonra, kendini arkadaşlarından soyutlamıştır. Psikolojik ve fiziksel olarak güçsüzleşmiştir.

Dördüncü kısımda, ortaöğretimin artık sona erdiği ve mezuniyet gününün geldiği anlatılmaktadır. O gün, Ying Yün mezuniyet törenine katılmaz, Bing Xin onu bahçede gizlenmiş halde bulur. Ying Yün'ün başına gelenler kendi ağzından bölümde öğrenilmektedir. Shu Ping'in öldüğü gün ailesinin Ying Yün'ü yeğeni ile nişanladıklarından ve kayınvalidesi olan teyzesinin geleneksel yaşam tarzına sahip bir kadın olduğundan bahseder. Teyzesi, onu bütünüyle geleneksel yaşamı benimsemiş bir kadın yapmak ister. Ying Yün ise gelişime kapalı ve karanlık bir aile içinde olmaktan memnun değildir. Kendi isteklerinin ve düşüncelerinin kabul edilmediği, başkalarının yönlendirmesi altında pasif bir yaşamın içine sürüklenir.

Son kısımda, Bing Xin, Ying Yün'ün anlattıklarından yola çıkarak neden birlikte yaşadığı insanları değiştirmeyi deneyip denemediği hususunda soru yöneltir. Ying Yün mevcut koşulların buna elvermediğini ve üstelik kendisinin de bu yozlaşmış ortam içinde psikolojik olarak yıpranmasından kaynaklı olarak bunun mümkün olmadığını ifade eder. Ying Yün mutsuz bir yaşamın içinde olduğunun farkındadır. Bir daha mutlu günleri olmayacağına inanır.

Ertesi sabah Ying Yün, Bing Xin'den ödünç aldığı şiir kitabını geri getirir. Kitabın arasına iliştirdiği mektupta, Shu Ping'in öldüğünü ve kendisinin de bir ölüden farkı olmadığını vurgulayarak kendilerinin yaşayamadığı hayallerinin Bing Xin'in

gerçekleştirmesini istediğini anlatır. Toplum adına faydalı olma mücadelesini Bing Xin'in sürdürmesini ister. O gün, Bing Xin arkadaşını son kez görmüş olur.

Öykü, hikâyenin başında anlatılan güz mevsimin tasviri ile son bulmaktadır.

Çocuğun (Ying Yün-英云, Shu Ping-淑平 ve Bing Xin-冰心) Özellikleri

Adı, Yaşı ve Cinsiyeti: Ying Yün, Shu Ping ve Bing Xin kız karakterlerdir. Karakterlerin yaş bilgisi belirtilmemektedir. Ancak üçünün de ortaöğretim aşamasında oldukları için onlu yaşlarda oldukları tahmin edilmektedir.

Eğitim Durumu: Shu Ping ortaöğretim eğitimi görürken hastalanıp vefat eder. Ying Yün ise ortaöğretimin sona ermesiyle eğitim hayatı sonlanır. Bing Xin'in eğitim hayatı devam eder ve başarılı bir kariyere sahip olur.

Şehirli ve Köylü Olması: Ying Yün'ün memleketi Çin'in Tianjin şehridir. Shu Ping'in ise Baoding şehridir. Bing Xin'in nereli olduğu bilgisi açık bir şekilde verilmemiştir, ancak yazarın kendisi olduğundan hareketle şehirli olduğu düşünülmektedir.

Çocuğun (Ying Yün, Shu Ping ve Bing Xin) Aile Durumu

Ying Yün ve Shu Ping'in annesi ve babası hayattadır. Shu Ping'in ailesi hakkında başka bir bilgiye yer verilmemiştir. Ying Yün ise annesi ve babası tarafından teyzesinin oğlu ile evlendirilmiştir. Kalabalık ve zengin bir ailede yaşamaya başlamıştır. Bing Xin'in ailesi hakkında bulgu yoktur. Ancak düşünceleri bağlamında aydın bir ailede yetişmiş olduğu anlaşılmaktadır.

Çocuğun (Ying Yün, Shu Ping ve Bing Xin) Davranış Biçimleri

İtaatkârlık: Ying Yün, mizaç olarak mülayim ve hoşgörülü bir kız olarak tasvir edilmesinin yanında, itaatkâr bir kişiliği olduğunu gösteren iki bulguya rastlanmaktadır. Birincisi, anne ve babasının onu teyzesinin oğlu ile evlendirmesine karşı çıkmamış olmasıdır. Ying Yün ebeveynlere itaat ederek kendi düşünce yapısına zıt olan geleneksel yaşantı içinde yaşamayı kabul etmek zorunda kalmıştır. İkincisi ise, ortaöğretimden mezun olduktan sonra okula devam etmeyip teyzesi ve eniştesine yaşlılıklarında bakmayı kabul etmesidir. Bu, onun okula gitmesini istemeyen teyzesine söylediği şu sözlerden anlaşılmaktadır: “Gitsem bile en fazla bir yıl sürecek. Ortaöğretimden mezun olduktan sonra, bir daha okula gitmeyeceğim. Böylelikle eğitim hayatım sonlanmış olacak. Üstelik arkadaşlarımdan da günlerce uzak kaldım. Bu yüzden onlarla bir araya gelmek güzel olur. Size hizmet edecek daha çok günüm var.”⁹⁹ (Bing, 1919)

Olay örgüsünde Shu Ping’in sadece derslerine çok çalıştığı dönemde hastalanarak ölmesi dışında davranış biçimlerine değinilmemektedir.

Bing Xin karakterinin davranış biçimine açık bir şekilde yer verilmez iken özellikle Ying Yün’ün talihsiz yaşamının nedeni olarak geleneksel davranış biçimine getirdiği eleştirel yaklaşım noktasında, özgürlüğü ve bireyselliği desteklediği anlaşılmaktadır.

Saygı: Karakterlerin fedakâr olup olmadıkları bilgisine yer verilmezken üçünün de saygılı oldukları anlaşılmaktadır. Bu özellik Ying Yün üzerinde açık bir şekilde gösterilmektedir. Ying Yün hem kendi ailesine hem de düşünce yapısını ve yaşam şeklini onaylamadığı teyzesine karşı oldukça saygılı davranmaktadır.

Çocuğun (Ying Yün, Shu Ping ve Bing Xin) Sorunu

⁹⁹ Öykü ile ilgili yapılan tüm alıntılar <https://www.bingxinwang.com/bingxindezuopin/75.html> internet adresi üzerinden Çince’den Türkçeye tercüme edilmiştir. (Erişim tarihi: 28.11.2021)

Kimlik Sorunu: Ying Yün'ün, teyzesi tarafından geleneksel kadın kimliğine bürünmesi sağlanmaya çalışılmaktadır. Bu da onun alışkanlıklarının ve hatta zevklerinin geleneksel yaşantıya uyum sağlayacak şekilde değişmesi demektir. Ying Yün hikâyesinin dördüncü kısmında bu durumu kendi ağzından şu şekilde aktarmaktadır:

Evde davet verildiğinde, ev sahipliği yapabilmem için, teyzem ayrıca benden kâğıt oyunu oynamayı ve içki içmeyi öğrenmemi istedi. Sadece bu değil, giyim konusunda da kısıtlamalarda bulundu. Genellikle benim çok sade giyinmemi istemiyor, yasaklardan korkmamamı söylüyor. Tıpkı bir oyuncak benzeri şaşalı kıyafetler giyip renkli şallar takmak ve makyaj yapmak zorundaydım. Ayrıca kendi odamdaki basit işleri bile benim değil, hizmetçilerin yapmasını istedi. (Bing, 1919)

Ying Yün'un topluma yararlı olma emelinin ve bilimsel bilgiyi destekleyen düşünce yapısının geleneksel hayatın şatafatlı dünyasına ayak uydurması oldukça zordur. Nitekim Ying Yün bu kimlikle görünmekten son derece utanç duyduğunu şu şekilde ifade etmektedir:

Bazen çok sıkıldığımda, gidip Ya Qian ile sohbet etmeyi düşünürdüm. Fakat ne zaman kapıdan çıksam, Amerika Birleşik Devleti başkanın eşinden daha fazla coşkuyla karşılanırdım. Bu tarz kıyafetler ve muamele gerçekten beni arkadaşlarıma karşı utandırıyordu. Bu yüzden sabahtan akşama kadar evin içinde oturmak zorunda kalıyorum. (Bing, 1919)

Shu Ping ve Bing Xin'in bu konuda sıkıntı yaşadıklarını gösteren bulgu yoktur. Ancak Bing Xin'in kendisiyle yaşıt olan hemcinslerinin bu tür sıkıntı yaşamaları karşısında huzursuz olduğu görülmektedir. Aydın ve modern bir ailenin kız çocuğu olarak kızlara dayatılan geleneksel kuralların yol açtığı cinsiyet eşitsizliğine eleştirel yaklaşmaktadır.

Eğitim Sorunu: Bing Xin, hikâyeyi ortaöğretim eğitimi gördüğü zaman diliminden anlatmaktadır. Mekân olarak da okul ve yurt ortamını seçmiştir. Hikâyesini anlattığı Ying Yün ve Shu Ping adlı karakterlerin taşıdığı özelliklerini de eğitim motifini ön plana çıkartacak şekilde sunmaktadır. Ancak çocuğun eğitim sorunu yaşaması konusu, Ying Yün karakteri üzerinden verilmektedir. Bu konuda öncelikli olarak Ying Yün'ün nasıl bir karakter özelliğine sahip olduğunun bilinmesi gerekmektedir. Öykünün birinci kısmında, bu hususta önemli bulgular yer almaktadır:

Ying Yün, ortaöğretim döneminden bir sınıf arkadaşımıdır. Benden iki yaş büyüktür. Ahlakı ve bilgisi hakkında konuşacak olursam, gerçekten olağanüstü bir gençtir. Oldukça mağrur ve yaşam doludur. Aynı zamanda büyük idealleri vardır. Arkadaşlarının hepsi Ying Yün'ün güzel insanların davranışlarına benzer özelliklere sahip olduğunu söylüyor. Bana göre, onun yüzünde ve görünüşünde özellikle güzel bir yer yok. Fakat onu herkesten farklı gösteren doğuştan gelen olağanüstü bir tavra sahiptir. (Bing, 1919)

Bu bulgulardan hareketle, öykünün üçüncü kısmında da anlatıldığı üzere, Ying Yün'ün son derece mutlu bir okul yaşamı vardır. Her sene okulu bir yıl daha bitirmiş olmak, onun için hayallerine bir adım daha yaklaşmak anlamına gelmektedir. Daha çok bilgi sahip olup donanımlı hale gelmek ve bunun sonunda topluma faydalı bir birey olmayı amaçlamaktadır. Bing Xin ile aralarında geçen şu diyalogda, Ying Yün bu konudaki düşüncelerini şu şekilde yansıtmaktadır:

Ying Yün: Bing Xin! Biliyorsun gelecek yıl bu zamanlarda mezun olmuş olacağız.

Bing Xin: Mezun olmak önemli bir şey değil.

Ying Yün: Önemli bir şey değil, ama topluma hizmet etme günlerine günden güne yaklaşıyoruz.

Bing Xin: Mezun olduktan sonra, üniversiteye gitmeyi düşünüyor musun?

Ying Yün: Bu çok doğal. Günümüzde ortaöğretimden mezun öğrencilerin birikimleriyle toplumun saygısını kazanması çok zor. Üstelik yaşıma daha küçük ve çok az tecrübem var. Gelecekteki hizmet için ileri seviyedeki bilgileri araştırmaya devam etmek doğal olarak daha faydalı olmaz mı? (Bing, 2019)

Ying Yün hedeflerine odaklanmıştır ve bunların gerçekleşeceğine duyduğu inançla mutlu olmaktadır: “En mutlu zamanlar, umutlu zamanlardır. Umut büyüdükçe, mutluluk da büyür” düşüncesini savunmaktadır. Fakat Bing Xin’in bu söze karşılık verdiği yanıt, hayaller ve gerçek yaşam arasındaki çatışmaya temas etmektedir: “Umut ne kadar büyük olursa, aksiliklerle karşılaşıldığı takdirde acı da o kadar büyük olur.” Buradan da anlaşılacağı üzere, Bing Xin mevcut şartlara gerçekçi bir bakış açısıyla yaklaşmaktadır. Bu anlamda, Shu Ping’in umutlarına ve çabalarına rağmen, yaşamının son bulmasını, bu acıya örnek olarak göstermektedir. Nitekim hikâyenin ilerleyen kısımlarında Ying Yün’ün de engellerle karşılaştığı ve bunun, başta eğitimi olmak üzere tüm yaşamını olumsuz yönde etkilediği görülmektedir.

Ying Yün’ün eğitim konusunda hayal kırıklığı yaşaması, evlendirilmiş olmasından hem de gelin gittiği ailenin eski yaşam tarzını benimsemiş olmasından kaynaklanmaktadır. Ying Yün, akrabası olduğu bu ailenin kültürel bakımdan geri kalmış olduğunun farkındadır. Eğitimin öneminin farkında bir kız olarak evdeki çocuklara yeni bilgiler aşılamayı kendine görev saymıştır. Ancak teyzesi buna imkân vermemiştir: “Bu düzinelerce kız ve erkek kardeşin eğitimi de önemli bir meseledir. Sonuç olarak bir yol düşünüp onlarla iletişim kurdum, onların küçük beyinlerine yavaş yavaş yeni bilgiler aşılamaya çalıştım. Ne yazık ki teyzem, bizim yeni şeyler hakkında konuşmamızı istemiyordu” (Bing, 1919)

Ying Yün’ün geleneksel aile yapısı içinde eğitimini sürdürebilmesi mümkün görünmemektedir. Eğitimine devam etmek istemiş ancak teyzesi bunu kabul etmediğini

şu sözlerle dile getirmiştir: “Evimiz, senin ders vererek kazandığın parayla geçinmeyecek. Bu kadar çok çalışmana gerek yok. Evde bana eşlik etmen daha iyi olur. Bana itaat etmen, bana bakmak için para kazanmandan daha önemli.” Ying Yün çabalarına rağmen, teyzesinin ve eniştesinin eski düşüncelerini değiştirememiştir. En sonunda, onun için okul kapısı kapanmış ve Ying Yün umutsuzluk içinde kendi kabuğuna çekilmiştir.

Varoluş Sorunu: Yazar bu sorunu, öyküde ölüm motifi üzerinden işlemektedir. Öykü içinde kısacık geçmesine rağmen, Shu Ping’in, olay örgüsüne ölümüyle dâhil olması, çocukların yaşamlarının değersiz görülmesi üzerinde bir düşünce geliştirmektedir. Shu Ping’in eğitimine önem verdiği ve çok çaba sarf ettiği açıktır. Ancak hayatının bu yolda son bulmuş olması, küçük yaşamların kaybedilmesi konusunda derin anlamlar barındırmaktadır. Bu, eser başkişilerinden Bing Xin’in ve Shu Ping’in ifadeleri üzerinden anlaşılmaktadır. Bing Xin arkadaşının tabutun içinde olmasına anlam veremediğini şu sözüyle dile getirmektedir: “Bu dikdörtgen kutu, bu müstesna genci içine kapatıp onu sonsuza kadar çıkarmayacak mı?” Shu Ping’in ölümünden yola çıkarak, topluma faydalı olabilecek yetenek ve bilgiye sahip çocukların ölmesinin, geride kalan için ne kadar heves kırıcı olduğunu şu sözlerle dile getirmektedir:

Azimli gençler ölmemelidir. Çin’in azimli gençleri ise hiç ölmemelidir. Görüyorsun ki Shu Ping gibi biri kadın dünyasının öncülerinden olabilecekken ölüp gitti. Bu bilgi ve yetenek yok oldu. Kendini geliştirmek için yaptığı tüm hazırlıklardan sonra böyle bir sonla karşılaşılması hakikaten üzücü. (Bing, 1919)

Ying Yün ise arkadaşının ölümüne derin üzüntü duymakla birlikte onun ölüm hakkında farklı bir anlayışının olduğu dikkat çekmektedir. Bu anlayışını, Bing Xin ile aralarında geçen bir diyalog üzerinden aktarmaktadır: “Sen, bedeninin ölümünü acı bir şey olduğunu düşünüyorsun. Ancak umudun ölmesinin daha acı olduğunu bilemezsin.” Ying

Yün’e göre, bir insanın umutlarının tükenmesi, o kimsenin varlığının yaşamsal olarak son bulmasından daha kötü bir durumdur. Bu düşüncesini şu sözleriyle pekiştirmektedir: “Nasılsa öldü, hiçbir acıyı bilmeyecek ve hissetmeyecek. Fakat yazık olan, bedenin hâlâ yaşıyorken, umutların mezarın içine hapsedilmesidir.” Ying Yün bu sözlerini, başına gelecek talihsiz olaydan habersiz olduğu bir vakitte ifade etmiştir. Shu Ping’in ölümüyle birlikte sanki başına gelecek kötü hadiseyi sezinlemiş ve huzursuzluk duymuştur. Durumu öğrendikten sonra, başkaları tarafından çizilen kaderine razı olmak zorunda kalmış ve tüm yaşamsal haklarından mahrum kalarak geleneksel yaşamın karanlık duvarlarının arkasına hapsedilmiştir. Hem kendi ailesi hem de gelin olarak girdiği teyzesinin evinde düşünceleri ve istekleri göz ardı edilmiş, neler hissettiği önemsenmemiştir. Bu da onun umudunu yaşamsal anlamda günden güne yitirmesine neden olmuştur. İfade ettiği şu cümleler, içinde bulunduğu ruh halini özetler niteliktedir: “Kalbimin bir mahkûmunkinden daha çok üzüntü içinde olduğunu nereden bilecekler? Yapmak istediğim her şey reddedildi. Yapmak istemediklerim ise hızlıca gerçekleşti. Böyle pasif bir yaşamda biraz olsun mutluluk var mıdır?” (Bing, 1919)

Öykünün son kısmında, montaj tekniğiyle sunulan mektupta da Ying Yün her ne kadar fiziksel olarak hâlâ yaşıyor olsa da manen bir ölüden farkı olmadığını şu sözlerle anlatmaktadır: “Kalbim üzüntüyle dolu. Çok fazla şey söyleyemeyeceğim. Shu Ping öldü. Ben de ölü sayılırım.” Buradan, Ying Yün’ün aile içinde ve toplum hayatında var olma mücadelesinin ne kadar güç olduğu anlaşılmaktadır.

Bing Xin’in yaşam yolu ise diğer iki arkadaşına nazaran açık ve aydınlıktır. Ancak yine de kayıp giden genç yaşamlar karşısında duyarlı bir genç olarak büyük bir üzüntü duymaktadır. Aydın bir ailenin ferdi olarak toplumda güçlü şekilde var olan gelenekçi duvarları yıkamamanın sıkıntısını yaşamaktadır. Bu da bir bakıma onun mutlu bir şekilde var olabilmesine gölge düşürmektedir.

Çocuğun (Ying Yün, Shu Ping ve Bing Xin) Sorununu Ortaya Çıkaran

Faktörler

Geleneksel Kültür Geçmişi: Öyküde bu konudaki bulgular, teyzenin aile yaşantısı üzerinden elde edilmektedir. Ying Yün'ün evlendirilmesinin ve ardından eğitim hayatının son bulmasının geleneksel kültür geçmişinden kaynaklandığı, öykünün dördüncü kısmında, Ying Yun'ün kendi anlatımında ortaya konmaktadır. Ying Yün anlatımının en başında, teyzesinin ailesi hakkında “teyzemin evindeki durumu biliyorum. Tam bir eski aile” diyerek bir bilgi vermektedir. Cümlede vurgulanan “eski aile” ifadesi, geleneksel aile yapısına işaret etmekte ve ortaya konan yaşamsal sorunların temel nedeni olarak sunulmaktadır. Ying Yün'ün yaptığı şu açıklama bu bakımdan önem taşımaktadır:

Teyzemin evinde eli altmış kişi var. Cariyelerin kız ve erkek kardeşleri de bir düzineden fazla. Hepsi Shi Zhi (Ying Yun'ün kuzeni) ile birlikte evde Çince çalışıyor, şiir ve şarkı öğreniyorlar. Ama yenilikler hakkında hiçbir şey bilmiyorlar. Haritadaki yönleri bile bulamıyorlar. Gerisinden bahsetmeye gerek yok. Üstelik züppe memur çocukları kötü alışkanlıklara sahip. Ama bunun kesinlikle Shi Zhi'nin hatası olduğunu düşünmüyorum. Onlar aile eğitimini bu şekilde aldıklarından böyle yüksek rütbeli serserilerin karakterine sahip olmaları çok normal. Bugünün dünyasında ve bu toplumda bu durum son derece tehlikelidir. O yüzden okula gitmesi için onu mümkün olduğunca teşvik etmeye çalıştım. (Bing, 1919)

Kalabalık aile, cariyelerin varlığı, sınıflı topluma vurgu yapması ve bilimsel bilgi yerine geleneksel eğitimin desteklenmesi geleneksel yaşamın unsurlarıdır. Bu koşullar altında, Shi Zhi karakteri örneğinde olduğu gibi, çocuklar bilinçsiz ve başıboş bir yaşama sıkıştırılmışlardır.

Öyküde geleneksel yaşamın sergilenmesinde, teyze karakterinin büyük önem taşıdığı göz ardı edilemez bir unsurdur. Geleneksel kadın imgesi olan bu karakter, Ying Yun'un yaşamında olumsuz bir etkiye sahiptir. Teyze karakteri, çocuk eğitimi konusunda olduğu gibi evin idaresi konusunda da bilgi sahibi değildir. Ying Yun bu durumu şöyle özetlemektedir:

Teyzem çok inatçı bir kadındır. Evi çekip çevirmede kullandığı yöntemler oldukça gülünç. Bir gün, onun için hesap defteri tuttum. Aylık ödemeler, lüks harcamalar, davet masrafları ve tapınağa tütsü bağıışı nerdeyse bütçenin yarısını tuttu. 'Evde eğlence' dedikleri şey ziyafette kart oyunlarını izlemekten ibaret. Bunun dışında dünyada başka eğlencelerin olup olmadığını bilmiyor.

(Bing, 1919)

Bu tür bir kadının, Ying Yun'e sağlıklı ve doğru tarzda annelik yapması mümkün değildir. Ying Yun'ün yeni bilgiler edinerek gelişim göstermesini destekleyecek yerde, onu savurganlığın ve şaşanının yoğun olduğu bir hayatın içine çekmiştir. Ying Yun'e göre bu evdeki her şey, bir düşüşün işaretidir. Ancak değiştirmek ve iyileştirmek için verdiği çabaları, geri kalmış zihniyeti bertaraf etmeye yetmemiştir. En sonunda eğitim hayatı son bulmuştur.

Ülkenin toplumsal ve siyasi durumu: Öyküde Ying Yun'un geleneksel aile yaşamının konu edilmesi, geleneksel düzenin sürdüğü anlamına gelmektedir. Bu bağlamda, en açık bulgu Ying Yun'un eniştesinin konumudur. Ying Yun'ün anlatımından, bu karakteri yüksek rütbeli memur olarak tanımaktayız. Lüks harcamalar, masraflı davetler ve çok sayıda cariye, eniştenin bir bakıma feodal beyleri temsil ettiğini göstermekte, bu da ülkede feodal bürokratik düzenin hüküm sürdüğüne işaret etmektedir.

Çocuğun (Ying Yun, Shu Ping ve Bing Xin) Tutumu

Hayal kırıklığı ve Üzüntü: Ying Yun, ilk hayal kırıklığını evlendirdiği haberini aldıktan hemen sonra yaşamıştır: “Öğrendikten sonra, tüm umutlarım tükendi” cümlesi, bunun göstergesidir. Üzüntü onun fiziksel görüntüsüne dahi yansımıştır. Bing Xin onun bu halini şu sözlerle betimlemektedir: “Bence Ying Yün olgun bir insana dönüşmekten ziyade büyük hayal kırıklığı içindedir. İncecik olmak değil, adeta bir deri bir kemik kalmış haldedir.” Ying Yün’ü böylesine üzen şey, hayallerini kurduğu üniversite eğitimine devam edemeyecek olmasıdır. Bir sene öncesinde umutla hayaller kurarken, şimdi mutsuz bir insana dönüşmüştür. Mezuniyet gecesinde, Bing Xin ile yalnız konuşurken kurduğu şu cümleler yaşadığı acının yansımasıdır:

Ay aynı ay, rüzgâr aynı rüzgâr. Neden geçen sene bu gecedeki ay oldukça parlak ve belirgindi ve geçen sene bu gecedeki rüzgâr soğuk esmiyordu, sanki mutlu hissetmemizi sağlıyordu. Bu seneki bu gecede ay ise son derece kasvetli ve rüzgârın soğuğu da kemiklere işliyor. Adeta üzülmemize sebep oluyor.

(Bing, 1919)

Amaçlarını gerçekleştiremeyecek olmasının hüznü, mektubunda dile getirdiği şu sözlerden de açıkça anlaşılmaktadır: Kalbim üzüntüyle dolu. Çok fazla şey söyleyemeyeceğim. Shu Ping öldü. Ben de ölü sayılırım.” (Bing, 1919)

Olay örgüsünde güz mevsiminin tasviriyle ön plana çıkan hüznü ve melankoli motifleri de Bing Xin’in eser kişilerinden biri olarak derin üzüntüsünü yansıtmaktadır.

Çaresizlik ve Kabullenme: Ying Yün, evlendirildikten sonra teyzesinin geleneksel yaşantısındaki yanlışları bizzat görmüş ve bunları düzeltmek için adım atmıştır. Ancak buna engel olunmuş ve Ying Yün çaresizlik içinde zihinsel olarak yorgun düşmüştür. Bunun sonucunda başkalarının yanlış düşünceleriyle örülen kaderini yaşamaya mecbur bırakılmıştır. “Ben de biliyorum, bundan sonra sonsuza kadar güzel günler görmeyeceğim” ifadesi, çaresizliğini göstermektedir.

Tepki gösterme ve Sorgulama: Ying Yün, evlendirilmesine tepki göstermemiş olsa da yaşayacağı yeni evdeki eski düzeni değiştirmeyi istemiş ve bunun için girişimde bulunmuştur. Eski ve yeni çatışmasında görünür hale gelen olumsuz durumlara karşı sorgulayıcı bir tavırla yaklaşmıştır. Bing Xin ise Ying Yün'ün kötü yaşantıyı değiştirme konusunda teşvikte bulunurken, Shu Ping gibi zavallı çocukların hayatlarının kolay bir şekilde son bulmasını sorgulamıştır.

Kendini Soyutlama: Ying Yün evlenmiş olarak okula döndükten sonra, kendini arkadaşlarından soyutlamıştır. Önceleri yaşam dolu bir kız iken, iletişim kurmaktan uzak duran ve sessiz bir insana dönüşmüştür. Bing Xin, onun hakkındaki gözlemlerini şu şekilde aktarmaktadır: “Bundan sonra Ying Yün başka bir insana dönüşmüştü. Çok nadir gülüyor, çok az konuşuyordu. Bütün gün kendi sırasında hiç ses çıkarmadan oturuyordu. Oyun alanına hiç ayak basmaz oldu. Bir şeyler okurken, bir işle uğraşırken yapayalnızdı.” (Bing, 2019) Mezuniyet töreninde de arkadaşlarının huzurunu bozmak istemeyip onları uzaktan izlemesi de bu tutumunu göstermektedir. Bununla birlikte endişe, korku ve bunalım gibi tepkilerde bulunmamışlardır.

İntihar düşüncesi ve Ölüm: Ying Yün, yaşadığı sıkıntılar karşısında ölümü hiç düşünmemiştir. Ancak umutlarını kaybetmiş olmaktan dolayı kendisini bir ölüden farksız olduğunu kabul etmektedir.

3.1.2 Zhuang Hong'un Ablası (庄鸿的姊妹)

6-7 Ocak 1920 tarihinde *Sabah Gazetesi* (晨报) dergisinde yayımlanmıştır. 1999 yılında, Zhongguo Shaonian Ertong Yayınevi (中国少年儿童出版社) tarafından basılan

Bing Xin Çocuk Edebiyatı Koleksiyonu (冰心儿童文学全集) adlı kitaptaki yirmi dört çocuk öyküsünün birincisidir.¹⁰⁰

Olay Örgüsü

Öyküde, Zhuang Hong isimli erkek çocuğun gözünden ablasının acılı hikâyesi anlatılmaktadır.

Öykünün birinci anlatıcısı, Zhuang Hong'un arkadaşının ablasıdır. Hikâye, Zhuanghong'un arkadaşı ile ablasının evlerinde yalnız geçirdikleri bir akşam diliminden başlamaktadır. Okulların tatile girmesiyle evine dönen erkek kardeş, ablası ile mutlu bir şekilde sohbet ederken, evlerine Zhuang Hong gelir. Hikâyenin bu kısmından sonra, Zhuang Hong anlatıcı konumuna geçerek kendisi ve ablası hakkında bilgiler vermektedir. Dört yaşında iken anne ve babasını kaybedince, ablasıyla birlikte babaannesi ve amcasının yanında yaşamaya başlamışlardır. Evin geçimini öğretmen olan amca sağlamaktadır. Ancak ülke ekonomisinin kötüleşmesiyle beraber öğretmen maaşlarının düzenli ödenmemesi sonucunda maddi sıkıntılar yaşamaya başlamışlardır. Eğitimin ücretli olması da iki kardeşin aynı anda okutulmasını güçleştirmiştir. Bu yüzden, Zhuang Hong'un ablasının okuldan alınmasına karar verilmiştir. Ancak Zhuang Hong, çalışkan ve başarılı olan ablasının okuldan alınmasını istemez. Babaannesi ise geleneksel düşünce tarzını benimsemiş yaşlı bir kadın olarak kız çocuklarının okumasının gerekli olmadığı anlayışını savunmaktadır. Üstelik evde babaannenin sözü geçmektedir. İtaatkar olan abla, kendisiyle ilgili alınan bu karara karşı çıkmaz, kaderine razı olur.

¹⁰⁰ Li, Xue 李雪 ve Gao Haitao 高海涛 (ed.) (1999). *Bing Xin Ertong Wenxue Quanji* (Xia); Zuihou de Anxi (冰心儿童文学全集 (下): 庄鸿的姊姊 (Bing Xin Çocuk Edebiyatı Koleksiyonu (2): Zhuanghong'un Ablası). Beijing: Ertong Shaonian Ertong Chubanshe 少年儿童出版社.

Zhuang Hong, ilkokulu bitirince ablasının isteği üzerine girdiği endüstri okulunun sınavını kazanır. Ancak okul ücretinin pahalı olmasından dolayı burada okumak istemez. Ablasının da okuyabilmesi için eğitim ücretinin uygun olduğu başka bir okula gitmenin daha doğru olacağını düşünür. Babaannesini bunu kabul etmediği gibi ablası da aradan geçen süre zarfında zayıfladığını ve yıprandığını düşünür ve artık okuyacak gücü kendinde bulamadığını ifade ederek kardeşinin okuması için ısrar eder.

Zhuang Hong, evden uzaktaki endüstri okulunda öğrenim görmeye başlar. Ablası, kardeşine sık sık mektup yazarak ona destek ve cesaret verir. Fakat bir süre sonra, Zhuang Hong ablasından mektup alamaz olur. Amca, Zhuang Hong'un üzülmemesi ve derslerinin etkilenmemesi için ona gerçeği söylemez. Okulun tatile girmesiyle, ablasına kavuşacağı için büyük bir mutlulukla eve dönüğünde ablasının ölmüş olduğunu öğrenir. Ablasının olmadığı bir evde durmak canını acıtır ve evden hızla uzaklaşır. Yolda büyük üzüntüyle yürürken arkadaşının evine gelir. Fakat arkadaşının ablasıyla birlikte mutlu bir akşam yaşadığını hesaba katmamıştır. Olup biteni anlattıktan sonra onları daha fazla rahatsız etmemek üzere üzüntü içinde oradan ayrılır.

Çocuğun (İsimsiz abla ve Zhuang Hong-庄鸿) Özellikleri

Adı, Yaşı ve Cinsiyeti: Abla karakterinin ismi belirtilmemiştir. On altı on yedi yaşlarında bir kız çocuğudur. Kardeşinin adı Zhuang Hong'dur. On dört on beş yaşlarında bir erkek çocuğudur.

Eğitim Durumu: İsimsiz abla ilkokul eğitimi gördüğü sıradan okuldan alınmıştır. Zhuanghong ise ilkokuldan mezun olduktan sonra endüstri okulunda ortaöğretim eğitimine devam etmiştir.

Şehirli ve Köylü Olması: Pekin'de yaşamaktadırlar.

Çocuğun (İsimsiz abla ve Zhuang Hong) Aile Durumu

İsimsiz abla altı yaşında, Zhuang Hong ise dört yaşında iken anne ve babaları vefat etmiştir. Beraber oturan babaanneleri ve amcalarının yanında yaşamaya başlamışlardır. Babaanne, eski öğretileri benimsemiş otoriter bir kadındır. Evin geçimini öğretmen olan amca sağlamaktadır.

Çocuğun (İsimsiz abla ve Zhuang Hong) Davranış Biçimleri

İtaatkârlık: Öyküde, her iki çocuk kahramanın da itaatkâr olduklarını gösteren bulgular yer almaktadır. Zhuang Hong'un ablası için söylediği “Ablam her zaman söz dinlerdi. Bu duruma karşı hiçbir şey söylemedi. Ablam her zaman itaatkâr oldu.” (Bing, 2021: 43) sözleri ablasının onu olumsuz yönde etkileyecek durumlara bile karşı çıkmadığına işaret etmektedir. Zhuang Hong, çocuk olmanın yetişkinler karşısında söz hakkında bulunulmayacak bir konum olduğunun bilinciyle yetişmiştir. Büyüklerinin özellikle de yaşlı neslin aldıkları kararlara boyun eğmek zorunda kalmıştır. Kendisi hakkında aktardığı şu sözler bunu açık bir şekilde doğrulamaktadır: “O zamanlar yaşam küçüktü. O anda cevap verebilecek hiçbir sözüm yoktu. Dahası amcamın da bir şey söylemediğini görünce, ben de daha fazla konuşamazdım.” (Bing, 2021:43)

Fedakârlık: Bu davranış biçimi, abla karakteri üzerinde daha yoğun bir şekilde görülmektedir. Kardeşi ile birlikte okudukları zamanlarda, kardeşinin başarılı olması için destek olmuş, sırf kardeşinin eğitim hayatının devam edebilmesi için kendi hayallerinden vazgeçmiştir. Zhuang Hong ise ablasının da okuması için eğitim ücreti daha düşük olan başka bir okula gitmeye razıdır.

Saygı: İtaatin, beraberinde saygıyı getireceğinden hareketle, abla ve kardeşinin büyüklerine karşı saygılı çocuklar olduğu açıktır. Herhangi bir kaba davranışları yoktur. Sözleri ve davranışlarıyla da kibar oldukları anlaşılmaktadır. Zhuang Hong'un öykü içinde okuyucu karşısına çıktığı ilk yerde büyüğünün önünde eğilerek selam vermesi onun saygılı olduğunu göstermektedir.

Çocuğun (İsimsiz abla ve Zhuang Hong) Sorunu

Kimlik Sorunu: Öyküde her iki kahramanın da çocuk olmasından dolayı onlara söz söyleme ve karar alma hakları tanınmamıştır. Zhuang Hong'un, ablasının iyiliği için gösterdiği çaba, çocuk olduğu için önemsenmemiştir. Çocuk olmanın itaatkârlığı ve saygılı olmayı gerektirmesi düşüncesine sıkışıp kalmıştır.

Kimlik açısından en büyük zararı gören çocuk kahraman, isimsiz abladır. Sadece bir kız olduğu için erkek kardeşinin gölgesinde kalmıştır. Öyle ki, öyküde erkek kardeşinin ismiyle, 'Zhuang Hong'un ablası' olarak tanınmaktadır. Ablanın ismi yoktur, sadece cinsiyeti ön plana çıkmaktadır. Ablası, erkek kardeşine “Benim kız olduğuma bakma. Gelecekteki başarımın seninkinin aşağısında olmayacağını düşünüyorum” (Bing, 2021: 43) sözleriyle kız çocuklarının erkek çocuklarından farklı olmadığını ifade etmiştir. Ancak babaannenin “Senin ablan bir ev kızıdır. Bu kadar çok bilgiyi ne yapacak?” (Bing, 2021: 43) sorusunun altında ezilmiş geleneksel düşüncenin sınırlarına hapsolmuştur.

Eğitim Sorunu: İsimsiz abla, çalışkan ve başarılı olmasına rağmen, eğitimi bırakmak zorunda kalmıştır. İlkokulda okuduğu zamanlarda öğretmenleri tarafından övülen bir öğrencidir. Büyüdüğünde ise ülkesi adına faydalı işler yapma arzusundadır. Erkek kardeşini de bu konuda teşvik etmiştir: “İkimiz gelecekte mutlaka çalışmalıyız. Toplum için mutluluk aramalı, vatanın şerefi için mücadele etmeliyiz.” (Bing, 2021:43) Ancak ablanın bu düşüncesi ve potansiyeli göz ardı edilerek eğitim hayatı başkalarının kararları doğrultusunda sonlandırılmıştır.

Zhuang Hong ise erkek çocuğu olduğu için eğitim hayatına devam edebilmiştir. Erkek çocuğunun ileride memur olabilmesi için eğitim görmesi gerektiği anlayışı, eğitimi sürdürebilmesini sağlamıştır. Babaannenin şu ifadesi bunu açıkça göstermektedir: “Senin ablan bir ev kızıdır. Bu kadar fazla bilgiyi ne yapacak? Hem siz erkek çocukları gibi değil ki gelecekte memur olmak için doğal olarak eğitim görmek

zorunda olsun.” (Bing, 2021: 43) Bu alıntıdan da anlaşılacağı üzere, kız çocuğu olmasının ablanın eğitim sorunu yaşamasındaki payı oldukça büyüktür.

Varoluş Sorunu: Yukarıda ortaya konan iki sorun, çocuğun hem aile içinde hem de toplumda birey olarak var olabilmesini güçleştirmiştir. Ablanın eğitim hayatının bitmesiyle adeta bir hizmetçi gibi evin tüm işleriyle ilgilenmesi onu fiziksel olarak yıpratmakla kalmamış, çok sevdiği kitaplardan uzak kalması da ruhunu yaralamıştır. Süreç ilerledikçe kalbini yoran bu yük, kardeşinin de ifade ettiği gibi “Ablam bunalım ve hayal kırıklığı yüzünden öldü.” (Bing, 2021: 42) sonucuna neden olmuştur. Bu acılı son, kız çocuklarının çocuk olmalarından ziyade, kız çocuğu oldukları sebebiyle yaşamlarını sürdürebilmelerinin ne kadar güç olduğunu göstermekle birlikte erkek çocuklarının da kayıp giden küçük yaşamlar karşısında yaşadıkları çaresizliği yansıtmaktadır.

Çocuğun (İsimsiz abla ve Zhuang Hong) Sorununu Ortaya Çıkaran Faktörler

Geleneksel kültür geçmişi: Öyküde, çocukların sorunlarını doğuran sebeplerin Çin’in geleneksel kültür zihniyetine dayandığını gösteren çeşitli bulgular vardır. Bunlardan ilki, babaanne imgesiyle ortaya konmaktadır. Çocuğa yönelik geleneksel bakış açısı bu imge vasıtasıyla sergilenmektedir. Maddi olarak sıkıntı yaşanmaya başlanınca, çocukların eğitim masraflarını karşılamakta güçlük çekmiştir. Bu durumda babaanne, torunları arasında bir ayırım yaparak kız torununun okuldan alınmasına karar vermiştir. Zhuang Hong’un ifade ettiği şu sözler üzerinden ablasının kaderinin başkaları tarafından çizildiği anlaşılmaktadır: “Büyükanne hem yaşlı olduğundan hem de ev işleri yapmada ona yardımcı olacak kimse bulunmadığından, ablamın okula gitmesine gerek görülmedi. Ablam bir taraftan ev işleri yapmaya devam edecek, bir taraftan da öğrenim ücretinden tasarruf edilecekti.” (Bing, 2021:43) Okul ücretinden tasarruf edilmesi gerekiyorsa, Zhuang Hong’un da eğitimine bir süre ara verilebilirdi. Ancak onun bir erkek çocuğu olarak zor koşullar altında bile okula gidebilmesi mümkündür. Babaannenin böyle bir

ayrımı yapmış olmasında, çocuğa yönelik geleneksel bakış açısına sahip olduğuna işaret edilmektedir. Öykünün iki yerinde babaanneye ait şu sözler bunu doğrulamaktadır. Birincisi;

Senin ablan bir ev kızıdır. Bu kadar fazla bilgiyi ne yapacak? Hem siz erkek çocukları gibi değil ki gelecekte memur olamak için doğal olarak eğitim görmek zorunda oldun. Üstelik evde gerçekten fazla bir para yok. Onun okumasını istiyorsan gidip para bulmalısın. (Bing, 2021: 43)

Bu pasajda, kız çocuklarının okuyup yazacak kadar bir bilgiye sahip olmasının yeterli olacağı düşüncesi hâkimdir. Aynı zamanda kızların ileride çalışma hayatında da bir yeri olmadıkları anlaşılmaktadır. İkincisi, “Doğal olarak sen önemlisin. Üstelik ablan birkaç yıldır eğitiminden uzak kaldı, bu yüzden hiçbir şey okuyamaz.” (Bing, 2021: 43) sözleridir. Babaanne, kız torunun başarısını ve hayallerini göz ardı ederek erkek torununun eğitim hayatını önemsemiştir. Bu durumda, isimsiz ablasının eğitim hakkından yoksun kalmasında geleneksel düşünce sisteminin getirdiği cinsiyet eşitsizliği etkindir. Öyküde ablanın ölmesi, geleneksel toplumda erkek çocuğunun önemli kız çocuğunun değersiz olduğu anlayışının kız çocukları üzerindeki yaptırımının ne kadar ağır olduğunu gözler önüne sermektedir.

Çocukların sorunlarının geleneksel düşünce ve kültür yapısına dayandığı, amca imgesi üzerinden de anlaşılmaktadır. Bu imge, ailenin hiyerarşiye bağlı geleneksel yapıya sahip olduğunu göstermesi bakımından önemlidir. Öğretmendir, evin geçimini üstlenmiştir. Ancak davranışlarıyla annesine bağlı olduğu, onun sözünü dinlediği görülmektedir. Buradan geleneksel aile yapısında, yaşlıların temel pozisyonda olması (老者本位) ve yaşlılara saygı duyma (老者崇拜) anlayışının yansıması görülmektedir. Öğretmen olmasına rağmen, yeğenin okuldan alınması karşısında, annesinin aldığı karara tepki göstermeden kabul etmesi bunun açık bir göstergesidir.

Ülkenin toplumsal ve siyasi durumu: Ablanın okuldan alınmasının sebeplerinden biri de ülkenin toplumsal koşulları ile ilintili ekonomik durumudur. Zhuang Hong'un aktardığı şu sözler ülke ekonomisi hakkında bilgiler vermektedir:

Amcam bir okulda öğretmendir. Onun maaşıyla evin masrafları karşılanıyor.

Beklenmedik bir şekilde, Çin ve İletişim Bankalarının parası değer kaybettiğinden bu yana, öğretmen maaşları aydan aya ödenmez oldu ve amcam ekonomik olarak büyük bir zarar gördü. Evi geçindiremeyeceğini düşündü.

(Bing, 2021: 43)

Öyküde, Çin Bankası ve İletişim Bankalarının parası anlamına gelen zhongjiaopiao (中交票) sözcüğü, dönemin toplumsal koşullarını göstermesi açısından sembolik özelliğe sahiptir. Bu paranın, Çin'de 1920-1949 yılları arasındaki kurtuluş öncesi dönemde kullanıldığı dikkate alınacak olursa, hikâyenin zamansal olarak bu yıllar arasında geçtiğini göstermektedir. Üstelik öykünün yayımlanma tarihinin de 1920 olması da bu zamana işaret eden önemli bir bulgudur. Kurtuluş öncesi dönem, Çin'de geleneksel sistemin yürürlükte olduğu ve iç işlerinde karmaşanın yaşandığı bir dönemdir. Savaşların kaybedilmesiyle birlikte ülke ekonomisi büyük zarar görmüştür. Ülkenin içinde bulunduğu bu kötü vaziyet, yazar tarafından öykünün konusu içine dâhil edilmiş ve ablanın okulu bırakmak zorunda kalması ile ilişkilendirilmiştir. Kısacası, ülkenin ekonomik olarak refah içinde olmamasının özellikle de çocukların yaşamlarına olumsuz etkiler getireceği düşüncesi işlenmiştir.

Çocuğun (İsimsiz abla ve Zhuang Hong) Tutumu

Hayal Kırıklığı ve Üzüntü: Ablanın okuldan alınmasının ardından büyük bir hayal kırıklığı içinde olduğunu Zhuang Hong şu şekilde aktarmaktadır: “O zamandan itibaren, ablam okula gitmedi. Sadece ev işlerine yardım etti. Çay demlemek ve yemek yapmakla

meşguldü. Kâğıt ve fırça işlerini bir kenara bırakmıştı. Onun hayal kırıklığı içinde olduğunu görüyordum. Fakat o hiçbir zaman bundan bahsetmedi.” (Bing, 2021: 43)

Zhuang Hong’un ablası için elinden hiçbir şey gelmemiştir ve onu bu şekilde kaybetmiş olmaktan dolayı üzgündür: “Bu gece tek başıma lambanın altında oturdum. Düşündükçe daha çok üzüldüm. Genelde bu lambanın altı, bizim cennetimizdi, bugün ise cehenneme dönüştü. Her yer ve her şey yaralı kalbime dokunuyordu.” (Bing, 2021: 43)

Çaresizlik ve Kabullenme: İtaatkâr bir çocuk olan abla, babaannede hiçbir suç bulmamaktadır. Duruma tepki göstermeden iyimser bir bakış açısıyla yaklaşmıştır: “Büyükanneye kızmaya gerek yok. Durumlar buna zorluyor. Sen Çin ve İletişim Bankalarının parasının yeniden eski haline dönmesini ve eğitim ücretinin ödenmesinin gecikmemesini umut et. Ekonomik olarak rahatlayınca, eskiden olduğu gibi okula gidebileceğim.” (Bing, 2021: 43) Ancak okula gitmediği süre içinde fiziksel ve bedenen yıpranmıştır. Eski gücünün olmadığını farkındadır:

Önemli değil, öğrenmenin zevkini kendim yaşayamıyorum. Başkasının okuduğunu gördükçe zihinsel olarak kendimi mutlu hissediyorum. Öğrenim göremeyeceksem de ve ilerisi için hiç umudum olmasa da senin gelecek için çok çalışmanı arzuluyorum. En sonunda uzun süredir beklediğin isteğine kavuşacaksın. (Bing, 2021: 43)

Yukarıdaki sözleriyle kendisinin kaybettiği hayallerini kardeşinin yaşamasını istemektedir.

Tepki Gösterme ve Sorgulama: Ablasının aksine, Zhuang Hong çeşitli sorular sorarak geleneksel düşünceyi ve onun getirdiği olumsuzlukları sorgulamaktadır: “Neden kız çocukları okula gidemiyor ve daha fazla bilgi öğrenemiyor? (Bing, 2021: 43) şeklindeki soruları onun iç dünyasında anlamlandırmadığı geleneksel düşünceye karşı tepkisidir. Ancak bu tepkisi, ablasının yaşamın son bulmasına engel olmaya yetmemiştir. Öykünün

sonunda ifade ettiği şu üç soru da çocukların engeller karşısında ne kadar zorlandıklarını göstermektedir: Anlayamıyorum, neden Çin ve İletişim Bankalarının parası değer kaybeder? Eğitim ücreti neden geciktirilir? Kız çocuklarının eğitim görmesine neden gerek yoktur? (Bing, 2021: 43) Bu sorular, öykü içinde cevabını bulmamıştır. Ancak öykünün birinci anlatıcısı olan Bing Xin'in şu sözleri bu üç soru üzerine insanların durup düşünmeleri gerektiği mesajını vermektedir: “Oturduğum yerde elimde tuttuğum demir kancayla sobanın küllerini temizlerken Zhuang Hong'un en son söylediği üç soruyu düşünüyordum. Bir an duygulanarak iç çektim.” (Bing, 2021: 43)

İntihar ve Ölüm: Öyküde kendini soyutlama, endişe ve korku, bunalıma girme ile ilgili bulguya rastlanmazken, ölüm ön plana çıkmaktadır. Olay örgüsünde, abla karakterinin okuldan alınmasında sonra, fiziksel ve psikolojik olarak zayıf düştüğü anlatılmaktadır. Okumayı ve araştırmayı seven başarılı bir öğrencinin birden elinden kalemin ve kâğıdın alınması onu günden güne yıpratmıştır. Bu süreçte, yaşamsal haklarının büyüklere tarafından önemsenmemiş olması da onun psikolojik anlamda derin bir üzüntü yaşamasına sebep olmuştur. En önemlisi de geleceğe yönelik umutlarını kaybetmesi sonucunda yaşadığı hayal kırıklığı nedeniyle yaşamı son bulmuştur.

Yazar, isimsiz ablanın acılı yaşam hikâyesini anlatırken ölüm motifini eğitim motifi ile bağlantılı olarak işlemiş olması eğitimin çocuğun yaşamındaki büyük önemini vurgulamaktadır. Bir yönden de çocukların geleneksel bakış açısına maruz kaldıkları müddetçe, bireyin en temel hakkı olan yaşama hakkından mahrum kalacağı düşüncesini gözler önüne sermektedir.

3.1.3 Nihai Huzur (最后的安息)

12-13 Mart 1920 yılında *Sabah Bülteni* dergisinde yayımlanmıştır. Bing Xin Çocuk Edebiyatı Koleksiyonunda (冰心儿童文学全集)» yirmi dört çocuk öyküsünden ikincisidir.¹⁰¹

Olay Örgüsü

Öyküde, anne ve babasını kaybetmiş olan Cui Er adındaki bir kız çocuğunun gelin edilmek üzere evlatlık alınmasından sonraki acılı yaşamı anlatılmaktadır.

Hikâye, on iki yaşındaki Hui Gu adlı şehirli bir kızın ailesiyle birlikte yaz tatili geçirmek için şehir dışındaki evlerine gelmeleri ile başlamaktadır. İlk defa şehir dışına çıkan Hui Gu, çevredeki manzaradan çok etkilenir ve bisikletini alarak doğada gezintiye çıkar. Beklenmedik bir kaza sonucunda, Cui Er adlı bir köylü kızla karşılaşır. Cui Er’ın evlendirilmek üzere evlatlık alınan bir kız çocuğu olduğunu, onu evlatlık alan kadının ona ağır işler yaptırdığını, hatta eziyet ettiğini öğrenir. Kendisiyle hemen hemen aynı yaşlarda olan Cui Er’ın yaşadıklarından dolayı üzülür. Tanıştıkları günden sonra, Hui Gu sık sık Cui Er’ın yanına gider ve yaptığı işlerde ona yardımcı olmaya çalışır. Ancak Cui Er hayatı boyunca acılar çekmiş olmasından ve kimseden iyilik görmediğinden, dünyada sevgi ve mutluluk olmadığına inanmıştır. Bu sebeple, Hui Gu’nun ona merhametle yaklaşmasını şüpheyile karşılar. Bir süre sonra, Hui Gu’nun gerçekten samimi davrandığını anlar ve yıllardır içinde büyüyen karanlık dağılmaya başlar. İkisi arkadaş olurlar. Cui Er, onu evlatlık alan kadından korktuğu için, ona Hui Gu’dan bahsetmez, onunla gizlice görüşür. Hui Gu, Cui Er sayesinde yaşamın gerçeklerine tanık olmuş ve önceki toy düşüncelerinden sıyrılmıştır. Elinden geldiğince, Cui Er’ı kötü yaşamından kurtarmak

¹⁰¹ Li, Xue 李雪 ve Gao Haitao 高海涛 (ed.) (1999). Bing Xin Ertong Wenxue Quanji (Xia): Zuihou de Anxi (冰心儿童文学全集 (下): 最后的安息 (Bing Xin Çocuk Edebiyatı Koleksiyonu (2): Nihai İstirahat). Beijing: Ertong Shaonian Ertong Yayınevi.

için çareler arar. Bu konuda anne ve babasından yardım ister. Fakat Cui Er'ı ailesinden almak mümkün görünmemektedir.

Hui Gu, birlikte oldukları zamanlarda Cui Er'a okuma yazma öğretmeye başlar. Cui Er okuyup yazabildiğini gördükçe o kadar mutlu olur ki çektiği acıları unuttur. Hui Gu'dan her gün yeni bir kelime öğreneceği için sevinç duyduğu sırada, onun kısa bir süre sonra gideceğini öğrenince büyük hayal kırıklığı yaşar. Ondan kendisini de yanında götürmesini ister. Bu esnada Cui Er'ın annesi gizlice onları dinlemektedir. Duydukları karşısında öfkelenir. Cui Er'ı hırpalayarak oradan uzaklaştırırken, Hui Gu'ya da ağır sözler söyler. Bu olaydan sonra, Hui Gu, Cui Er için endişelenir. Bir yolunu bulup Cui Er'ın yaşadığı eve gider. Cui Er'ı karanlık ve pis bir odada bitkin bir halde bulur. Hui Gu'yu yanında gören zavallı kız öğrendiği kelimeleri hatırlar ve bunları söylemeye çalışır. Bir süre sonra, Cui Er gözlerini kapatır. Hui Gu onun uyuduğunu düşünmektedir. Fakat Cui Er ölmüştür.

Çocuğun (Cui Er-翠儿, Hui Gu-惠姑) Özellikleri

Adı, Yaşı ve Cinsiyeti: Cui Er, on dört; Hui Gu on iki yaşında kız çocuklarıdır.

Eğitim Durumu: Cui Er, okul çağında olmasına rağmen, hiç okula gitmemiştir. Hui Gu ise eğitimli bir kızıdır. Hui Gu'nun yardımıyla Cui Er bir iki kelime de olsa okuyup yazabilmesini öğrenmiştir.

Şehirli ve Köylü Olması: Cui Er köyde, Hui Gu ise şehirde yaşamaktadır.

Çocuğun (Cui Er, Hui Gu) Aile Durumu

Cui Er'ın dört yaşında iken anne ve babası vefat etmiştir. İki erkek üç kız çocuğa sahip köylü bir çiftin erkek çocuklarından birine ileride eş olması için alınmıştır. Ailenin ekonomik durumu kötüdür. Cui Er, aileye geldikten kısa bir süre sonra, kayınbabası hastalanıp vefat etmiştir. Kayınvalidesi eşinin ölümünden Cui Er'ı suçlamış, ona

işkenceler yapmıştır. Hui Gu’nun ise eğitimli ve aydın bir anne ve babaya sahiptir. Maddi olanakları da yeterlidir.

Çocuğun (Cui Er, Hui Gu) Davranış Biçimleri

İtaatkârlık: Bu özellik Cui Er üzerinde baskındır. Küçük yaşına rağmen, kayınvalidesinin kendisine yaptırdığı temizlik ve yemek işlerini sesini çıkarmadan yerine getirmektedir. Kayınvalidesinin zulmetmesi Cui Er’ın korkudan kaynaklı itaat göstermesine neden olmaktadır. Hui Gu, bu hususu şu sözlerle anlatmaktadır: “Onun mağdur haline bakınca kim bilir annesi ona nasıl kötü davranıyordur! Zavallı benden sadece iki yaş büyük, ona bütün gün bu zor işleri yaptırarak azap çektiriyor.” (Bing, 1999: 477) Cui Er tüm bunlara rağmen iyi kalpli olmaya devam etmiştir.

Fedakârlık: Cui Er’ın su dolu kovaları taşımada Hui Gu’nun ona yardım etmek istemesi karşısında ifade ettiği “Gerek yok. Küçük hanım taşıyamaz. Sonra elbiseleriniz ıslanır. Ben kendim taşıyayım” (Bing, 1999: 477) sözleri onun fedakâr ve düşünceli bir kız olduğuna işaret etmektedir.

Saygı: Cui Er’ın annesi ve kardeşlerinin dışında kimseyle iletişim kurma ortamının olmadığı bilinmektedir. Bu bakımından onun saygılı olup olmadığı hususunda açık bulgular yoktur. Hui Gu’nun tesadüfi bir şekilde hayatına girmesiyle birlikte tek iletişim kurduğu kişi Hui Gu olmuştur. Cui Er’ın, kendisinden iki yaş küçük olmasına rağmen Hui Gu’ya ismi yerine ‘küçük hanım’ diyerek hitap ettiği görülmektedir. Buradan Cui Er’ın kendisine merhametle yaklaşan Hui Gu’ya saygılı davrandığı anlaşılmaktadır.

Çocuğun (Cui Er, Hui Gu) Sorunu

Kimlik Sorunu: Cui Er kimsesiz kalmış bir kız çocuğudur. Hem kimsesiz oluşu hem de ergenlik yaşına girmemiş bir kız olması ekonomik durumu iyi olmayan aileler tarafından gelin olarak alınmasına yol açmıştır. Öykü metnindeki ifadesiyle tongyangxi (童养媳), yani gelin olması için yetiştirilen bir kız çocuğudur. Bu sebeple küçük yaştan itibaren

temizlik yapma, yemek pişirme, derede çamaşır yıkama, kuyudan su çekme gibi işleri yapmak zorunda bırakılmıştır. Cui Er'ın bu geçmişi, kendisiyle hemen hemen aynı yaşlarda olan Hui Gu ile aralarındaki yaşam farklılıklarıyla belirgin hale gelmektedir. Aynı yaş ve aynı cinsiyette olmalarına rağmen, toplumsal kimliğin farklılaşmasının getirdiği kimlik sorunu Cui Er üzerinden trajik bir biçimde sergilenmektedir.

Eğitim Sorunu: Cui Er'ın çocuk gelin olarak taşıdığı kimlik onu eğitim yaşamından mahrum bırakmıştır. Akranı Hui Gu okula giderken, Cui Er için bu söz konusu bile değildir. Ancak imkânsızlıklar içinde de olsa Hui Gu'dan öğrendiği birkaç kelimeyi okuyup yazabiliyor olmaktan dolayı mutluluk duyar: “İki gün önce küçük hanımın bana öğrettiği birkaç kelimeyi ağaç dallarını kullanarak duvarların üzerine çizdim. Birkaç gün okuduktan sonra iyice kavradım. Küçük hanım bana yeni kelimeler daha öğretin.” (Bing, 1999: 483) Bu alıntıdan Cui Er'ın öğrenmeye ne kadar aç olduğu anlaşılmaktadır. Fakat Hui Gu kısa bir süre sonra şehre dönecektir. Bu da Cui Er için öğrenim kapılarının kapanması demektir.

Varoluş Sorunu: Cui Er'ın gelin olarak alındığı evde bir köle gibi çalıştırıldığı ne annesinin ne de diğer beş çocuğun ona merhamet göstermediği anlaşılmaktadır. Ev içinde bir değeri yoktur. Öykünün başında, kirli yüzüyle ve eski püskü kıyafetler içinde tasvir edilmektedir. Hikâye ilerledikçe gözünde şişlikler, yüzünde yara izleriyle okuyucu karşısına çıkmaktadır. Üstelik evdeki iki erkek çocuğunun onu alaya aldığı sahneler de yer almaktadır. Tüm bunlar Cui Er'ın evde bir değeri olmadığı, en önemlisi de çocuk olarak var olamadığı anlamlarına gelmektedir. Çocukluğunu yaşayamaması ve adeta bir köle gibi yaşamsal haklarından mahrum bırakılması hayatta var olabilmesini güçleştirmiştir. Bu husus, hikâyenin sonunda vurgulanan ölüm motifiyle ortaya konmaktadır:

Hui Gu epey oturdu. Onun uyuduğunu düşündü. Hafifçe ayağa kalktı. Cui Er'ın yüzüne baktı. Cui Er'ın bitkin ve mosmor olmuş yüzünde gülümseme vardı.

Karanlık pencere kafesinin içinden sızan yeni doğan güneşin parlak ışıkları, Cui Er'in yüzünü aydınlatıyordu. Sanki onu alıp cennete götürüyordu. Bu, zavallı Cui Er'in ilk istirahatydı. Nihai istirahati oldu! (Bing, 1999: 487)

Çocuğun (Cui Er, Hui Gu) Sorununu Ortaya Çıkaran Faktörler

Geleneksel kültür geçmişi: Hikâyede, Çin'in geleneksel kültürünün çocuk sorunsalına sebep olan olumsuz özelliği, Cui Er'ı gelin olarak alan geleneksel anne imgesi ve eğitim motifi aracılığıyla ortaya konmaktadır. Bu anne düşünsel anlamda geri kalmış, bağınaz bir çevrede yaşamaktadır. Eğitim görmemiştir. Böyle bir kadının Cui Er'a annelik etmesi, Cui Er'ın sağlıklı bir şekilde büyüyebilmesinde büyük bir engeldir. Öyküde bu husus, Hui Gu'nun eğitilmiş babasının ifade ettiği şu sözlerle yansıtılmaktadır. "Kırsalda yaşayan insanlar eğitim görmediklerinden, Cui Er'ın kayınvalidesi gibi inatçı ve zalim kadınların ve Cui Er gibi zavallı ve masum kız çocuklarının olması doğaldır." (Bing, 1999: 482)

Ülkenin toplumsal ve siyasi durumu: Kız çocuklarının küçük yaşlarda alınıp yetiştirilmesi, büyüdüğünde ise onu alan ailenin erkek çocuğuyla evlendirilmesi, Çin'de saltanatın sürdüğü geleneksel zamanda ortaya çıkan sosyal bir olgudur. Bu olgu, zamanla toplumda bir gelenek haline gelerek Çin Cumhuriyeti'nin kurulduğu 1912 yılına kadar yaygın bir şekilde varlığını sürdürmüştür. Bu geleneğin yaygınlaşmasının altında, toplumsal nedenler bulunmaktadır. Dönem toplumun yoksul ve geri kalmış olması en temel nedendir. Yoksul aileler, kız çocuklarını büyötmeye ekonomik olarak güçleri olmadığından kızlarını başka ailelere gelin vermişlerdir. Erkek çocukları olan yoksul aileler de düğün ve çeyiz masraflarını karşılayacak güçleri yoktur. Bu durumda kız çocuğunu küçükken alarak yanlarında büyötüp sonra da oğullarıyla resmi şekilde evlendirmeyi tercih etmişlerdir. Bu kız çocukları çoğunlukla aileleri tarafından ucuz bir fiyata satılan, terkedilmiş ya da kimsesiz çocuklardır.

Olay örgüsüne dönülecek olursa, Cui Er’ın dört yaşında iken kimsesiz kaldığında, beş çocuklu yoksul bir aileye geldiği bilinmektedir. Bu aileye gelme sebebi ise, onun gelin edilmesi düşüncesidir. Hui Gu’nun dadısının ifade ettiği şu sözlerde küçük kızın çocuk gelin olarak alındığını gösteren açık işaretler vardır: “...Onun kayınvalidesi gerçekten çok acımasız, ona çok kötü davranıyor. O geldikten bir iki ay sonra kayınpederi vefat etti. Kayınvalidesi bu yüzden bütün gün ona küfürler savuruyor...” (Bing, 1999: 477)

Hikâyede Cui Er on dört yaşındadır ve kayınvalidesi tarafından yetiştirilmeye devam etmektedir. Üstelik evdeki iki erkek çocuğunun da Cui Er’dan küçük oldukları dikkate alındığında evliliğin gerçekleşmesi için bir hayli uzun zamanın olduğu anlaşılmaktadır. Cui Er toplumsal yaşamın ona getirdiği zorluklara daha fazla direnemeyip vefat etmiştir.

Çocuğun (Cui Er, Hui Gu) Tutumu

Hayal kırıklığı ve Üzüntü: Evdeki çocukların alay etmesi ve annenin kötü tavrı, Cui Er’ın gözünden yaşı eksik etmemiştir. Tüm bu kötü muameleye rağmen, Cui Er’ın en büyük üzüntüsü eğitim görmemiş olmasıdır. Hui Gu sayesinde birşeyler öğrenmenin mutluluğunu yaşamış ancak onun kısa bir süre sonra gidecek olması nedeniyle hayal kırıklığı yaşamıştır. Hem ona sevgiyle yaklaşan birini hem de okuma yazma öğrenme fırsatını kaybedecek olmanın büyük üzüntüsünü yaşamıştır. Hui Gu da arkadaşının yaşadıkları karşısında son derece üzgündür. Onu bu kötü ortamdan kurtarmak istemiştir.

Çaresizlik ve Kabullenme: Duyduğu acılara ve bedenen zorlanmasına rağmen, kendisine çizilen kaderi çaresizce yaşamak zorunda kalmıştır. Bu yüzden Hui Gu ile tanışana kadar hayatın hep karanlık olduğuna inanmıştır.

Tepki gösterme ve Sorgulama: Cui Er, ilk zamanlar durumu hakkında herhangi bir şikâyetle bulunmadığı halde, Hui Gu ile tanışıp onunla arkadaş olduktan sonra,

düşüncelerinde önemli ölçüde değişimler olmuştur. Özellikle de Hui Gu'nun ona okuma yazma öğrettiği süreç, Cui Er'a umudun kapılarını açmıştır. Ancak Hui Gu'nun şehre dönmesinin ardından, onu sevgi gösterecek kimsenin olmaması, zavallı kızın içine hapsettiği düşüncelerini dışa vurmasını sağlamıştır. Öykünün sadece bir yerinde Cui Er, yaşadıklarına karşı tepkisini koymaktadır. Bu da geleneksel dönemde kız çocuklarına bakış açısının ana noktasını özetler niteliktedir: “Evimdeki insanlar bana insan gibi davranmıyorlar. Küçük hanım siz de görüyorsunuz. Benim bir gün yaşamam bir günlük bir mesele. Nasıl olur da ertesi yılı bekleyebilirim. Beni kurtarın.” (Bing, 1999: 484)

Kendini soyutlama: Cui Er, maruz kaldığı kötü muameleler nedeniyle dünyada gerçek sevginin olmadığı kâinat getirmiş ve insanlardan uzaklaşmıştır. Hui Gu ile karşılaştığı ilk anda ona mesafeli yaklaşmasının altında yatan neden budur. Ancak bu durum bunalıma girmesine neden olmamıştır.

Endişe ve Korku: Cui Er'ın yaşadıkları zihninin korkuyla kaplanmasına neden olmuştur. En çok kayınvalidesinden korkmaktadır: “Aklı sadece acı ve korkuyla doluydu. Bedenen dayağa, soğuğa ve acıya maruz kaldı. Dünyada sevgi ve mutluluk diye bir şey olduğunu bilmiyordu. Bu sefil ve karanlık günleri bitkin bir halde geçiriyordu.” (Bing, 1999: 487)

İntihar ve Ölüm: Öykünün sonunda, Cui Er'ın ölüm sahnesi sergilenmektedir. Küçük yaşından itibaren acılı ve zorlu bir yaşamın içinde bulunması, insan gibi muamele görmemesi ve sevgiden mahrum kalması onun hem bedenen hem de ruhen zarar görmesine neden olmuştur. Burada işlenen ölüm motifi, geleneksel yaşamın özellikle de kız çocukları üzerindeki olumsuz etkisini ortaya koymaktadır. Dikkat çekilmesi gereken bir diğer önemli husus ise, her ne kadar fiziksel olarak zor işleri yapmak zorunda kalıp yıpransa da Cui Er'ı ölüme iten en önemli sebep bir iki kelime öğrenip mutlu olduğu günlerin Hui Gu'nun şehre gidecek olmasıyla son bulacak olmasıdır.

3.1.4. San Er (三儿)

29 Eylül 1920 tarihinde, *Sabah Gazetesi* dergisinde yayımlanmıştır. *Bing Xin Çocuk Edebiyatı Koleksiyonu* 'nda altıncı öyküdür.

Olay Örgüsü

San Er yoksul bir çocuktur. Bütün gün dışarıda gezerek topladığı hurdaları satıp para kazanmaktadır. Bir gün, yolu askerlerin atış talimi yaptıkları alana düşer. Etrafa saçılan mermileri görünce bunların daha çok para edeceğini düşünür ve toplamaya karar verir. Askerlerden biri onu fark etmesine rağmen, San Er'in yerdeki mermileri toplamasına engel olmaz. San Er bulunduğu yerin ne kadar tehlikeli olduğuna aldırmaz etmeden büyük bir mutlulukla mermileri toplamaktadır. Kısa bir süre sonra, askerlerden birinin silahından çıkan mermi San Er'a isabet eder ve küçük çocuk kanlar içinde kalır. San Er'ı bu halde gören annesi oğlunun başına gelenlerden dolayı askerleri suçlar. Ancak subayın tavrı oldukça soğuktur. Kendilerinin bir suçu olmadığını ve San Er'ın panodaki girilemez yazısını okumayarak kazaya kendisinin neden olduğunu ifade eder. Annesinin subayla tartıştığı esnada, San Er ayağa kalkar, devrilen sepetini sırtına alarak eve döner. Eve vardığında hali kalmamıştır. Askerlerden biri gelir ve elindeki az miktardaki parayı San Er'ın canının bedeli olarak annesine uzatır. Annesi bu parayı almak istemese de San Er kanlı elleriyle bu parayı annesine verir. O esnada, San Er vefat eder.

Çocuğun (San Er-三儿) Özellikleri

Adı, Yaşı ve Cinsiyeti: San Er adında bir erkek çocuğudur. Yaşı hakkında bilgi verilmemektedir ancak yaşının küçük olduğu anlaşılmaktadır.

Eğitim Durumu: Eğitim görmemektedir. Okuma yazması yoktur.

Çocuğun (San Er) Aile Durumu

Şehirli olup olmadığı ve babası hakkında bilgi yoktur. Annesiyle birlikte yaşamaktadır. Maddi durumları oldukça kötüdür. San Er hurda satarak annesini geçindirmektedir.

Çocuğun (San Er) Davranış Biçimleri

Fedakârlık: San Er, itaatkâr ve saygılı olmasından ziyade fedakârlığıyla ön plandadır. San Er'ın bu özelliği taşıdığını gösteren bulgu, küçük bir çocuk olmasına rağmen, evin geçimini üstlenmiş olmasıdır. Erkek çocuk olmanın getirdiği yükümlülükle bu sorumluluğu üzerine almıştır. Tek amacı, eve biraz daha fazla para getirebilmektir. Bu yüzden tehlikeyi umursamayarak atış talimi yapılan alanda yere düşen mermileri toplamaya karar vermiştir:

San Er'in aklına birdenbire bu mermileri toplamak geldi. Bunları birkaç bakır paraya satabilirdi. Parçalanmış kâğıtlara ve eski püskü kıyafetlere göre daha çok para edecekti. Bunun üzerine eğildi ve kanca yardımıyla mermileri yavaş yavaş bir tarafta biriktirmeye başladı. (Bing, 2021: 10)

San Er'ın vurulduğu ve kanlar içinde kaldığı anda bile kendini düşünmediği açıktır: “O anda San Er birdenbire dişlerini gıcırdatarak büyük bir güçlkle ayağa kalktı. Yerdeki bir yığın eskimiş kâğıdı topladı ve sepetinin içine koydu. Yine büyük bir güçlkle sepeti sırtına aldı.” (Xin, 2021: 10) Hikâyenin son bölümünde resmedilen sahne, San Er'ın ölecek durumda olmasına rağmen, annesini düşünmeye devam ettiğini göstermektedir:

Bu esnada, San Er gözlerini açtı, kanlarla kaplı elini uzatıp parayı askerin elinden aldı. Parayı annesine verirken şunları söyledi: “Anne bu parayı al...” Annesi bir yandan parayı alırken bir yandan da kendini tutamayıp feryat içinde

acıyla ağlamaya başladı. Asker akabinde oradan çıkıp gitti. O sırada San Er çoktan ölmüştü! (Bing, 2021: 10)

Çocuğun (San Er) Sorunu

Kimlik Sorunu: San Er'in küçük yaşta evin geçimini sağlamak için çaba göstermesi çocuk kimliğinin getirdiği özelliklerin dışına çıktığına işaret etmektedir. Görünüşte bir çocuktur, ancak olgun bir insan gibi sorumluluk bilincine sahiptir.

Eğitim Sorunu: San Er okul çağında bir çocuktur, ancak okula gitmediği ve okuma yazma bilmediği anlaşılmaktadır. Yazar, bir çocuğun eğitim görmemesinin, çocuğun hayatı üzerindeki olumsuz etkisini San Er'in yaşadığı kaza üzerinden sergilemektedir. Olay örgüsünde, San Er'in mermileri toplamak için girdiği atış talimi alanında vurulduğu anlatılmaktadır. Askerlerden birinin San Er'ı alanda bulunduğunu ve hatta onun mermileri topladığını görmesine rağmen, ona engel olmaması bu kazanın ortaya çıkmasında önemli bir etkidir. Burada savaşın gölgesinde yerel savaş beylerinin duyarsızlığı yansıtılmaktadır. Ancak yazar bir taraftan da hikâyenin devamında, San Er'in vurulmasını eğitim motifini ön plana çıkaracak şekilde sunmaktadır.

Atış alanında başıboş girilemeyeceğini gösteren bir yazılı levha bulunmaktadır. Ancak San Er'in okumasını bilmediği için bu uyarıyı dikkate alması mümkün olmamıştır. San Er'in başına gelen bu talihsiz olayda askerin payı büyük olsa da askerin bu suçu kendi üstünden atıp kazanın San Er'in okuma bilmemesinden kaynaklanmış olduğunu belirtmesi dikkat çekicidir: "Bu panoda buraya başıboş girilemeyeceği açık bir şekilde yazmıyor mu? Sizin çocuğunuz kendi kendine başını belaya soktu. Neden bizler onun canının bedelini ödeyelim? Kim onun okumamasına neden oldu!" (Bing, 2021: 10) Yerel savaş beylerinin emri altındaki asker imgesi olarak kurgulanan subayın ifade ettiği "Kim onun okumamasına neden oldu!" sözleri vasıtasıyla, yazarın çocuğun eğitiminden

mahrum kalmasına neden olan kişileri ve durumları dolaylı bir şekilde eleştirdiği görülmektedir.

Varoluş Sorunu: Yazar, bu hususu ölüm motifi üzerinden göstermektedir. Hikâyenin San Er'in çocuk yaşta ölümüyle son bulması, onun yaşamını devam ettirebilmesinin ne kadar güç olduğunu gözler önüne sermektedir. İçinde bulunduğu zorlu hayat şartlarına rağmen, mücadele etmeyi sürdürmüştür. O, bu mücadeleyi sergilerken büyüklerinin onu önemsemedikleri, onun bir çocuk olduğunu dikkate almadıkları aşikârdır. Ne askerler ne de askerleri izleyen kalabalık, San Er'ı silahların patladığı bir alanda bulunmasına mâni olmuştur. “San Er arka arkaya yedi sekiz mermi topladı. Onu umursayan kimse yoktu. Kimse onu durdurmuyordu. San Er çok mutluydu.” (Bing, 2021: 10)

San Er, maddi imkânsızlıklar sonucunda çocuk kimliğiyle bir var oluş sergileyememiştir. Öğrencilik hayatı olmamıştır. Tüm olumsuzluklar onu tehlikenin ortasına giderek sürüklemiştir. Başına gelenler konusunda da büyükleri onu savunmasız bırakmıştır. Subayın söylediği “Sizin çocuğunuz başını kendi belaya soktu. Bizler neden onun canının bedelini ödeyelim!” sözü, çocuğun yaşamının değeri olmadığı anlamını taşımaktadır. San Er ölmüştür ve hikâyenin sonunda askerin can bedeli olarak getirdiği yirmi yuan ile bir çocuğun yaşamının değersiz görülmesi eleştirilmektedir.

Çocuğun (San Er) Sorununu Ortaya Çıkaran Faktörler

Ülkenin toplumsal ve siyasi durumu: Hikâyede mekân olarak askerlerin atış talimi yaptıkları alan seçilmiştir. Hikâyenin 1920 yılında yayımlandığı ve bu yıllarda Çin'de siyasi ve askeri çatışmaların yaşandığı dikkate alınırsa, yazarın savaşların yaşandığı dönem geçmişi üzerinden hikâyeyi yansıttığı anlaşılmaktadır. Öyküde savaş olgusu açık bir şekilde gösterilmemesine rağmen, metinde geçen asker, atış talimi, silah, mermi, süngü sembolleriyle savaş ortamı dolaylı bir şekilde resmedilmektedir.

Savaşların ve siyasi karmaşa ortamının, sıradan halkın yaşamı üzerindeki yıkıcı etkisini San Er'ın ve annesinin yoksul yaşamlarından görebilmek mümkündür. Öykünün giriş kısmında anlatıcının aktardığı şu sözler bunu doğrulamaktadır:

San Er sırtında taşıdığı büyük bir sepetle, elinde ucuna kanca takılmış bir ağaç dalını tutarak eğilmiş bir halde başı yerde yürüyordu. Hiç durmadan dört bir tarafa bakıyordu. Hava çoktan kararmıştı. Parçalanmış kâğıtlardan ve eski püskü giysilerden biraz daha toplayıp sepetini bunlarla tıka basa doldurduktan sonra evinin yolunu tuttu. (Bing, 2021: 10)

San Er, sosyal şartlar gereği hurdacılık yapmak zorunda kalmıştır. Üstelik savaşların etkisiyle de halkın karnını doyurmakta bile güçlük çektiği bir ortamda, çocukların eğitim görme imkânlarının olmadığı üzerinde durulmuştur. San Er'ın, bu bakımdan savaşların gölgesinde yaşamsal hakları elinden alınmış çocukları simgeleyen bir karakter imgesi konumunda olduğu açıktır.

Çocuğun (San Er) Tutumu

Çaresizlik ve Kabullenme: San Er, yoksul hayatının getirdiği zorlukları çaresizce göğüslemek zorunda kalmıştır.

İntihar düşüncesi ve Ölüm: Öykünün son sahnesinde görüldüğü üzere, olay örgüsü San Er'ın ölümüyle son bulmaktadır. San Er'ın ölümü, içinde bulunduğu zorluklardan dolayı yaşaması muhtemel psikolojik ve fiziksel rahatsızlıklar sonucunda gerçekleşmemektedir. Aksine gayet sağlıklı iken bir asker tarafından kazara vurulup ölmüştür. Yazarın burada ölüm motifinden yararlanmış olması, siyasi ve askeri yaşamın olumsuz geçmişi altında, ekonomik durumu kötü olan çocukların varoluş mücadelelerinin güç olduğunu göstermektedir.

3.1.5. Seni Kim Öldürdü? (是谁断送了你)

1920 yılında *Sabah Gazetesi* dergisinde yayımlanmıştır. *Bing Xin Çocuk Edebiyatı Koleksiyonu*'nda beşinci öyküdür.

Olay Örgüsü

Yi Xuan, geleneksel öğretileri benimsemiş bir babanın kızıdır. Babası, kızının okula gitmesini istememektedir. Amcası ise yeğeninin okuması için kardeşini bir şekilde ikna eder ve Yi Xuan için okul kapıları açılır. Babası özgürlük, kurtuluş vb. sloganlar atan kız öğrenciler gibi olmaması için kızını sürekli uyarır. Evdeki hizmetçinin gözetimi altında okula gidip gelmektedir. Yi Xuan başarılı bir öğrencidir. Hem öğretmenleri hem de arkadaşları tarafından sevilip sayılmaktadır.

Bir hafta sonu eve üzerinde Yi Xuan'ın isminin bulunduğu İngilizce yazılmış mektup gelir. O gün evde babası yoktur. Hizmetçi mektubu doğruca Yi Xuan'e verir. Mektubu yazan kişi Yi Xuan'i defalarca gördüğünü ve ona bilgisinden dolayı hayranlık duyduğunu ifade etmektedir. Yi Xuan bu mektubun erkek bir öğrenci tarafından yazıldığını anlar. Babasının bu mektuptan haberi olduğu takdirde, birileriyle görüştüğü konusunda yanlış anlayacağını ve bunun sonucunda geleceğinin mahvolmasından endişeye kapılır. O günden sonra çok huzursuz olur. Postacı kapıyı her çaldığında korku duyar.

Bir gün okul çıkışında, onu almaya gelen hizmetçinin yüzündeki tuhaf ifadeyi fark eder ve bunun nedenini sorar. Babasının bir şeye çok sinirli olduğunu ve elinde bir mektupla annesiyle tartıştıklarını öğrenir. Yi Xuan mektup sözcüğünü duyar duymaz yine korkuya kapılır. Eve güçlükle geldiğinde, annesini ve babasını harap halde bulur. Yi Xuan'ın önceki mektupta olduğu gibi bu mektuptan da bir bilgisi yoktur. Gelen mektubu okuyan Yi Xuan daha fazla dayanamayıp bayılır. Uyandığında annesine bir yanlış anlaşılma olduğunu anlatmaya çalışsa da annesi önyargılı bir tutumla konuyu kapatır. Yi Xuan kendisine yapılan haksız muameleden dolayı kalbi dayanmaz ve vefat eder.

Çocuğun (Yi Xuan-怡萱) Özellikleri

Adı, Yaşı ve Cinsiyeti: Yi Xuan adlı kız çocuğudur. Ortaöğretim çağında bir kız olduğu anlaşılmaktadır.

Eğitim Durumu: Sonradan okula gitmeye başlamıştır.

Şehirli/Köylü Olması: Şehirde yaşamaktadır.

Çocuğun (Yi Xuan) Aile Durumu

Annesiyle ve babasıyla yaşamaktadır. Her ikisi de geleneksel öğretilere güçlü bir şekilde bağlıdır. Öyküde, eski Çin toplumundaki geleneksel ebeveynleri temsil etmektedirler. Bir de amcası vardır. Annesinin ve babasının aksine modern düşünceye sahiptir. Amca imgesiyle modern anlayış sembolize edilmektedir.

Çocuğun (Yi Xuan) Davranış Biçimleri

İtaatkârlık: Yi Xuan, babasının sözünü dinleyen bir kız çocuğudur. Ailesinin kendisinden istediği ve beklediği şekilde davranmaya dikkat etmektedir.

Saygı: Fedakâr olup olmadığı bilinmezken ailesine saygılı davranmaktadır.

Çocuğun (Yi Xuan) Sorunu

Kimlik Sorunu: Yi Xuan, geleneksel yapıya sahip bir ailede yetişmekte olan bir kız çocuğudur. Ebeveynleri tarafından geleneksel ahlak öğretileri çerçevesinde davranışlar sergilemesi beklenmiştir. Kız çocuğu olmasından dolayı sadece ev kızı olarak görülmüş ve bu sebeple kimi yaşamsal haklarında kısıtlamalarla karşılaşmıştır.

Eğitim Sorunu: Bu öyküde, Yi Xuan karakteri üzerinden geleneksel toplumda kız çocukların karşılaştığı sorun, eğitim motifinden yararlanarak sergilenmektedir. Ancak bu öyküde Yi Xuan tam anlamıyla eğitimden yoksun değildir. Buradaki temel problem, Yi Xuan'ın bir kız çocuğu olarak okulda okumasının ebeveynleri tarafından sakıncalı

görülmesidir. Evde eğitim görmesi bir sıkıntı doğurmazken, okulda eğitim görme söz konusu olunca durum farklılaşmaktadır. Bu husus, babasının şu sorusu üzerinden anlaşılmaktadır: “Aslında ev kızlarının dışarıda okuduğu nerede görülmüştür?” (Bing, 2021: 28) Babasına göre, bir kız çocuğunun fazla bilgi edinmesi gerekli değildir. Yukarıdaki ifadenin ardından söylediği şu sözler de bunu göstermektedir: “... Bilgi edinmek önemli bir şey değildir. Bir ev kızının mektup yazabilecek ve hesap yapabilecek kadar bilmesi yeterlidir...” (Bing, 2021: 28) Aile içinde belli ahlak kurallarına göre yetişmiş bir kız çocuğunun okul ortamında farklı bilgi ve deneyimler kazanarak değişebileceği ihtimalinin ebeveynlerce düşünülmesi, Yi Xuan’ın özgür ve rahat bir şekilde eğitim görmesine engel olmuştur.

Varoluş Sorunu: Amcasının babasını ikna etmesi sayesinde, Yi Xuan okula gitmeye başlamıştır. Bu süreçte babasının tembihleri doğrultusunda hareket etmekte, sadece dersleri ile meşgul olmaktadır. Okul hayatının bitmemesi için babasının onaylamayacağı şeylerden kaçınmakta hassas davranmaktadır. Ancak bir gün kendisine bir erkek öğrenciden mektup gelmiş olması, hayatı için büyük bir tehdit anlamına gelmektedir. Yi Xuan’ın mektubu yazan kişi ve mektupta yazılanlar ile hiçbir ilgisi olmadığı halde, bu durumu babasına kabul ettiremez. Babası, kızına karşı önyargılı davranacak ve anlayış göstermeyecektir. Bu husus, Yi Xuan’ın eğitimini devam ettirebilmesi durumunda bir yana, yaşamı üzerinde de olumsuz etkiye sahiptir. Yi Xuan’ın mektubu okuduktan sonra hissettikleri bu durumu özetlemektedir: “Bu mektubu şayet babam alsaydı, geleceğim kaçınılmaz bir şekilde feda olacaktı. Eğer babam, benim dışarıda gösteriş yaptığımdan şüphelenirse korkarım ki hayatta kalmam bile çok güç!” (Bing, 2021: 28) Nitekim gelen ikinci mektup, Yi Xuan’ın tahmin ettiği gibi yaşamının son bulmasına neden olmuştur. Mektupta yazılanları gerçek kabul eden baba, kızına hiçbir açıklama fırsatı tanımamış ve kızını ahlak sınırının dışına çıkmakla suçlamıştır. Yi Xuan’ın bir suçu olmadığı ve üstelik okumaktan başka bir emelinin olmadığı halde, ebeveynlerinin önyargılarının kurbanı

olmuştur. Hikâyenin Yi Xuan'ın mezarında son bulmuş olması, çocuğa yönelik geleneksel bakış açısının kız çocuklarının var olma sorununa yol açtığını işaret etmektedir.

Çocuğun Sorununu Ortaya Çıkaran Faktörler

Geleneksel Kültür Geçmişi: Yi Xuan'ın yaşadığı sorunların nedeninin Çin'in geleneksel kültür geçmişinden kaynaklandığını gösteren en temel bulgu, öyküde eser başkışilerinden olan gelenekçi baba imgesi aracılığıyla edinilmektedir. Yi Xuan'ın babası tipik bir geleneksel düşünce savunucusudur. Bu, öykünün diyalog tekniğine başvurulmuş kısımda, babanın cümlelerinden belirgin bir şekilde ortaya konmaktadır. Yi Xuan'ın okula gideceği ilk günün sabahında babasının Yi Xuan'e söyledikleri bu bakımdan önemlidir:

Yi Xuan, senin bu sefer okula gitmen, amcanın fikridir. Onun söylediği nedenleri çok anlamıyorum. Aslında ev kızlarının dışarıda okuduğu nerede görülmüş? Fakat sen, bizim iki ailenin tek kızıydın. Amcan her zaman sana o kadar düşküncüydü ki onun fikrine karşı çıkmaya dayanamadım. (Bing, 2021: 28)

Öyküde yan karakter konumundaki amca figürünün, kardeşinden farklı düşünce anlayışına sahip olduğu bu alıntıda net bir şekilde görülmektedir. Babanın “Onun söylediği nedenleri çok anlamıyorum” sözüyle ağabey-kardeş arasındaki düşünce farkı üzerinden bir bakıma feodalizm ve modernizm arasındaki çatışma vurgulanmaktadır. Baba, geleneksel düşünceye o kadar bağlıdır ki, kardeşinin modern bakış açısını anlayamamakta ve kız çocuklarının dışarıda okumasını kabul etmekte zorlanmaktadır. Buradan geleneksel kültür anlayışın hâkim olduğu bir ailede, çocukların en doğal haklarından olan eğitim görmelerinde bile yetişkinlerin onayına tabi tutuldukları ve bu doğrultuda çocuğun söz hakkının yetişkinler karşısında yok hükmünde olduğu anlaşılmaktadır. Baba karakteri, yukarıda belirtilen cümlelerine şu şekilde devam etmektedir:

Bugün senin okula gitmenin ilk günüdür. Bugünden itibaren elinden gelenin en iyisini yapmalısın. Bilgi edinmek önemli bir şey değildir. Bir ev kızının mektup yazabilecek ve hesap yapabilecek kadar bilmesi yeterlidir. En önemlisi, şu özgürlük, kurtuluş diye yüksek sesle bağırان ve bu yüzden ahlakı bozulan ve itibarı zedelenen yaygaracı kız öğrencileri kesinlikle takip etmemelisin. Bu tür uçarılıkları görmeye tahammül edemiyorum! Eğer benim kızım da... (Bing, 2021: 28)

Yukarıdaki alıntıda, kız çocuklarına yönelik geleneksel anlayış keskin bir şekilde resmedilmektedir. Bu anlayışa göre, kız çocuklarının belli bir seviyeye kadar eğitim görmesinin yeterli olacağı görüşünün altında, kızların ileride memur olmayacakları düşüncesi yatmaktadır. Sadece erkeklerin memur olduğu geleneksel kültür yaşamında, kız çocuğunun ileri eğitim görmesini gereksiz kılmıştır. Sonuç olarak kız çocukları, metinde ifade edildiğı gibi “ev kızı” olmanın içine hapsedilmiştir.

Geleneksel toplumda ve ailede, bu sınırın dışına çıkan kız çocukları ise ahlaken kötü olarak karşılanmaktadır. Oysaki bu kız çocukları kendilerine dayatılan yaşamın yanlışlığının farkındadırlar ve bunu yıkmak istemektedirler. Bu sebeple en temel haklarına kavuşmak adına, özgürlük ve kurtuluş için haykırmaktadırlar. Ancak babanın geleneksel anlayışa göre, bu kız öğrenciler metinde vurgulandığı üzere “ahlakı bozulan ve itibarı zedelenen yaygaracı kız öğrenciler” olarak nitelendirilip küçümsenmektedirler.

Alıntının son cümlesinde uygulanan kat’ı tekniğı, geleneksel anlayışın kız çocuklarına getireceğı zararları anlatması bakımından son derece önemlidir. “Eğer benim kızım da...” şeklindeki tamamlanmamış bu söz, Yi Xuan’ın modern düşünce eğilimlerini benimsemesi durumunda yaşayacağı olumsuz hadiseleri sezdirmektedir. Olay örgüsüne bakıldığında, Yi Xuan’e gelen mektubu babanın ön yargıları sebebiyle yanlış anlaması küçük bir yaşamın kaybedilmesine yol açmıştır.

Ülkenin toplumsal ve siyasi durumu: Öyküde, gelenekçi baba ve modern amca imgelerinin varlığı, hikâyenin yaşandığı dönemin toplumsal çatışmasını yansıtmaktadır. Geleneksel öğretileri benimseyenler ile modern düşünce savunucularının karşı karşıya geldiği Dört Mayıs dönemi resmedilmektedir. Özellikle de kız öğrencilerin okulda özgürlük ve kurtuluş sloganları atmaları, Çin’de 1919-1921 tarihleri yaşanan Dört Mayıs Hareketi’ni anımsatmaktadır. Bilindiği üzere, bu hareketi özgürlük, eşitlik, demokrasi, bağımsızlık vb. aydınlanma düşünceleri etrafında bir araya gelen Çinli gençler başlatarak feodalizme ve emperyalizme karşı çıkmışlardır. Ancak o gününün Çin toplumunda eski düşünce yapısının ve feodal siyasetin köklerinin güçlü olması, sayıca az olan modern düşünce destekçilerinin toplumda kötü gözle görünmelerine neden olmuştur. Bu husus öykü metni içinde, Yi Xuan’ın eğitim yaşamı üzerinden gösterilmektedir.

Çocuğun (Yi Xuan) Tutumu

Hayal Kırıklığı ve Üzüntü: Yi Xuan, mektup hadisesiyle hiçbir alakası olmamasına rağmen, anne ve babasının onu yanlış anlamaları sebebiyle zor duruma düşmüştür. Haksızlığa uğramış olmaktan çok eğitim hayatının sona erdirilmesinden ötürü derin üzüntü yaşamıştır.

Çaresizlik ve Kabullenme: Yi Xuan’ın tek isteği okulda eğitim almaktır. Babasının zor ikna olması sonucunda okula başladığının bilince olduğu için eğitim hayatının devam edebilmesi adına babasının tüm tembihlerini koşulsuz bir şekilde yerine getirmektedir. Ancak mektup olayının meydana gelmesinin ardından zor günler geçirir. İkinci mektubu babasının öğrendiğini duyunca büyük bir telaş içinde eve döndüğünde gördüğü manzara çaresizlik duygusu yaşamasına neden olmuştur.

Annesinin odasına girdiğinde, babasının yüzünün sapsarı olduğunu ve sandalyede hiçbir şey söylemeden oturduğunu gördü. Annesinin yüzü solmuştu. O da şaşkın bir halde kenarda oturuyordu. Yi Xuan titreyerek ileri

doğru adımını attı ve anne babasına seslendi. Babası onu görmezden geldi. Sadece başını kaldırıp odanın tavanına bakıyordu. Annesi “Xuan Er sen ...” dedikten sonra gözlerinden yaşlar akmaya başladı. Yi Xuan’ın boğazı düğümlendi, annesinin önüne yürüdü. Babası zangır zangır titreyen elleriyle bir mektup çıkarttı ve masanın üzerine fırlattıktan sonra odadan dışarı çıktı.

(Bing, 2021: 29)

Bu durum karşısında, Yi Xuan annesine kendini açıklamaya çalışmıştır ancak ebeveynlerin kafasındaki kalıplaşmış önyargı ve değerleri yıkmada çaresiz kalmıştır.

Endişe ve Korku: Yi Xuan için eğitimine engel olacak her durum, onda büyük bir endişeye ve korkuya neden olmuştur. İlk mektubu aldığı anda yaşadığı dehşet bunu göstermektedir: “Bu mektubu şayet babam alsaydı, geleceğim kaçınılmaz bir şekilde feda olacaktı. Eğer babam, benim dışarıda gösteriş yaptığımdan şüphelenirse korkarım ki hayatta kalmam bile çok güç!” (Bing, 2021: 28) Bu süreçte, hayatına tedirgin bir şekilde devam etmiştir. İkinci mektubun ortaya çıkması ve bu sefer mektubun babasının eline geçmesi karşısında endişesi daha da artmıştır.

Bunalım: Yi Xuan’ın geleceğinin mahvolacağı için duyduğu korku o kadar büyüktür ki ruh halini olumsuz yönde etkilediği açıktır: “O günden sonra, o kadar tedirgin oldu ki postacı kapıyı her çaldığında, kalbi durmaksızın çarpıyordu. Bütün gün çok az konuşuyor, çok az gülüyordu.” (Bing, 2021:29) Anne ise kızının bu halini derslerine çok çalışmasına yormaktadır. Yi Xuan, sıkıntısını annesiyle bile paylaşamamış, içinde büyüyen korkuları bedeninin kaldıramadığı bir yük halini almıştır.

İntihar ve Ölüm: Yi Xuan, yaşadığı talihsiz olay karşısında kendisini güçsüz ve çaresiz hissederek bayılmıştır. Kendisine geldikten sonra karşılaştığı manzara onu daha da yaralamıştır. “Yi Xuan annesinin yüzüne baktı ve babasının odada olmadığını gördü. Bir

an yanlış anlaşılmaktan dolayı kalbi sıkıştı. Aniden acıyla gülümsedi. Hâlâ yüzü duvara dönük yatıyordu.” (Bing, 2021:29) Yi Xuan o gün yattığı yerden bir daha kalkamamıştır.

Öykünün sonunda, olaydan bir ay sonrasına gidilmekte ve burada bir mezar motifi karşımıza çıkmaktadır. Orta yaşlarda, beyaz saçlı bir adam, mezarın başında gözyaşları içinde şu soruyu sormaktadır: “Zavallı yeğenim Yi Xuan, ah, seni kim öldürdü?” (Bing, 2021:29) Bu, amca karakterinin söylediği tek cümledir. Bir soru cümlesidir, ancak cevabını içinde barındırmaktadır. Tüm süreç göz önüne alındığında, Yi Xuan’i ölüme götüren geleneksel zihniyetin yıkılmaz duvarlarıdır. Yazar, ölüm motifiyle küçük yaşamların önündeki bu duvarların yıkılmadıkları takdirde çocukların bu duvarların altında kalacağını sergilemiştir.

3.1.6. *Liu Yi’nin Ablası* (六一姊)

1924 yılında, *Xiaoshuo Yuebao* (小说月报) dergisinde yayımlanmıştır. *Bing Xin Çocuk Edebiyatı Koleksiyonu*’nda yirmi dördüncü çocuk öyküdür.

Olay Örgüsü

Öykünün anlatıcısı, eser başkışisi olan abla karakteri ile çocukluk yıllarından arkadaşlırlar. Birlikte çok az zaman geçirmiş olmalarına rağmen, eser başkışilerinden olan anlatıcının kalbinde abla karakteri önemli bir yer edinmiştir. Onunla son görüşmelerinin üzerinden on yılı aşkın bir süre geçtikten sonra, anlatıcının aklına nedenini bilmediği bir şekilde bu çocukluk arkadaşı gelir ve çocukluk yıllarına dönerek yaşamında önemli bir iz bırakan bu kızı, üç ayrı zaman diliminden okuyucuya sergilemektedir.

Birinci zaman diliminde, abla karakterinin sekiz dokuz yaşlarındaki hali anlatılmaktadır. Kendine ait bir ismi olmasına rağmen, erkek kardeşi Liu Yi’i doğduktan sonra, herkes onu ‘Liu Yi’nin ablası’ olarak isimlendirmiştir. Ablanın annesi, anlatıcının

komşusu olan bir ailenin bebeğine sütannelik yapmaktadır. Anlatıcı da bu kızla, annesinin yanına geldiği zamanlarda tanışır ve arkadaş olurlar.

İkinci zaman diliminde, abla karakteri on bir yaşındadır. Annesinin yanında seyrek gelmektedir. Nadir geldiği zamanların birinde, anlatıcı onu öncesinden farklı bir şekilde bulur. Ayak bağlama geleneğine uyarak ayaklarını sıkıca bağlamış ve yüksek tabanlı ayakkabı giymektedir. Bu durum, ablanın koşup oynamasına engel olduğu için anlatıcı ile birlikte oyun oynayamazlar. Evde kalıp evin işleri ile ilgilenir. Bu yıllarda, anlatıcı sekiz yaşındadır. Eğitim görmektedir ve kitap okumaya başlamıştır. Bu süreçten sonra ikisinin ilgi alanları farklılaşır ve iki ayrı insan olurlar.

Üçüncü zaman diliminde, abla karakteri on dört yaşındadır. O zamanlar on bir yaşında olan anlatıcı, dadısının isteğiyle Jingouzhai adındaki bir köyde düzenlenen tiyatro gösterisini izlemeye gelirler. Anlatıcı, bu gösterilerden çok hoşlanmamaktadır. Eve geri dönmek istediği sırada, kalabalığın arasında “Liu Yi’nin ablası”nı görür. Geçen üç yıl içinde, geleneklere uyarak sergilediği duruş ve hareketleriyle olgun bir kıza dönüşmüştür. Anlatıcı ise onun ve arkadaşlarının arasında giyimiyle ve kuşamıyla son derece sönük kalmıştır. Üstelik köylü kızlar gibi ayaklarını bağlamamıştır. Bu durum oradaki kızların onu küçümsemesine neden olsa da “Liu Yi’nin ablası” onu korumuştur. O gün, abla karakteri anlatıcının kalbindeki yeri derinleşmiştir.

O günden sonra, anlatıcı çocukluk arkadaşı olan bu kıızı bir daha hiç görmemiştir. Öykünün son kısımlarında anlatıcı, aradan geçen on yıldan fazla süre içinde onun evlenmiş olabileceğini ve her bakımdan kusursuz bir eş olacağı inancını dile getirmektedir.

Çocuğun (Liu Yi’nin Ablası-六一姊) Özellikleri

Adı, Yaşı ve Cinsiyeti: On dört yaşında bir kız çocuğudur. Öyküde sekiz dokuz, on bir ve on beş yaşlarındaki yaşamı anlatılmaktadır. Asıl adı Ling Er’dır. Ancak erkek kardeşi

Liu Yi'nin doğmasından sonra, bu isimle çağrılmayıp sadece "Liu Yi'nin ablası" olarak isimlendirilmiştir.

Eğitim Durumu: Öğrenim görmemektedir. Okuma yazması yoktur.

Şehirli ve Köylü Olması: Shandong eyaletinin Yantai şehrinde bulunan bir köyde yaşamaktadır.

Çocuğun Aile Durumu

Annesi ve bir erkek kardeşi bulunmaktadır. Babası hakkında bilgiye yer verilmemiştir. Maddi durumları iyi değildir. Annesi, evin geçimini sağlamak için sütannelik yapmaktadır.

Çocuğun (Liu Yi'nin Ablası) Davranış Biçimleri

İtaatkârlık: Öykü metninde, abla karakterinin itaatkâr ya da sadık olma özelliği konusunda açık şekilde ulaşabilecek bir bulguya rastlanmamaktadır. Ancak anlatıcının onun hakkında aktardığı birkaç anı üzerinden bu karakterin köyde yaşayan bir kız çocuğu olarak birtakım belirlenmiş ölçütlere göre davranış sergilediği anlaşılmaktadır. Örneğin; anlatıcının onun sekiz dokuz yaşlarındaki görüntüsünden edindiği bir izlenimi bu noktaya temas etmektedir: "Oyun bittikten sonra, sakince ayağa kalkardım. O ise çok dikkatli bir şekilde kayalıkların üzerinde yürürdü. Önden arkadan sağdan soldan ayakkabılarına bakar ve şöyle derdi: 'Eğer ayakkabılarım kirlenirse annem bana kızar.'" (Bing, 1999: 557) Bu da demek oluyor ki, küçük bir kız çocuğu olmasına rağmen, yaşının getirdiği çocukluğu özgürce yaşayamamış, annesinin ona çizdiği sınırlar içinde kalmıştır. Bir diğer nokta, geleneksel örf ve adetleri koruyan bir köy yaşamı içinde büyürken mevcut toplumsal değerlere koşulsuz bir şekilde uymasıdır. On bir yaşında iken, ayaklarını sıkıca

sarmış olması ve yüksek tabanlı ayakkabı giymesi, klasik zamanda geçerli olan ayak bağlama geleneğine¹⁰² uyduğunu göstermektedir.

Çocuğun (Liu Yi'nin Ablası) Sorunu

Kimlik Sorunu: Anlatıcı, öykünün giriş kısmında, abla karakterinin Liu Yi adlı erkek çocuğun ablası olduğunu ve bu sebeple herkesin onu sadece “Liu Yi'nin ablası” olarak isimlendirdiği konusunda çok kısa bir bilgi vermektedir. Ancak küçük bir bilgi olmasına rağmen, kimlik sorunsalına temas etmesi açısından büyük bir anlama sahiptir. Abla karakterinin de bir insan olarak kendine ait bir isminin olmaması düşünülemez. Burada dikkat çeken nokta, onun bir adı olmasına rağmen, erkek kardeşinin dünyaya gelmesinden sonra, bu ismin ailesi ve çevresi tarafından kullanılmasının bırakılmasıdır. Anlatıcı bu hususu şu şekilde anlatmaktadır:

Liu Yi'nin, büyükbabası altmış bir yaşında iken doğduğunu biliyorum. Bu yüzden ona Liu Yi adını vermişlerdir. Liu Yi dünyaya gelmeden önce, ablasının başka bir ismi olmalıdır. Ona defalarca sordum, ancak sadece gülümsemeyle karşılık verdi. Sonraları sanki annesinin onu Ling Er diyerek seslendiğini hatırladım. Bir gün beklenmedik bir anda, bu ismiyle ona

¹⁰² Ayak bağlama, Çin'de eski zamanlarda yaygın bir gelenektir. Kızların ayakları bezle sıkıca sarılarak ayaklarının biçiminin bozulması ve küçülmesi sağlanır. Genellikle kızlar dört beş yaşlarında iken ayakları bağlanmaya başlar. Yetişkin olup ayak kemikleri şekil aldıktan sonra bezi çözerler. Ömürlerinin sonuna kadar sargıları çıkarmayanlar da vardır. Araştırmacı Gao Hongxing “Ayak Bağlama Tarihi” başlıklı kitabında, bu geleneğin Çin'de Shang hanedanlığı, İlkbahar- Sonbahar ve Savaşan Beylikler dönemi, Sui Hanedanlığı dönemii Beş hanedanlık dönemi ve Song hanedanlığı döneminde başladığına dair farklı söylemler olduğunu açıklamakla birlikte Kuzey Song döneminde başlayıp Güney Song döneminde yaygın olduğunu vurgulamıştır. Ming ve Qing hanedanlıkları döneminde altın çağını yaşamıştır. Toplumdaki her sınıftan kadınları tarafından yapılmıştır. Bakınız:

<https://max.book118.com/html/2017/1031/138403234.shtm> (Erişim tarihi: 13.01.2021)

seslendiğinde, hemen karşılık verdi. Başını çevirip bana baktı ve gülümsedi. Hızlıca başını yere eğdi ve saç örgüsüyle oynamaya başladı. Çok utanmışa benziyordu. Buna hiç anlam veremedim. O zamanlar, onun Ling Er ismini duymaktan korktuğunu biliyordum. (Bing, 1999: 557)

Bu alıntıda, ablanın cinsiyet eşitsizliğine maruz kaldığı ve bir kız çocuğu olarak bireysel kimliğinin geri planda tutulduğu anlaşılmaktadır.

Eğitim Sorunu: Öykü içinde, eğitim sorunsalı açık bir şekilde tartışmaya açılmamıştır. Yazar, abla karakteri üzerinde çizdiği tipik köylü kızı imgesiyle, bir kız çocuğunun eğitiminden mahrum kalmasını okuyucuya dolaylı bir şekilde sunmaktadır. Bunu, ablanın yaşam tarzından bütünüyle farklı olarak seçtiği arkadaşı (anlatıcı konumunda bulunan kişi) ile yaptığı kıyaslamayla ortaya koymaktadır. Arkadaşı şehirli bir kızdır. Asker olan babasının görevi nedeniyle köyün civarına taşınmışlardır. Başlarda, abla karakteri ile sıkça zaman geçirirlerken, arkadaşının eğitim görmeye başlaması ve ablanın da evde kalarak sadece ev işleri ile ilgilenmesi, aralarındaki iletişimin giderek azalmasına neden olmuştur. Arkadaşının kendisini sekiz yaşındaki zaman diliminden aktardığı “O zamanlar çoktan cümle kurmayı öğrenmiş ve bir kitabı baştan sonuna kadar okumaya başlamıştım. İlgi duyduğumuz şeyler zamanla farklılaştı.” (Bing, 1999: 559) ifadesine dikkat edilecek olursa, abla karakterinin eğitim görmediği ve okuma yazma bilmediği hususları dolaylı bir şekilde okura sunulmaktadır. Ayrıca öykünün son kısmında on yıl sonrası üzerinden yapılan anlatımda, arkadaşının yurtdışında eğitimine devam ettiği bilgisi verilirken, o zamanlar yirmili yaşlarda olan abla karakterinin ise evlenmiş olabileceği ihtimali üzerinde durulmaktadır. Yazar, eğitim konusunu ablanın yaşamında bir sorun olarak yansıtmamış olsa da köy yaşamında kız çocuklarının eğitimden uzak kalmasına bir göndermede bulunduğu ifade edilebilmektedir.

Çocuğun Sorununu Ortaya Çıkaran Faktörler

Geleneksel kültür geçmişi: Öyküde geleneksel kültür geçmişine vurgu yapan çeşitli unsurlar bulunmaktadır. Bunlardan ilki, eski Çin’de *chongnan qingnu* (重男轻女) adı verilen erkeği önemli, kadını değersiz görme anlayışıdır. Bu anlayışın, ablanın erkek kardeşinin ismiyle çağrılmasındaki rolü büyüktür. İkincisi ise, öyküde gelenek motifine başvurularak eski Çin toplumunda yaygın olan ayak bağlama âdetinin sunulmasıdır. Ablanın geleneksel dönem anlayışının ve geleneklerinin hüküm sürdüğü bir çevrede yaşıyor olması nedeniyle ayak bağlamının gerekli olduğuna inanmakta ve acı duymasına rağmen ruhuna işleyen bu geleneksel düşünceye karşı ses çıkarmamaktadır. Bu şekilde davrandığı müddetçe, söz dinleyen ve itaat eden bir çocuk olacaktır. Bunların dışında, abla karakterinin giydiği kıyafetlerin rengârenk ve desenli olması üstelik aşırı yüksek tabanlı ayakkabılar giymesi de eski zamanlarda köylü kızların ve kadınların giyim tarzına işaret etmektedir. Tüm bu etkenler, abla karakterinin içinde bulunduğu kültür çevresine uygun hareket ettiğini göstermektedir. Ne var ki bu süreç bireylerin en temel hakların kız çocuklarına verilmemesine yol açmıştır.

Ülkenin toplumsal ve siyasi durumu: Öyküde, toplum yapısının hiyerarşik bir yapıda olduğu görülmektedir. Buna göre, öyküde anlatılan abla, köylü sınıfını temsil ederken arkadaşı ise şehirli sınıftandır. Ablanın ailesinin ekonomik seviyesinin düşük olması ve annesinin varlıklı bir ailenin bebeğine sütannelik yaparak para kazanması köylülerin sosyal şartlarının zor olduğunu sembolize etmektedir. Bu şartlar altında, ablanın köylerde düzenlenen köy tiyatrolarına renkli kıyafetler içinde katılan, arkadaşı ise oldukça sade kıyafetler içinde ve eğitim gören bir kız olarak betimlenmektedir. Buradan iki farklı yaşam alanında yetişen yaşıt çocukların birbirinden farklı zevklerinin ve beğenilerinin olduğu görülmektedir.

Öyküde, ülkenin siyasi durumu konusunda da bulguya rastlanmaktadır. Anlatıcı Jingouzhai köyünde yaşayan Qu ailesi hakkında anlattıkları bu bakımdan önemlidir. Bu

ailenin köyde çok itibar gördüğü, bunun sebebinin de ailenin babasının *fubang*¹⁰³ adı verilen unvanı elde etmiş olduğu bilgisi verilmektedir. Hikâyenin yaşandığı zaman dilimi dikkate alınacak olursa, öykünün yayımlandığı tarihten yaklaşık yirmi yıl öncesine işaret etmektedir. Bu da Mançu döneminin toplumsal yaşantısının görüntüsünü küçük bir pencereden yansıtmaktadır.

Çocuğun (Liu Yi'nin Ablası) Tutumu

Çaresizlik ve Kabullenme: Abla, yaşadığı köy ortamının getirdiği geleneksel düşünce yapısını kabul ettiği ve benimsediği açıktır. Kız çocuklarının ayak bağlama geleneğine uyması konusunda yaklaşımı, bu hususu doğrulamaktadır: “Acısa da bir çaresi yok, eğer sarmazsam insanlar benimle alay eder.” (Bing, 1999: 558) Aynı şekilde, erkek kardeşinin ismiyle çağrılmasına da bir itirazda bulunmamıştır. Bir kız çocuğunun geleneksel kültür ve ahlak sisteminin belirlediği tutum ve davranışları sergilemesi gerektiği düşüncesi tüm benliğine yerleşmiştir.

3.1.7. Vedadan Sonra (别后)

1924 yılında, *Xiaoshuo Yuebao* dergisinde yayınlanmıştır. *Bing Xin Çocuk Edebiyatı Koleksiyonu* 'nda on dördüncü öyküdür.

Olay Örgüsü

Öykünün eser başkışısı, on üç yaşında isimsiz bir erkek çocuğudur. Annesini ve babasını kaybetmiştir. Kendisinden birkaç yaş büyük ablası ile birlikte dayısının yanında yaşamaktadırlar. Dayısının evi eski ve karanlıktır. Yengesi evle ve iki çocuğuyla ilgilenmeyen, soğuk bir kadındır. Öykü, yenge ve dayısının, eser başkışısının ablasını evlendirmek üzere yolcu ettikleri sahne üzerinden başlamaktadır. Erkek çocuk,

¹⁰³ Fubang (富邦), Çin'de hanedanlık sınavının yürürlükte olduğu dönemde, şehirde ya da ilçe sınavlarıyla alınan, ancak ana listenin dışında ek listede yer alan kişilere verilen hükümet pozisyonudur.

ablasından ayrılmış olmanın üzüntüsüyle eve döner. Aynı gün, Yong Ming adındaki okul arkadaşı ona telefon açarak evine davet eder. Daveti kabul eden çocuk, arkadaşının evine ilk defa gitmektedir. O gün arkadaşının evde yaşadıkları ve gördükleri onda büyük bir etki bırakır. Öncelikle henüz eve girdiği ilk anda bahçenin çiçeklerle ve ağaçlarla dolu olması dikkatini çekmiştir. Ardından Yong Ming'in büyük ablası Yi Gu ve küçük ablası Lan Gu'nun hem güzellikleri hem de asil duruşları küçük çocuğu etkilemiştir. Her iki kız da sanatla ilgilenmektedir. Lan Gu resim çizerken, Yi Gu ise kâğıt kesmede ve piyano çalmada yeteneklidir. O akşam Lang Gu, büyükannesinin akşam yemeği daveti üzerine annesiyle birlikte büyükannesine giderler. Yi Gu ise hem yılbaşı için yapacağı süslemeler ile meşgul olacağı hem de ağabeyinin bebeğiyle ilgilenmek için (ağabeyi yurtdışındadır, yengesi ise akrabalarına ziyarete gitmiştir) evde kalır. Çekingen ve ürkek olan çocuk, o akşam Yi Gu ve Yong Ming'e süsleme yapmada yardımcı olur. İşlerini bitirdikten sonra, iki arkadaş sobanın karşısında sohbet ederler. Bu esnada, bebeğin annesi (Yongming'in yengesi) gelir. Düşünceli bir kadın olan yenge, aynı zamanda güzel bir kadındır. Çocuk, titizlikle hazırlanan sofranın etrafında onu ağırlayan ev sahipleri ile birlikte mutlu bir akşam geçirir. Yong Ming bir ara ağabeyinin İsviçre'den yolladığı manzara resimlerini ona göstermek için çıkarır. Böylelikle çocuk, kısa bir süreliğine de olsa karanlık dünyasından sıyrılarak yepyeni ve aydınlık dünyaya geçiş yapar. Ancak akşam saat sekiz olunca, birden evine dönme vaktinin geldiğini hatırlar, bu tatlı ve sıcak yuvanın kendisine ait olmadığını anlar. Bir anda gözlerinin önünde beliren bakımsız ev, yengesinin soğuk yüzü ve üstelik ablasının evde olmayışı eve dönme isteğini kırar. Ev sahipleri onu büyük bir içtenlikle uğurlarken, o ise büyük bir üzüntü içindedir. Evin kapısının kapanmasıyla adeta cennet kapısının kendisine kapandığını duyumsamıştır. Dayısının evine vardığında siyah boyalı kapıdan geçmiş ve bakımsız bahçenin içinde bir süre düşünmüştür. Yengesi ise evde nargile içmektedir ve onu görmezden gelir. Evdeki hizmetçiye gaz lambasının loş ışığı altında, evdeki iki çocuğun eskimiş ayakkabılarını onarmaktadır.

Arkadaşının evinden sonra dayısının evindeki bu görüntü karşısında duyguları yoğunlaşan çocuk, ablasına mektup yazar. Mektubunda, ablasının kendisini bırakıp gitmiş olmasından dolayı yaşadığı yalnızlığı ve üzüntüyü dile getirmek ister. Mektubu yazarken birden kalemini bırakır, ablasının perişan hali gözlerinin önüne gelir. Böylelikle hem geçmiş hem de içinde bulunduğu olumsuz şartları düşünerek on üç yıllık yaşamın karanlık olduğu sonucunu çıkartır.

Çocuğun (İsimsiz erkek kardeş ve isimsiz abla) Özellikleri

Ad, yaş, cinsiyet: Abla karakterinin ismine yer verilmemiştir. Erkek kardeşinin on üç yaşında olduğu bilgisi üzerinden bu kızın on üç yaşından büyük olduğu anlaşılmaktadır.

Eğitim Durumu: İsimsiz abla okuma yazma bilmektedir. Ancak okula devam etmediği anlaşılmaktadır. Erkek kardeşi okula gitmektedir.

Şehirli ve Köylü Olması: Şehirde yaşamaktadırlar.

Çocuğun (İsimsiz erkek kardeş ve isimsiz abla) Aile Durumu

Anne ve babalarını kaybetmişlerdir. Dayılarının yanında kalmaktadırlar. Dayısı ve yengesi eski düşünceye sahip ebeveynlerdir. Aile yaşantısı olarak geri kalmış bir görüntü çizmektedirler. Ekonomik durumları kötüdür.

Çocuğun (İsimsiz erkek kardeş ve isimsiz abla) Davranış Biçimi

İtaatkârlık: Öyküde içinde abla karakterinin kendi ağzından bir anlatıma yer verilmemektedir. Bu konuda onun davranış özellikleri hakkında net bir bilgi yer almamaktadır. Ancak erkek kardeşin anlatımlarından, ablasının kendi yaşamını olumlu yöne çevirecek bir hareket içine girmeyip dayısına ve yengesine itaat etmesi dikkat çekmektedir. Dayısının onu evlendirmek üzere götürdüğü sahnede sesini çıkarmaması itaatkâr davranışının örneğidir. Erkek kardeş ise ablasının evlendirilmesinden dolayı mutsuz olmasına rağmen dayısına aksi bir davranışta bulunmadığı görülmektedir.

Saygı: Her ikisi de saygılı çocuklardır.

Çocuğun (İsimsiz erkek kardeş ve isimsiz abla) Sorunu

Kimlik Sorunu: Öykünün giriş kısmında, isimsiz abla karakterinin kardeşinden ayrıldığı sahne sergilenmektedir. Ayrılığın sebebi, ablanın evlenip başka yerde yaşayacak olmasıdır. Yazar bunu işlerken, öykünün devamında abla karakteri ile hemen hemen aynı yaşlarda olan ancak aile yaşantısı ve düşünsel olarak modern bir ailede büyüyen Yi Gu ve Lan Gu isimli iki kız karakter inşa etmektedir. Karşılaştırma tekniğinden yararlanan yazar, bu iki kızın son derece özgür ve rahat bir ortama sahip olduğunu gösterirken, abla karakterinin ilgisiz ve kaba olan yengesinin yozlaşmanın etkisi altında yetişerek geleneksel yaşamda sıkıntılar yaşayan kız imgesine dönüşmesini ortaya koymaktadır. Bunun sonucunda, abla, gelişim ve ilerleme göstermek ve aynı zamanda dik duruş sergilemek yerine evlendirilmeyi kabul etmektedir. Bu durumun yaşanmasında geleneksel toplumda kız çocuğuna bakışın etkisi belirgindir. Buna göre, kız çocukları temel seviyeye kadar eğitim aldıktan sonra, sadece ev işleri ile ilgilenip sonunda evlendirilmektedir. Öyküde her ne kadar abla karakterinin kendi düşüncelerine yer verilmemiş olsa da anlatıcının, ablanın fiziksel ve psikolojik durumu hakkında yaptığı betimleme, eski toplum çevresinin kız çocukları üzerindeki olumsuz yansımaları göstermektedir:

O an birden ablasının sarı ve zayıf yüzü, çıkık elmacık kemikleri ve ifadesiz bakışları gözünün önünde belirdi. Yola çıkmadan iki üç ay önce, hiçbir endişe ve sevgi duymadan tıpkı bir hizmetçi olarak çalışır gibi düğün kıyafetlerini almak için acele etti. (Bing, 1999:579)

Eğitim Sorunu: Ablanın eğitimi konusuna değinilmemiştir. Ancak yazar, diğer iki kızın bilgili ve yetenekli olmalarını ön plana çıkartarak abla karakterinin kendini geliştirme olanaklarında mahrum kaldığını vurgulamaktadır.

Varoluş Sorunu: Ablanın yaşamını değiştirme ve kendi kararlarını alma noktasında bir gayretinin olmadığı, aksine kayıtsız bir hal içinde olduğu anlaşılmaktadır. Bu açıdan, yaşamsal anlamda var olmanın onun için bir önem taşımadığı açıkça görülmektedir. Kardeşinden ayrıldığı günkü davranışları bu yargıyı desteklemektedir: “Bu sabah arabadeyken, onun (kardeşinin) gözlerinin içine manasızca bakmıştı. Sersemlemiş ve uyuşmuştu, sanki ayrılığın ne olduğunu anlamıyor ve bundan sonraki kaderini kestiremiyor gibiydi.” (Xin, 1999: 579) Abla, başkalarının yönlendirmesiyle pasif bir yaşamın içine sürüklenmiştir.

Çocuğun (İsimsiz erkek kardeş ve isimsiz abla) Sorununu Ortaya Çıkaran Faktörler

Geleneksel kültür geçmişi: Ablanın öksüz ve yetim olması ve bu sebeple başkalarının bakımına muhtaç bir konumda bulunması, temel faktörlerdendir. Bir diğer önemli nokta şudur ki, abla eski ve yozlaşmış aile ortamında yetişmektedir. Öyküde, gelenekçi ebeveynleri simgeleyen dayı ve yenge çifti, bu bakımdan son derece önemlidir. Dayı karakteri daha geri planda kalırken, yenge karakteri eski kültür geçmişinde gelenekçi kadın imgesi olarak kurgulanmaktadır. Modern eğitimden uzak ve kendi çocuklarına bile sağlıklı bir annelik yapamayan bu kadın, kaba ve umursamaz davranış özellikleriyle resmedilmektedir. Evine karşı da son derece ilgisizdir. Bu yüzden oturdukları ev bakımsız, eski ve karanlıktır. Eski toplumdaki geri kalmış ve acımasız kadın görüntüsü altında, baskı altında tuttuğu yeğenlerinin hem fiziksel hem de psikolojik anlamda zarar görmesine neden olmuştur. Bu durumdan en çok abla zarar görmüş, onu ne yengesi ne de dayısı umursamış, başka bir aileye adeta bir işçi yükümlülüğüyle gitmesine göz yummuştur.

Erkek kardeş ise toplum çevresinin geri kalmışlık halinden çelişki yaşamaktadır. Arkadaşının evindeki bilimsel ve aydınlık ortam bu çelişkiyi daha da görünür hale

getirmekle birlikte ilerleme ve gelişme göstermeyen kişilerin insanları karanlığa itmesinin psikolojik rahatsızlığını duymuştur.

Ülkenin toplumsal ve siyasi durumu: Öyküde, geleneksel aile yaşantısı içinde bir kız çocuğunun talihsiz yaşamı ve bir erkek çocuğunun çaresizliği üzerinden konu edilirken, yazar bir taraftan da karşılaştırma tekniğinden yararlanarak modern ailede yetişen iki kız çocuğunun yaşamını resmetmektedir. Bu şekilde yazar, Çin'in toplumsal alanda dönüşüm yaşadığı süreci gözler önüne sermektedir. Toplumda geleneksel yapı henüz varlığını korumasına rağmen, belli çevreler modern kültürü benimsememiştir. Olay örgüsüne bakıldığında, erkek kardeşin ablasını yolcu ettikten sonra arkadaşının evine misafir olduğu sahnede yaşananlar aydın düşünceye sahip modern bir ailenin yaşantısını resmetmektedir. Bu evin hem fiziki durumu hem de içinde yaşayanlar yepyeni ve olumlu bir görüntüye sahiptir. Gerek evin bahçesinin bakımlı ve yeşilliklerle kaplı olması gerek evin içinin aydınlığı modern düşünceye sahip bir ailenin varlığına işaret etmektedir. Yazar, özellikle de Lan Gu ve Yi Gu adlı kız kardeşler vasıtasıyla modern kız imgesini kurgulamaktadır. Her ikisi de sanatsal anlamda yetenekleri olan ve kendilerini geliştiren kızlardır. Düşünsel anlamda özgür ve ilerici bir aile ortamında yetişiyor olmaları, onların olumlu yönde gelişim göstermelerinde büyük rol oynamaktadır.

Hemen hemen aynı yaşlarda olmalarına ve aynı ülkede yaşıyor olmalarına rağmen, abla karakteri ile diğer iki kızın birbirine zıt yaşam tarzları, toplumda var olan sınıfsal eşitsizliği de ortaya koymaktadır. Öyküde her iki ailenin ekonomik durumlarının farklı olduğu vurgulanmaktadır. Ablanın yaşadığı yer son derece sefil bir haldedir. Evin aydınlatılmasında sadece gaz lambasının kullanılması, ablanın erkek kardeşinin cebinde bir kuruş bile olmaması, yengenin kendi çocuklarının ayakkabılarının yamalı olması gibi bulgular maddi imkânlarının olmadığını göstermektedir. Diğer iki kızın evinde ise resimler, tablolar ve bir piyano bulunmaktadır. Küçük bir ayrıntı olmasına karşın, evlerinin elektrik lambası ile aydınlatılıyor olması da maddi imkânlarının yüksek

olduğunu anlamını taşımaktadır. Tüm bu etkenler doğrultusunda, birinin aydın zümresine bağlı modern aileyi temsil ederken diğerinin alt sınıfa mensup gelenekçi aileyi temsil ettiği açıktır.

Çocuğun (İsimsiz erkek kardeş ve isimsiz abla) Tutumu

Hayal kırıklığı ve Üzüntü: Öyküde, ablanın çizdiği fiziksel görüntü, yaşamından memnun ve mutlu olmadığına dair bilgi vermektedir. Yüzünün sapsarı olması, zayıflıktan elmacık kemiklerinin çıkması, bakışlarının ifadesiz oluşu ve en önemlisi de duygusal anlamda hissizleşmesi, yaşadığı mutsuzluğun acı yansımalarıdır. Küçük yaşta annesiz ve babasız kalmasının ardından soğuk ve duyarsız bir kadının yanında yaşamasıyla giderek zayıflamış ve en sonunda sersem ve şaşkın bir ifadeye bürünmüştür.

Erkek kardeş de küçük bir çocuk olmasına karşın, içinde bulunduğu ortamdaki yanlışlıkların farkında ve bundan dolayı büyük üzüntü duymaktadır.

Çaresizlik ve Kabullenme: Ablanın evlilik için acele ettiği bilgisi yer almaktadır. Ancak evlilik, onun kendi kararı değildir. Öykü metninde, kardeşinin onun için söylediği “Sanki başkası için işçi olarak çalışıyor gibiydi, endişeli görünmüyordu, mutlu da değildi” (Bing, 1999: 579) cümlesi, evlenmek zorunda olduğu düşüncesini çaresizce kabul ettiği anlamına gelmektedir. Evlenmek üzere yolculuğa çıktığı günkü durumunu anlatan “Bu sabah arabadeyken, onun (kardeşinin) gözlerinin içine manasızca bakmıştı. Sersemlemiş ve uyuşmuştu, sanki ayrılığın ne olduğunu anlamıyor ve bundan sonraki kaderini kestiremiyor gibiydi.” (Bing, 1999: 579) ifadesi bu yargıyı destekler niteliktedir. Erkek kardeş de bağınaz düşüncelerin ve yaşam tarzının köklerini koparamayacağına karşı duyduğu çaresizliği önce ablasından ayrıldığı anda sonrasındaysa dayısının ve yengesinin umursamaz davranışlarından idrak etmiştir.

3.2 Gencin Sorununu Konu Alan Öykülerin İncelemesi

3.2.1. *İki Aile* (两个家庭)¹⁰⁴

18-22 Eylül 1919 tarihinde *Sabah Gazetesi* dergisinde yayımlanmıştır. Bing Xin'in yazın hayatının ilk öyküsüdür.

Olay Örgüsü

Öyküde, anlatıcı ve aynı zamanda eser başkışilerinden olan isimsiz küçük bir kızın gözünden, iki ailenin farklı yaşamları ve kaderleri anlatılmaktadır.

Küçük kız, okuldan eve dönerken dayısının evine uğrar. Burada yeğeni ile birlikte vakit geçirdiği sırada, bir çocuğun ağladığını şitir. Yeğeni, bu sesin Chen ailesinin bebeğine ait olduğunu söyleyince bakmaya giderler. Küçük kız, Chen ailesinin evinin son derece bakımsız ve dağınık olduğuna, ailede üç küçük çocuğun kendi hallerine bırakıldıklarına tanık olur. Çocukların genç anneleri ise kâğıt oynamak üzere davet edildiği yere gitmek için hazırlık yapmaktadır. Genç kadın, ayrıldıktan bir süre sonra, eve Chen Huamin gelir. Çocukların babası olan Chen Huamin hava çoktan kararmış olmasına rağmen, çocuklarının evde olmayışına sinirlenir. Bakıcılara ve yaşlı hizmetçilere çocukları getirmelerini söyler, ancak çocukları babalarını umursamayınca canı sıkılır ve evden çıkıp gider.

Ertesi sabah, küçük kız annesinin tembihi üzerine bir süredir görmediği yakın akrabaları San Ge ve Ya Qian çiftini ziyaret eder. Evleri okulun ve kitapçıların bulunduğu sessiz bir semttedir. Küçük kız kapıdan girer girmez bahçenin güzelce düzenlenmiş olduğunu fark eder. Evin içi de bakımlıdır. Evde piyano, antika eşyalar ve kitaplarla dolu bir kitaplık dikkatini çeker. Genç çiftin akıllı ve terbiyeli bir oğlu vardır. Hafta sonu olmasına rağmen, genç çift birlikte bir kitabın tercümesini yapmaktadır. Kendini geliştirmeyi ve çalışmayı seven genç kadın Ya Qian ev işlerinde son derece titizdir. Evde

¹⁰⁴ Öykü, <https://www.bingxinwang.com/bingxindezuopin/138.html> adresi üzerinde Çince'den Türkçeye tercüme edilerek alıntı yapılmıştır. (Erişim tarihi: 28.02.2021)

ona yardımcı olan kadına okuma ve yazma öğretmiştir. O akşam birlikte yemek yerken Chen Huamin gelir. Küçük kız onu yeniden görmekten dolayı şaşırır. Sonrasında amcasının oğlu ile aralarında geçen konuşmadan Chen Huamin'in içinde bulunduğu durumu ve bunun nedenlerini öğrenir. Chen Huamin, İngiltere'de eğitimini tamamlayıp ülkesine döndükten sonra, bilgisi ve yeteneklerini kullanabileceği bir işe yerleştirilmemiş, tersine tüm gün boşboş oturmak dışında pek fazla bir iş yapmadığı bir iş pozisyonuna atanmıştı; bu nedenle de hayal kırıklığı yaşamıştır. Bu şekilde, azmini ve umutlarını yitirmiştir. Dahası ev işlerinden anlamayan ve çocuklarıyla da ilgilenmeyen eğitimsiz bir kadınla evli olmanın getirdiği sıkıntıyla giderek daha fazla mutsuzlaşır. Mutsuzluk içinde kendini içkiye ve gezip tozmaya kaptırmıştır. San Ge ise arkadaşının bu haline üzülür. Birlikte okumalarına ve aynı anda mezun olmalarına rağmen, onun başına gelenlere şaşırır. Ona yardımcı olmaya çalışsa da Chen Huamin, mutlu aile görmekle canının daha çok acıyacağını düşünerek arkadaşının evine gitmek istemez. Büyük bir bunalımın ardından amansız bir akciğer hastalığına yakalanır.

Yaz tatili sona ermiştir. Okulun ilk günü küçük kız dayısının evinin önünden geçerken, Chen ailesinin evinin kapısı üzerindeki 'kiralık' yazısı dikkatini çeker. O gün okuldan eve geldiğinde, Chen Huamin'in öldüğünü ve dayısının, onun cenazeden geldiğini öğrenir. Yengesi, Chen Huamin gibi bilgili ve yetenekli bir gencin ölümünün bir kayıp olduğunu dile getirirken küçük kızın, birkaç ay önce bir erkeğin kariyerinde ailede huzur ve mutluluğun önemi konulu konuşmayı hatırlamasıyla öykü son bulmaktadır.

Gencin (Chen Huamin-陈华民) Özellikleri

Ad, Yaş ve Cinsiyet: Chen Huamin adında genç bir erkektir. Yaş bilgisi verilmemektedir.

Eğitim Durumu: İngiltere'de yüksek tahsil görmüştür. Hangi alanda eğitim aldığı hakkında bilgi yoktur.

Mesleki Durumu: İngiltere'den Çin'e döndükten sonra, devlet onu getir götür işleri yapacağı bir pozisyona atamıştır. Çok fazla iş çıkmadığından, genellikle ofiste boşboş oturmaktadır.

Şehirli ve Köylü Olması: Pekin şehrinde yaşamaktadır.

Gencin (Chen Huamin) Aile Durumu

Evli ve üç çocuk babasıdır.

Gencin (Chen Huamin) Davranış Biçimi

Vatanseverlik: Chen Huamin'in yüksek tahsilini yurtdışında tamamladıktan hemen sonra vakit kaybetmeden ülkesine dönmesi ve öğrendiklerini ülkesine faydalı olacak şekilde kullanmak istemesi onun vatanına duyduğu sevgiyi göstermektedir. Öte yandan, ülkedeki koşullar buna imkân vermeyip birtakım sorunlar yaşamasına sebep olmuştur.

Gencin (Chen Huamin) Sorunu

Kariyer Sorunu: Öyküde anlatıldığı üzere, Chen Huamin iş yaşamında mutlu değildir. Hedefleri ve umutları olan bir genç iken ülkesine döndükten sonra, mevcut olumsuz koşullar nedeniyle eski hırslarını kaybetmiştir. Öyküde bu husus, Chen Huamin ile arkadaşı San Ge arasında geçen diyaloglarda açık bir şekilde vurgulanmaktadır. Arkadaşı, onun büyük bir umutsuzluğa kapılması karşısında şaşkınlığını gösterirken, Chen Huamin bunun nedenini şu sözlerle dile getirmektedir: "... Ülkeye döndükten sonraki amaçlarım ve umutlarım büyük bir darbe alınca, cesaretim kırıldı. Üstelik ofiste bütün gün bomboş oturmaya artık dayanamıyordum." Arkadaşı, diğer eser kişilerinden biri olan anne karakteriyle girdiği diyalogta, Chen Huamin'in iş hayatında yaşadığı sorun hakkında bilgi vermektedir: "... Hükümetin ona getir götür işi yapan bir memur pozisyonu vereceğini kim bilebilirdi ki? Hiç çalışmadan ayda iki yüz yuan alınca büyük hayal kırıklığı yaşadı." Bu bakımdan, onun iş yaşamında sıkıntı yaşayan genç bir aydın imgesi olduğu

görülebilmektedir.

Chen Huamin'in kendini geliştirmiş bir genç olarak bilgi ve becerilerini kullanacağı bir işinin olmaması kariyer sorunudur. Onunla aynı toplumsal şartlar altında yaşayan, bir de onula hemen hemen aynı derece yetenek ve bilgiye sahip arkadaşının sorun yaşamadığı dikkat çekmektedir. Burada yazar, aile motifi ekseninde erkeğin iş hayatındaki mutluluğunun aile yaşamı ile bağlantısına değinmektedir. Bu bakımdan, öykünün en başında, küçük anlatıcı kızın ifade ettiği sözler önemlidir: "İki ay önce, Li adındaki bir doktor okulumuzda 'aile ve ülke' konulu bir konuşma yaptı. Ailenin mutluluğunun ve acılarının bir erkeğin kariyerindeki etkisini, Batı'dan ve Çin'den eski ve yeni çok sayıda hikâyeden örnekler vererek anlattı." (Bing, 1919)

Chen Huamin'in eşinin eğitimsiz bir kadın olduğu, eviyle ve çocuklarıyla ilgilenmediği anlatılmaktadır. Öykünün en başında, mutfak duvarlarının kapkara oluşu, evin dağınık görüntüsü, bebeğin ağlayışı vb. semboller mutsuz aile yaşamını temsil etmektedir. İşinde mutlu olmayan Chen Huamin'in evindeki bu kötü vaziyet, üzüntüsünün artmasına neden olmuştur. Yazar diğer bir taraftan kıyaslamayla modern ve mutlu bir aile yaşamını da gözler önüne sermektedir. Modern ailenin evinin bulunduğu sokakta kitapçıların ve okulun bulunması, yazarın eğitim motifine verdiği önemi göstermektedir. Aynı zamanda, bu evin genç hanımı olan Yan Qian'in bilgili bir insan olması, çalışanlarına okuma yazma öğretmesi ve çocuğuna sağlıklı bir eğitim vermek istemesi, eğitimli kadın imgesini ön plana çıkarmaktadır.

Gencin (Chen Huamin) Sorununu Ortaya Çıkaran Faktörler

Geleneksel kültür geçmişi: Bu konuda temel bulgu, Chen Huamin'in eşi üzerinden verilmektedir. Okulda eğitim almamış, bu sebeple çocuklarını eğitemeyen bir kadın görüntüsü resmedilerek geleneksel kültür yaşantısı sergilenmektedir. Genç kadın evde hiçbir iş yapmamakta, bütün işleri eve aldığı yaşlı kadın hizmetçiler yapmaktadır. Fakat

bu kadınlar, çocuklarla sağlıklı bir şekilde ilgilenecek eğitime sahip değillerdir. Bu duruma aldırış etmeyen genç kadın geç saatlere kadar kâğıt oyunları oynayıp davetlere katılmaktadır. Gelişime ve ilerlemeye kapalı bu geleneksel yaşantı, Chen Huamin gibi eğitilmiş bir gencin sadece iş yaşamını değil tüm hayatını olumsuz şekilde etkilemiştir.

Ülkenin toplumsal ve siyasi durumu: Chen Huamin'in iş konusunda hayal kırıklığı yaşamasının temel nedeni, Çin'in mevcut toplumsal ve siyasi şartlarıdır. Bu durum hem kendisinin hem de arkadaşının onun hakkında söyledikleri üzerinden net bir şekilde ortaya konmaktadır. İngiltere'de okuduğu zamanlar büyük umutlarla hedeflerinde ilerlerken Çin'e döndükten sonra, ülkesinin onun gelişim gösterebileceği uygun bir ortama sahip olmadığını görmüştür. Bu sebeple uzmanlığının dışında düşük statüde bir işe atanmıştır. Arkadaşının "Bu mevcut durumda, kanla dolu bir kalbin boşalacağı hiçbir yer yok. Bu, gerçekten çok üzücüdür" sözleri, ülkenin istenen toplumsal görüntüsüne ulaşmadığını göstermektedir. Ülkede feodal bürokrasi hâlâ varlığını sürdürmektedir. Bununla birlikte emperyalist ülkelerin Çin topraklarını işgal etmesi ve yaşanan savaşlar toplumu ileri seviyeye taşıyacak iş alanlarını engellemiştir. Ülke ekonomisinin zayıflaması da yabancı ülkelere dönen Çinli gençlerin kendi ülkelerinde iş kurmalarında devlet desteğini alamamalarına yol açmıştır.

Gencin (Chen Huamin) Tutumu

Hayal kırıklığı ve Üzüntü: Chen Huamin, İngiltere'den Çin'e döndükten sonra iş yaşamında umduğunu bulamamış ve hayal kırıklığı yaşamıştır. Bununla birlikte, aile yaşamında da mutsuzdur. Bunları değiştiremeyeceğini düşünerek içki içme ve hep dışarıda vakit geçirme gibi alışkanlıklar edinmiştir.

Çaresizlik ve Kabullenme: Chen Huamin hem iş hem de aile yaşamında onu mutsuz eden faktörleri yıkamayacağı düşüncesindedir. Bu düşünce, onun umutsuzluğa

kapılmasına neden olmuş ve onu negatif bir tutum içine itmiştir. “Bu mevcut durumda, gezip eğlenmekten ve içki içmekten başka ne yapılabilir? Yoksa kahramanın yetenekleri kullanabileceği bir yer mi var?” sözleri, yaşadığı çaresizliği yansıtmaktadır. Arkadaşı pozitif bir yaklaşımda bulunmasına karşılık Che Huamin’in “Çünkü sen mutlulağa sahipsin, bu yüzden umudun var. Benim gibi mutsuz değilsin ki geleceğin son derece karanlık olacağını hissedesin” sözleri de içinde bulunduğu kötü durumu kabullendiğine işaret etmektedir.

Kendini Soyutlama: San Ge, Chen Huamin’in durumunu onunla sık sık görüşmek istemiş ancak Huamin, arkadaşının ailesiyle birlikte mutlu olduğunu görmenin canını acıtacağını düşünerek onlardan uzak kalmayı tercih etmiştir. Evinde huzurlu ve mutlu bir ortam bulamadığından eşinden ve çocuklarından da kendisini soyutlamıştır.

Bunalım: Chen Huamin yaşadığı mutsuzluk sonucunda hem fiziksel hem de psikolojik olarak rahatsızlanmıştır. Arkadaşının onun hakkında yaptığı şu açıklama bu konuya temas etmektedir: “*Şu saygıdeğer ve sevimli önceki halinin nereye gittiğini bilmiyorum. Başını sarkıtmış, bakışları dağınık, sağlığı da kötüleşmiş.*” İçine düştüğü umutsuzluk onu bunalıma sürüklemiş ve en sonunda akciğer hastalığına yakalanmıştır.

İntihar ve Ölüm: Öykünün son kısmında, Chen Huamin’in öldüğü bilgisi verilmektedir. Burada sergilenen ölüm motifiyle temel olarak donanımlı bir gencin hayallerini ve umutlarını kaybetmesinin yaşamını da olumsuz yönde etkilediği üzerinde durulmaktadır. Nitekim bu hastalığa yakalanmasının nedeni derin üzüntü ve hayal kırıklığıdır. Vücuduna ağır gelen bu üzüntüden kurtulmak için kendini içkiye vermesi yaşamın anlamını kaybetmesine ve buna bağlı olarak genç yaşta ölümüne neden olmuştur.

3.2.2. *Yalnız ve Perişan İnsan* (斯人独憔悴)¹⁰⁵

7-11 Ekim 1919 tarihinde, *Sabah Gazetesi* dergisinde yayımlanmasından üç ay sonra, tiyatroya uyarlanıp sahnelenmiştir.

Olay Örgüsü

Öyküde, Çin’de Dört Mayıs döneminde öğrencilerin temsil ettiği Vatansever Harekete destek veren Ying Ming ve Ying Shi adlı iki erkek kardeşin feodal otokrasiyi savunan babalarıyla aralarındaki çatışma konu edilmektedir. Vatansever olan ağabey-kardeş ülke insanları derin uykusundan uyandırmak ve ulusal ruhu canlandırmak amacıyla gayret etmektedirler. Bu amaçla, eğitim gördükleri Nanjing Üniversitesi’nde öğrenci temsilciliğinde bulunarak feodal yönetim sistemine karşı propaganda yapmaktadırlar. Ancak emperyalist devletlere boyun eğen ve ülke topraklarının elden çıkmasına göz yuman kimi ebeveynler, gençlerin bu eylemlerini yasalara aykırı bir davranış olarak değerlendirmektedir.

İki kardeşin feodal bürokrat olan babaları Hua Qing, oğullarının vatansever harekete katıldıklarını öğrenince, onlara bir haber yollayarak bir an önce eve dönmelerini emreder. Hua Qing, oğullarının hükümete isyan eden gençler olduklarını düşünmektedir. Üniversitede kötü şeyler öğrenip bu yola girdiklerinden dolayı onlara büyük bir kızgınlık duymaktadır. Küçük erkek kardeş Ying Shi büyük bir endişe içinde tek başına eve döner. Ağabeyi Ying Ming, topluluğa yaptığı konuşma esnasında askerler tarafından engellenir ve o sırada yaralanır. Bir iki gün hastanede kalması gerektiğinden eve hemen dönemez. Ying Shi eve döndüğünde, baba ve oğul arasında küçük bir tartışma yaşanır. Ying Shi, haklı bir dava üzerinde olduklarını açıklamaya çalışsa da babası şiddetle kabul etmemektedir. Abla Ying Zhen, baba-oğlun arasındaki gerilimi yatıştırmaya çalışır. O da

¹⁰⁵ Öykü, <https://www.bingxinwang.com/bingxindezuopin/121.html> adresi üzerinde Çince den Türkçeye tercüme edilerek alıntılama yapılmıştır. (Erişim tarihi: 28.02.2021)

vatansever harekete hizmet etmesine rağmen, babasının bu durumdan haberi olmaması sebebiyle, babasının gözünde en iyi evladı konumundadır. Hua Qing, büyük oğlu Ying Ming'in bir an önce dönmesini bildirmek için bir ulak yollar. Evdeki durumun ciddiyetini öğrenen Ying Ming apar topar eve döner. Babası, onu soğuk bir şekilde karşılar. Yeniden bir tartışmanın alevleneceği vakit, cariyelerden biri Hua Qing'i sakinleştirir. Ancak sonrasında, Hua Qing oğlunun valizini kontrol eder ve içindeki kendince aykırı bulduğu dergi ve gazeteleri paramparça eder. İki erkek kardeş bu sahneyi çaresizlik içinde izlerler.

O günden sonra, Hua Qing iki oğlunu da eve kapatır. Dışarı ile iletişim kurmalarını engeller. Evin içi kitaplarla dolu olmasına rağmen, onlara hitap eden içerikte kitaplar yoktur. Ying Shi sıkıntıdan her gün sade dilde makaleler yazar ancak yazdığını babası görmeden hemen yırtıp atar. Ying Ming ise kitaplıkta bulunan şiir kitabından Tang dönemi şiirlerini okuyarak vakit geçirir. Bunun dışında üç kardeşin en mutlu oldukları anlar birlikte sohbet ettikleri zamanlardır.

Bir süre sonra, Nanjing Üniversitesi'nden okul döneminin açılacağını bildiren bir mektup gelir. Ağabey-kardeş buna çok sevinirler. Bir an önce okul giderek yarım kalan davaları ile ilgilenmek isterler. Ancak babaları ortamdaki kargaşanın düzelmediğini düşünerek okula gitmelerini reddeder ve onlara küçük bir memurluk işi ayarlar. Ağabey-kardeş okul kapısının kendilerine kapanmış olmasından dolayı büyük hayal kırıklığı ve üzüntü yaşar. Ying Shi bunun üzerine kendini odasına kapatır. Ying Ming ise Tang dönemi şairlerinden Du Fu'nun şiir dizelerini okuyarak hikâye son bulmaktadır.

Gencin (Ying Ming- 颖铭 ve Ying Shi-颖石) Özellikleri

Ad, Yaş ve Cinsiyet: Ying Shi on yedi on sekiz yaşlarında erkek bir gençtir. Ağabeyi Ying Ming'in yaşı tam olarak verilmemiştir, ancak on sekiz on dokuz yaşlarında olduğu tahmin edilmektedir.

Eğitim Durumu: Her ikisi de Nanjing Üniversitesi'nde eğitim görmektedir. Ancak Çin'de Dört Mayıs Hareketi'nin yaşandığı süreçte, babaları okula gitmelerine engel olmuştur.

Mesleki Durumu: Üniversite eğitimini henüz tamamlamamışlardır ve mesleki deneyimleri yoktur. Ancak babaları okula gitmelerini yasakladığı dönemde, siyasi kimliğinden yararlanarak onlara hükümet içinde masa başı bir iş ayarlamıştır.

Şehirli ve Köylü Olması: Çin'in Tianjin şehrinde yaşamaktadırlar.

Gencin (Ying Ming ve Ying Shi) Aile Durumu

Ying Ming ve Ying Shi'nın Ying Zheng adında üniversitede okuyan abları vardır. Anneleri hakkında herhangi bir bilgi yoktur. Babaları hükümetin içinde feodal bürokrat konumundadır. Birkaç tane cariyesi ile birlikte yaşamaktadır.

Gencin (Ying Ming ve Ying Shi) Davranış Biçimi

Vatanseverlik: Ying Ming ve Ying Shi kardeşler, Çin'de Dört Mayıs döneminin vatansever gençlerini temsil etmektedir. Ülkede siyasi ve toplumsal yaşamda varlığını koruyan emperyalizmin ve feodalizmin ülkenin bağımsızlığını ve halkın yaşamını olumsuz yönde etkilendiğini düşünen bu iki kardeş, üniversitelerde vatansever öğrencilerle birleşerek halkı tehlikelere karşı uyandırmak için gayret göstermektedirler. Bu husus, Ying Shi'nın eve döndükten sonra, babasına durumu izah ederken dile getirdiği şu sözlerinden anlaşılmaktadır:

Çünkü son zamanlarda Qingdao meselesi çok kritik, ancak vatandaşlar derin uykularından uyanmadılar. Buna çok üzüldük. Onlara konuşmalar yapmak ve yerli mal almaya ikna etmek için dışarılara çıktık. Onların hep birlikte uyanmalarını, ulusun şevkini büyütmelerini ve hükümete destek olmalarını umut ediyoruz. (Bing, 1919)

Ying Shi, vatansever zihniyeti anlamayan ve eski sistemi korumakta direnen babasının gözünde hükümete isyan eden bir genç olarak görülse de ülkesi adına büyük bir duyarlılığa sahiptir. Öykünün giriş kısmında, Ying Shi'nın eve trenle döndüğü sahnede, içinde bulunduğu ruhsal durumun tasviri, onun güçlü vatansever duygularının bir yansıması olması bakımından oldukça önemlidir: *“Birinci sınıf trende, genç bir erkek pencerenin yanında duruyordu. Yaklaşık on yedi on sekiz yaşlarındaydı. Öğrenci giyimindeydi. Kaşları ve gözleri çok güzeldi. Ancak görünüşü çok sessizdi. Sanki büyük bir endişe, kaşlarını çatmasına neden oluyordu.”* Ying Shi'yi bu derece kederlendiren, ülkesinin içinde bulunduğu kötü durumdur.

Ying Ming ise üniversitede öğrenci temsilciliğinde önemli bir pozisyonda bulunmakta ve kitlelere anti feodal ve antiemperyalist içerikli konuşmalar yapmaktadır. Bu dönemde, askerlerin gençlere engel olmalarına rağmen, Ying Ming başına gelebilecek tehlikelere aldırmadan vatanı uğruna davasını sürdürmektedir. Ying Shi'nın, ağabeyinin başına gelen bir hadiseyi ablasına anlattığı sahne bu hususu açıkça ortaya koymaktadır:

Geçen hafta sonu onlar (ağabeyi ve arkadaşları) konuşmaya yapmaya çıkınca, askerler konuşma yapmalarına engel olmak için etraflarını çevrelediler. Ağabeyim onları ikna etmek için öne çıktı. Hararetli bir şekilde konuşuyordu. Onu dinleyen insanlar da gittikçe çoğaldı, hepsi yüksek sesle bağırıp alkış tutuyordu. Bölük komutanı sinirden kıpkırmızı olunca, silahının başındaki süngüyü ağabeyimin koluna batırdı. O anda, ağabeyim bayıldı.
(Bing, 1919)

Her iki kardeş de Çin'in modern, demokratik ve bağımsız olmasını destekleyen vatansever genç imgesi olarak yansıtılmaktadırlar.

Gencin (Ying Ming ve Ying Shi) Sorunu

Mücadele Sorunu: Ying Ming ve Ying Shi kardeşlerin Çin'in her bakımdan güçlü bir ülke konuma gelmesi için ellerinden geleni yapmaya çalışan gençler oldukları yukarıda vatanseverlikleriyle ortaya konmaktadır. Ancak bu süreçte, değişime ve gelişime kapalı olan insanlar tarafından önlerine çeşitli engeller konulduğu ve mücadele etme güçlerinin kırılmaya çalışıldığı görülmektedir. Eski sistemin ve yozlaşmış hayatın savunucuları karşısında sayıca az olmaları, gençlerin toplumsal ideallerini gerçekleştirme çabalarını yetersiz kılmaktadır.

Olay örgüsünde anlatıldığı üzere, iki kardeşin babaları tarafından eve dönmeleri için haber yollanması, vatanları için mücadele etmelerine konulan engelin ilk adımıdır. Babaları, eski arkadaşı olan dekanın yazdığı mektup aracılığıyla, oğullarının devlete karşı eylemlerde bulunduklarına dair duyum alır. Ying Shi eve döndüğünde babasına hakikate inandırmada güçlük çeker. Babası katı tutumunu şu sözleriyle ifade etmektedir:

Benden saklasanız bile dekandan saklayamazsınız. Onunla eski arkadaşız. Siz gidince, ondan sizle ilgilenmesini istedim. Elbette ki bu durumu bana haber edecek. Sizin iyi şeyler öğrenmemiş olmanızdan dolayı pişmanım, gözümün uzağında iken tembihlerimi de unuttunuz. Bir anlık duyguya kapılıp cesaretlenen şu insanlarla bir olup devlete isyan etmeyi düşündünüz. Ben böyle devasa yiğitler istemiyorum! (Bing, 1919)

Ying Shi, babasının kendilerini yanlış anlaması karşısında, kendisini şu sözlerle savunmaktadır:

Baba yanlış anlama! Bizim arkadaşlarımız bir anlık duyguya kapılıp cesaretlenen insanlar değiller. Fakat ülke tehlikedeyken, hepimiz ulusun bir ferdiyiz, doğal olarak hepimizin kanı kaynamaktadır. Üstelik bu vatansever hareket kesinlikle bir isyan hareketi değildir. Son derece doğru ve haklı bir harekettir. Çinliler ve yabancılar bunu övgüyle karşılıyorlar. Bizim

kahraman olduğumuza gelince, bu o kadar kolay bir iş değildir. Şu an öğrencilerden dışarıda harekete katılan çok sayıda genç var. Kabiliyetleriyle yüz katımıza galip gelecekler. (Bing, 1919)

Bunun üzerine, babası sadece sözleri ve ses tonuyla değil, aynı zamanda öfkeyle eşyalara zarar vererek oğlunun ürkmesine neden olmuştur. Hikâyenin giriş kısmında, Ying Shi'nın eve yaklaştıkça sessizleşmesi ve iç çekmesi başına geleceği tahmin ettiğine işaret etmektedir.

Ying Ming'in valizinin içindeki aydınlanma düşüncelerini içeren dergi ve gazetelerin babası tarafından parçalamasının ardından oğullarını eve kapatması, mücadelelerinin önündeki engelin ikinci adımıdır. Onların dışarı ile iletişim kurmalarını ve bir süre evden çıkmalarını yasaklamıştır. Her ne kadar içlerinde mücadele ruhunu taşısalarda babasının kurallarına uymak zorunda kalmışlardır.

Engelin üçüncü adımı ise oğullarının okula gitmesine izin vermeyip onları feodal bürokrasinin altında evrak memurluğu yapmaya zorlamasıdır. Abla Ying Zheng'in babası ile aralarında geçen şu diyalog durumun vahametini gözler önüne sermektedir:

Hua Qing: “(Okula) Gitmelerine gerek yok. Şu an fırtına durulmadı. İleride yeniden bir kargaşa çıkacak. İkisini de evrak memurluğu işine yerleştirdim. Birkaç yıl bu işi yaptıktan sonra, mutlaka alıacaklar. Okula gitmelerini sonra yeniden konuşuruz.”

Ying Zhen: “Bilgi ve deneyimleri bu işi yapmaya uygun değil. Eğer...”

Hua Qing: “Sorun değil, onların çalışmasına nereden gerek duyulacak? İşleri halletmelerinde eksiklik ya da hata olursa, ben varım, neden korkayım?” (Bing, 1919)

Bu diyalogda, iki kardeşin yaşamsal ve düşünce özgürlüklerinin kısıtlanmasının altı çizilerek babanın oğulları üzerinde kurduğu hâkimiyetin çocuklarının psikolojik olarak yıpranmalarına ve mücadele güçlerini yitirmelerine yol açtığını göstermektedir.

Gencin (Ying Ming ve Ying Shi) Sorununu Ortaya Çıkaran Faktörler

Geleneksel kültür geçmişi: Öyküde, iki kardeşin vatansever mücadelelerinde karşılaştıkları sorunların geleneksel kültür yaşamından kaynaklanması, tutucu ve bağınaz baba karakteriyle sergilenmektedir. Bu karakter, aydın ve ilerici düşünceleri savunan iki oğlunun aksine düşünceleri ve yaşam şekliyle gelenekçi baba imgesi konumundadır. Hikâyenin başında, Ying Shi'nın evine vardığı sahnede, evin dış ve iç tasviri, babanın yaşamı hakkında önemli ipuçları vermektedir: “Evin kapısının önünde dört beş tane araba duruyordu. Kapının pervazındaki elektrikli lamba gün gibi parlıyordu. Lambanın altında silahlarına dayanmış halde duran iki asker ikinci küçük efendinin (Ying Shi) geldiğini görünce hemen hazır ola geçtiler.” Kapıdaki elektrikli lamba ve önünde bekleyen askerler, Hua Qing'in feodal yönetimde yüksek memurlardan olduğunu sembolize etmektedir. Evin içine girildiğinde ise çok sayıda misafirin olduğu ve hepsinin kâğıt oyunu oynayarak gülüp eğlendikleri anlatılmaktadır. Bunların dışında, Hua Qing'in birkaç tane cariyesinin olması da eski aile yaşantısına işaret eden önemli bir bulgudur. Eski zamanda, yüksek rütbeli zengin memurların eşleri pozisyonunda olan bu kadınlar, baba-oğlun tartıştıkları sahnede yan odada görünmektedirler: “Ying Shi odanın köşesine geri çekildi. Elleri ve ayakları korkudan buz kesmişti. Yan odada bulunan cariyeler, Hua Qing'in şiddetle bağırdığını duyunca oyun kartlarını bırakıp koridorun dışından sessizce onu dinlediler.” Bu bulgular, Ying Shi'nın ülkesi için endişe duyarken babasının gösterişli ve savurgan bir yaşamın içinde beyhude bir yaşam sürmekte olduğunu göstermektedir.

Hua Qing, aile içindeki hiyerarşiye göre oğullarının kendisine itaat etmesini istemektedir. Ancak çocukları geleneksel yaşamın yanlış yönlerini fark ederek doğru bildikleri modern yola doğru yürümektedirler. Bu yüzden, babasının öfkesine maruz

kalmaktadırlar. Ying Shi'nın kendini savunurken babasının ona karşı söylediği “Tamam! Tamam! Demek benimle münakaşa edersin! Bu küçük yaşta, gözünde babanın bir yeri yok. Çok utanç verici!” sözleri “oğlun babasını rehber alması (父为子刚)” öğretisini hiçe saydığına duyduğu kızgınlığın ifadesidir. Hua Qing ayrıca oğullarının otokrasiyi desteklemesini ve hükümdarı rehber almasını beklemektedir. Ancak oğullarının düşünce yapısına göre bu kabul edilemez bir durumdur.

En sonunda, iki kardeş babalarına kendilerini anlatmaya çalışmanın beyhude bir çaba olduğuna kanaat getirmişlerdir. Ying Shi'nın ağabeyine büyük bir üzüntü içinde söylediği şu sözler bu anlamda dikkat çekmektedir: “Ah, böyle karanlık bir ailede bulunurken başka ne söyleyebilirim. Ben, Çin’de boşuna doğmuşum.” Ona göre, evin içi ve dışı lambalarla aydınlatılmış olsa da hane halkının yozlaşmış ve çürümüş düşünceleri bu evi karanlık hale getirmektedir.

Ülkenin toplumsal ve siyasi durumu: Yukarıdaki anlatımlardan anlaşılacağı üzere, öykü Çin toplumunun geleneksel dönemden modern döneme geçtiği tarih geçmişine dayanmaktadır. Ancak mevcut siyasetin giderek yozlaşması ve yerel savaş beylerinin neden olduğu kargaşa ortamı, ülkenin siyasi ve askeri gücünün zayıflamasına neden olmuştur. Böylelikle, ülke topraklarının emperyalist devletler tarafından paylaşılması tehlikesi doğmuştur. Öyküde bu konuya, Çin’de Shandong eyaletinde bulunan Qingdao şehrinin ilk önce Almanların ardından Japonların eline geçmesi üzerinden değinilmektedir.¹⁰⁶

¹⁰⁶ Modern Çin tarihinde, Qingdao sorunu olarak bilinen bu hadise, antiemperyalist hareket olan Dört Mayıs Hareketi’nin çıkış noktası olmuştur. 1897 yılında, Almanya’nın Qingdao şehrini işgalinden sonra, Çin halkı şehrin egemenliğini geri almak için mücadele etmiştir. 1914 yılında Japonya Almanya’nın elinde bulunan Qingdao’yu tek eline alınca Çin’de halk buna şiddetle karşı çıkmıştır. I. Dünya Savaşı sona erdikten sonra, Çin zafer kazanmış bir ülke olarak 1919 yılı ocak ayında gerçekleşen Paris Barış Konferansı’na katılmış ve

Ying Ming ve Ying Shi adlı kardeşlerin de ülke topraklarının bölünmesine karşı mücadeleye aktif bir şekilde katıldıkları görülmektedir. Kardeşlerin gözünde, Qingdao sorunu bütünüyle egemenlik sorunudur. Ancak feodalizm ve emperyalizm destekçileri için, Qingdao şehrinin yabancılar tarafından yönetilmesinde bir sakınca yoktur. Hua Qing'in bu konudaki görüşleri öykü metinde şu şekilde belirtilmektedir:

Qingdao meselesini konuşacak olursak, Japonların Almanya'nın elinden şehri aldıklarında, bizim Çin tarafsız bir ülkeydi. ... Ayrıca onlar bizimle ortak yönetmeyi teklif ettiler. İyilik dolu bir davranış! Şu an hükümetimizin tüm parasını onlar bize borç vermediler mi? Böyle iyi bir arkadaş gelişigüzel bir şekilde suçlanabilir mi? Bu arkadaşlık, sizler yüzünden bozuldu. Japon askerleri geldiği vakit, sizler geri adım attınız. Sorumluluğu yine de hükümet üstlendi. Bir şey söyleme, dinle. Yaptığınız iş mantıklı mı? Bu, iyiliğe kötülükle karşılık vermek değil mi? (Bing, 1919)

Bu alıntıdan, genç kuşağın modern zihniyetin kökleşmiş geleneksel zihniyeti yıkmada çetin bir mücadele vermesi gerektiği anlaşılmaktadır.

Gencin (Ying Ming ve Ying Shi) Tutumu

Hayal kırıklığı ve Üzüntü: Hua Qing'in iki oğlunu da vatansever harekete katılmalarından dolayı eve kapatması, onların hayal kırıklığı yaşamalarına neden olmuştur. Ying Shi mizaç olarak ağabeyine göre hareketli bir gençtir ve özgürlüğünün kısıtlanmış olması karşısında daha çok sıkıntı çekmiştir. Yeni eğitim-öğretim yılında okula gidemeyecek olması durumuna gösterdiği tepki yaşadığı üzüntüyü yansıtmaktadır:

Qingdao'nun egemenliğini geri alma talebinde bulunmuştur. Ancak bu talep İngiltere, Fransa, Amerika ve Japonya tarafında reddedilmiştir. Üstelik şehrin egemenliğinin Japonya'da kalması için zorlanmıştır. Bunun üzerine, öğrenciler Pekin şehrinde 4 Mayıs 1919 tarihinde bir araya gelerek antlaşmanın reddi ve Qingdao'nun Çin yönetimine iade edilmesi için meydanlarda propagandalar yapmışlardır.

“Ying Shi dayanamayıp ağlayarak kendini yatağa attı ve şu soruyu sordu: ‘Yoksa eğitim görme umudumuz bile yok mu oldu?’” Ying Ming ise sessiz bir kişi olması nedeniyle başlarda daha sakın davranmıştır. Ancak o da kardeşi gibi üzgündür.

Çaresizlik ve Kabullenme: Her iki kardeş ülke için doğru yolda hareket ettiklerini savunmuş olsalar da babalarının önyargısını yıkamamanın çaresizliğini de yaşamışlardır. Örneğin, Ying Ming’in eve döndükten sonra, babası tarafından valizinin içindeki dergi ve gazeteleri öfkeyle parçalanmasını çaresizlik içinde izlemişlerdir: “Ying Ming ve Ying Shi pencerenin önünden izlediler. Dışarı çıkmaya cesaret edemediler. Sinirden oldukları yerde sessizce dövündüler.”

Tepki Gösterme ve Sorgulama: Öykünün başlarında, babası ile aralarında geçen diyalogta Ying Shi’nın vatansever bir genç olarak ülkesi için çaba gösterdiğini hararetle bir şekilde anlatması babasına karşı tepkisini ortaya koymaktadır. Ying Ming’in ise babası ile aralarında bu konuda bir konuşma geçmemiştir. Aslında Ying Ming kendisini savunacak şekilde söze başlamış olsa da cariyelerden birinin araya girmesiyle konuşmasına devam etmemiştir.

Endişe ve Korku: Kardeşlerin kendilerini soyutlamaları yönünde bulgu yoksa da her iki kardeş de babalarının sert ve katı tutumundan korku duymaktadırlar. Babalarının öfkesinin daha da çok artmasından endişe duyarak onun kendileri için aldığı kararlara boyun eğmek zorunda kalmışlardır.

Rus romanlarında ve özellikle Dostoyevski’de gördüğümüz tarzda bunalım motifi görünmektedir.

3.2.3. *Terkedilen Ülke* (去国)¹⁰⁷

2-26 Kasım 1919 tarihinde *Sabah Gazetesi* dergisinde yayımlanmıştır.

¹⁰⁷ Öykü, <https://www.bingxinwang.com/bingxindezuopin/118.html> adresi üzerinden Çince’den Türkçeye tercüme edilerek alıntılama yapılmıştır. (Erişim tarihi: 28.02.2021)

Olay Örgüsü

Öykü, Ying Shi adlı erkek gencin Amerika'dan Çin'e dönüş sahnesiyle başlamaktadır. Yedi yıl önce Amerika'ya eğitim görmeye gitmiştir. O zamanlar on yedi yaşında idealist bir gençtir. Mühendislik alanından mezun olmuş, vakit kaybetmeden Çin'e dönerek ülkesi adına önemli ve yararlı işler yapmayı hedeflemiştir. O zamanlar, Çin'de cumhuriyetin yeni kurulduğu dönemlerdir. Ying Shi, bu yeni siyasi rejimin, bilgi birikimini ve deneyimlerini doğru şekilde kullanabilmesinde uygun ortamı sağlayacağını düşünmektedir. Ancak eve döndüğünde, ülkede feodal bürokrasinin devam ettiğini ve yönetimde yerel savaş beylerinin hâkimiyeti olduğunu öğrenir. Devlet hazinesi boşalmış, çeşitli emperyalist devletlere borçlanılmıştır. Ülkenin ilerlemesi için girişilen tüm işler durmuştur. Ying Shi, Çin'in bu kötü vaziyeti karşısında büyük bir hayal kırıklığı yaşar.

Ying Shi, iki arkadaşını ziyaret eder. İkisinin de donanımlı gençler olduğunu ancak kendi mesleklerini yapamayıp sadece günü kurtarmak için çalışmak zorunda kaldıklarını görünce üzüntüsü katlanır. Amerika'da bulunduğu zamanları düşünür. Orada makine fabrikarından birinin sahibinden iş teklifi almıştır. O zamanlarda Ying Shi yeni bir makinenin taslağını çıkarmıştır. Bu fabrikada çalışmayı kabul ederse, tasarısını gerçekleştirme fırsatına kavuşacaktır. Ancak Ying Shi verdiği emeği başka ülkeler için kullanmak istemez ve teklifi geri çevirir. Fakat ülkesine büyük umutlarla döndükten sonra, gördüğü manzaradan hevesi kırılır, Amerika'ya tekrar dönerse de insanların onunla alay edeceğini düşünür. Bunun üzerine, babasının Pekin'de yaşayan bir arkadaşının yanına giderek kendisine devlet içinde herhangi bir pozisyona yerleşmesi için rica etmek zorunda kalır. Ancak iş bekleyen çok sayıda genç olduğundan bir süre endişe ile bekler. Bir süre sonra, teknik personel olarak işe yerleştirildiğinin haberini alır.

Ying Shi bir hevesle başladığı işinin ilk gününde, personelin sadece basit evrak işleri ile ilgilenmenin dışında yapılacak başka bir iş olmadığını görür ve ikinci hayal kırıklığını yaşar. Burada çalışan arkadaşları da kendisi gibi Amerika'da eğitim görüp

dönmüşlerdir. Ancak Çin’de kendi mesleklerini yapacak imkânlarının olmayışından hayallerinden vazgeçmek durumunda kalmışlardır. Bütün gün işte sadece sohbet ederek akşam işten dönünce de kâğıt oyunları ve eğlencelerle vakit geçirmeye başlamışlardır. Ying Shi boşluğun verdiği kötü alışkanlıklardan uzak durmak için tek başına kitap okuyarak veya çeviri yaparak zaman geçirir.

Ying Shi, kız kardeşinden bir mektup alır. Mektuptan, kardeşinin Amerika’ya okumaya gideceğini öğrenir. Amerika’daki farikanın sahibi, Ying Shi’ya da davet mektubu göndermiştir. En sonunda, Ying Shi gençliğinin heba olmaması ve daha fazla umutsuzluk içinde yaşamamak için kederli bir şekilde ülkesine veda eder.

Öykü, Ying Shi ile kız kardeşinin Pasifik Okyanusu üzerinden Amerika’ya yolculukları ile sona ermektedir.

Gencin (Ying Shi-英士) Özellikleri

Ad, Yaş, Cinsiyet: Ying Shi adında yirmi beş yaşında erkek bir gençtir.

Eğitim Durumu: Amerika’da mühendislik alanında yüksek eğitim almıştır.

Mesleki Durumu: Yurtdışında eğitimini tamamlayıp Çin’e döndükten sonra, ülkedeki siyasi ve toplumsal koşullar, kendi mesleğini yapmasına imkân vermemiştir. Tasarlamış olduğu makinesini inşa etmek için Amerika’dan gelen teklifi kabul etmek zorunda kalmıştır.

Köylü ve Şehirli Olması: Şehirde yaşamaktadır.

Gencin (Ying Shi) Aile Durumu

Annesi ev hanımı, babası gençlik yıllarında Ulusal Burjuva Devrimci Partisi’nde siyasi kimliği bulunan bir kişidir. On altı on yedi yaşlarında bir kız kardeşi vardır. Aydın ve modern düşüncelere sahip bir aile ortamında büyümüştür.

Gencin (Ying Shi) Davranış Biçimi

Vatanseverlik: Ying Shi, vatanına bağlı aydın bir gençtir. Amerika’da yedi yıl eğitim alıp donanımlı hale geldikten sonra, edindiği bilgileri ülkesi adına kullanmak üzere Çin’e bir an önce dönmek istemiştir. Amerika’dayken mesleki olarak uzmanlaşabileceği bir iş fırsatı kendisine sunulmuş, ancak bu teklifi sadece vatanına hizmet etmek isteğiyle geri çevirmiştir. Ayrıca, onun Çin’e dönüş yolunda milli marşı söylemesi de vatanına duyduğu hasretin ve sevginin bir işaretidir.

3.6 Gencin (Ying Shi) Sorunu

Kariyer Sorunu: Ying Shi on yedi yaşında iken Çin’den ayrıldığında, ülkede saltanat baştaydı. Amerika’ya yola çıktığı dönemde, Çin’de devrim meydana gelmiş ve cumhuriyet kurulmuştur. Cumhuriyet rejimini destekleyen Ying Shi, donanımlı ve idealist bir genç olarak büyük umutlar içinde vatanına dönmüştür. Çin’in bu yeni rejim sayesinde, topluma ve kendi geleceğine yarar sağlayacağına inanmıştır. Dönüş yolunda, iç monolog tekniği üzerinden sunulan düşüncüleri bunu yansıtmaktadır:

Benim gibi bir gencin, bu genç çağda ümit vaat eden Çin’e dönmesi, tam da “kahraman, çağı yaratır, çağ kahramanı yaratır” sözüne uymakta. Şanslıyım ki ben bir gencim ve yine şanslıyım ki genç Çin’de doğdum. Sevgili anne, baba ve kız kardeşim! Sevgili vatanım! Ben Ying Shi, her gün size daha da yaklaşıyorum.

Önce babasından, sonra gazetelerden ve ardından da arkadaşlardan aldığı haberlerden ülkenin kötü bir vaziyet içinde olduğu ve gençlerin donanımını kullanabileceği iş sahasının bulunmadığını öğrenmiştir. Ying Shi pek çok genç gibi günlük ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla uzmanlığı dışında işler yapmak zorunda kalmıştır. Ancak bu tür pozisyonlar basit evrak işlerinden ibarettir. Ying Shi bir teknisyen olarak atanmış olsa da teknik bilgi gerektiren işler çıkmamaktadır. Bu sebeple gençler

bütün günlerini iş yerinde bomboş oturarak ya da sohbet ederek geçirmektedir. Ying Shi'nın sabah sekizde iş başı yaptığında karşılaştığı manzara bunu yansıtmaktadır:

Ying Shi çok şaşırmişti. Merak edip sordu ve teknik uzmanlığının aslında boş bir memurluk işi olduğunu, yapacak bir işi olmadığını anladı. Teknik uzman odası onların sohbet odasıydı. Mutlu olduklarında çizimler yapar, bir tarafta da sohbet ederek zaman öldürürlerdi. Aksi takdirde kimi zaman işe gelmemek de sorun değildi.

Mücadele Sorunu: Ying Shi, Çin'in yeni bir siyasi görünümüne kavuşmasına rağmen, devlet içindeki iş hayatının böylesine serbestlik içinde olmasına hayret etmiştir. Bu çalışma temposunun ülkeye bir yarar getirmeyeceğini anlayınca hayalleri ve umutları yıkılmıştır.

Gencin (Ying Shi) Sorununa Yol Açan Faktörler

Geleneksel kültür geçmişi: Hikâyede Çin Cumhuriyeti'nin kurulmasına rağmen, ülkede otokratik sistemin devam etmesi, geçmişin izlerinin etkisini sürdürmekte olduğu ve Ying Shi'nin karşılaştığı problemlerin kaynağı olduğu anlaşılmaktadır.

Ülkenin toplumsal ve siyasi durumu: Öykünün giriş kısmında, Ying Shi'nın Amerika'ya gittiği dönemde Çin'de Mançu yönetiminin hüküm sürdüğünü ancak hanedanlık karşıtlarının devrim yaptıkları hususunda bilgiye yer verilmektedir. Ardından öykünün devamında, hikâyenin yaşanmakta olduğu zaman dilimi olan sekiz yıl sonrasına gelinmektedir. Burada, Çin'in öncesinden farklı siyasi bir rejime geçtiği anlatılmaktadır. Ancak her ne kadar cumhuriyet gelmiş olsa da devrimci aydınların arzu ettiği şekilde yeni bir düzen kurulamamıştır. Ülke, yeni siyasi rejim altında, eski siyasi yapıyı sürdürmenin

olumsuz sonuçlarını yaşamaya devam etmektedir. Ying Shi ve babasının aralarında geçen şu diyalog bu bakımdan önemli ipuçları vermektedir:

Ying Shi: Şu an ülkenin durumu nasıl?

Zhu Heng: Gazetelere bakarsan anlarsın.

Ying Shi: Demiryolu işi aktif bir şekilde gerçekleştiriliyor mu?

Zhu Heng: Para yok, nasıl gerçekleştirilsin! Şu an devletin hazinesi bomboştur. Her fırsatta borç alınıyor. Kuzey’de ve Güney’de savaş söz konusu olduğunda, nakit para mermiye kullanıldı. Barış söz konusu olduğunda, davet vermek için kullanıldı. Para su gibi harcanınca, yol idaresini tartışmak için zaman kaldı mı ki?

Ying Shi: Diğer iş alanlarında durum nasıl?

Zhu Heng: Hepsinde durum aynıdır.

Yukarıdaki diyalog, on dokuzuncu yüzyılın sonu ve yirminci yüzyıl başlarında, Çin’in siyasi ve askeri alanda güçsüz bir durumda olduğunu göstermektedir. Devlet hazinesinin savaş giderlerine ve yabancı devletlerle olan siyasi ilişkileri pekiştirmede kullanılıp tüketilmesi, yönetimin gelişim ve ilerleme gösterebileceği sahaların ihmal edilmesine neden olmuştur. Bu sebeptendir ki yabancı ülkelerde okuyan Çinli öğrenciler ülkelere dönünce mesleklerini icra edebilmelerinde ekonomik anlamda devlet desteğinden mahrum kalmışlardır. Bu sorun, Ying Shi’nın devlet içinde teknik uzman olarak işe başladığı zaman mühendislikle ilgili işlerin nadir çıkması ve genellikle az miktardaki evrak işleri kapsamında işler yapması üzerinden anlatılmaktadır. Onunla aynı birimde çalışan iki arkadaşı ile aralarından geçen şu diyalog bu açıdan önem taşımaktadır:

Ying Shi: Yoksa devlet bizim gibi öğrencilere yurt dışında okuyup kendilerini yetiştirmeleri için para vermedi mi?

Arkadaşı: Biz de böyle olsun istemezdik. Maalesef memuriyette yapılacak bir iş yok. Bu pozisyon iyi sayılır. Diğer arkadaşlar hem pozisyonu düşük hem de maaşı az olan getir görür işi yapıyorlar.

Ying Shi: Siz de bu şekilde kalmak mı istiyorsunuz? Neden gidip kendi işinizi yapmıyorsunuz?

Arkadaşı: Konuyu açmaya gerek yok. En başında birkaç kişi ile birlikte fabrika kurmayı düşündük. Sadece endüstriyi canlandırmakla kalmayıp ayrıca yoksul halkı da kurtarabilecektik. Fakat fabrika kurmak öncelikle sermaye gerektirmektedir. Bizimse elimizde avucumuzda para yok. Dolayısıyla sözleşmenin şartlarını belirleyip tüm hazırlıkları düzenlemiş olsak da sermayeyi tahsil edemedik. Günler geçtikten sonra da fikrimizden vazgeçtik.

Çin, kendi öğrencilerini yurtdışına eğitime göndererek onlara gelişim göstermelerinin yolunu açmıştır. Ancak ülke ekonomisinin zayıflaması, devlet desteği alamayan eğitimli gençlerin düşük pozisyonlara yerleştirilip faydalı faaliyetlerde bulunamadan günlerini geçirmelerine neden olmuştur. Cumhuriyetin henüz köklerini sağlamlaştırmadığı bu evrede sürmekte olan feodal otokrasi sistemi, Ying Shi'nın yeni Çin'de yaşayan bir genç olmasının şansızlığını duyumsamasına neden olmuştur. Onun "Ah! Çin'in gençlerinden biri olduğum için ne kadar talihsizim. Ve yine bugünün Çin'inde doğduğum için ne kadar talihsizim" sözleri bu duygusunu ifade etmektedir.

Ying Shi, Çin'e döndükten sonraki ilk altı ayda gördükleri ve deneyimledikleri sonucunda toplumu 'kötü toplum' olarak nitelendirerek "bu kötü toplumun girdabına kapılmaya razı değilim" sözleriyle, yirminci yüzyıl başlarında Çin'in başta siyasi alanlarda olmak üzere ekonomik ve toplumsal alanlarda da gençlerin ciddi sorunlar yaşayacağı bir ülke konumunda olduğunun altını çizmiştir.

Gencin (Ying Shi) Tutumu

Hayal kırıklığı ve Üzüntü: Ying Shi Amerika'dan döndükten sonra, ideallerini gerçekleştirebilecek imkân ve olanakların olmaması karşısında büyük hayal kırıklığına uğrar. Bu yüzden, yurtdışında mesleğini yapmak üzere Çin'den ayrılma kararı alır. Yine de büyük bir üzüntü içindedir. Öykünün son kısımlarında, son altı ayda gördükleri karşısında sahip olduğu duygularını şu sözlerle ifade etmektedir:

Çin'e döndükten altı ay sonra, hemen hemen her şeyi anladım, ama yine de ayrılmaya dayanamıyordum. Sekiz yıldır umutla beklediğimden, böyle bir sonuca teslim olamıyorum. Yine de yapılabilecek bir şeyler olduğuna inanıyordum. Altı ay boyunca, her şeye katlandım. Dalgaların akışıyla sürüklenmeye ve kötü toplumun girdabına kapılmaya razı değilim. Bugün yeteneklerimi ve bilgilerimi bir kenara bırakıp sağlam ve güçlü vücudumla başkalarının önünde eğileceğimi ve amaçlarımı gerçekleştirmeyeceğimi düşünmezdim. Ah! Ben Çin'in gençlerinden biri olarak ne kadar talihsizim. Ve yine bugünün Çin'inde doğduğum için ne kadar da talihsizim.

Ying Shi, Çin'in o dönemin toplumsal şartları altında yitip gideceğini düşünerek Amerika'ya gitme kararı aldığı anda ifade ettiği şu sözlerden de ülkesi adına duyduğu derin üzüntüyü yansıtmaktadır: “Ah yazık! İlk hedefim kesinlikle bu değildi. Ah vatanım! Seni, Ying Shi bırakmadı. Sen, Ying Shi'yi bıraktın, ah.”

Ying Shi'nın öykü boyunca üzüntüsünü kendi içinde yaşadığı görülmektedir. Amerika'ya giderken yanında olan kardeşi onun mutsuz olduğunu fark etmektedir. Ancak Ying Shi, kardeşinin umutlarını kırmak istemediği için mutsuzluğunun nedenini söylemekten kaçınır. Öykünün son kısmında, kız kardeşine söylediği şu cümle, Ying Shi'nın içinde bulunduğu üzüntüsünün gerekçesini ortaya koymasına bakımdan

manidardır: “Kız kardeşim! Geri döndüğünde Çin’in benim şu anda karşılaştığım Çin olmamasını dört gözle bekliyorum. O zaman iyi olacak!”

Tepki gösterme ve Sorgulama: Öykü içinde, çaresizlik ve kabullenme konusunda bulguya rastlanmazken Ying Shi’nın ülkenin neden kötü durum içinde olduğu konusunda nedenlerin ve nasılların olduğu bir tartışma içine girmediği ancak sadece ülkenin durumu öğrenmek amaçlı sorular sorduğu anlaşılmaktadır. Bir taraftan ülkenin durumunu iyice kavrayıp mevcut sistem altında sağlıklı bir şekilde gelişme ve ilerlemenin olamayacağına inanarak ülkeden gitme karar alması, yaşadığı soruna bir tepki niteliği taşımaktadır.

Kendini soyutlama: Ying Shi ve arkadaşlarının iş yerinden yapacakları çok fazla işleri olmadığı yukarıda belirtilmektedir. Bu boşluk, onların gün içinde sürekli sohbetler ederek vakit geçirmelerine, akşamları ise çeşitli kâğıt oyunları oynama ve içkili eğlenceler yapma alışkanlıkları edinmelerine ortam hazırlamıştır. Ancak Ying Shi’nın, arkadaşlarına uymayıp kendini onlardan soyutladığı anlaşılmaktadır: “Ying Shi ülkesine yeni döndüğü için, bu kötü alışkanlıklara henüz bulaşmamıştı. Odasında lambanın altında tek başına oturup kitap ve gazete okurdu.” Arkadaşlarını kötü alışkanlıkları konusunda uyarsa da bir faydası olmamıştır. Bu süreçten sonra, günlerini yalnız geçirmiştir.

Ying Shi bazen de dışarı çıkıp yürürdü. Akşamları serin olduğunda, merkezdeki parka gidip çay masasında boş boş oturur ya da ağacın altında kitap okurdu. Pazar günleri fotoğraf makinesi çantasını yanına alıp bir eşek üzerinde tek başına şehrin dışına çıkardı. Ünlü yerleri gezip çok sayıda manzara fotoğrafı çeker, resimleri Fang Shi’ya (kız kardeşine) gönderirdi. Bazen de teknik uzman odasında, yabancı dergilerdeki makaleleri tercüme eder, yayımlanması için gazete bürolarına gönderirdi. Bunların dışında, yapacak başka bir işi yoktu.

Endişe ve Korku: Ying Shi'nın en büyük korkusu, ülkenin bu karanlık ortamında kötü alışkanlıklar edinerek gençliğini heba etmektir. Bu yüzden vatanından ayrılmak onu üzecek olasa da işinden istifa edip Amerika'ya gitmeye karar vermiştir. Bu kararın altında yatan endişeyi şu şekilde ifade etmektedir: “Önceki gün istifa dilekçemi teslim ettim ve aynı gün Pekin'den ayrıldım. Ülkede kaldıkça gençlik yıllarım boşa gidecek ve kötü toplumun alışkanlıklarına bulaşacağım. Zaman ilerledikçe, bu durumun tedavi edilemez bir boyuta ulaşacağından korkuyorum.” Ancak bu korkuları, Ying Shi'nın bunalıma girmesine ve bunun sonucunda da ülkesi adına kurduğu hayallerinden vazgeçmesine yol açmamıştır.

3.2.4. Bir Öykünün Sonu (一篇小说的结局)¹⁰⁸

29 Ocak 1920 tarihinde *Sabah Gazetesi* dergisinde yayımlanmıştır.

Olay Örgüsü

Öyküde, on sekiz on dokuz yaşlarında genç bir kızın dışarıda gördüğü doğa manzarasından etkilenecek kaleme aldığı hikâye üzerinden bir askerin yaşanan savaşlara anlam verememesi ve yaşamının üzücü bir şekilde son bulması konu edilmektedir.

Genç kız, yurt odasının penceresinden gördüğü bahar manzarasının içinde uyandırdığı güzel duygularla keyifli bir öykü yazmaya niyetlenir. Ancak güz mevsimini arka planda tutarak yaşlı bir kadının ve Meng Tao isimli asker oğlunun hikâyesini yazmaya başlar. Yaşlı kadın askerden dönecek oğlu için büyük bir mutlulukla güzel bir

¹⁰⁸ Öykü, <https://www.bingxinwang.com/bingxindezuopin/136.html> adresi üzerinde Çince'den Türkçeye tercüme edilerek alıntılama yapılmıştır. (Erişim tarihi: 28.02.2021)

sofra hazırlamıştır. Oğlunu beklerken altı aydan fazla bir süredir cebinde taşıdığı ve ezberlediği mektubu okur. Oğlu bu mektubunda düşman hattında olduğundan, silah seslerine artık alıştığından ve insan öldürmeyi kanıksadığından bahseder. Bir yandan da ülkesini seven insanlar olarak birbirlerini öldürmeleri konusunda yaşadığı çelişkiyi dile getirir. Bu mektuptan sonra oğlundan hiçbir haber almayan yaşlı kadın, bir an huzursuz olsa da kötü düşünmemeye çalışır. Bir süre sonra bir ses işitir ve oğlunun geldiğini düşünür ancak gelen kişi, oğlunun kuzenidir. Yaşlı kadına, oğlunun öldüğünü haber eder.

Genç kız yazdığı hikâyenin üzücü şekilde son bulmasından rahatsızlık duyar. Kâğıdı yırtar ve yeniden yazmaya yönelir. Fakat bir daha yazamaz.

Gencin (Meng Tao-梦涛) Özellikleri ve Aile Durumu

Meng Tao genç bir erkektir. Eğitim geçmişi ve mesleki durumu hakkında bulguya rastlanmazken okuma ve yazma bildiği ve asker olduğu bilgilerine ulaşılmaktadır. Şehirde veya köyde yaşadığı bilinmezken yaşlı annesi ve bir kuzeni olduğu görülmektedir.

Gencin (Meng Tao) Davranış Biçimi

Vatanseverlik: Meng Tao'nun vatansever bir asker olduğu öykü içinde montaj tekniği ile sunulan mektubunda ifade ettiği şu cümlelerden açık bir şekilde anlaşılmaktadır: "... Fakat kalbimde her zaman berrak kalacak iki şey var: Vatanıma ve anneme duyduğum sevgim." Bu bakımdan, bu karakterin öykü içinde vatansever genç bir asker imgesi olduğunu söyleyebilmek mümkündür.

Gencin (Meng Tao) Sorunu

Mücadele Sorunu: Meng Tao, bir asker olarak içinde bulunduğu savaş ortamında savaşın işlevini ve amacını anlamlandırmakta zorluk çekmektedir. Annesine yazdığı mektupta savaş ortamının görüntüsünü çizerken, acı ve insanlık dışı hadiselerin onun

gözünde sıradanlaştığını ancak bunun normalleşmemesi gerektiğini hissetmektedir. Bu sebeple annesine sorular yönelterek yaşadığı ikilemi anlatmaktadır:

... Cepheye çoktan vardım. Silah seslerini duymaya ve topçu ateşlerini görmeye alıştım. Biraz olsun korku duymuyorum artık. İnsan öldürmeye de alıştım. Bunun acımasız bir iş olduğunu düşünmüyorum. Kaç sefer ben de az kalsın öldürülüyordum. Savaş bitip döndüğümde, her hatırladığım tıpkı bir rüya gibidir. Fakat kalbimde her zaman berrak kalacak iki şey var: Vatanıma ve anneme duyduğum sevgim. Anne ah! Dünyada neden savaş var? Vatanımızı seviyorsak, neden savaşarak insanları öldürüyoruz peki? Anne ah! Borazan çalıyor, yine savaşa gideceğim!

Savaş motifinin işlendiği bu anlatımda, Meng Tao'nun savaşın varlığından duyduğu rahatsızlık ön plana çıkmaktadır. Aynı zamanda “Vatanımızı seviyorsak, neden savaşıp insanlarımızı öldürüyoruz?” cümlesinde görüldüğü üzere, aynı ülkenin vatandaşı olup vatan sevgisi adı altında birbirlerini öldürmeyi anlamsız bulmaktadır. Buna rağmen kendisine verilen emre uyarak istemeyerek de olsa insanları yok eden ve ülkeyi bölen yıkıcı savaşın içindedir. Meng Tao'nun cümlelerine “Anne Ah!” sitemiyle başlaması da bir asker olarak verdiği mücadelenin kendi ülkesinin insanlarını hedef almasından dolayı duyduğu üzüntünün yansımasıdır.

Gencin (Meng Tao) Sorununu Ortaya Çıkaran Faktörler

Ülkenin siyasi ve toplumsal durumu: Öykünün olay örgüsü geçmişi, yirminci yüzyılın ilk dönemlerinde Çin'in askeri yaşamına temas etmekte ve bu dönemdeki siyasi ve toplumsal yaşam hakkında önemli iç uçları vermektedir. Bu dönemde, yerel savaş beyleri farklı bölgelerde güç elde etmek için savaşırken toplumsal yaşamda kargaşaya neden olmuşlardır. Özellikle de bu ayrılıkçı askeri grupların emirlerine uymak zorunda kalan vatansever askerler gerçek mücadelenin ve savaşın anlamı üzerinde kendi içlerinde

çatışma yaşamışlardır. Meng Tao'nun savaştan rahatsızlık duyması da ülke insanlarının birbirleriyle savaşmasından kaynaklanmaktadır. Bu açıdan, öykünün sonunda ölüm motifinin sergilenmesi, Meng Tao gibi vatansever gençlerin Çin'in feodal yönetim sürecindeki olumsuz şartları altında yaşamlarını sürdürmelerinin ne kadar güç olduğunu gözler önüne sermektedir.

Gencin (Meng Tao) Sorun Karşısındaki Tutumu

Hayal kırıklığı ve Üzüntü: Meng Tao bir asker olarak iç savaşın içinde olmaktan dolayı üzgündür. Mektubunda belirttiği “*Dünyada neden savaş var?*” sorusu duyduğu rahatsızlığı yansıtmaktadır.

Çaresizlik ve Kabullenme: Savaş konusunda, Meng Tao aklında soru işaretleri olmasına rağmen, savaş emrine uyarak kendi kardeşlerine ateş açmak zorunda kalmıştır. Mektubunun sonunda ifade ettiği “*Ah anne! Borazan çalıyor, yine savaşa gireceğim!*” nidası çaresizliğini göstermektedir.

Tepki gösterme ve Sorgulama: Genç askerin komutanlarına karşı doğrudan bir tepkide bulunmamıştır. Ancak içinde bulunduğu durumu daha çok içsel anlamda sorgulamış, bunu da sadece annesi ile paylaşmıştır.

Kısa olay örgüsüne sahip bu öykü, Meng Tao'un kendini soyutlama, korku, bunalıma girme ve intiharı düşünme gibi tutumlara rastlanmamaktadır.

3.2.5. Dünyada Mutluluk Çok (世界有的是快乐)

1 Mart 1920 tarihinde *Yanda Jikan* (燕大季刊) dergisinde yayımlanmıştır.

Olay Örgüsü

On dokuz yaşında bir genç olan Ling Yü, Çin'de yaşanan siyasal ve toplumsal sıkıntıların aşılmasından sorumluluk duymaktadır. Bu sebeple Çin'de vatansever

harekete katılarak ülkenin geleceği için büyük bir umutla mücadele etmeye başlar. Ancak insanlardaki mücadele ruhunun giderek zayıflamasıyla birlikte vatansever hareketin istenilen sonuca ulaşamadığını görünce, ülke adına endişelenir. Bu süreçte, tek başına mücadele göstermenin fayda sağlamayacağını düşünür ve ümitsizliğe kapılır. Bunun sonucunda, mücadele azmini kaybeder ve yaşamın bir anlamı olmadığı düşüncesinden hareketle intihar etmeye karar verir. Bu karar doğrultusunda, okuldan çıkarak okyanus kıyısındaki kayalıklara gelir. Dağın ve denizin oluşturduğu güzel manzara geçici de olsa içinde bir sıcaklık duyumsamasını sağlar, ancak kendini toplayarak aldığı kararı yerine getirmek üzereyken küçük bir çocuğun söylediği şarkı sözlerini işitir. Ling Yü'nün bunun üzerine dikkati dağılır ve karşısına çıkan biri erkek diğeri kız olan iki küçük çocuğu izlemeye koyulur. Xiao Lan isimli çocuk, kardeşi ile birlikte kumdan yaptıkları kulenin üzerine dikmek için kır çiçeği toplamaya gittiğinde kayalıkların üzerinde gördüğü Ling Yü ile aralarında küçük bir konuşma geçer. Onun ne yapmakta olduğunu sorunca, ölüme gittiğini dolaylı bir şekilde ifade eder. Çocuklar, yaptığının yanlış olduğunu anlamasını sağlayarak ona doğru yolu göstermeye çalışırlar. Ling Yü bu çocuklar sayesinde içindeki karamsar duyguları yok ederek sevgi ve aydınlık dolu olan dünyaya yürüyemeye yol alır.

Gencin (Ling Yü-凌瑜) Özellikleri

Ad, Yaş ve Cinsiyet: Ling Yü adında on dokuz yaşında genç bir erkektir.

Eğitim Durumu: Üniversitede eğitim görmektedir.

Mesleki Durumu: Henüz öğrencidir. Herhangi bir işte çalışmamaktadır.

Şehirli ya da Köylü Olması: Şehirli olup olmadığını bilmediğimiz Ling Yü'nün aile durumuyla ilgili bilgi de verilmemiştir.

Gencin (Ling Yü) Davranış Biçimi

Vatanseverlik: Ling Yü vatansever bir genç imgesi olarak sergilenmektedir. Ülke meselelerine karşı oldukça duyarlıdır ve bu konuda ülkenin bir ferdi olarak sorumluluk hissetmektedir. Öykünün ilk kısımlarında “Fakat bu birkaç yıldır, ülkenin içinde bulunduğu duruma baktıkça ‘Dünyanın yükselişinden ve düşüşünden herkes sorumludur’ sözünü sık sık düşünmekten kendini alamamaktaydı” (Bing, 2020: 10) sözleri bu özelliğine işaret etmektedir. Ling Yü bu duyarlılıkla Çin’de pek çok genç ile birlikte vatansever harekete tüm gücüyle destek vermiştir. Öyküde bu husus şu şekilde anlatılmaktadır: “Ülke ruhunun nasıl uyandırılacağı, yabancı saldırılara nasıl göğüs gerileceği konusunda elinden geldiğince kafa yordu. Zihinsel ve fiziksel olarak bitkin halde mücadeleye koştu. Ling Yu, toplumda böylesine yayılan ve büyüyen şuur sayesinde, Çin’in geleceğinin umut verici olabileceğine inandı.” (Bing, 2020: 10)

Gencin (Ling Yü) Sorunu

Mücadele Sorunu: Ling Yü, ülke ve toplum sorunlarıyla dertlenen vatansever bir genç olarak Çin’de Dört Mayıs döneminin aydın gençlerini temsil etmektedir. Ülkenin bağımsızlığını tehlikeye sokan ve modernleşmesine engel olan etkenlerin ortadan kaldırılması için büyük umutlarla başlatılan mücadelenin gücünün zamanla kaybolması, Ling Yü’nün azminin kırılmasına neden olmuştur. Meydana gelen siyasi çalkantılar ve süregelen feodal sistem altında, topyekûn mücadelenin istenen yankıyı bulamaması, Ling Yü’nün bu yolda yalnızlaşmasına yol açmıştır. Bu durumda, tek başına mücadele etmenin zorluğunu çekmiştir. Öyküde bu durum şu şekilde anlatılmaktadır:

Ling Yü, bu yarı ölü yarı canlı manzara karşısında çok endişelendi. Ancak bu büyük ve çalkantılı dalgalarla bertaraf olan halkın duygularını yeniden kazanmak güçtü. Tek başına bu yolda devam etse, yapılacak çok fazla iş vardı ve nereden başlayacağını bilmiyordu. Üstelik tek bir insanın gücü buna uzun bir süre dayanamazdı ve büyük bir sonuç elde edemezdi. Bir şey yapmadan beklese, ülke meselelerinin günden güne kötüye gittiğine ve yabancı

saldırıların günden güne zorlamalarına şahit olduğu halde, bunları gerçekte eli kolu bağlı seyretmek mümkün değildi! Uzun lafın kısası, Ling Yu çoktan bu girdabın içine kendini kaptırdı. (Bing, 2020: 10)

Bunun sonucunda, psikolojik olarak can sıkıntısı ve ümitsizlik yaşayarak yaşamın bir anlamı olmadığına kanaat getirmiştir. Toplum gerçeklerinin neden olduğu çaresizlik duygusu, mücadele etmesini beyhude kılmıştır.

Gencin (Ling Yü) Sorununu Ortaya Çıkaran Faktörler

Ülkenin toplumsal ve siyasi durumu: Öyküde, Ling Yü'nün yaşadığı mücadele sorununun ve yaşadığı üzüntünün bütünüyle Dört Mayıs döneminin toplumsal ve siyasal geçmişinden kaynaklı olduğunu gösteren açık bulgular yer almaktadır. Öykünün başında nedeni belirtilmemesine rağmen, ülkenin son derece kötü bir durum içinde olduğu bilgisi verilmektedir. Hemen sonrasında, Shandong meselesine değinilerek tarihsel geçmişi üzerinden ülkenin kötü durumunun nedeni ortaya konmaktadır: “Shandong meselesinin¹⁰⁹ ortaya çıkmasından bu yana, ülke insanları büyük bir öfke içindeydi. Öğrenci federasyonları, tüm sosyal çevrelerden federasyonlar birbiri ardına hızlı ve güçlü bir şekilde artarak ortaya çıkıyordu.” (Bing, 2020: 10)

Vatansever gençler, Shandong'un Çin'in elinden çıkmasını ülkenin bölünmez bütünlüğüne aykırı görerek ve yukarıdaki alıntıda da aktarıldığı üzere birleşerek bu probleme tepki göstermişlerdir. Ne var ki bu dönemde özgürlük, hürriyet, bağımsızlık gibi modern düşüncelerin yayılması, başlarda olumlu bir şekilde ses getirmesine rağmen, sonrasında zayıflamıştır. Bunun sebebi toplumda feodal otokrasinin ve emperyalizmin

¹⁰⁹ Shandong, Çin'in doğu sahilinde bulunan bir eyalettir. I. Dünya Savaşı döneminde önce Almanların sonrada Japonların eline geçen bu eyaletin 1919 yılında, Versay Antlaşmasına göre emperyalist ülkelere verilmesi Çin'de özellikle de genç nüfusun tepkisine yol açmıştır. 1922 yılında, bu sorun çözülerek, Shandong eyaleti Çin'e iade edilmiştir.

varlığını korumaya devam etmesidir. Bu durumda halk yılgınlığa düşerek mücadeleyi bırakmıştır: “Hiç beklenmedik bir biçimde, birkaç ay sonra, toplumdaki heyecanlı ve güçlü coşku giderek zayıfladı. Vatansever hareketin tatmin edici bir sonuç getirmemesi nedeniyle insanlar gördükleri çeşitli baskılar sonucunda, acı bir hayal kırıklığına uğrayarak yavaş yavaş durgunlaştı.” (Bing, 2020: 10) Bu alıntıdan anlaşılacağı üzere, Dört Mayıs dönemin yarı feodal yarı emperyalist toplum görüntüsünün hiç şüphesiz Ling Yü karakterinin temsili üzerinden çok sayıda vatansever gencin eski ve yeni düşüncelerin çatışması karşısında zorluklar yaşamalarına neden olduğunu göstermektedir.

Gencin (Ling Yü) Tutumu

Hayal kırıklığı ve Üzüntü: Ling Yü tüm gayretini ve cesaretini ülkesini kurtarmada harcamaktadır. Ülkede cereyan eden vatansever hareketin hızla yayılmasından son derece mutludur. Ancak kısa bir süre sonra bu hızın yavaşlaması ve insanların coşkusunun azalması onu hayal kırıklığına uğratar. Öyküde geçen “Öfke veren acı olaylara maruz kaldıktan sonra, kalbindeki binlerce can sıkıntısını her halükârda kesip atamazdı. Bu yüzden asla eski zamanlarındaki sakin ve sessiz doğasına dönemeyecekti” (Bing, 2020:10) ifadesi yaşadığı üzüntüyü sergilemektedir.

Çaresizlik ve Kabullenme: Ling Yü’nün Dört Mayıs döneminin karanlık toplumuna kendini kaptırarak çaresizlik içine girdiği şu anlatı üzerinde açıkça görülmektedir:

... Ancak bu büyük ve çalkantılı dalgalarla bertaraf olan halkın duygularını yeniden kazanmak güçtü. Tek başına bu yolda devam etse, yapılacak çok fazla iş vardı ve nereden başlayacağını bilmiyordu. Üstelik tek bir insanın gücü buna uzun bir süre dayanamazdı ve büyük bir sonuç elde edemezdi. Bir şey yapmadan beklese, ülke meselelerinin günden güne kötüye gittiğine ve

yabancı saldırıların günden güne zorlamalarına şahit olduğu halde, bunları gerçekte elleri kolları bağlayarak seyretmek mümkün değildi! Uzun lafın kısıası, Ling Yu çoktan bu girdabın içine kendini kaptırdı... (Bing, 2020: 10)

Bunun sonucunda, zihninde ölüm düşüncesi belirmiştir.

Tepki gösterme ve Sorgulama: Ling Yü, ülkenin neden kötü durumda olduğu konusunda bir sorgulama içinde olmasından ziyade, bu karanlık toplumun içinde bir genç olarak yaşamını devam ettirebilmenin mümkün olamayacağı düşüncesi üzerine sorgulama yapmaktadır. Bir anlamda yaşamın anlamını sorgulamaktadır. Kendini soyutlayan bir tutum sergilememiştir.

Endişe ve Korku: Ling Yü'nün tek endişesi ülkenin yok olacağı düşüncesidir.

Bunalım: Ling Yü'nün yaşadığı hayal kırıklığı ve bunun beraberinde can sıkıntısı ve ümitsizlik onu psikolojik olarak bir bunalımın içine çeker. Onun için yaşamın artık bir anlamı yoktur. Bunun sonucunda acı çekmek yerine ölmeyi tercih eder.

İntihar ve Ölüm: Yazar bu öyküsünde, Dört Mayıs döneminde yaşayan gençlerin ülkeleri adına çıktıkları yolda mücadele ederken karşılaştıkları sorunlara karşı gösterdikleri tepkiyi intihar motifi üzerinden yansıtmaktadır: “Böyle allak bullak bir ülke, böyle karanlık bir toplum, böylesine cesareti kırılmış insanlar, yoksa gençlerin intihar etmekten başka yürüyebilecekleri başka bir yol var mı?” (Bing, 2020:10) Ling Yü on dokuz yaşında bir genç olarak yaşam dolu bir genç figürü çizmesi gerekmesine rağmen, dönemin tolumsal karanlığı, Ling Yü'nün kalbinin soğumasına, içindeki güzellikleri yitirmesine yol açmış, onu ölümün kıyısına getirmiştir:

Can sıkıntısı ve ümitsizliği zirveye ulaştığında, aniden intihar etme düşüncesi aklında belirdi. İleri gitmek ya da geri çekilmek için hiçbir yolu olmadığını, yaşamanın da anlamsız olduğunu, aksi durumda çok sayıda acı çekeceğini

düşündü. Ona göre en iyisi ölmektir, kendini temiz hissedecek, belki de diğer insanları teşvik edebilecekti. (Xin, 2020: 10)

Ling Yü, bu kararı alır almaz okuldan ayrılarak okyanus kenarındaki kayalıklara gitmiştir. Bu sahne şu şekilde anlatılmaktadır:

Kenetlediği ellerini sıkıca tuttu. Durgun bakışlarında gözyaşları vardı. Bulunduğu yerde bir süre hareketsiz bir halde durduktan sonra, birden şöyle dedi: ‘Vakit geldi, geçmişe özlem duymaya gerek yok! Bu bin hektarlık berrak dalgalar beni buraya gömecek ve ben bu yerde ölmüş olacağım. Ah batan güneş, ah gün batımı ışıkları, şimdi sizlere veda ediyorum!’ (Ning, 2020:10)

Yazar, intihar motifiyle bir gencin yaşam sorunsalına vurgu yaparken, öyküyü onun ölümüyle sonuçlandırmamıştır. Aksine melek çocuk imgesi olarak kurduğu iki küçük çocuğu, Ling Yü’nün karşısına çıkartarak gençlerin sorunlar karşısına nasıl bir yol izlemeleri gerektiği konusunda yol göstermiştir. Bu bakımdan iki çocuğun, Ling Yü’ye söyledikleri “Efendim! Dünyada aydınlık ve mutluluk çok. Lütfen kendiniz bulun! O karanlık ve içler acısı yola girmeyin!” (Bing, 2020:11) sözleri, gençlerin üzüntülerinin beyhude olduğunu ve mücadeleden vazgeçmemelerini teşvik etmektedir. Bu söz, bir bakıma o dönem gençlerine bir çağrı niteliğindedir. Öykünün sonu, Ling Yu’nün bu çağrıya kulak vererek ifade ettiği şu cümlelerde son bulmaktadır: “Anladım, Dünya aydınlık ve sevgi ile doludur ve bunları gençlerin kendilerinin bulmalarını bekliyor. O karanlık ve içler acısı yola girmeyin!” (Bing, 2020:11)

3.2.6. Bir Subayın Notları (一个军官的笔记)¹¹⁰

9 Ağustos 1920 tarihinde *Sabah Gazetesi* dergisinde yayımlanmıştır.

¹¹⁰ Öykü, <https://www.bingxinwang.com/bingxindezuopin/10.html> adresi üzerinde Çince'den Türkçeye tercüme edilerek alıntılama yapılmıştır. (Erişim tarihi: 02.12.2021)

Olay Örgüsü

Öyküde, Çin’de yerel savaş beylerinin çıkardığı iç savaşlarda, kendi ülkesinin askerlerine karşı savaşmak durumunda kalan genç bir subayın anıları üzerinden savaşın anlamsızlığı ve insanlık dışı görüntüsü anlatılmaktadır.

Genç subay, ülkede seferberliğin ilan edilmesiyle yerel savaş beylerinin komuta ettiği orduya alınır. Onurlu bir asker olarak başka ülkelere karşı kendi ülkesi adına mücadele etmek yerine kendi ülkesinin askerleri ile savaşmaya gitmesinin üzüntüsünü yaşamaktadır. Ancak savaş çoktan başlamıştır. Karşı taraftaki askerlerin başında amcasının oğlu Zhong Ping bulunmaktadır. Amca çocukları olmalarına rağmen, iç savaş onları karşı karşıya getirmiştir. Her iki tarafın askerleri de bir uzlaşmaya varılmasını umut etse de saldırı emri verilince vuruşma başlamıştır. Genç subay, Zhongping’in silahıyla vurulur, sol kolunu ve bacağı kaybeder. Hastanede gözlerini açtığı anda, sakat kaldığını görünce hüsrana uğrar. Zhong Ping de yaralı bir halde onu ziyarete gelir. Genç subay o anda bir çocukluk anısını hatırlar. O zamanlarda Zhong Ping’in oyuncak silahından çıkan kumlar genç subayın gözüne gelmiş ve bir daha savaşarak oyun oynamayacaklarının sözünü vermişlerdir. Ancak yıllar sonra gerçek savaş alanında birbirlerini yaralamışlardır. İkisi de bu durumdan büyük üzüntü duyarak bir daha savaşmayacaklarını ifade ederler. Genç subay yaşadığı bu acı tecrübeye rağmen, barışın, merhametin ve sevginin olduğu yeni bir dünyaya yol almaya karar verir. Üzücü olayların geçmişte kaldığını düşünerek geleceğe umutla bakar.

Gencin (İsimsiz asker) Özellikleri

Ad, yaş ve cinsiyet: İsim ve yaş bilgisi verilmemektedir. Genç bir erkek olduğu anlaşılmaktadır.

Eğitim durumu: Askeri okulda eğitim görmüştür.

Mesleki Durumu: Askeri memurdur.

Gencin Aile Durumu

Şehirli olup olmadığı bilinmezken, yaşlı babası ve küçük bir kız kardeşiyle yaşadığı bilgisine ulaşılmaktadır.

Gencin (İsimsiz asker) Davranış Biçimi

Vatanseverlik: Öykünün isimsiz kahramanı askerliği şerefli bir meslek saymaktadır. Ülkesinin yararı için yabancı düşmanlarla savaşmayı ve bu uğurda ölmeyi göze alması onun vatanseverliğine işaret etmektedir.

Gencin (İsimsiz asker) Sorunu

Mücadele Sorunu: Genç subay, ülkesinin tek bir vücut olup yabancı ülkelere karşı savaşması gerekirken, kendi ülkesinin insanları ile ayrı saflarda yer alarak savaşmak durumunda kalması gerçek mücadeleye duyduğu inancını sarsmıştır. Öykünün başında seferberliğin ilan edilmesiyle birlikte genç subayın sersem bir halde olduğu ve hiçbir şeye anlam veremediği ifade edilmektedir. Bunun sebebi kimlerle ve ne için savaştığını anlayamamasıdır. Bu durumu kendisi şekilde belirtmektedir:

İnsanları öldürdüm, insanlar beni öldürdü. İkisi de aynı şeydir. Ancak üzücü ki, kim için hayatımızı kaybettiğimizi ve kim için cesaretimizi harcadığımızı bilmiyorum. Öldüm. İnsanlar öldü. Tıpkı bir köpek ölmüş gibi yaşamımızın hiçbir değeri yoktu. Gerçekten anlatmaya nereden başlasam?

Genç subay, hikâyenin yaşandığı andaki durum ve olaylar doğrultusunda, bir asker olarak verilen mücadelenin amacının yanlış olduğuna kanaat getirmiştir. Geriye dönüp baktığında, askere uğurlandığı ilk anda onu yolcu eden yaşlı babasının ve kız kardeşinin sessizliğinden “haksız yere askere gönderilmek” sonucunu çıkarmıştır. Yolda arkadaşlarıyla karşılaştığında, arkadaşlarının ona soğuk davranması, genç subayın yanlış bir yolda ilerlediğini anlamasına yol açmıştır: “Birdenbire şu anki durumumu hatırladım.

Şerefli bir asker nerede, açık bir şekilde yerel savaş beylerinin köpeğiydim.” Bu duygularla varış noktasına geldiğinde, onu karşılayan birlik askerlerine içinde bulunduğu konumun ona verdiği aşağılık duygusundan dolayı konuşma yapmaktan utanç duymuştur. Hem kendisi hem de onunla aynı duyguları taşıyan diğer askerler kendilerine verilen buyruk altında ölümüne savaşmak zorunda kalmışlardır.

Genç subay, savaş alanının tasviri üzerinden, iç savaşın yurttaşları birbirine düşman hale getirmesi karşısında yaşadığı sıkıntı ve zorluk üzerinden savaşın insanlık dışı görüntüsünü ve gerçek mücadelenin işlevinin dışına çıkıldığını vurgulamaktadır. Genç subayın karşısında düşman olarak amcasının oğlu Zhong Ping ve onun askerleri yer almaktadır. Çocukluk döneminden itibaren yakın olmalarına rağmen, iç savaş onları karşı karşıya getirmiştir. Her iki tarafta da saldırı emri verdikten sonra, genç subay, yeğeni tarafından vurulup sakat kalmıştır. Ancak her ikisinin de bu sahnede ağlıyor olması ve sonrasında Zhong Ping’in onu hastanede ziyaret ettiğinde ikisinin de yutkunarak gözyaşlarına boğulmaları umutsuz ve faydasız bir mücadelenin içinde yer almanın üzüntüsünü yaşadıklarını göstermektedir.

Öyle görülüyor ki, isimsiz genç subay, yazar tarafından asker imgesi olarak kurgulanmakta ve bir askerin yaşadığı anılar üzerinden Çin’de askeri bütünlüğün bozulduğu dönem geçmişi yansıtılmaktadır.

Gencin (İsimsiz asker) Sorununu Ortaya Çıkaran Faktörler

Ülkenin siyasi ve toplumsal durumu: Öyküde, isimsiz asker imgesine ve savaş motifine yer verilmesi, Çin’in içinde bulunduğu dönemin siyasi ve toplumsal durumu hakkında bulgular sağlanmaktadır. Hikâyenin herhangi bir yerinde zaman bilgisi açık bir şekilde verilmemesine rağmen, iç savaşa neden olan unsurlar ve aynı zamanda öykünün yazıldığı dönem geçmişi göz önüne alındığında, yirminci yüzyılın ilk yıllarından izler taşıdığı anlaşılmaktadır.

Olay örgüsüne dönülecek olursa, genç subayın “şerefli bir asker nerede, açık bir şekilde yerel savaş beylerinin köpeğiyim” ifadesi, Çin’in siyasi gücünün zayıflayıp ülkenin farklı bölgelerinde farklı askeri güçlerin yönetim üzerinde etkili olduğuna işaret etmektedir. Bu siyasi ve askeri karmaşa ortamı, ülke insanlarının birbirlerine düşman hale getirip ülkenin bölünmez bütünlüğü adına verilmesi gereken mücadelenin dışına çıkılmasına neden olmuştur. Bu durum, vatansever askerlerin kendi içlerinde bir çatışma yaşamalarının nedenidir. Genç subayın şu düşüncesi bu hususa değinmektedir: “Her zamanki hırslarım nereye gitti. Hiç ummadığım bir şekilde bu aşağılık işi yapıyorum. Arkadaşlarıma nasıl layık olabilirim, kendime nasıl layık olabilirim.”

Öykünün yazıldığı 1920 yılı da önemli ipuçları vermektedir. Bu dönemde, yerel savaş beyleri Çin’in siyasi yapısı üzerinde önemli bir güç konumundadır. Tarihsel geçmiş ve olay örgüsü kurgusunda, Çin’de feodalizmden modernizme dönüşüm sürecinde yaşanan sıkıntıların genç bir askerin kısa bir yaşam kesiti üzerinden ortaya konmaya çalışılmıştır.

Gencin (İsimsiz asker) Tutumu

Hayal kırıklığı ve Üzüntü: Genç subay, büyük umutlarla askeri okula girmiş olmasına rağmen, yerel savaş beylerinin emri altında kendi ülkesinin insanlarıyla düşmanca savaşmasından dolayı hayal kırıklığı yaşamıştır: “... En başında askeri okula girdiğime pişman oldum. Demek ki savaşın işlevi buymuş! Demek ki savaşın amacı bunun içinmiş” sözleriyle bu üzüntüsünü dile getirmektedir.

Çaresizlik ve Kabullenme: Genç subayın çaresizlik duygusu, onu karşılayan askerlere sergilediği davranış üzerinden anlaşılmaktadır:

Onlara birkaç cümle söylemeliydim. Kendimi zar zor toparladım. Onların karşısında hafifçe gülümserken bir cümle aklıma geldi: ‘Biz askerlerin görevi’ derken birden içim acıdı. Yüzüm kızardı. Sözüme nasıl devam edebilirdim ki?

Yoksa... Sözümü geri aldım. Hepsi dikkatlice bana bakıyorlardı. Gözlerimiz yaşlarla doluydu. Hepimiz birbirimizi anlıyorduk. Hepimiz birbirimize acıyorduk. Ama yine de ölümüne savaşmaya gidiyorduk.

Tepki gösterme ve Sorgulama: Genç subay, savaşın insani olmamasına tepki göstermektedir. Burada Avrupa'dayken gördüğü savaşlardan edindiği izlenimlerinden aktardığı şu düşüncesi, bu hususu ortaya koymaktadır:

Savaşı izlemek için Avrupa'ya gittiğimden beri, onların kötü durumlarını görünce, savaşın insanlık dışı olduğunu yavaş yavaş düşünmeye başladım. Şimdi ise sadece insanlık dışı olmadığını ayrıca değersiz olduğunu da düşünüyorum. Bizim sayıca az olan savaş sahipleri uğruna, bu insanlık dışı ve değeriz işi yapmak için çaba sarf ettiğimizi görüyorum. Buna gerçekten değmez.

Hikâyede genç subayın kendini soyutlama, endişe, korku ve bunalıma girme tutumları sergilemesiyle ilgili bilgiye rastlanmamaktadır.

İntihar ve Ölüm: Genç subay gözlerini hastanede açtığında sakat kaldığını görünce hayatının bittiğini hissederek ölmenin daha iyi bir sonuç olacağını düşünmüştür: Onun dile getirdiği “Kim olursa olsun bir şişe zehir verip beni öldürsün” ifadesinde ölüm motifi işlenmektedir. Ancak öykünün son kısmında “Tanrı onların tüm gözyaşlarını silecek. Artık ölüm olmayacak. Ve tekrar üzüntü, ağlayış ve acı olmayacak. Çünkü önceki olayların hepsi geçip gitti” sözleriyle, geleceğe umutla baktığı anlaşılmaktadır.

3.2.7. Hüzünlü Bir Genç (一个忧郁的青年)

1 Eylül 1920 tarihinde *Yan Da Jikan* (燕大季刊) dergisinde yayımlanmıştır.

Olay Örgüsü

Bing Jün, okul çağında bir gençtir. Önceleri yaşam dolu ve neşeli bir genç iken son bir yıldır kendini soyutlaması ve sessizliğe bürünmesi arkadaşlarının dikkati çeker. Hepsi onun garip davranışlar sergilediğini ve karamsar olduğunu düşünmektedir. Okul arkadaşlarından biri ona, herkesin onu sergilediği davranışları yüzünden bir yabancıya benzettiğini söyleyince, Bing Jün neden böyle davrandığını açıklamaya başlar. Çocuk iken yüzeysel bir bakış açısıyla baktığından, toplumdaki sorunları göremediğini ve anlayamadığını ancak son bir yıldır toplumun her köşesinde bir sorunun olduğunu farkına vardığını ifade eder. Bu sebeple yaşamın anlamını bulmak ve tüm sorunları çözmek için ciddi şekilde kafa yorar. Bu süreçte sergilediği tavır sebebiyle arkadaşları tarafından karamsar olarak gözüktür. Bing Jün aksine kendisinin sadece sorunlardan duyduğu kaygı nedeniyle hüznü bir insan olduğunu ve bu ruh halinin problemleri çözme yolunda mücadelesinin ön adımını oluşturduğunu anlatır. Bing Jün, bu yolun ilk adımı olan hüznülenme dönemindedir ve onu memnun edecek çözüm yolları arayışındadır. Arkadaşı, Bing Jün'un anlattıklarını iyice anladıktan sonra, ona mücadele aşamasına geçtiğinde başarılı olmasını diler. Öykü, Bing Jün'ün bu mücadeleye arkadaşını davet etmesiyle son bulur.

Gencin (Bing Jün-彬君) Özellikleri

Ad, yaş ve cinsiyet: Bing Jün adında okul çağında erkek bir gençtir. Yaş bilgisi verilmemektedir.

Eğitim Durumu: Eğitim görmektedir.

Mesleki Durumu: Öğrencidir, herhangi bir işte çalışmamaktadır.

Şehirli ya da Köylü Olması: Şehirli olup olmadığını bilmediğimiz Bing Jün'ün aile durumuyla ilgili bilgi de verilmemiştir.

Gencin (Bing Jün) Davranış Biçimi

Vatanseverlik: Bing Jün'ün bu özelliğini anlatan belirgin bir bulgu yoktur. Ancak toplumdaki sorunları idrak eden bir genç olmakla birlikte sorunlardan rahatsızlık duyup bunları çözmek için zihinsel anlamda çaba sarf etmesi vatansever bir genç olduğunu dolaylı bir şekilde göstermektedir. Kendisinin toplumun içine girerek her şeyi gözlemlediğini ve gördüğü sorunlar karşısında ifade ettiği “Bu tıpkı birbirine karışmış ip misali on binlerce düşünce, dört bir yanıma sararken nasıl kaygı duymam ki?” (Bing, 2021:98) sözleriyle bir bakıma vatanı adına duyduğu endişeyi dile getirmektedir.

Bing Jün bir genç olarak yaşadığı dönemin bireysel ve toplumsal sorunlarını çözmek için gayret etmektedir. Bu süreçte yaşamın anlamını sorgulamanın ve yaşama karşı gerçek bir bakış açısına sahip olmanın uğraşı içindedir. Onun “Tüm zihnimi bu alanda kullandığımdan sohbet etmeye, eğlenmeye ve boşa vakit harcamaya doğal olarak zamanım olmadı, bu yüzden sizler benim bir yabancıya benzediğimi söylediniz” (Bing, 2021: 98) ifadesi toplum adına duyarlı ve fedakâr olma davranışı taşıdığı anlamına gelmektedir. Bunun dışında, Bing Jün'ün tüm problemleri çözme konusundaki yaklaşımı da önemlidir. Öykü metninde arkadaşı ile aralarında geçen diyalogta ifade etmiş olduğu “Cehenneme girmeden, cehennemdeki insanları kurtarmak mümkün değildir” (Bing, 2021: 98) ve “Hayatını kaybetmeden hayatı kazanamazsın” (Bing, 2021:98) sözleri, Bing Jün ister bireysel ister aile ve hatta toplumsal sorunlarda olsun kişinin mutlaka elini taşın altına koyması gerektiği bilincine sahip olduğunu göstermektedir.

Gencin (Bing Jün) Sorunu

Mücadele Sorunu: Öykünün başında, Bing Jün hakkında “Yaşam dolu bir mizaca sahipti. Her zaman konuşkan ve neşeliydi. Yüzünde kaygılı bir ifade kolay kolay görünmezdi” (Bing, 2021: 98) şeklinde anlatım yer almaktadır. Ancak öykünün adından da görüldüğü üzere ‘hüzünlü bir genç’ olarak nitelendirilmesinin, onun sorun ya da sorunlar yaşamasından kaynaklı olduğunu akla getirmektedir. Öyküde işlenen konunun bütünlüğüne bakıldığında ise Bing Jün'ün yaşamın anlamı ve önemi üzerine düşünce

gerçekleştirdiği görülmektedir. Bir çocuk olmadığını ve bu yüzden olgun davranarak anlamı ve amacı olan bir yaşam tarzını benimsemesi gerektiğine inanmaktadır. Bunun sonucunda, yaşamıyla ilgili sorgulamalar yapmaktadır. Bu sorgulamaların kaynağı da içinde bulunduğu toplum yaşamının sahip olduğu sıkıntılar oluşturmaktadır. Öyküde bu hususu, Bing Jün şu şekilde aktarmaktadır:

Geçen seneden itibaren, düşüncelerim büyük bir değişime uğradı. Birden farkına varmaya başladığımı ifade edebilirim. Gözümün önündeki her şeyde problem vardı. Her şey problemlerle doluydu. Örneğin: ‘Ben neden varım?’ ‘Niçin yaşıyorum?’ ‘Niçin okuyorum?’ Giyinmek, yemek, konuşmak, çalışmak hepsi birer problemdi. Önceden cevaplarım şunlardı: ‘Yaşamak için yaşıyorum’ ‘Okumak için okuyorum’ ‘Yemek için yiyorum’ Yüzeysel bir anlayışla yetinilen ahmakça bir geçmiş. Yaşama karşı gerçek bir bakış açımın olmadığını ve yaşamın anlamını bilmediğimi söyleyebilirim. Şimdi yaşamın anlamını bilmeyi, yaşama karşı kendi bakış açımı kurmayı ve tüm problemleri çözüme kavuşturmayı istiyorum. (Bing, 2021: 99)

Bing Jün yaşama karşı yüzeysel bir anlayışı terk ederek toplumsal yaşamın içindeki sorunları çözen ve bu şekilde amacı ve önemi olan bir yaşamda var olmanın peşindedir. Yaşamın anlamını belirledikten sonra, toplumsal sorunları çözmeye koyulacaktır. Fakat bu süreçte onun kaygılı ve üzgün olduğu dikkat çekmektedir. Kendisi bu durumu şu şekilde açıklamaktadır:

...Ayrıca manevi açıdan kendi düşüncelerinin bu problemleri çözmeye yetip yetmeyeceği ayrı bir konudur; maddi açıdan mevcut pozisyonunun, gücünün ve bilgisinin bu problemleri çözüp çözmeyeceği de ayrı bir konudur. Bunları tekrar tekrar derinlemesine düşününce insan nasıl hüznü olmasın! (Bing, 2021: 99)

Bu hüznün ve ince düşünme, akranları tarafından garip ve yabancı olarak görülmesine yol açmıştır. Hâlbuki Bing Jün tüm zorlukların onda uyandırdığı hüznün duygusunu, var oluş mücadelesinin ilk adımı saymaktadır. Bu aşamada, yalnız olmasına aldırış etmeden hedeflerini belirleyerek mücadele yolunda yürüyeceği anlaşılmaktadır.

Gencin (Bing Jün) Sorununu Ortaya Çıkaran Faktörler

Ülkenin Toplumsal ve Siyasi Durumu: Öyküde Bing Jün'ün bir genç olarak yaşamın anlamı sorgulaması ve toplumsal yaşamda tanık olduğu sorunlar karşısında sergilediği üzüntü, Çin'in içinde bulunduğu tarihsel geçmişe dayanmaktadır. Bu tarihsel geçmiş, Çin'in Dört Mayıs dönemini yansıtmaktadır. Burada, Bing Jun'un arkadaşı ile aralarında geçen diyalogda arkadaşının söylediği “Senin hüznün dünyanın durumuna yakarman ve insanlığa acımandandır. Bu iyi bir olgudur. Aynı zamanda geçiş çağında sahip olunması gereken bir olgudur” (Bing, 2021: 99) sözleri önemli ipucu vermektedir. Cümlede sözünü ettiği “geçiş çağı” ifadesi, Çin’de feodalizmden modernizme geçiş sürecine işaret etmektedir. Geleneksel yaşamın sıkıntılarını gören aydın gençler toplumun her yerinde sorunun hâkim olduğuna kanaat getirmişlerdir. Dört Mayıs dönemine kadar bireysel ve geleneksel toplum yaşamının sorunları gündeme alınmaz iken, bu dönemle birlikte aydınlanmış gençler modern düşünce eğilimlerinin etkisiyle bireysel ve toplumsal yaşam konusunda sorgulama için girmişlerdir. Bing Jün'ün öykü metninde belirttiği üzere “Gözümün önündeki her şeyde problem vardı. Her şey problemlerle doluydu” (Bing, 2021: 99) sözleriyle bu gerçeği yansıtmaktadır.

Öykünün yazıldığı 1920 yılı da olay örgüsünün Dört Mayıs döneminden izler taşımasında rolünün olduğu anlaşılmaktadır. Bing Jün'ün “...Geçen seneden itibaren, düşüncelerim büyük bir değişime uğradı...” (Bing, 2021: 99) sözündeki “geçen sene” ifadesi olay örüğünün izleği göz önüne alındığında, Yeni Kültür Hareketi'nin başladığı 1919 yılını hatırlatmaktadır.

Bing Jün geleneksel yaşamdan modern yaşama geçiş sürecinde, geleneksel yapının süregelmekte olduğu düzenin, toplumun geleceği adına tehlike oluşturabileceğinin altını çizirken mevcut toplum görüntüsünü daha basit görünen problemler üzerinden şu şekilde eleştirmektedir:

... Örneğin yan komşunun evinde köleler ve hizmetçiler zulüm görüyor, gelin kayınvalide tartışıyor; şoför sabahdan akşama kadar yoldadır ancak ailesini geçindiremiyor; sokakta yedi yaşında çocuk üç yaşındaki küçük erkek kardeşini oyalıyor; beş yaşındaki kız çocuğu iki yaşındaki küçük kız kardeşini kucağında taşıyor. (Bing, 2021: 99)

Yukarıdaki alıntıdaki örnekler, geleneksel yaşamın olumsuz görüntüsünü sembolize etmektedir. Köle ve hizmetçi imgesi, geleneksel toplumun sınıflı yapısına işaret etmektedir. Çocukların küçük olmasına rağmen kardeşleri ile ilgilenmeleri örneği de ebeveynlerin geleneksel yaşamda kimi zaman maddi olanaksızlıklar kimi zaman da savurgan bir hayatın içinde olmalarından kaynaklı olarak çocuklarıyla ilgilenmemeleri gerçeğine dokunmaktadır. Anlatımının devamın da bu görüntüyü “cehalet, acı ve eğitimsizlikten yoksun olma” olarak tanımlamaktadır. Dört Mayıs döneminin vatansever gençlerinde görülen toplumu iyi hale getirme isteği, Bing Jun üzerinde net bir şekilde görülmektedir. Çin’in bu süreçteki gerçek tarihte demokrasi ve bilimin bayrağını kaldıran gençler gibi Bing Jun de bu bayrağı taşıyarak mücadeleye devam etmiştir.

Gencin (Bing Jün) Tutumu

Hayal kırıklığı ve Üzüntü: Bing Jün’ü üzüntüye sevk eden şeyler, sorunların çok fazla oluşu ve bunları çözmede maddi ve manevi anlamda gücünün yetip yetmeyeceği konusudur. Ancak bu duygu, onun için olumsuz bir durum değildir. Kendisinin de ifade ettiği üzere; “Hüzünlenmek ilk adımdır. Mücadele ikinci adımdır. Hiçbir şey memnun etmediği için hüzünleniyorum. Hüznüm son noktaya ulaşınca, beni memnun edecek

yollar arıyorum. Bu aşama mücadeledir. Şu an sadece hüznlenme dönemidir. Sonrasında mücadele dönemi gelecek” (Bing, 2021: 99) sözlerinde de anlaşılacağı üzere üzüntü duygusunun bir çıkış noktası olduğunu vurgulamaktadır.

Tepki gösterme/Sorgulama: Bing Jün’ün karşılaştığı sorunları çaresizlik duyguları içinde kabullenmeyişi dikkat çekmektedir. Dört Mayıs dönemin aydın gençlerinden biri olarak geleneksel toplum yaşamının bireysel yaşama getirdiği olumsuz etkilere eleştirel bir bakış açısıyla bakmaktadır. Sorunları çözmede kendini sorumlu hissederek kendi belirlediği yöntemle mücadele etmektedir.

Kendini Soyutlama: Bing Jün, öykünün tamamında sessiz bir kişi olarak tanıtılmaktadır. Dört Mayıs döneminin karanlık yaşamı onun bireysel ve toplumsal anlamda derin düşünceler içine girmekle birlikte, kendini arkadaşlarından soyutlamıştır. Öykünün giriş kısmı, okulun bahçesinde tek başına olduğu an üzerinden anlatılmakta ve yalnızlığı metin boyunca okuyuca hissettirilmektedir.

Bing Jün’ün kendini soyutlama, endişe, korku ve bunalıma girme tutumları sergilemesiyle ilgili bilgiye rastlanmamaktadır.

SONUÇ

Çin’de *xiaoshuo* geleneğinin, toplumsal ve siyasi şartlar doğrultusunda hanedanlık dönemlerinden modern döneme değin aşamalı olarak değiştiği tespit edilmiştir. Klasik kaynaklarda *xiaoshuo*’nun önceleri önemli bir yerinin olmadığı, tarih ilerledikçe, *xiaoshuo*’ya bakışta olumlu değişim yaşandığı anlaşılmıştır. Toplumun değişen ihtiyaçlarına göre, roman ya da öykü anlamıyla *xiaoshuo*’ya yönelik geleneksel bakış sarsılmış ve böylece bu tür edebiyatta önemli bir yer edinmiştir. Bunun kökeninde, *xiaoshuo*’nun kolay anlaşılır olması göze çarpmaktadır. Ünlü düşünür ve reformcu Liang Qichao’ın yazılarında, *xiaoshuo*’nun, derin klasik metinlerden daha büyük bir güce sahip olduğu anlaşılmıştır. Nitekim Liang Qichao’ın, edebiyat devrimine paralel olarak başlattığı *xiaoshuo* devrimiyle insanları bilinçlendirme konusunda *xiaoshuo*’yu bir araç olarak ele alması da bu yargıyı doğrulamaktadır.

Modernleşmenin filizlendiği Mançu döneminde bağımsız bir edebiyat türü haline gelen *xiaoshuo*’nun, geleneksel edebiyatla bağını kopararak yeni edebiyatın temelini oluşturması önemli bir bulgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu da edebiyatta geleneksel bakış açısının yıkılması ve modern bir zihniyetin benimsenmesi anlamlarına gelmektedir. Dil ve anlatımda yaşanan sadeleşmeyle birlikte, tema ve karakterlerin konumlandırılmasındaki değişim göze çarpmaktadır. Öyle ki klasik yazında kişi kadrosunda yetişkinler başkışı konumunda iken, modern yazında çocukların ve gençlerin başkarakter oldukları görülmektedir. Bu da geleneksel anlayışın yol açtığı hiyerarşik yapıda en alttaki çocuk ve gençlerin konumunun yukarı taşındığını göstermektedir. Bunun, modernleşmenin en dikkat çeken unsurlarından biri olarak önem kazanan *xiaoshuo* ile paralel gelişimi ayrıca dikkat çeken bir bulgudur. Yeni düzenin inşasında yeni *xiaoshuo*’ya ihtiyaç duyulması noktasında, ülkenin yeni insanı olarak görülen çocuk ve gençler edebi eserlerin başkışısı olmuştur.

Yirminci yüzyılın başlarında yazarların kaleme aldıkları öyküler dikkate alındığında bu dönemin, Çin’de tüm geleneksel yapının ve anlayışın şiddetle eleştirildiği özel bir dönem olduğu görülmüştür. Bu dönemde, feodal bürokratik yapının varlığını koruması ve sömürgeciliğin devam etmesi, aydınların ve edebiyatçıların ülke adına endişe duymalarına yol açmıştır. Böylelikle, kültür ve siyaset alanlarında dönüşümün yaşandığı bu süreçte *xiaoshuo*, modern öykü anlamıyla edebiyat sahnesine çıkmıştır. *Xiaoshuo*’ya toplumsal sorumluluk yüklenmiş ve benimsediği aydınlanma zihniyeti ile temel aldığı didaktik ve pedagojik yaklaşım aracılığıyla alt sınıflara ulaşmanın yolu bulunmuştur.

‘Memleket meselesi’nin gündelik yaşamın temel problemi haline gelmesi, dönemin genç yazarlarının, toplumsal yaşamı olumsuz yönde etkileyen geleneksel kültür ve emperyalizm kaynaklı sorunları eleştirip sorguladıkları öyküler kaleme almalarına neden olmuştur. Böylelikle öykü dünyasında yeni ortaya çıkan *sorun öyküsü* yazıcılığı başlamıştır. Yeni Akım Toplumu ve Edebiyat Araştırma Topluluğu yazarlarından verilen öykü örneklerinin de sorun öyküsüne aâhil edildiği ve Çin edebiyatında yeni bir sayfa açtığı görülmüştür.

Yazar Bing Xin ve öykülerinin, bu anlamda büyük önem taşıdığı görülmektedir. Otobiyografik bilgilerden hareketle, Bing Xin’in aydın bir ailede yetişmiş, vatansever bir yazar olduğu; Edebiyat Araştırma Topluluğu’nun genç bir kadın yazarı olarak vatansever hareketin temsilcisi olduğu ve edebi kişiliğinden hareketle, kadın ve çocuk edebiyatının kurucusu sıfatını hakkıyla kazandığı ortaya konmuştur. Aile içinde ve okulda gördüğü eğitimle Bing Xin’in, modern ve bilimsel anlayışı savunan ve öyküyü modern zemine taşıyan etkili bir isim olduğu dikkat çeken bulgulardandır. Bunda öykülerinin temasında anti feodal ve antiemperyalist tavır sergilemekle birlikte, öykülerinin merkezinde çocuk ve gençlerin yaşamlarını konu etmesinin rolü büyüktür. Bing Xin her ne kadar sevgi dolu ve mutlu bir ailede yetişmiş olsa da feodal bürokrasinin ve emperyalizmin yol açtığı kötü

vaziyete tanık olmuş ve insanların zorluklarını gözlemlemiştir. Edebi kişiliğinin oluştuğu süreç göz önünde bulundurulduğunda, Bing Xin'in ülkenin kötü gidişi konusunda insanların bilinçlenmelerini sağlamak amacıyla edebiyata yöneldiği görülmektedir. Bu bağlamda, öykünün toplum üzerindeki eğitici işlevini göz önüne alan Bing Xin'in öykülerinde, okuyucuyu kederlendiren bir üsluptan yararlanmasının nedeni, insanları harekete geçirme isteği ile ilişkilidir. Öykü tahlillerinde bu husus özellikle görülmüştür.

Ülkesinin modern bir yapıya kavuşmasını arzulayan Bing Xin'in bu gayesini açık bir şekilde öykülerine yansıttığı görülmektedir. Sahip olduğu modern bilinci, içerik ve biçimsel yönlerden öykülerinde harmanlamış olması bunun somut göstergesidir. Bu bağlamda, Bing Xin'in ilk olarak çocuk sorunlarını konu aldığı yedi öyküsü önemli bulgular içermektedir. Bu öykülerin zamansal olarak Dört Mayıs döneminin ürünleri olduğu anlaşılmaktadır. Her öykünün dönemin sosyo-kültürel ve politik bir aynası olduğu, öykülerin tematik özellikleriyle doğrulanmıştır. Ayrıca yedi öyküde de eser başkışilerinin çocuk olması ve olay örgüsünün çocukların yaşamı üzerinden sunulması, çocuğa yönelik modern bakış açısının oluşmasına işaret etmektedir. Bu öykülerde dokuzu kız ve üçü erkek olmak üzere toplam on iki çocuğun eser başkışisi olduğu tespit edilmiştir. Altı çocuğun yaşı verilmezken, bunların onlu yaşlarda olduğu tahmin edilebilir. Diğer altı çocuğun da yaş bilgisi öykülerde verilmekle birlikte, en küçüğünün on iki ve en büyüğünün on altı, on yedi yaşlarında olduğu bilgisine ulaşılmaktadır. Bununla birlikte kız çocuklarının itaatkâr olmasının beklendiğinin vurgulanması dikkat çeken bir husustur. Bununla yazar, ataya itaat (*xiao*) ilkesinin çocuklardaki etkilerini ortaya koymuştur. Bu öykülerde kız çocuklarının erkek çocuklardan fazla oluşu, Bing Xin'in geleneksel toplumun kız çocuklarını hor görme anlayışına getirdiği bir eleştiridir. Bu şekilde yazar, geleneksel toplum yaşantısının özellikle kız çocukları üzerindeki yıkıcı etkisini gözler önüne sermiştir.

Öykülerde, pek çok çocuğun ekonomik durumu ortalama seviyedeysen, eğitim durumlarında değişkenlik görölmüştür. Bing Xin, geleneksel düşünce­nin yıkıcı etkisini daha çok çocukların eğitim durumları üzerinden sergilemiştir. Toplam yedi öyküde, eğitim motifini ana motif olarak işlemiş, bunu, -*San Er*’daki erkek çocuk hariç- hep kız çocuklarının yaşamı üzerinden resmetmiştir. *Zhuang Hong’un Ablası*’nda ülkenin siyasi ve ekonomik şartlarının sebep olduğu eğitim sorunu, isimsiz abla karakterinin ölümüne yol açarken; *Nihai İstirahat*’ta okuma yazma bilmeyen Cui Er’in ölümüyle resmederek iki öyküde de paralel bir yaklaşım sergilemiştir. Bu kız çocukların hikâyelerinin ölümle sonuçlanması noktasında yazar, ana motif olarak ölüm motifini eğitim motifiyle ilişkilendirerek sunmuştur. Aynı şekilde, *Vedadan Sonra* ve *Güz Yağmurundan ve Rüzgârından Kederlenen İnsan* öykülerinde, isimsiz abla ve Ying Yün’ün eğitim hakkından mahrum kalmalarından ötürü bir ölüden farkı olmadıklarını anlatmaktadır. Yazar burada eğitim motifinin çocukların bilişsel ve psikolojik olarak sağlıklı bir biçimde gelişmeleri üzerindeki payının büyük olduğunu vurgulamıştır. *San Er*’da ise San Er isimli erkek çocuğun okuma yazma öğrenmemiş olmasının ölümüne sebep olduğu vurgulanmıştır. Bing Xin’in öğretmenliğiyle ilgili olarak, cinsiyet farkı gözetmeksizin tüm çocuklara eşit eğitim hakkı çağrısında bulunduğu sonucuna varılmıştır.

Bing Xin bu bilinci sergilerken, öykü içinde seçtiği diğ­er karakterler imgesel bakımdan önemli pozisyon­dadır. Bu karakter imgelerinin, eser başkışisiyle yaşıt olan modern çocuklar olabildiği gibi, yan karakter konumda bulunan geleneksel kültürü destekleyen yetişkinler olduğu da görölmüştür. Yazar bu karakterler üzerinden bir karşılaştırma yaparak geleneksel kültürün olumsuz etkilerini okura yansıtmıştır. *Güz Yağmurundan ve Rüzgârından Kederlenen İnsan*’da Bing Xin, *Zhuang Hong’un Ablası*’nda Hui Gu, *Vedadan Sonra*’da Lan Gu ve Yi Gu kardeşler, *Liuyi’nin Ablası*’nda anlatıcı, eğitim görmüş çocuklar olarak modern anlayışı sembolize eden imgeler

konumundadır. Karşılarında ise ataerkil sistemi ve geleneksel eğitim tarzını benimsemiş yetişkinler bulunmaktadır.

Bazı öykülerde kız çocuklarının isminin olmaması, geleneksel toplumda erkek çocuğun önemli olması düşüncesini göstermesi bakımından önemli bir ayrıntıdır. *Zhuang Hong'un Ablası* ve *Liu Yi'nin Ablası* öykülerinde kız çocuklarının erkek kardeşlerinin ismiyle anılması eşitsizliğe getirdiği gerçekçi bir eleştiridir. Bu duruşuyla Bing Xin'in, Dört Mayıs döneminde önem kazanan “kadının kurtuluşu” hareketine katkı sunduğu anlaşılmıştır.

Bing Xin'in çocuk sorunlarını konu alan öykülerde çocukların karşılaştıkları sorunlar kimlik, eğitim ve var oluş sorunu olmak üzere üç başlık altında irdelenmiş; yedi öyküde tüm eser başkışisi çocukların kimlik ve eğitim sorunu yaşadığı, *Liu Yi'nin Ablası*'nda isimsiz abla karakteri hariç, tamamının varoluş sorunu yaşadığı anlaşılmıştır. Cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklanan kimlik sorunu eğitim sorununa yol açarken, eğitim sorununun da çocukların var oluş problemine neden olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sorunu ortaya çıkaran faktörün ise dönemin siyasi koşullarından ziyade geleneksel kültürden kaynaklanan sorunlar olduğu görülmüştür.

Yedi öyküde dikkat çeken bir başka önemli husus ise geleneksel yapının şehirli ve eğitilmiş insanların yaşamında olumsuz etkilerinin görülmemesidir. Yazar bunu hemen hemen aynı yaşlarda olan ancak farklı çevrelerde büyüyen çocuklar üzerinden sergilemiştir. Şehirde yaşayan ve modern düşünceye sahip eğitilmiş ailelerde yetişen çocuklar geleneksel toplumun sıkıntılarından etkilenmemiştir.

Birkaç öyküdeyse Bing Xin'in öykü kişilerinden biri olduğu tespit edilmiştir. *Güz Yağmurundan ve Rüzgârından Kederlenen İnsan*'da eser başkışisi ve anlatıcı olarak Bing Xin'in ismi geçerken, *Zhuang Hong'un Ablası* ve *Liu Yi'nin Ablası* öykülerindeyse

doğrudan kendi ismine yer vermemiştir. Burada Bing Xin'in eser kişilerinden olduğu fikriyle öykülerin, Bing Xin'in yaşamından izler taşıdığı anlaşılmıştır.

Bing Xin'in genç sorunlarını konu eden yedi öyküsünde ise eser başkişilerinin toplamda sekiz tane erkek olduğu saptanmıştır. Dört tanesi üniversitede eğitim gören on yedi-yirmi yaşlarında gençler; ikisinin, yurtdışında lisansüstü eğitim alıp kendi ülkesinde işe başlayan yirmi beş-otuz yaşlarındaki gençler ve ikisinin de yirmili yaşlarda asker olduğu bilgilerine ulaşılmıştır. Ekonomik durumları ile ilgili bilgilere ulaşılmazken, hepsinin eğitilmiş gençler olduğu tespit edilmiştir. Aynı zamanda hepsinin vatansever olduğu görülmüştür. Bu bakımdan bu karakterlerin, Dört Mayıs döneminde vatansever hareketi başlatan gençleri sembolize eden genç aydın imgesi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Dört Mayıs Hareketi'ni deneyimlemiş bir genç olmasından dolayı, Bing Xin'in bu gençlere aşina olduğu anlaşılmıştır. Bing Xin, çocuk sorunlarından farklı bir yaklaşım izleyerek bu öykülerinde gençlerin yaşadığı mücadele sorunu üzerine odaklanmıştır ve sekiz gencin mücadele sorununu yansıtmıştır. Bu şekilde yazar, Dört Mayıs dönüşüm sürecinde belirginleşen geleneksel-modern çatışmasında, gençlerin kökleşmiş geleneksel kültürü ve siyasi yapıyı yıkmak için verdiği çetin mücadeleyi başarılı bir şekilde resmetmiştir.

Bing Xin'in çocuk sorularını konu aldığı öykülerine kıyasla genç sorunlarını konu aldığı öykülerde sorunları ortaya çıkaran faktörün temel olarak dönemin siyasi durumundan kaynaklandığı anlaşılmıştır. Bunu da yazar, demokrasiyi destekleyen genç imgelerinin karşısında feodal siyaseti savunan gelenekçi yetişkin imgeleriyle ortaya koymuştur. Bu imgelerin çoğunlukla devlette çalışan feodal bürokratlar veya yerel savaş beyleri olduğu görülmüştür. Bing Xin bu öykülerde yararlandığı diyalog tekniği üzerinden sergilediği anlatımla toplumdaki düşünsel çatışmayı gözler önüne sermiştir.

Bing Xin için, eğitimini yurtdışında tamamlayıp ülkesine dönen idealist ve vatansever gençlerin karşılaştığı kariyer sorununun, dönemin siyasetiyle ilişkisi

bakımından oldukça önemli olduğu anlaşılmıştır. Sadece *İki Aile* ve *Terkedilen Ülke* öykülerinde işlenen bu sorun, Çin toplumunun yirminci yüzyılın başlarında gelişmeye ve ilerlemeye kapalı bir yapı içinde olduğunu göstermiştir. Yazarın bunu, gençlerin sergilediği hayal kırıklığı ve çaresizlik üzerinden açıkça gösterdiği görülmüştür.

Çocuk sorunsalını konu ettiği öykülerin aksine, gençlerin ölmediğini vurguladığı tespit edilmiştir. Sadece *İki Aile* öyküsünde Chen Huamin karakterinin bunalıma girerek öldüğü anlatılmış, *Bir Subayın Notları* ve *Dünyada Mutluluk Çok* öykülerinde ise toplumsal sıkıntıların ölümün kıyısına getirdiği gençler konu edilmiştir. Ancak yazarın özellikle *Dünya’da Mutluluk Çok* öyküsünde çizdiği melek çocuk imgesiyle karanlık toplum içinde gençlere ışık tutmaya çalışmasından hareketle, Çin toplumunun geleceği hakkında karamsar olmadığı anlaşılmaktadır. Bir bakıma bu çetin mücadelede gençlere yol gösterici bir görüntü çizdiği görülmüştür. Nitekim *Hüzünlü Bir Genç* öyküsündeki Bing Jün karakterinin yaşadığı kederi mücadelenin ilk adımı olarak değerlendirmiş olması da buna işaret etmiştir.

Bing Xin’in genç sorunsalını konu edinen öykülerindeki yurtdışında eğitim görüp donanımlı bir şekilde ülkesine dönen bilinçli genç imgeleri ve iç savaşlarda vatansever duygularla çarpışan genç asker imgeleriyle kendi yaşamını özdeşleştirdiği sonucuna varılmıştır. Bu bakımdan tıpkı çocuk sorunsalı öykülerinde olduğu gibi genç sorunsalı öykülerinde de otobiyografik izler tespit edilmiştir.

Çalışmada incelenen on dört öykünün merkezinde toplumsal sorunların bulunması sebebiyle bunların *sorun öyküsü* olduğu sonucuna varılmıştır. Sanatsal özelliklerinin içerik özellikleri karşısında geri planda kaldığını gördüğümüz öyküler, modern romanın çıkış noktası olması, öykülerdeki aydınlanma fikri ve en önemlisi de yeni edebiyatın eskiyi yıkıp yeniyi kurma amacını gerçekleştirmesinde açıkça görülmüştür. Bing Xin hem kadın yazar hem de vatansever bir genç olarak kaleme aldığı öyküleriyle toplum yaşantısını gerçekçi ve eleştirel bir şekilde yansıtmayı başarmıştır.

KAYNAKÇA

AKERSON, F. E. (2013). *Edebiyatımızda Bireyselleşme Serüveni*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

AVCI, İ. (2017). Mançu Hanedanı Çin Klasik Memurluk Sınav Sistemi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10 (4): 13-21.

Bing, Xin 冰心 (1979). Cong Wu Si Dao Si 从五四到四五 (Dört Mayıs'tan Beş Nisan'a). *Wenyi Yanjiu 文艺研究*, s. 23-26.

BI, Lijun (2012). Bing Xin: First Female Writer of Modern Chinese Children's Literature (Bing Xin: Modern Çin Çocuk Edebiyatının İlk Kadın Yazarı). *Studies in Literature and Language* 6 (2): 23-29.

Bing, Xin 冰心 (1979). Cong Wu Si Dao Si 从五四到四五 (Dört Mayıs'tan Beş Nisan'a). *Wenyi Yanjiu 文艺研究*, s. 23-26.

BING Xin (2021). "Seni Kim Öldürdü", Çev. Gözde Karakaş, *Ayarsız Dergisi*, 61 (6): 28-29.

BING Xin (2021). "Hüzünlü Bir Genç". Çev. Gözde Karakaş, *Turnalar Uluslararası Hakemli Türk Dili, Edebiyat ve Kültür Dergisi*, 23 (82): 98-99.

BING Xin (2021). "Zhuanghong'un Ablası". Çev. Gözde Karakaş, *Ayarsız Dergisi*, 62 (6): 42-43.

BING Xin (2020). "Dünyada Mutluluk Çok". Çev. Gözde Karakaş, *Ayarsız Dergisi*, 58 (5): 10-11.

BING Xin (2020). "Son Haberci", Çev. Gözde Karakaş, *Ayarsız Dergisi*, 57 (5): 27.

BING Xin (2020). “Bir Delinin Not Defteri”, Çev. Gözde Karakaş, *Ayarsız Dergisi*, 49 (5): 16-18.

BING Xin (2021). “*San Er*”, Çev. Gözde Karakaş, *Ayarsız Dergisi*, 59 (5): 10.

BING, Xin. (1982). *Bing Xin Wen Ji (1): Wo de Xuesheng* 冰心文集(1): 我的学生 (Bing Xin Tüm Eserleri (1): Öğrencilerim (冰心文集 (1): 我的学生). Shanghai: Shanghai Wenyi Yayınevi 上海文艺出版社.

CHEN, Wenying 陈文颖 (1995). Tai ge Er yu Bing Xin Bi Xia de Ertong 泰戈尔与冰心笔下的儿童 (Tagore ve Bing Xin'in Kalemünde Çocuk). *Zhongguo Xiandai Wenxue Yanjiu Congkan* 中国现代文学研究丛刊, s. 92-108.

CUI, Can 崔璨 (2014). Wu Si ‘Wenti Xiaoshuo’ Zhong de Jiazhang Xingxiang – Yi Bing Xin, Lu Yin, Wang Tongzhao, Ye Shojun Deng Wei Lie 五四 “问题小说” 中的家长形象——以冰心、庐隐、王统照、叶绍钧等为例 (Dört Mayıs Sorun Öyküsünde Ebeveyn İmgesi-Bing Xin, Lu Yin, Wang Tongzhao, Ye Shengtao vb. Yazarlardan Örnekler). *Chongqing Sanxia Xueyuan Xuebao* 重庆三峡学院学报, 30 (154): 83-88.

DENG, Hua 邓华 (2011). Qianxi Bing Xin ‘Ji Xiao Duzhe’ de Sixiang Neirong Ji Yishu Tese 浅析冰心《寄小读者》的思想内容及艺术特色 (Bing Xin'in ‘Küçük Okuyuculara Mektuplar’ Adlı Eserinin Düşünsel İçeriğinin ve Sanatsal Özelliklerinin Analizi). *Wenxue Yanjiu* (文学研究), s.156-157.

DENG, Likun 邓礼坤 (2012). 20 Shiji 20 Niandai ‘Wenti Xiaoshuo’ Xiezu de Yishu Tanyuan 20 世纪 20 年代 “问题小说” 写作的艺术探源 (1920'lerde "Sorun Öyküsü" Yazımının Sanatsal Kökeni). *Qiusuo* (求索), s. 147-149.

DI, Ruiqing (翟瑞青) (1999). Çocuk, Bing Xin'in Kalbinde Bir Vaha- Bing Xin'in Çocuk Eğitimi Görüşleri Üzerine 儿童，冰心心中的一片绿洲—兼论逼供信的儿童教育观. *Jinan Daxue Xuebao (济南大学学报)*, s.53.

DI, Yingzeng 翟应增 ve diğerleri (2010). Bing Xin Ertong Wenxue Yanjiu de Quxiang 冰心儿童文学研究的趋向 (Bing Xin'in Çocuk Edebiyatı Araştırmalarının Eğilimi). *Qujing Shifan Xueyuan Xuebao (曲靖师范学院学报)*, s. 37-41.

EBERHARD, W. (1945). Çin Romanının Çin Hayatındaki Yeri. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 3 (2): 194.

FAN, Boqun 范伯群; Ceng Huapeng 曾华鹏 (1964). Lun Bing Xin de Chuangzuo 论冰心的创作 (Bing Xin'in Eserleri Üzerine). *Wenxue Pinglun (文学评论)*, s. 41-63.

FAN, Boqun 范伯群; CENG Huapeng 曾华鹏 (1980). “五四”惊雷“震”上文坛的一颗新星 - 《冰心评传》之一章 (Dört Mayıs Yıldırım Edebiyat Dünyasının Yeni Yıldızı Üzerinde Sarsıcı Etki Bıraktı-Bing Xin Biyografisinin Yorumu Birinci Bölümü). *Zhongguo Xiandai Wenxue Yanjiu Congkan (中国现代文学研究丛刊)*, s. 100-131.

FENG, Chengzao 冯承藻 (1982). Shi Yundong yu Bing Xin de Xiaoshi 诗运动与冰心的小诗 (Kısa Şiir Hareketi ve Bing Xin'in Kısa Şiirleri). *Chongqing Shifan Xueyuan Xuebao (重庆师范学院学报)*, s. 54-57.

FU, Ziju 傅子玖 (ed.) (1993). *Zhongguo Xin Wenxue 中国新文学 (Çin Yeni Edebiyatı)*. Shanghai: Huadong Shifan Daxue Yayınevi 华东师范大学出版社.

GU, Guozhu 顾国柱 (1989). Lun Bing Xin Dui Tai Ge Er 'Ai de Zhexue' de Jiejian 论冰心对泰戈尔“爱的哲学”的借鉴 (Bing Xin'in Tagore'un 'Sevgi Felsefesi'ni Kaynak Alması Üzerine). *Fuyang Shifan Xueyuan Xuebao* (阜阳师范学院学报), s. 11-18.

GUAN Guansheng 管冠生 (2017). Lun Wu Si 'Wenti Xiaoshuo' Huayu de Yanbian Dört Mayıs "Sorun Öyküsü" Söyleminin Evrimi Üzerine (谈五四“问题小说”话语的演变). *Taiyuan Xueyuan Xuebao* (太原学院学报), 18 (6):33-38.

GUO, Lingzhen 郭玲珍 ve diğerleri (2016). Gonggong Zhengce de Xiaoshuo Duihua: 'Wu Si' Wenti Xiaoshuo yu 'Minzhu' Qimeng 公共政策的小说对话：“五四”问题小说与“民主”启蒙 (Kamu Politikasının Kurgusal Diyaloğu: “Dört Mayıs” Sorun Öyküsü ve “Demokratik” Aydınlanma). *Tongren Xueyuan Xuebao* (铜仁学院学报), 18(5): 66-70.

GUO Zhiyan 郭之砚 (1981). Jiantan Bing Xin de Ertong Wenxue Chuangzuo 简谈冰心的儿童文学创作 (Bing Xin'in Çocuk Edebiyatı Eserleri Hakkında Kısa bir Değerlendirme). *Kunming Shifan Xueyuan Xuebao* (昆明师范学院学报), s. 21-23.

HE, Yujia 何玉嘉 (2001). Mohu de Chuangzuo Fangfa-Lun Bing Xin Xiaoshuo 模糊的创作方法—论冰心小说 (Bulanık Yazım Yöntemi-Bing Xin'in Öyküleri Üzerine). *Guangxi Shiyuan Xuebao* (广西师院学报), s. 46.

HU, Shaohua 胡绍华 (1997). Bing Xin Zaoqi Chuangzuo de Jidujiao 冰心早期创作的基督教影响 (Yingxiang Bing Xin'in Erken Dönem Eserlerinde Hristiyanlığın Etkisi). *Jiangnan Luntan* (江汉论坛), s. 32-35.

HUANG, Zhanghua 黄长华 (2001). Bing Xin'in Kadın Temalı Öykülerinin Yorumlanması (冰心女性题材小说评述). *Fuzhou Shizhuan Xuebao* (福州师专学报), s. 49-52.

Ji, Ying 纪颖; LIU, Yige 刘亦格 (2013). Cong Nüxing Zhuyi Shijiao Jiedu Bing Xin de Wenxue Chuangzuo 从女性主义视角解读冰心的文学创作 (Feminizm Perspektifinden Bing Xin'in Edebiyat Eserlerinin Yorumlanması). *Jilin Shifan Daxue Xuebao* (吉林师范大学学报), s. 39.

KARAKAŞ, G. (2021). Çin'de Çocuğa Yönelik Bakış Açısının Tarihsel Değişimi ve Gelişimi. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 12 (2): 104-111.

KARAKAŞ, G. (2021). Bir Çocuk ve Savaşın Kanlı Yüzü: Balık. *Çin Edebiyatı Seçkisi (Modern ve Çağdaş Dönem)*, Gece Kitaplığı, s. 117-128.

LI, Lin 李琳 (2011). Lun Bing Xin de Ertong Wenxue Zhong de Yüeren Gongneng 论冰心的儿童文学中的育人功能 (Bing Xin'in Çocuk Edebiyatının Eğitim İşlevi Üzerine). *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Dalian: Liaoning Shifan Daxue (辽宁师范大学).

LI, Xintao 李新涛 (2007). Shilun Jidujiao he Bing Xin de Wenxue Chuangzuo 试论基督教和冰心的文学创作 (Hristiyanlık ve Bing Xin'in Edebiyat Eserleri Üzerine). *Yuwen Zhishi* (语文知识), s. 70-72.

LEI, Yanling 雷岩岭 (1997). 'Wenti Xiaoshuo' de Wenti-Jianlun 'Wu Si' Wenxue de Lishi Tezheng 问题小说”的问题-兼论“五四”文学的历史特征 (Sorun öyküsünün Sorunu- Dört Mayıs Edebiyatının Tarihsel Özellikleri Üzerine). *Taizhou Öğretmen Shizhuan Xuebao* (台州师专学报), 19 (5): 44-46.

LIANG, Liping 梁丽萍 (1998). Tan Bing Xin Yi 'Ai de Zhexue' Wei Zhuti de Xiaoshuo Ji Yi Qi Yiyi 谈冰心以“爱的哲学”为主题的小说及其意义 (Bing Xin'in 'Sevgi Felsefesi' Konulu Öyküleri ve Önemi). *Guanxi Jiaoyu Xueyuan Xuebao* (广西教育学院学报), s. 116-121.

LIN, Peixuan 林佩璇 (2001). Bing Xin de Fanyi yu Yiguan 冰心的翻译与翻译观 (Bing Xin'in Çevirileri ve Çeviri Bakış Açısı). *Fujian Shifan Daxue Xuebao* (福建师范大学学报), s. 73.

LIN, Rongsong 林荣松 (1995). Lun Bing Xin Bi Xia Nüxing Xingxiang de Shanbian 论冰心笔下女性形象的擅变 (Bing Xin'in Eserlerinde Kadın İmgesinin Dönüşümü Hakkında Bing Xin'in Eserlerinde Kadın İmgesinin Dönüşümü Hakkında). *Ning Niu Shi Zhuan Xuebao* (宁扭师专学报), s. 50.

LIU, Anting (刘岸挺) (1983). Ai de Ouge Mei de Bozhong- Bing Xin Ertong Wenxue Chuangzuo Gailun 爱的讴歌美的播种-冰心儿童文学创作概论 (Sevginin Şarkısı, Güzelliğin Tohumu-Bing Xin'in Çocuk Edebiyatı Eserlerinin Ana Hatları. *Xuzhou Shifan Xueyuan Xuebao* (徐州师范学院学报), s. s. 56-62.

LIU, Xiaoqing (2013). Imitation and creation: Bing Xin's Fanxing (A Maze of Stars) 繁星 and Chunshui (Spring Water) 春水. *Comparative Literature: East & West*. 3 (1): 79–100.

LI, Xue 李雪; Gao Haitao 高海涛 (ed.) (1999a). *Bing Xin Ertong Wenxue Quanji (Xia): Zuihou de Anxi* (冰心儿童文学全集 (下): 最后的安息 (Bing Xin Çocuk Edebiyatı Koleksiyonu (2): Nihai İstirahat). Beijing: Ertong Shaonian Ertong Chubanshe 童少年儿童出版社.

LI, Xue 李雪; Gao Haitao 高海涛 (ed.) (1999b). *Bing Xin Ertong Wenxue Quanjì (Xia): Liuyi Zi: 冰心儿童文学全集 (下)- 六一姊 (Bing Xin Çocuk Edebiyatı Koleksiyonu (2): Liuyi'nin Ablası)*. Beijing: Ertong Shaonian Ertong Chubanshe 童少年儿童出版社.

LI, Xue 李雪; Gao Haitao 高海涛 (ed.) (1999c). *Bing Xin Ertong Wenxue Quanjì (Xia): Bie Hou: 冰心儿童文学全集 (下)- 别后 (Bing Xin Çocuk Edebiyatı Koleksiyonu (2): Vedadan Sonra)*. Beijing: Ertong Shaonian Ertong Chubanshe 童少年儿童出版社.

LI, Xue 李雪; Gao Haitao 高海涛 (ed.) (1999d). *Bing Xin Ertong Wenxue Quanjì (Xia): Wo de Tongnian: 冰心儿童文学全集 (下)- 我的童年 (Bing Xin Çocuk Edebiyatı Koleksiyonu (2): Çocukluk Yıllarım)*. Beijing: Ertong Shaonian Ertong Chubanshe 童少年儿童出版社.

LU, Xun (2020), "Delinin Güncesi", Çev. Pınar Altay Yılmaz, *Ayarsız Dergisi*, 47 (4): 26-28.

MA Biling 马璧玲 (1982). Lun Bing Xin de Ai de Zhexue-Bing Xin Zaoqi Zuopin Chutan 论冰心的爱的哲学-冰心早期作品初探 (Bing Xin'in Sevgi Felsefesi Üzerine-Bing Xin'in Erken Dönem Eserlerinin İncelemesi), *Zhongguo Xiandai Wenxue Yanjiu Congkan (中国现代文学研究丛刊)*, s. 185-208.

MA, Chunhua 马春花 (2013). Bing Xin Zai 1919: Nüxing yu Wu Si Qimeng 冰心在 1919: 女学生与五四启蒙 (1919'da Bing Xin: Kız Öğrenciler ve Dört Mayıs Aydınlanması). *Zhongguo Xiandai Wenxue Yanjiu Congkan (中国现代文学研究丛刊)*, s. 150-160.

MA, Yanhong 马雁红 (2002). Bing Xin Ertong Sanwen de Sixiang Neirong Ji Yishu Tese 冰心儿童散文的思想内容及艺术特色 (Bing Xin'in Çocuklara Yönelik Denemelerinin

İdeolojik İçeriği ve Sanatsal Özellikleri). *Shanxi Guangbo Dianshi Daxue Xuebao* (山西广播电视大学学报), No:2, s. 72-73.

MAO, Chen (2010). Asian Literary Voices: “From Marginal to Mainstream: In and Out of Home: Bing Xin Recontextualized”. Philip F. Williams (ed.), *Amsterdam University Press*, Amsterdam, s. 63-70.

MAO, Lin 毛琳 (2001). Zhishi yu Aixin de Diantang-‘bing Xin ertong Wenxue Zuopin xuan’ Pingjie 知识与爱心的殿堂—《冰心儿童文学作品选》评介 (Bilgi ve Sevgi Sarayı – ‘Bing Xin’in Çocuk Edebiyatı Eserleri Seçkisinin İncelemesi). *Xi'an Lianhe Daxue Xuebao* (西安联合大学学报), s. 47.

PU, Chunyan 蒲春燕 (2015). Cong Xiaoshuo Qiyuan Kan Zhongguo Gudai Xiaoshuo Guannian Yanbian 从小说起源看中国古代小说观念演变 (Xiaoshuo’nun Kökeninden Çin’in Klasik Dönem Xiaoshuo Kavramının Evrimine Bakmak). *Jixi Üniversitesi Dergisi* (鸡西大学学报), 15(2): 135.

PU, Manting 浦漫汀 (1989). Lun Bing Xin de Ertong Wenxue Chuangzuo 论冰心的儿童文学创作 (Bing Xin’in Çocuk Edebiyatı Eserleri Üzerine). *Neimenggu Minzu Shiyuan Xuebao*(内蒙古民族师院学报), s. 11-17.

Ru, Guaian (如央庵) (1920). “Yi Ge Zhenlie De Nühai 一个贞烈的女孩 (*İffetli Bir Kız Çocuğu*)”, *Xin Qingnian* (新青年), 7. Cilt, Numara 2.

SILVIA, Canuti (2012). Christian Faith in Bing Xin’s Early Life: Tradition and Western Values in the Early 20th Century China (Bing Xin’in Erken Yaşamında Hristiyan İnancı: Gelenek ve 20. Yüzyıl Başında Çin’de Batı Değerleri). *Asian and African Studies XVI*, 2: 47-64.

SUN, Xiulian 孙秀莲 (2009). Bing Xin ‘Wenti Xiaoshuo’ Tanxi 冰心 “问题小说” 探析 (Bing Xin’in Toplumsal Sorun Temalı Öykülerinin Analizi). *Jixi Daxue Xuebao* (鸡西大学学报), s. 121-124.

SUN, Zhentian 孙振田 (2018). Liu Zhiji 《Shi Tong》 ‘Xiaoshuo’ Guannian de Shizhi Ji Qi Yingxiang Xin Lun 刘知几《史通》“小说”观念的实质及其影响新论 (Liu Zhiji’nin “Shitong”unda “Xiaoshuo” Kavramının Özü ve Etkisi Üzerine Yeni Bir Bakış). *Sizhou Shifan Daxue Xuebao* (四洲师范大学学报), 45 (6): 107-116.

TANG, Tao 唐弢 (ed.) (1984). *Zhongguo Xiandai Wenxue Shi Jianbian* 中国现代文学史简编 (Modern Çin Edebiyatı Tarihinin Kısa Özeti). Beijing: Renmin Wenxue Chubanshe 人民文学出版社.

TANG, Xujun 唐旭君; JIN, Zaisheng 金在胜 (2007). Wenti Xiaoshuo yu Bing Xin de Yiyi 问题小说与冰心的意义 Sorun Öyküsü ve Bing Xin’in Önemi (Sorun Öyküsü ve Bing Xin’in Önemi). *Hunan Guangbo Dianshi Daxue Xuebao* (湖南广播电视大学学报), s. 54-58.

WANG, Jun 王军; SHI, Rui 石瑞 (2013). Lun Bing Xin yu Zhongguo Nüxing Zhuyi Xingxiang de Goujian 论冰心与中国女性主义形象的构建 (Bing Xin ve Çin Feminizm İmgesinin İnşası). *Jilin Shifan Daxue Xuebao* (吉林师范大学学报), s. 36.

WANG, Lijun 王黎君 (2004). “Ertong de Faxian yu Zhongguo Xiandai Wenxue 儿童的发现与中国现代文学 (Çocuğun Keşfi ve Modern Çin Edebiyatı). *Yayımlanmamış Doktora Tezi*. Shanghai: Fudan Daxue (复旦大学).

WANG, Qingsheng 王庆生 (ed.) (1987). *Wenyi Chuangzuo Zhishi 文艺创作知识辞典 Cidian (Edebiyat ve Sanat Eserleri Bilgisi Sözlüğü)*. Changjiang: Changjiang Wenyi Chubanshe 长江文艺出版社. (<https://xuewen.cnki.net/R2006060540000489.html>, 04.11.2021’de erişildi.)

WANG, Xianpei 王先霈 (ed.) (1991). *Xiaoshuo Da Cidian 小说大辞典 Kurgu Sözlüğü (Kurgu Sözlüğü)*. Changjiang: Changjiang Wenyi Chubanshe 长江文艺出版社. (<https://xuewen.cnki.net/R2006060740001849.html>, 03.11.2021’de erişildi.)

WENDY, Larson (1993). The End Of “Funü Wenxue”: Women’s Literature From 1925 to 1935 (Modern Çin Edebiyatı: ‘Funü Wenxue’nin Sonu: 1925’ten 1935’e Kadın Edebiyatı). *Modern Chinese Literature: Duke University Press*, Vol. 4 1 (2): 58-73.

WU, Ling 吴铃 (2020). Bing Xin Ertong Xiaoshuo de Meiyü Jiazhi 冰心儿童小说的美育价值 (Bing Xin’in Çocuk Öykülerinin Estetik Değeri). *Hanzi Wenhua (汉字文化)*.

QIAN, Kangzong 泰亢宗 (ed.) (1992). *Er Shi Shiji Zhonghua Wenxue Cidian 二十世纪中华文学辞典 (20. Yüzyıl Çin Edebiyatı Sözlüğü)*. Beijing: Zhongguo Guoji Guangbo Chubanshe 中国国际广播出版社. (<https://xuewen.cnki.net/R2006063340002896.html>, 04.11.2021’de erişildi.)

QIAN, Liqun 钱理群 ve diğerleri (ed.) (2012). *Zhongguo Xiandai Wenxue San Shi Nian 中国现代文学三十年 (Modern Çin Edebiyatının Otuz Yılı)*. Beijing: Beijing Daxue Chubanshe 北京大学出版社.

QIAN, Zhonglian 钱仲联 (ed.) (1997). *Zhongguo Wenxue Da Cidian 中国文学大辞典 (Çin Edebiyatı Sözlüğü)*. Shanghai: Shanghai Cishu Chubanshe 上海辞书出版社. (<https://xuewen.cnki.net/R2006090820014990.html>, 05.11.2021’de erişildi.)

QIN, Kangzong 秦亢宗 (ed.) (1990). *Zhongguo Xiaoshuo Zidian* 中国小说字典 (*Çin Kurgu Sözlüğü*). Beijing: Beijing Chubanshe 北京出版社 .
(<https://xuewen.cnki.net/R2006070430000030.html>, 04.11.2021'de erişildi.)

YANG, Yi 杨义 (ed.) (1998). *Zhongguo Xiandai Xiaoshuo Shi* 中国现代小说史 (*Modern Çin Öyküsünün Tarihi*). Beijing: RenminWenxue Chubanshe 人民文学出版社.

XU, Naixiang 徐迺翔 (ed.) (1989). *Zhongguo Xiandai Wenxue Cidian* 中国现代文学词典 (*Modern Çin Edebiyatı Sözlüğü*). Nanning: Guangxi Renmi Chubanshe 广西人民出版社. (<https://xuewen.cnki.net/R2006060860004941.html>, 03.11.2021'de erişildi.)

ZHANG, Zichen 张紫晨 (ed.) (1991). *Zhongguo Zhongxue Jiaoxue Baike Quanshu* 中国中学教学百科全书 (*Çin Ortaokul Öğretimi Ansiklopedisi*). Liaoning: Shenyang Chubanshe 沈阳出版社 . (<https://xuewen.cnki.net/R2006090190001497.html>, 04.11.2021'de erişildi.)

ZHAO, Xiaqiu 赵遐秋; Ceng Qingrui 曾庆瑞 (ed.) (1984). *Zhongguo Xiandai Xiaoshuo Shi* (*Çin'in Modern Xiaoshuo Tarihi*). Beijing: Zhongguo Renmin Daxue Chubanshe 中国人民大学出版社.

ZHU, Zinan 朱子南 (ed.) (1988). *Zhongguo Wenti Xue Cidian* 中国文体学辞典 (*Çince Biçimbilim Sözlüğü*). Hunan: Hunan Jiaoyu Chubanshe 湖南教育出版社 .
(<https://xuewen.cnki.net/R2006070310000617.html>, 04.11.2021'de erişildi.)

ZHUO Ru 卓如 (ed.) (2012). *Bing Xin Quanjì: Zhang Sao* 冰心全集: 张嫂 (*Bing Xin Tüm Eserleri: Zhang Görümce*). 3. Cilt. Fuzhou: Haixia Wenyi Chubanshe 海峡文艺出版社.

XIAO, Yu 肖云 (2007). Qian Yi 'Wu Si' Shiqi de Wenti Xiaoshuo 浅议“五四”时期的问题小说 (Dört Mayıs Döneminde Sorun Öyküsü Üzerine Kısa Tartışma). *Anhui Wenxue* (安徽文学), s. 3-5.

YE, Shengtao (2021). “Bu Da Bir İnsan Mı”, Çev. Gözde Karakaş, *Ayarsız Dergisi*, 65 (5): 34.

YANG, Chunfeng 杨春风 (2002). Bing Xin Ai de Zhexue Tanyuan 冰心爱的哲学探源 (Bing Xin'in Sevgi Felsefesinin Kaynağı). *Henan Jiaoyu Xueyuan Xuebao* (河南教育学院学报), s. 52.

YANG, Changjiang 杨昌江 (2011). 'Fei Ertong Benweide' Youxiu Ertong wenxue – Tan Bing Xin Ertong Wenxue de Teshu Xingzhi ('非儿童本位的' 优秀儿童文学-谈冰心儿童文学的特殊性质 (Çocuk Merkezli Olmayan Çocuk Edebiyatının Seçkin Yazarı – Bing Xin'in Çocuk Edebiyatının Özel Yapısı Hakkında). *Hubei Di Er Shifan Xueyuan Xuebao* (湖北第二师范学院学报), s. 1-5.

YANG, Jianlong 杨剑龙 (1995). “Jidujiao yu Bing Xin 'Wu Si' Shiqi de Chuangzuo 基督教与冰心“五四”时期的创作 (Hristiyanlık ve Bing Xin'in 'Dört Mayıs' Dönemi Eserleri)”, *Jianghai Xuekan* (江海学刊), s. 166-171.

YU Qinggong 余庆功 (2019). Lun 'Wenti Xiaoshuo' Zai Zhongguo Xiandai Wenxue Shi Shang de Diwei Ji Yiyi 论“问题小说”在中国现代文学史上的地位及意义 (Modern Çin Edebiyatı Tarihinde “Sorun Öyküsü”nün Yeri ve Önemi Üzerine). *Xin Xibu* (新西部), s.96-97.

YU, Yanwen 余艳雯 (2017). Bing Xin de Ertong Guan Ji Qi Xiaoshuo Zhong de Ertong Xingxiang 冰心的儿童观及其早期小说中的儿童形象 (Bing Xin'in Çocuğa Bakışı ve Erken Dönem Öykülerinde Çocuk İmgesi. *Mingzuo Xinshang* 名作欣赏, s.76-78.

YUAN, Gaoyuan 袁高远 (1998). Bing Xin de 'Wenti Xiaoshuo' Qiantan 冰心的“问题小说” 浅谈 (Bing Xin'in Sorun Öyküleri Üzerine). *Xichang Shi Zhuan Xuebao* 西昌师专学报, s.31-34.

ZHUO Ru 卓如 (1981). Lun Bing Xin de Zaoqi Chuangzuo 论冰心的早期创作 (Bing Xin'in Erken Dönem Eserleri Üzerine). *Jin Yang Xuekan* (晋阳学刊), s. 15-20.

ZHUO Ru 卓如 (1985). Lun Bing Xin de Ertong Wenxue Chuangzuo 论冰心的儿童文学创作 (Bing Xin'in Çocuk Edebiyatı Eserleri Üzerine). *Zhongguo Wenxue Yanjiu*(中国文学研究), s. 96-103.

YOU, Ronghua 游容华 (2017). Xingbie Yishi Dui Bing Xin de Ertong Xiaoshuo Chuangzuo Yingxiang Tanjiu 性别意识对冰心的儿童小说创作影响探究 (Cinsiyet Farkındalığının Bing Xin'in Çocuk Öyküleri Üzerindeki Etkisinin İncelemesi). *Heze Xueyuan Xuebao* (菏泽学院学报), s. 45-47. (<https://books.google.com.tr/books?id=UtE7qb9FRzsC&printsec=frontcover&hl=tr#v=onepage&q&f=false>, 28.11.2021'de erişildi.)

İnternet Kaynakları

<https://www.zdic.net/hans/%E5%B0%8F>, 13.07.2021

<https://www.zdic.net/hans/%E8%AF%B4>, 13.07.2021

<http://shuowen.chaziwang.com/shuowen-1374.html>, 13.07.2021

<https://www.zdic.net/hans/%E5%B0%8F%E8%AF%B4>, 13.07.2021

<https://www.zdic.net/hans/%E7%A8%97%E5%AE%98>, 14.07.202

<https://ctext.org/han-shu/yi-wen-zhi/ens>, 14.07.2021

<https://ctext.org/zhuangzi/ens?searchu=%E5%B0%8F%E8%AF%B4>, 14.07.2021

<https://ctext.org/wiki.pl?if=en&res=367423&searchu=%E5%B0%8F%E8%AF%B4%E5%AE%B6&remap=gb>, 14.07.20

<https://www.zdic.net/hans/%E5%BF%97%E6%80%AA%E5%B0%8F%E8%AA%AA>,
04.10.2021

<https://ctext.org/wiki.pl?if=gb&chapter=191059&remap=gb>, 15.07.2021

<http://www.guoxuedashi.net/a/1729m/124270r.html>, 22.12.2021

<https://ctext.org/wiki.pl?if=gb&chapter=921320&remap=gb>, 22.12.2021

<http://www.guoxuedashi.net/a/7375s/71965u.html>, 22.12.2021

<https://www.zdic.net/hans/%E8%AF%9D%E6%9C%AC>, 15.07.021

<https://ctext.org/wiki.pl?if=gb&chapter=921320&remap=gb>, 22.12.2021

<https://www.bingxinwang.com/bingxindezuopin/137.html>, 18.08.2020

<https://www.qimao.com/shuku/139458-3/>, 28.03.2022

<http://www.luxunmuseum.com.cn/cx/content.php?id=2147>, 27.11.2021

<http://www.mwenting.com/a/201712/127271.html>, 12.11.2021

<https://www.douban.com/group/topic/91826516/#8011311XQZzJ16>, 12.11.2021

<http://www.cngdwx.com/jinxiandai/bingxinxiaoshuoji/173683.html>, 20.11.2021

<https://33shuwu.com/book62/61088.html>, 23.11.2021

<https://33shuwu.com/book62/61097.html>, 23.11.2021

<https://33shuwu.com/book62/61097.html>, 23.11.20212

<https://33shuwu.com/book62/61033.html>, 23.11.2021

<https://33shuwu.com/book62/61064.html>, 23.11.2021

<https://33shuwu.com/book62/61093.html>, 23.11.2021

<https://33shuwu.com/book62/61100.html>, 23.11.2021

<https://33shuwu.com/book62/61149.html>, 23.11.2021

<https://33shuwu.com/book62/61149.html>, 23.11.2021

<https://33shuwu.com/book62/61165.html>, 23.11.2021

<http://www.chinawriter.com.cn/n1/2021/0908/c440988-32221798.html>, 25.11.2021

<https://33shuwu.com/book62/61229.html>, 25.11.2021

<https://33shuwu.com/book62/61259.html>, 25.11.2021

<https://33shuwu.com/book62/61244.html>, 25.11.2021

<https://33shuwu.com/book62/61266.html>, 25.11.2021

<https://33shuwu.com/book62/61198.html>, 25.11.2021

https://www.yuanyeer.com/novel_read/10994631, 27.11.2021

<https://www.99csz.com/book/763/23203.html>, 27.11.2021

<https://www.bingxinwang.com/bingxindezuopin/133.html>, 19.08.2020

<https://www.bingxinwang.com/bingxindezuopin/75.html>, 28.11.2021

<https://hanyu.baidu.com/zici/s?wd=%E5%89%AF%E6%A6%9C&query=%E5%89%AF%E6%A6%9C&srcid=28232&from=kg>, 02.01.2022

<https://www.bingxinwang.com/bingxindezuopin/138.html>, 28.02.2021

<https://www.bingxinwang.com/bingxindezuopin/121.html>, 28.02.2021

<https://www.bingxinwang.com/bingxindezuopin/118.html>, 28.02.2021

<https://www.bingxinwang.com/bingxindezuopin/136.html>, 28.02.2021

<https://www.bingxinwang.com/bingxindezuopin/10.html>, 02.12.2021

<http://www.bingxinwang.com/bingxindezuopin/17.html>, 13.01.2022

ÖZET

Bing Xin (1900-1999), modern ve çağdaş Çin edebiyatının önemli kadın yazarıdır. Yeni Kültür Hareketi'nin meydana geldiği Dört Mayıs döneminde (1919-1921) yazdığı kısa öyküleriyle ün kazanmıştır. Yirminci yüzyılın başlarında, feodalizm ve emperyalizmden kaynaklanan çeşitli toplumsal sorunları dile getirdiği kısa öyküleriyle

Çin toplumunun modernleşme konusunda bilinçlenmesinde ve harekete geçmesinde büyük rol oynamıştır. 1921-1924 yılları arasında yazdığı çok sayıda öyküsü, yeni edebiyatla birlikte ortaya çıkan “sorun öyküsünün” sembolü olmuştur.

Bing Xin, Dört Mayıs aydınlanma düşünceleriyle önem kazanan çocuğa ve gence ayrı bir önem vermiştir. Çocuğa yönelik geleneksel bakış açısının yıkılmasına yazdığı öyküleriyle katkı sağlamıştır. Öykülerinde çocuğu ve genci bilinçli bir şekilde eser başkışisi olarak konumlandırmış, onların yaşam koşulları üzerinden toplumsal sorunları sergilemiştir. Yararlandığı çeşitli imgeler ve motifler aracılığıyla geleneksel toplum yaşamını gerçekçi bir şekilde okura sunmuş, kendine has bir üslup inşa etmiştir.

Bu çalışmada, Dört Mayıs aydınlanma zihniyeti çerçevesinde, Bing Xin’in çocuk ve genç sorunlarını konu alan on dört öyküsü tematik ve karakteristik yönden incelenmiştir. “Sorun öyküsünün” ana hatları çizilmiş, Bing Xin’in modern ve çağdaş edebiyattaki önemi ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: Bing Xin, Dört Mayıs Hareketi, modernleşme, sorun öyküsü, çocuk.

ABSTRACT

Bing Xin (1900-1999) is an important female author of modern and contemporary Chinese literature. She became famous with her short stories written during the Fourth of May period when the New Culture Movement emerged. In the early twentieth century, she played a major role in raising the awareness of Chinese society about modernization and taking action with her short stories in which she expressed various social problems stemming from feudalism and imperialism. Her many stories, written between 1921 and 1924, became the symbol of the "problem story" that emerged with the new literature.

Bing Xin gave weight to children and youth that gained prominence with the May Fourth enlightenment thoughts. She contributed to the destruction of the traditional perspective towards children with her stories. In her stories, she consciously positioned a child or a young person as protagonist of the stories, and demonstrated social problems through their living conditions. She presented the life of feudal society to the reader in a realistic way through various images and motifs, and she built a unique style.

In this study, within the framework of the May Fourth enlightenment mentality, Bing Xin's fourteen stories about problems of children and the youth are analyzed thematically and characteristically. The "problem story" was outlined and Bing Xin's importance in modern and contemporary literature is presented.

Key Words: Bing Xin, May Fourth Movement, modernization, problem story, child.

EK 1

Bing Xin Hakkında CNKI’de Yer Alan Yüksek Lisans Tezlerinin Listesi

Sıra	Disiplin	Tarih /Tarih Aralığı	Yüksek Lisans Tez Sayısı
1	Modern ve Çağdaş Çin Edebiyatı	2000-2020	58
2	Karşılaştırmalı Edebiyat ve Dünya Edebiyatı	2003-2009	4
3	Yabancı Dilbilim ve Uygulamalı Dilbilim	2004-2016	7
4	Modern ve Çağdaş Edebiyat	2004	1
5	Eğitim ve Öğretim	2006-2018	6
6	İngiliz Dili ve Edebiyatı	2006-2017	14
7	Edebiyat ve Sanat	2006-2014	4
8	Dilbilim ve Uygulamalı Dilbilim	2006	1
9	Çin Dili ve Edebiyatı	2006-2019	5
10	Çin Dili ve Filolojisi	2012-2013	3
11	Müfredat ve Öğretim Teorisi	2014	1
12	Asya-Afrika Dili ve Edebiyatı	2014	1
13	Yabancı Dil ve Edebiyatı	2015-2018	2
14	Çeviri Çalışmaları	2020	1
		Toplam	108

Bing Xin Hakkında CNKI’de Yer Alan Doktora Tezlerinin Listesi

Sıra	Disiplin	Tarih /Tarih Aralığı	Doktora Tez Sayısı
1	Çin Azınlık Dili ve Edebiyatı	2013	1
		Toplam	1

EK 2

ÇOCUK SORUNSAĞINI KONU ALAN ÖYKÜLERE AİT TABLOLAR

Tablo 1: *Güz Yağmurundan ve Rüzgârından Kederlenen İnsan*

Güz Yağmurundan ve Rüzgârından Kederlenen İnsan Adlı Öyküde Eser Kişileri Hakkındaki Bilgiler					
Kişiler	Konumu	Aile Durumu	Maddi Durumu	Eğitim Durumu	Özellikleri
Bing Xin (Kız)	Eser başkışisi. Anlatıcı.	Bilinmiyor	Bilinmiyor	Okuyor	On'lu yaşlarda, anlayışlı, düşünceli, idealist.
Ying Yün (Kız)	Eser başkışilerinden.	Anne ve babası var.	Orta	Okuyordu, evlenince bırakmak zorunda kaldı.	On'lu yaşlarda, Ahlaklı, akıllı, yaşam dolu, hırslı, duygusal, olgun, alçak gönüllü, yetenekli.
Shu Ping (Kız)	Eser başkışilerinden.	Anne ve babası var.	Bilinmiyor	Okuyor	On'lu yaşlarda, sakin, çalışkan, azimli, zeki, idealist, bilgili.
Ya Qian (Kız)	Yan karakter.	Bilinmiyor	Bilinmiyor	Okuyor	On'lu yaşlarda, yardımsever, anlayışlı.
Okul müdürü (İsimsiz)	Yan karakter. Shu Ping'in öldüğünü ondan öğreniyoruz.	Bilinmiyor	İyi	Eğitimli.	Öğretmen.
Shi Zhi (Erkek)	Yan karakter Ying Yün'ün kuzeni.	Kalabalık bir ailede yaşıyor.	Orta	Okumuyor	Yanlışı boyun eğen, gerici.
Teyze (İsimsiz)	Yan karakter.	Kalabalık ailede yaşıyor.	Orta	Eğitimsiz	Gerici, inatçı, gelişime kapalı, savurgan, süslü.

Tablo 2: Zhuanghong'un Ablası

Zhuanghong'un Ablası Adlı Öyküde Eser Kişileri Adlı Öyküde Eser Kişileri Hakkındaki Bilgiler					
Kişiler	Konumu	Aile Durumu	Maddi Durumu	Eğitim Durumu	Özellikleri
Zhuang Hong (Erkek)	Eser başkişilerinden. İkinci anlatıcı. Ablasının (İsimsiz) trajik öyküsünü onun bakış açısından öğreniyoruz.	Anne ve babası yok.	Orta	Okuyor	14-15 yaşlarında, saygılı, yaşam dolu, düşünceli, çalışkan, sorgulayan.
Abla (İsimsiz)	Eser başkişisi. (Eserde yaşam öyküsü anlatılan başkişi)	Anne ve babası yok.	Orta	Okuldan alındı.	16-17 yaşlarında, iyimser, fedakâr, çalışkan, azimli, itaatkâr.
Anlatıcı (İsimsiz) (Kız)	Birinci anlatıcı. Eser başkişilerinden.	Annesi ve üç erkek kardeşi var.	Orta	Eğitimli	On dokuz, yirmi yaşlarında, yetenekli, kardeşlerine bağlı, anlayışlı.
En Küçük Kardeş (İsimsiz) (Erkek)	Yan karakter. Zhuanghong'un arkadaşı.	Annesi, ablası ve iki erkek kardeşi ile birlikte yaşıyor.	İyi	Okuyor	14-15 yaşlarında, ailesine bağlı, anlayışlı.
Anlatıcının Ortanca Kardeşi (İsimsiz) (Erkek)	Yan Karakter.	Annesi, ablası ve iki erkek kardeşi ile birlikte yaşıyor.	İyi	Okuyor	On beş, on altı yaşlarında.
Büyükanne (İsimsiz)	Yan Karakter.	Oğlu ve iki torunu var.	Orta	Bilinmiyor	Gelenekçi, otoriter.
Amca (İsimsiz)	Yan Karakter.	Annesi ve iki yeğeni ile birlikte yaşıyor.	Orta	Eğitimli	İtaatkâr, öğretmen.

Tablo 3: Nihai İstirahat

Nihai İstirahat Adlı Öyküde Eser Kişileri Hakkındaki Bilgiler					
Kişiler	Konumu	Aile Durumu	Maddi Durumu	Eğitim Durumu	Özellikleri
Hui Gu (Kız)	Eser başkişilerinden Cui Er'in yaşamını onun vasıtasıyla öğreniyoruz.	Anne ve babası var.	İyi	Okuyor	On iki yaşında, şehirli, yardımsever, anlayışlı, merhametli, paylaşımcı
Cui Er (Kız)	Eser başkişisi. (Eserde yaşam öyküsü anlatılan başkişi.)	Öksüz ve yetim.	Kötü	Okumuyor	On dört yaşında, köylü, sıcakkanlı, kibar, vicdanlı, sevimli, öğrenmeyi seven
Üvey kardeşler (Üçü kız, ikisi erkek)	Cui Er'in üvey kardeşleri. Yan Karakter	Babaları vefat etti. Anneleri var.	Kötü	Okumuyor	On dört yaşından küçükler, köylü, kaba, sorumsuz.
Üvey Anne (İsimsiz)	Cui Er'in üvey annesi. Yan Karakter.	Dul, beş çocuğu var.	Kötü	Eğitimsiz	Köylü, kaba, merhametsiz, gerici.
He Ma (Dadı)	Hui Gu'nun dadısı. Yan Karakter.	Bilinmiyor.	İyi	Bilinmiyor	Köylü, sorumluluk sahibi.
Anne (İsimsiz)	Huigu'nun annesi. Yan Karakter	Evli, bir kızı var.	İyi	Eğitimli	Modern, anlayışlı, açık görüşlü.
Baba (İsimsiz)	Huigu'nun babası. Yan Karakter	Evli, bir kızı var.	İyi	Eğitimli	Modern, anlayışlı, açık görüşlü.

Tablo 4: Seni Kim Öldürdü

Seni Kim Öldürdü Adlı Öyküde Eser Kişileri Hakkındaki Bilgiler					
Kişiler	Konumu	Aile Durumu	Maddi Durumu	Eğitim Durumu	Özellikleri
Yi Xuan (Kız)	Eser başkışisi. (Eserde yaşam öyküsü anlatılan başkışı)	Anne ve babası var.	İyi	Okuyor	On'lu yaşlarda, okumayı seven, çalışkan, ağırbaşlı, duygusal.
Amca (İsimsiz)	Yi Xuan'ın amcası. Yan Karakter.	Bilinmiyor	İyi	Eğitimli	Eğitimi önemseyen, açık görüşlü, düşünceli.
Lin Ma (Kadın)	Yi Xuan'ın dadısı. Yan Karakter.	Bilinmiyor	İyi	Bilinmiyor	Sorumluluk sahibi.
Anne (İsimsiz)	Yi Xuan'ın annesi. Yan Karakter	Evli, bir kızı var.	İyi	Bilinmiyor	Önyargılı, düşüncesiz.
Baba (İsimsiz)	Eser başkışilerinden Yi Xuan'ın babası.	Evli, bir kızı var.	İyi	Eğitimli	Gerici, otoriter.

Tablo 5: San Er

San Er Adlı Öyküde Eser Kişileri Hakkındaki Bilgiler					
Kişiler	Konumu	Aile Durumu	Maddi Durumu	Eğitim Durumu	Özellikleri
San Er (Erkek)	Eser başkışisi. (Eserde yaşam öyküsü anlatılan başkışı.)	Annesi ile yaşıyor. Babası hakkında bilgi yok.	Kötü	Okumuyor	On'lu yaşlarda, düşünceli, fedakâr, cesur.
Anne (İsimsiz)	San Er'ın annesi. Yan karakter.	Bir oğlu var.	Kötü	Bilinmiyor	Pasif, çaresiz.
Subay (İsimsiz)	Yan karakter.	Bilinmiyor	Bilinmiyor	Eğitimli	Soğukkanlı.

Tablo 6: Vedadan Sonra

Vedadan Sonra Adlı Öyküde Eser Kişileri Hakkındaki Bilgiler					
Kişiler	Konumu	Aile Durumu	Maddi Durumu	Eğitim Durumu	Özellikleri
Anlatıcı (İsimsiz) (Erkek)	Eser başkışısı. Anlatıcı rolünde.	Annesini erken yaşta kaybetti. Babası uzaklara gitti. Ablası evlendirildikten sonra dayısının yanında yaşamaya başladı.	Kötü	Okuyor	On üç yaşında, duygusal, saygılı, ürkek, çaresiz.
Abla (İsimsiz)	Anlatıcının ablası. Eser başkışilerinden.	Annesini erken yaşta kaybetti. Babası uzaklara gitti. Dayısı tarafından evlendirildi.	Kötü	Okumuyor	On beş on altı yaşlarında, İtaatkâr, çaresiz, boyun eğen.
Yenge (İsimsiz)	Yan Karakter	İki çocuğu var. Eşinin yeğeni onlarla yaşıyor.	Kötü	Eğitimsiz	Gaddar, cimri, gerici.
Yong Ming (Erkek)	Yan karakter. Anlatıcının arkadaşı.	İki kız kardeşi, bir abisi var.	İyi	Okuyor	On'lu yaşlarda, paylaşımıcı, yardımsever, yetenekli.
Yi Gu (Kız)	Yan karakter. Yong Ming'in ablası.	Sevgi dolu mutlu bir aileye sahip.	İyi	Eğitimli	On beş, on altı yaşlarında, sanatsever, becerikli, paylaşımıcı.
Lan Gu (Kız)	Yan karakter. Yong Ming'in ablası.	Sevgi dolu mutlu bir aileye sahip.	İyi	Eğitimli	On beş, on altı yaşlarında, yetenekli, kültürlü, sanatsever, asil.
Yong Qi (Erkek)	Yan Karakter. Yong Ming'in ağabeyi.	Evli ve bir çocuğu var.	İyi	Eğitimli	Anlayışlı, düşünceli, çalışkan, ilgili.
Yong Qi'nin eşi	Yan Karakter.	Evli ve bir çocuğu var.	İyi	Eğitimli	Güzel, sıcakkanlı, sevecen, açık görüşlü.

Tablo 7: Liu Yi'nin Ablası

<i>Liu Yi'nin Ablası</i> Adlı Öyküde Eser Kişileri Hakkındaki Bilgiler					
Kişiler	Konumu	Aile Durumu	Maddi Durumu	Eğitim Durumu	Özellikleri
Liu Yi Zi (Kız)	Eser başkışısı. Eserde yaşam öyküsü anlatılan başkışısı.	Annesi ve bir erkek kardeşi var.	Orta	Okumuyor	On'lu yaşlarda, anlayışlı, itaatkâr, düşünceli, olgun.
Anlatıcı (Kız)	Eser başkışilerinden. İkinci anlatıcı. Liuyi Zi'nin yaşamının onun ağzından öğreniyoruz.	Anne ve babası var.	İyi	Okuyor	Şehir kültüründe yetişmiş, sade bir kız.
Anne (İsimsiz)	Liuyi Zi'nin annesi. Yan Karakter	Bir erkek, bir kız çocuğu var.	Orta	Bilinmiyor	Geleneksel düşüncelere bağlı köylü bir kadın.
Dadı (İsimsiz)	Yan Karakter	Bilinmiyor	Bilinmiyor	Bilinmiyor	Ayrımcı, asi.
Yu Ma (Kadın)	Yan Karakter	Bilinmiyor	Orta	Bilinmiyor	Tiyatrosever.

EK 3

GENÇ SORUNSA LINI KONU ALAN ÖYKÜLERE A İT TABLOLAR

Tablo 1: İki Aile

İki Aile Adlı Öyküde Eser Kişileri Hakkındaki Bilgiler					
Kişiler	Konumu	Aile Durumu	Maddi Durumu	Eğitim Durumu	Özellikleri
Anlatıcı (Kız) (İsimsiz)	Eser başkışı. Anlatıcı rolünde.	Annesi var. Babası hakkında bilgi yok.	Bilinmiyor	Okuyor	On'lu yaşlarda, çalışkan, ilgili.
Yeğen (İsimsiz) (Kız)	Yan Karakter. Anlatıcının yeğeni.	Anne ve babası var.	Bilinmiyor	-	Okul çağından küçük, akıllı, öğrenmeyi seven.
Yenge (İsimsiz)	Yan Karakter. Anlatıcının yengesi.	Evli, bir kızı var.	Bilinmiyor	Bilinmiyor	İlgili bir anne.
Üç kadın hizmetkâr	Yan Karakterler	Bilinmiyor	Bilinmiyor	Eğitimsiz	Sorumsuz, ilgisiz.
Anne Chen	Eser başkışilerinden	Evli, üç çocuğu var.	Kötü	Eğitimsiz	Tembel, sorumsuz, geçimsiz.
Chen Huamin	Eser başkışisi	Evli, üç çocuğu var.	Kötü	Eğitimli	Mutsuz, bunalımlı, üzgün
Dayı (İsimsiz)	Yan karakter. Anlatıcının dayısı.	Evli, üç çocuğu var.	İyi	Eğitimli	Sorumluluk sahibi, eğitime önem veren, çalışkan, düzenli, uyumlu.
Ya Qian (Kadın)	Yan karakter. Anlatıcının amcasının eşi.	Evli, bir oğlu var.	İyi	Eğitimli	Sorumluluk sahibi, çalışkan, becerikli, titiz, düzenli, gelişime açık,
Xiao Jun (Erkek)	Yan Karakter.	Anne ve babası var.	İyi	-	Okul çağından küçük, akıllı, terbiyeli, becerikli.

Talo 2: Yalnız ve Perişan İnsan

<i>Yalnız ve Perişan İnsan Adlı Öyküde Eser Kişileri Hakkındaki Bilgiler</i>					
Kişiler	Konumu	Aile Durumu	Maddi Durumu	Eğitim Durumu	Özellikleri
Ying Shi (Erkek)	Eser başkışisi.	Babası ve iki kardeşi var.	İyi	Okuyor	On yedi yaşında, üniversite öğrencisi, vatansever, demokrasi ve devrim destekçisi, saygılı, kararlı.
Ying Ming (Erkek)	Eser başkışiler inden.	Babası ve iki kardeşi var.	İyi	Okuyor	On yedi on sekiz yaşlarında, vatansever, üniversite öğrencisi, demokrasi ve devrim destekçisi, sakin.
Liu Gui (Erkek)	Yan Karakter.	Bilinmiyor	Bilinmiyor	Bilinmiyor	Sorumluluk sahibi, anlayışlı
Ying Zhen (Kız)	Yan karakter.	İki erkek kardeşi, babası ve babasının metresi ile yaşıyor.	İyi	Okuyor	On yedi, on sekiz yaşlarında, üniversite öğrencisi, vatansever, demokrasi ve devrim destekçisi, saygılı, anlayışlı
Hua Qing (Erkek)	Eser başkışiler inden.	Üç çocuğu var.	İyi	Eğitimli	Üst düzey memur, geleneksel kültür ve emperyalizm destekçisi, sert, otoriter, baskıcı.
Dekan (İsimsiz) (Erkek)	Yan Karakter	Bilinmiyor	İyi	Eğitimli	geleneksel kültür ve emperyalizm destekçisi.

Tablo 3: Terk Edilen Ülke

Terk Edilen Ülke Adlı Öyküde Eser Kişileri Hakkındaki Bilgiler					
Kişiler	Konumu	Aile Durumu	Maddi Durumu	Eğitim Durumu	Özellikleri
Ying Shi (Erkek)	Eser başkışısı. Hikâyede yaşamı anlatılan kişi.	Anne, babası ve bir kız kardeşi var.	İyi	Üniversite mezun.	Yirmi beş yaşında, Çalışkan, başarılı, saygılı, idealist, cesur, vatansever, yetenekli.
Zhu Heng (Erkek)	Eser başkışilerinden Ying Shi'nın babası. Ülkenin kötü durumu ondan öğreniyoruz.	Eşi, oğlu ve kızı var.	İyi	Eğitimli. Çin'de Devrim Partisi'nde önemli bir pozisyona sahip.	Gençliğinde devrim ruhlu, coşkulu, vatansever.
Anne (İsimsiz)	Yan karakter. Ying Shi'nın annesi.	Eşi, oğlu ve kızı var.	İyi	Eğitimli.	İyimser, umutlu, anlayışlı.
Fang Shi (Kız)	Yan karakter. Ying Shi'nın kız kardeşi.	Annesi, babası ve abisi var.	İyi	Okuyor	On beş on altı yaşlarında, akıllı, güzel, çalışkan, idealist, başarılı, vatansever.
Beyefendi Wu ve Li	Yan karakterler	Bilinmiyor	İyi	Eğitimli	Bilinmiyor.
Anne Wu	Yan Karakter. Fang Shi'nın dadısı.	Ying Shi'nın ailesi ile birlikte kalıyor.	Bilinmiyor	Bilinmiyor	Sevecen, iyi kalpli.
Başkan Mou	Yan Karakter Zhu Heng'in arkadaşı.	Bilinmiyor	Bilinmiyor	Eğitimli	Yardımsever.
Hizmetçi	Yan karakter.	Bilinmiyor	Bilinmiyor	Bilinmiyor	Sorumluluk sahibi.

Tablo 4: Bir Öykünün Sonu

Bir Öykünün Sonu Adlı Öyküde Eser Kişileri Hakkındaki Bilgiler					
Kişiler	Konumu	Aile Durumu	Maddi Durumu	Eğitim Durumu	Özellikleri
Ru Hanımefendi	Eser başkışısı	Bilinmiyor	Bilinmiyor	Okuyor	On sekiz on dokuz yaşlarında, yetenekli, duygusal.
Meng Tao (Erkek)	Eser başkışısı.	Annesi ile birlikte yaşıyor.	Bilinmiyor	Eğitimli	20'li yaşlarda, vatansever, annesini çok seven, düşünceli, duyarlı.
Yaşlı kadın (İsimsiz)	Yan karakter	Bir oğlu var.	Bilinmiyor	Eğitimli	Oğluna düşkün.
Xi He (Erkek)	Yan karakter. Meng Tao'un kuzeni.	Bilinmiyor	Bilinmiyor	Bilinmiyor	Vatansever.

Tablo 5: Dünyada Mutluluk Çok

Dünyada Mutluluk Çok Adlı Öyküde Eser Kişileri Hakkındaki Bilgiler					
Kişiler	Konumu	Aile Durumu	Maddi Durumu	Eğitim Durumu	Özellikleri
Ling Yü (Erkek)	Eser başkışısı. Eserde yaşamı anlatılan kişi.	Bilinmiyor	Bilinmiyor	Okuyor	On dokuz yaşında, vatansever azimli, düşünceli, duyarlı.
Xioa Lan (Erkek)	Yan karakter.	Bir kız kardeşi var.	Bilinmiyor	Bilinmiyor	On yaşlarında, sevimli, iyimser, akıllı, sıcakkanlı.
Kız kardeş (İsimsiz)	Yan karakter.	Bir erkek kardeşi var.	Bilinmiyor	Bilinmiyor	On yaşlarında, sevimli, iyimser, akıllı, sıcakkanlı.

Tablo 6: Bir Subayın Notları

Bir Subayın Notları Adlı Öyküde Eser Kişileri Hakkındaki Bilgiler					
Kişiler	Konumu	Aile Durumu	Maddi Durumu	Eğitim Durumu	Özellikleri
Anlatıcı (İsimsiz) (Erkek)	Eser başkışısı. Eserde kendi yaşamını anlatan kişi.	Babası, kız kardeşi var.	Bilinmiyor	Eğitimli	Asker, vatansever, barışçıl, eşitlikçi, merhametli.
Zhong Ping (Erkek)	Yan karakter. Anlatıcının kuzeni.	Bilinmiyor	Bilinmiyor	Eğitimli	Asker, merhametli.

Tablo 7: Hüzünlü Bir Genç

Hüzünlü Bir Genç Adlı Öyküde Eser Kişileri Hakkındaki Bilgiler					
Kişiler	Konumu	Aile Durumu	Maddi Durumu	Eğitim Durumu	Özellikleri
Bing Jün (Erkek)	Eser başkışısı.	Bilinmiyor	Bilinmiyor	Okuyor	Duyarlı, sorgulayan, düşünceli, mücadeleci.
Anlatıcı (İsimsiz) (Erkek)	Eser başkışılarının den.	Bilinmiyor	Bilinmiyor	Okuyor	Cana yakın, ilgili.